

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Наукове товариство студентів, курсантів, слухачів,
аспірантів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених

СУЧАСНА НАУКА І ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
XXVI науково-практичної конференції
курсантів та студентів
з нагоди святкування Дня науки, відзначення Дня Європи
та 70-річчя заснування Ради Європи

(16 травня 2019 року, м. Харків)

Харків
ХНУВС
2019

*Друкується згідно з рішенням оргкомітету
за дорученням Харківського національного університету внутрішніх справ
від 13.03.2019 № 31.*

- Сучасна наука і правоохоронна діяльність : зб. тез доп.**
С91 XXVI наук.-практ. конф. курсантів та студентів з нагоди святкування Дня науки, відзначення Дня Європи та 70-річчя заснування Ради Європи (16 трав. 2019 р., м. Харків) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Наук. т-во студентів, курсантів, слухачів, аспірантів, ад'юнктів, докторантів і молодих вчених. — Харків : ХНУВС, 2019. — 304 с.

У збірці знайшли відображення наукові розвідки курсантів та студентів із багатьох галузей правоохоронної та правозастосовної діяльності. Частина робіт обговорено на підсумковій науково-практичній конференції.

УДК 351.74

Публікації наведено в авторській редакції з незначними коректорськими правками. Оргкомітет не завжди поділяє погляди авторів публікацій. За достовірність наукового матеріалу, професійного формулювання, фактичних даних, цитат, власних імен, географічних назв, а також за розголошення фактів, що не належать відкритому друку, тощо відповідають автори публікацій та їх наукові керівники.

Електронна копія збірника безоплатно розміщується у відкритому доступі на сайті Харківського національного університету внутрішніх справ (<http://www.univd.edu.ua>) у розділі «Видавнича діяльність. Матеріали науково-практичних конференцій, семінарів тощо», а також у репозитарії ХНУВС (<http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/>).

ЗМІСТ

ШВЕЦЬ Д. В.	
ВІТАЛЬНЕ СЛОВО	21

СЕКЦІЯ 1 ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ КУРСАНТСЬКО- СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УКРАЇНІ

*НАУКОВИЙ ГУРТОК КАФЕДРИ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН ФАКУЛЬТЕТУ № 6*

НУЖНА Л. М.	
ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЯК ОДИН ІЗ ПРІОРИТЕТІВ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ	23

*НАУКОВИЙ ГУРТОК КАФЕДРИ ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ
ДЕРЖАВИ І ПРАВА ФАКУЛЬТЕТУ № 1*

МУЗИЧУК Е. О.	
НАЦІОНАЛЬНІ ГЕРОЇ УКРАЇНИ. МИНУЛЕ ТА СЬОГОДЕННЯ	24

*НАУКОВИЙ ГУРТОК КАФЕДРИ УКРАЇНОЗНАВСТВА
ФАКУЛЬТЕТУ № 2*

БОРОВЕЦЬ В. А.	
ФЕНОМЕН МЕРЕЖЕВОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	26

ДОРОШ А. О.	
АНЕКДОТ ЯК СУЧАСНИЙ МОВОТВОРЧИЙ ЖАНР	28

КОВАЛЬОВА Т. О.	
ІНТЕРНЕТ ЯК КАТАЛІЗАТОР УТВОРЕННЯ НОВОЇ ЕПІСТОЛЯРНОЇ ФОРМИ.....	29

КОВТУН В. О.	
ВЕБ-КВЕСТ ЯК ФОРМА ВИХОВАННЯ ПАТРІОТИЗМУ В КУРСАНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ.....	30

КОЛЯДА О. С.	
ФРАЗЕОЛОГІЯ У ПРОФЕСІЙНОМУ МОВЛЕННІ ПРАВНИКА.....	32

МОСКОВКА Є. Р.	
ЖАНРОВА СПЕЦИФІКА РОМАНІВ С. ГОЛОВАЧОВА «ЛІСА ГОРА» ТА «LOVE TOUR»	33

ПРОСКУРІНА М. С.	
УЖИВАННЯ ФЕМІНІТИВІВ ЯК ОДИН ЗІ ШЛЯХІВ ЗБАГАЧЕННЯ СУЧАСНОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ ТА ВИЯВ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ	34

*ПРЕДСТАВНИКИ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
ІМ. ПЕТРА ВАСИЛЕНКА*

ГРИГОРЕНКО А. С.

РОЛЬ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ В РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ КУРСАНТІВ І СТУДЕНТІВ	35
---	----

СЕКЦІЯ 2

**ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ПРАВООХОРОННОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ. ІСТОРІЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ.
КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО**

*НАУКОВИЙ ГУРТОК КАФЕДРИ КОНСТИТУЦІЙНОГО
І МІЖНАРОДНОГО ПРАВА ФАКУЛЬТЕТУ № 4*

БАРАНЮК Т. Д.

ДІЯЛЬНІСТЬ ДИТЯЧОГО ФОНДУ ООН (ЮНІСЕФ) В АСПЕКТІ ДОПОМОГИ ДІТЯМ ДОНБАСУ	37
--	----

ВАСИЛЕНКО Д. А.

ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ СИМВОЛІКИ	38
-----------------------------------	----

ВАСИЛЬЄВА В. І.

ВПЛИВ КОНСТИТУЦІЙНОЇ РЕФОРМИ НА СТАТУС СУДДІВ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ	39
---	----

ГЛУЩЕНКО С. І.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ ЯК КЛЮЧОВИЙ ЕЛЕМЕНТ ЄВРОПЕЙСЬКОГО МЕХАНІЗМУ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ.....	40
---	----

ІВЧЕНКО О. В.

РОЛЬ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ В ДОСТРОКОВОМУ ПРИПИНЕННІ ПОВНОВАЖЕНЬ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ	42
---	----

КИСЛЮК Р. О.

КЛАСИФІКАЦІЯ ЗАКОНОДАВЧОЇ ІНІЦІАТИВИ У СВІТОВІЙ ПРАКТИЦІ	43
---	----

МЕРЕНЕЦЬ Ю. П.

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ПОВОДЖЕННЯ З В'ЯЗНЯМИ.....	45
---	----

МІРКЕВИЧ Я. В.

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ПРАВА НА СВОБОДУ ВІД КАТУВАНЬ.....	47
--	----

ОВЧАРЕНКО Е. В.

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ «ООН ЖІНКИ» В УКРАЇНІ	48
---	----

СЕРХОВЕЦЬ Д. І.

РОЛЬ ПРИНЦИПІВ ВИБОРЧОГО ПРОЦЕСУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИБОРІВ.....	49
--	----

СІЛІНА А. Г.

ГРОМАДЯНСТВО (ПІДДАНСТВО) ЯК ЕЛЕМЕНТ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ОСОБИ	51
---	----

СТЕПАНЕНКО В. В.

ПОБУДОВА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ	52
---	----

СТУКАЛОВА А. Ю.

РОЛЬ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ У БОРОТЬБІ З ТЕРОРИЗМОМ	54
--	----

ХАРА С. Д.

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС НАРОДНОГО ДЕПУТАТА УКРАЇНИ: ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА	55
--	----

*НАУКОВИЙ ГУРТОК КАФЕДРИ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН ФАКУЛЬТЕТУ № 6*

ГУБАРЄВА М. В.

ЗМІНА СТАВЛЕННЯ СИСТЕМИ ОВС ДО ГЕНДЕРНОГО ПИТАННЯ	57
--	----

КРАЧЕНКО А. Ю.

ЗАРОДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ ..	58
---	----

РОЗУМЕНКО О. В.

ДЕРЖАВНА ПРИКОРДОННА СЛУЖБА НА ЗАХИСТІ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ	60
--	----

*НАУКОВИЙ ГУРТОК КАФЕДРИ ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ
ДЕРЖАВИ І ПРАВА ФАКУЛЬТЕТУ № 1*

ГРИМАЛЯК М. М.

РИЗИКИ ФЕДЕРАЛІЗАЦІЇ УКРАЇНИ	61
------------------------------------	----

ДЕМЧЕНКО А. О.

ІСТОРІЯ СТВОРЕННЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ: ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ	64
--	----

ДЕМЧЕНКО А. О.

СУДОВИЙ ПРЕЦЕДЕНТ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЯК ДЖЕРЕЛО ПРАВА В НАЦІОНАЛЬНІЙ ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ	66
---	----

ДОРОШ А. О.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗУМІННЯ ПОНЯТТЯ «ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ» В УКРАЇНІ	68
---	----

ЗАВРІЧКО Д. Г.

ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ ЯК ГАРАНТ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	69
--	----

РОМАНІВ Р. Р.

ДЖЕРЕЛА МУСУЛЬМАНСЬКОГО ПРАВА	70
-------------------------------------	----

СЕРХОВЕЦЬ Д. І.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ	73
--	----

УШАКОВА М. В.

ДЕФОРМАЦІЇ ПРАВОСВІДОМОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ	75
--	----

ХАРА С. Д.

КОДИФІКАЦІЯ ЯК СПОСІБ СИСТЕМАТИЗАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА	76
---	----

ШЕПІТЬКО М. О.

СУДОВИЙ ПРЕЦЕДЕНТ ЯК ДЖЕРЕЛО ПРАВА В НАЦІОНАЛЬНІЙ ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ	77
---	----

*НАУКОВИЙ ГУРТОК КАФЕДРИ УКРАЇНОЗНАВСТВА
ФАКУЛЬТЕТУ № 2*

КАЗМІРЧУК І. С.

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ЗБРОЙНИХ СИЛ ЗА УРЯДУ ДИРЕКТОРІЇ УНР	80
---	----

ОРЛОВ Р. Р.

ОСОБЛИВОСТІ ЗОВНІШНЬОЇ ТА ВНУТРІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ ГЕТЬМАНА ПАВЛА СКОРОПАДСЬКОГО	81
---	----

*ПРЕДСТАВНИКИ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА*

АКБЄРОВА К. А.

ПРАВОВИЙ СТАТУС ЖІНКИ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ МУСУЛЬМАНСЬКОГО ПРАВА	82
---	----

БАТОГ А. Г.

ПРАВОВА ОСНОВА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ПРАВ СПОРТСМЕНІВ	84
---	----

РУДЕНКО О. Е.

МИРОТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРИМИРЕННЯ В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ	85
--	----

СЕКЦІЯ 3

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ТА ТРУДОВОГО
ПРАВА. ЕКОЛОГІЧНЕ ТА АГРАРНЕ ПРАВО**

*НАУКОВИЙ ГУРТОК КАФЕДРИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАКУЛЬТЕТУ № 6*

АЛЬШИНА К. М.

РЕФОРМУВАННЯ ОБОРОННО-ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ 87

ГАМАЮНОВА Х. В.

ПРОБЛЕМАТИКА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ В УКРАЇНІ 88

КОЛОМОЄЦЬ Л. В.

ПРАВО ПОСТІЙНОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ В УКРАЇНІ,
ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ 89

ОЛЕКСЮК О. О.

ОРЕНДА ВОДНИХ ОБ'ЄКТІВ 91

ШЕСТАКОВА А. В.

ДО ПИТАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
СТУДЕНТАМИ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ 92

ШЕСТАКОВА А. В.

ТЕХНОЛОГІЯ ЯК ОБ'ЄКТ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРАВОВІДНОСИН 93

*НАУКОВИЙ ГУРТОК КАФЕДРИ ТРУДОВОГО
ТА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА ФАКУЛЬТЕТУ № 2*

ОДИНЦОВА-ІГОНТОВА Д. В.

ОСОБЛИВОСТІ ТРУДОВИХ ПРАВ ВАГІТНИХ ЖІНОК
ТА ЖІНОК, ЯКІ МАЮТЬ НА УТРИМАННІ
НЕПОВНОЛІТНІХ ДІТЕЙ, В УКРАЇНІ 95

*НАУКОВИЙ ГУРТОК КАФЕДРИ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ
ДИСЦИПЛІН ФАКУЛЬТЕТУ № 4*

АБРАМОВА Т. І.

ПРАВОВА ПРИРОДА ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ІЗ ГРИ ТА ПАРИ 97

БОНДАРЕНКО В. Є.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИЗНАННЯ НЕДІЙСНИМ ПРАВОЧИНУ
З МАЙНОМ, ЩО Є ОБ'ЄКТОМ ПРАВА СПІЛЬНОЇ
СУМІСНОЇ ВЛАСНОСТІ ПОДРУЖЖЯ 98

ГАЛУШКА А. О.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ ПРАВ КРЕДИТОРА СПАДКОДАВЦЯ 100

ГРУБНИК А. В.

ДО ПИТАННЯ ВИЗНАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО БЕЗВІСНО ВІДСУТНІМ	101
---	-----

ГУДЗЬ І. С.

ЩОДО ОЗНАК ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА	102
---	-----

КОЗУБСЬКИЙ Є. В.

КРИПТОВАЛЮТА ЯК ОСОБЛИВИЙ ОБ'ЄКТ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН	104
--	-----

ЛИМАРЬ В. Д.

КОНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ ТЕНДЕРНОГО ЗАКОНОДАВСТВА.....	105
--	-----

МАРТОВИЦЬКИЙ А. Д.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В УКРАЇНІ	107
--	-----

ОВЧАРЕНКО Е. В.

ГАРАНТІЇ ДОТРИМАННЯ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ СПОЖИВАЧІВ У СФЕРІ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ.....	108
---	-----

*НАУКОВИЙ ГУРТОК КАФЕДРИ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА
ТА ПРОЦЕСУ ФАКУЛЬТЕТУ № 6*

ГУБАРЄВА М. В.

ЕВОЛЮЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ АНТИЧНОГО РИМУ	110
---	-----

ЛЕОНІДОВА М. А.

ПРИТРИМАННЯ ЯК СПОСІБ САМОЗАХИСТУ	111
---	-----

*ПРЕДСТАВНИКИ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
ІМ. ПЕТРА ВАСИЛЕНКА*

ВИЛУСК А. О.

ПОНЯТТЯ ПРАВА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ.....	112
--	-----

ПАХУЩА О. П.

АГРАРНЕ ПРАВО ЯК САМОСТІЙНА ГАЛУЗЬ ПРАВА.....	114
---	-----

*ПРЕДСТАВНИКИ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
ІМЕНІ О. М. БЕКЕТОВА*

ПЕСКІШЕВ Г. О.

ЩОДО ПИТАННЯ КОМПЕНСАЦІЇ УПУЩЕНОЇ ВИГОДИ	115
--	-----

СЕКЦІЯ 4
АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТА АДМІНІСТРАТИВНА
ДІЯЛЬНІСТЬ ПОЛІЦІЇ. ФІНАНСОВЕ ПРАВО.
ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

*НАУКОВИЙ ГУРТОК КАФЕДРИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА
І ПРОЦЕСУ ФАКУЛЬТЕТУ № 3*

БРИНЧАК В. П.

ПРОФІЛАКТИКА ПРАВОПОРУШЕНЬ ЯК ОДИН З ОСНОВНИХ
НАПРЯМКІВ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ..... 117

ДЕНИСЕНКО А. О.

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ КВАЛІФІКАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНИХ
ПРАВОПОРУШЕНЬ 118

КУБАХ І. М.

ЮРИДИЧНИЙ СКЛАД АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОСТУПКУ
ЯК ІНСТРУМЕНТ ЙОГО ПРАВОВОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ..... 120

МІЩЕНКО В. Б.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ СИСТЕМАТИЗАЦІЇ ВИДІВ КВАЛІФІКАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ 121

*НАУКОВИЙ ГУРТОК КАФЕДРИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ПОЛІЦІЇ ФАКУЛЬТЕТУ № 3*

ДЕНИСЕНКО А. О.

ОСНОВНІ ОЗНАКИ ТА ШЛЯХИ ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ
НАСИЛЬСТВУ СТОСОВНО ДІТЕЙ 123

ІВАШКО Д. О.

ЩОДО ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В ПРОЦЕСІ
ЗАСТОСУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ УКРАЇНИ
ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЗАХОДІВ ПРИМУСУ 125

МІРКЕВИЧ Я. В.

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПРИТЯГНЕННЯ ДО АДМІНІСТРАТИВНОЇ
ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ВЧИНЕННЯ БУЛІНГУВ ОСВІТНЬОМУ
ПРОЦЕСІ (У ШКІЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ) 127

РАСТОРГУЄВА Н. О.

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-
ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ДИТИНИ В УКРАЇНІ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ..... 128

РАСТОРГУЄВА Н. О.

ФОСТЕРИНГ ЯК ФОРМА ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ
СФЕРОЮ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ДИТИНИ
У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ 130

*НАУКОВИЙ ГУРТОК КАФЕДРИ КРИМІНАЛІСТИКИ ТА СУДОВОЇ
ЕКСПЕРТОЛОГІЇ ФАКУЛЬТЕТУ № 1*

НАЙДА В. О.

ВЗАЄМОДІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ІЗ ЗАСОБАМИ МАСОВОЇ
ІНФОРМАЦІЇ В ХОДІ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ..... 131

*ПРЕДСТАВНИКИ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
ІМ. ПЕТРА ВАСИЛЕНКА*

БАТІЙ В. Є.

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЛАНЦЮГІВ
ПОСТАЧАНЬ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ ПОСЛУГ
ЛОГІСТИЧНИХ ЦЕНТРІВ 133

*ПРЕДСТАВНИКИ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА*

УВАРОВ І. С.

ПРАВОВА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ СВОБОДИ РУХУ КАПІТАЛУ В ЄС 134

СЕКЦІЯ 5

**КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ. КРИМІНАЛЬНЕ
ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО ТА СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ
РОЗВИТКУ КРИМІНАЛІСТИКИ**

*НАУКОВИЙ ГУРТОК КАФЕДРИ КРИМІНАЛІСТИКИ
ТА СУДОВОЇ ЕКСПЕРТОЛОГІЇ ФАКУЛЬТЕТУ № 1*

НАЙДЕНКО Р. А.

ЩОДО АКТУАЛЬНОСТІ СУДОВОЇ
МОЛЕКУЛЯРНО-ГЕНЕТИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ..... 137

НЕЧАЙ В. А.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СЛУЖБОВИХ СОБАК
ПІД ЧАС РОЗКРИТТЯ ЗЛОЧИНІВ..... 138

ОНИШКО К. В.

ОСОБЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ ТА ПІДТРИМАННЯ
ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНТАКТУ З НЕПОВНОЛІТНІМИ
ОСОБАМИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ДОПИТУ 140

СЛОБОДЯНИК О. П.

ОСОБЛИВОСТІ ТАКТИКИ ПРОВЕДЕННЯ ДОПИТУ ІНОЗЕМЦІВ..... 141

ТЕЛЬНА А. Ю.

СУБ'ЄКТИ ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ
У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ НА СТАДІЇ
ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ..... 143

*НАУКОВИЙ ГУРТОК КАФЕДРИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА
І КРИМІНОЛОГІЇ ФАКУЛЬТЕТУ № 1*

АНДРІЄВИЧ Д. М.

КРИМІНОЛОГІЯ ПОСТМОДЕРНУ: ВИКЛИКИ
ТА ГНОСЕОЛОГІЧНА РЕАКЦІЯ 144

БАБИЧ Д. О.

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ПРОТИДІЯ ВИКОРИСТАННЮ
НЕПОВНОЛІТНІХ У СТВОРЕННІ ПОРНОГРАФІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ..... 146

БИРІН Ю. А.

ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ НЕОСУДНОСТІ ОСОБИ
У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ 147

БОЖКО Н. І.

СПОСІБ УЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНУ ЯК ОБОВ'ЯЗКОВА ОЗНАКА
ДОВЕДЕННЯ ДО САМОГУБСТВА 148

БУТ М. А.

ПРИМУШУВАННЯ ДО ВСТУПУ У СТАТЕВИЙ ЗВ'ЯЗОК
У ЗЛОЧИНІ, ПЕРЕДБАЧЕНОМУ Ч. 1 СТ. 154 КК УКРАЇНИ 150

ГАДЗАН М. В.

ДО ПИТАННЯ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ В УКРАЇНІ 151

ГЛУХЕНЬКА В. О.

ДО ПРОБЛЕМИ СУСПІЛЬНОЇ НЕБЕЗПЕЧНОСТІ
ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ З ТВАРИНАМИ 153

ГРУБНІК А. В.

ДО ПИТАННЯ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ КРИМІНАЛЬНОГО
ПРОСТУПКУ В УКРАЇНСЬКЕ ЗАКОНОДАВСТВО..... 154

ДУДЧЕНКО А. Ю.

ЕВТАНАЗІЯ ЯК ПРАВО В СУЧАСНОМУ СВІТІ 156

ЄЛІСОВА Е. Р.

ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЗМІСТУ ПОНЯТТЯ ПОТЕРПІЛОЇ ОСОБИ
ПРИ ВТЯГНЕННІ НЕПОВНОЛІТНІХ У ЗЛОЧИННУ ДІЯЛЬНІСТЬ 157

КЛИМЕНКО Д. О.

ДО ПИТАННЯ ПРО ВІК КРИМІНАЛЬНОЇ
ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОГРОЗУ ВБИВСТВОМ..... 159

ЛЕВЕНЕЦЬ С. А.

ДО ПРОБЛЕМИ ВСТАНОВЛЕННЯ МОРАЛЬНИХ ОЗНАК
ОСОБИ – ОРГАНІЗАТОРА ЗЛОЧИННОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ 160

ЛИМАР В. Д.

ОБМАН ЯК СПОСІБ УЧИНЕННЯ ЗІВВАЛТУВАННЯ
АБО СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛЬСТВА 162

ЛИСАК В. О.	
КІБЕРБУЛІНГ ЯК ВИД ХУЛІГАНСТВА	163
ЛИФИРЕНКО Б. С.	
КОМП'ЮТЕРНЕ ШАХРАЙСТВО ЯК РІЗНОВИД КОМП'ЮТЕРНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ	165
МИХАЙЛІК М. М.	
ВІКТИМБЛЕЙМІНГ – НОВА ПРОБЛЕМА ЧИ СЬОГОДНІШНІ РЕАЛІЇ?	166
НАЙДА В. О.	
ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГРАЛЬНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	168
НЕЇЗЖАЛА Т. О.	
КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ ЗАХОДИ РЕАГУВАННЯ НА ПРОЯВИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА	169
НОСОВА О. Ю.	
ЩОДО ПИТАННЯ АСИМІЛЯЦІЇ СТАМБУЛЬСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ У КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВЕ ЗАКОНОДАВСТВО	171
РАСТОРГУЄВА Н. О.	
ОСОБИСТІСТЬ НЕПОВНОЛІТНЬОГО ЗЛОЧИНЦЯ	172
СЛОБОДЯНИК О. П.	
ТЕРОРИЗМ ТА ЗМІ: ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОДІЇ	173
СТУПКА В. Ю.	
ПРОТИДІЯ ДОМАШНЬОМУ СЕКСУАЛЬНОМУ НАСИЛЬСТВУ	175
ХАРЧЕНКО Б. В.	
ПРОБЛЕМА СПІВВІДНОШЕННЯ НОРМ КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ В УСТАНОВЛЕННІ КІЛЬКОСТІ ЗЛОЧИНІВ, УЧИНЮВАНИХ ЗЛОЧИННОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ	177
ЦЕБИНОГА В. Ю.	
ДОСВІД ФРАНЦІЇ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ КІБЕРБУЛІНГУ	178
ЮРЧЕНКО К. Р.	
ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ ЗАХОДІВ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ	179
<i>НАУКОВИЙ ГУРТОК КАФЕДРИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН ФАКУЛЬТЕТУ № 6</i>	
СКРИННІК В. О.	
ШАНТАЖ ЯК СПОСІБ УЧИНЕННЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ	181

<i>НАУКОВИЙ ГУРТOK КАФЕДРИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ДОСУДОВОГО СЛІДСТВА ФАКУЛЬТЕТУ № 1</i>	
АЛАДОЧКІН Д. П.	
ЩОДО ПОРЯДКУ ПРОВЕДЕННЯ ОГЛЯДУ ЖИТЛА ЧИ ІНШОГО ВОЛОДІННЯ ОСОБИ	182
АНДРІЄВИЧ Д. М.	
ПРОЦЕСУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ В ОТРИМАННІ ЗРАЗКІВ ДЛЯ ПОРІВНЯННЯ АНАЛІЗІВ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ЕКСПЕРТИЗ.....	184
БОЙКО В. А.	
ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ДОПИТУ НЕПОВНОЛІТНЬОГО ПОТЕРПІЛОГО ТА СВІДКА ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ	185
ГОВОР В. О.	
ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ	187
КАН А. Р.	
ПРОБЛЕМИ ПОРУШЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ ПІД ЧАС ДОПИТУ	189
КОЛЯДА О. С.	
ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЩОДО ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДОЗРУ	191
КРУТЕНOK К. Б.	
ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРОВЕДЕННЯ ОБШУКУ В ЗОНІ ПРОВЕДЕННЯ АТО	193
МИХАЙЛІК М. М.	
ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЩОДО МАТЕРІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В ПРОЦЕСІ ПОВНОЇ ФІКСАЦІЇ СУДОВОГО ЗАСІДАННЯ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ЗА ДОПОМОГОЮ ЗВУКО- ТА ВІДЕОЗАПИСУВАЛЬНИХ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ	194
НАЙДА В. О.	
ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ САМОСТІЙНОСТІ СЛІДЧОГО В УКРАЇНІ.....	196
НЕЇЗЖАЛА Т. О.	
МІСЦЕ ЕКСПЕРТА І СПЕЦІАЛІСТА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ.....	197
САПЕЙКО І. І.	
ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЩОДО АРЕШТУ МАЙНА ЯК ЗАХОДУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ	199
ШЛІПОВА О. Д.	
ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІЗУАЛЬНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ОСОБОЮ, РІЧЧЮ АБО МІСЦЕМ	200

ЮРЧЕНКО К. Р.

УЧАСТЬ ЗАКОННОГО ПРЕДСТАВНИКА НЕПОВНОЛІТНЬОГО
ПІДОЗРЮВАНОГО У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ 202

*НАУКОВИЙ ГУРТОК КАФЕДРИ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН ФАКУЛЬТЕТУ № 6*

НАКОНЕЧНА В. А.

ПРИЧИНИ ТА ШЛЯХИ ЗАПОБІГАННЯ МОЛОДІЖНІЙ
ЗЛОЧИННОСТІ 203

*ПРЕДСТАВНИКИ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
ІМЕНІ О. М. БЕКЕТОВА*

БАРАНОВА О. С.

КОРУПЦІЯ В УКРАЇНІ ТА ПРИЧИНИ ЇЇ ВИНИКНЕННЯ 205

*ПРЕДСТАВНИКИ ЧОРНОМОРСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ*

БАТУЗОВА В. М.

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ УЧАСТІ ЗАХИСНИКА
У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ 206

*ПРЕДСТАВНИКИ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА*

ЧАЙКІНА М. К.

ДЕЯКІ ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ
КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ФІЗИЧНИХ ОСІБ
ЗА ВЧИНЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ЗЛОЧИНІВ 209

СЕКЦІЯ 6

**ПРАВОВІ Й ТАКТИЧНІ ОСНОВИ ОРД. СПЕЦТЕХНІКА.
ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА. ВОГНЕВА
ТА СПЕЦІАЛЬНА ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА. ІНФОРМАЦІЙНІ
ТЕХНОЛОГІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ. СТВОРЕННЯ ЗАСОБІВ
ТА КОМПЛЕКСІВ ТЕХНІЧНОГО ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ**

*НАУКОВИЙ ГУРТОК КАФЕДРИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
ФАКУЛЬТЕТУ № 4*

ОСТРОВЕРХОВА А. О.

ШПИГУНСЬКІ ПРИСТРОЇ БЕЗДРОТОВИХ МЕРЕЖ ЯК НЕБЕЗПЕКА
ВТРАТИ ІНФОРМАЦІЇ..... 211

ПЛЕХАНОВ В. Р.

ВАЖЛИВІСТЬ НАДІЙНОГО ПАРОЛЯ ПІД ЧАС ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ	212
---	-----

ПЛЕХАНОВ В. Р.

ВИКОРИСТАННЯ ЗМАГАНЬ МІЖ ФАХІВЦЯМИ З БЕЗПЕКИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ КІБЕРПОЛІЦЕЙСЬКИХ	214
--	-----

ПОПОВСЬКА П. І.

ЦИФРОВА КРИМІНАЛІСТИКА (ФОРЕНЗИКА) ЯК ПРИКЛАДНА НАУКА АНАЛІЗУ ТА РОЗСЛІДУВАННЯ КІБЕРЗЛОЧИНІВ.....	215
--	-----

ЧЕРКАШЕНКО Я. А.

ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТНО-ОРІЄНТОВАНОЇ МОВИ ЯВУВ РОЗРОБЦІ ЗАХИЩЕНИХ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ	217
---	-----

НАУКОВИЙ ГУРТОК КАФЕДРИ КІБЕРБЕЗПЕКИ ФАКУЛЬТЕТУ № 4

БЄЛЯЄВА Є. Г.

АНАЛІЗ СТАНУ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОТИДІЇ НЕЗАКОННОМУ ПРИДБАННЮ, ЗБУТУ ТА ВИКОРИСТАННЮ СПЕЦІАЛЬНИХ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НЕГЛАСНОГО ОТРИМАННЯ ІНФОРМАЦІЇ В УКРАЇНІ.....	218
---	-----

БОДНАР Р. О.

СОЦІАЛЬНА ІНЖЕНЕРІЯ, ЩО ВИКОРИСТОВУЄТЬСЯ ШАХРАЯМИ.....	219
---	-----

КАЗМІРЧУК І. С.

БИОМЕТРИЧНІ ЗАСОБИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ОСОБИ	221
--	-----

КОВТУН В. О.

ВИКОРИСТАННЯ БЕЗПЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТІВ У ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ	222
---	-----

КОРЖОВ М. В.

ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ.....	223
---	-----

КРАТАСЮК К. О.

ВИКОРИСТАННЯ ДИСТРИБУТИВУ KALI LINUX У КІБЕРБЕЗПЕЦІ	224
--	-----

КУЛІКОВ Д. О.

ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ.....	225
--	-----

ОРЛОВ Р. Р.

ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІГРАФА В ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ	227
---	-----

ОСІПОВ Я. В.

DDOS-АТАКИ ЯК ОСНОВНИЙ ВИД ЗЛОЧИНУ В КІБЕРСФЕРІ	228
---	-----

ПЕРЕЦЬ О. В.

ЗАХИСТ ІНФОРМАЦІЇ ВІД ВИТОКУ ЧЕРЕЗ СМАРТФОН 229

ШЕСТОПАЛЮК В. С.

ЗАСТОСУВАННЯ ПРИКЛАДНОЇ КРИПТОГРАФІЇ,
ЇЇ ВИДИ ТА МЕТОДИ 231

*НАУКОВИЙ ГУРТОК КАФЕДРИ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ТА РОЗКРИТТЯ ЗЛОЧИНІВ ФАКУЛЬТЕТУ № 2*

НАЙДА В. О.

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВЗАЄМОДІЇ ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ
І НАСЕЛЕННЯ 232

САПЕЙКО І. І.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНОЇ
СЛІДЧОЇ (РОЗШУКОВОЇ) ДІЇ НАКЛАДАННЯ АРЕШТУ
НА КОРЕСПОНДЕНЦІЮ 233

*НАУКОВИЙ ГУРТОК КАФЕДРИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФАКУЛЬТЕТУ № 6*

БІРУКОВА Л. М.

ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ
ПІДГОТОВКИ 235

СЕКЦІЯ 7

СУСПІЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ

*НАУКОВИЙ ГУРТОК КАФЕДРИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ПОЛІЦІЇ ФАКУЛЬТЕТУ № 3*

МІЩЕНКО В. Б.

ПОБУДОВА СИСТЕМИ ПОЛІЦІЇ НА ПРИКЛАДІ
ВЕЛИКОБРИТАНІЇ 237

*НАУКОВИЙ ГУРТОК КАФЕДРИ ЕКОНОМІКИ ТА ФІНАНСІВ
ФАКУЛЬТЕТУ № 6*

БЕЗСМЕРТНА К. В.

РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОГО ФІНАНСОВОГО РИНКУ 239

ВАШЕНКО А. М.

РОЛЬ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ
ДЛЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ 241

ВОДОЛАГА А. С.

НАЦІОНАЛЬНА ГРОШОВА ОДИНИЦЯ УКРАЇНИ:
ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ 242

ГОРІЛОВА О. О.

РИНОК ПРАЦІ ТА СТРАТЕГІЇ ПІДВИЩЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО Й ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	244
ДУДЧЕНКО А. Ю. ФІНАНСОВИЙ МОНИТОРИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ТІНЬОВІЙ ЕКОНОМІЦІ	246
СЛІЗАРОВА В. В. ГЛОБАЛЬНА ПОЛІТИЧНА ЕКОНОМІЯ: ПРЕДМЕТ, ЗАВДАННЯ, МЕТОДОЛОГІЯ	247
КОСТЕНКО В. А. АНАЛІЗ РІВНЯ БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ	249
ЛЯХОВА А. С. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ БЕЗРОБІТТЯ: ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ	251
НАДЄЄВ О. О. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ СТАН В ЕКОНОМІЦІ ТА КРИМІНОГЕННА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ	254
ПОЛІВАННА В. В. ШЛЯХИ АКТИВІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	255
РИНЗА В. В. ФАЛЬШИВОМОНЕТНИЦТВО: ШЛЯХИ ЗАПОБІГАННЯ	257
САЄНКО К. Ю. ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ	258
ФАЙЗУЛАЄВ Т. О. МЕТОДОЛОГІЯ ПІЗНАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН	259
<i>НАУКОВИЙ ГУРТОК КАФЕДРИ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН ФАКУЛЬТЕТУ № 6</i>	
ОСОБЛИВЕЦЬ А. В. КОНФЛІКТИ В ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКА ПОЛІЦІЇ	261
САВИЧ К. О. COMMUNITY POLICING – ВЗАЄМОДІЯ ПОЛІЦІЇ ТА ГРОМАДИ	263
<i>НАУКОВИЙ ГУРТОК КАФЕДРИ КРИМІНАЛІСТИКИ ТА СУДОВОЇ ЕКСПЕРТОЛОГІЇ ФАКУЛЬТЕТУ № 1</i>	
НАЙДА В. О. ПЕРСПЕКТИВИ СТВОРЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОГО ПІДРОЗДІЛУ З ПИТАНЬ СОЦІАЛЬНОГО ПРОЕКТУВАННЯ У СТРУКТУРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ЧИ МВС УКРАЇНИ	264

*НАУКОВИЙ ГУРТОК КАФЕДРИ СОЦІАЛЬНИХ ТА ЕКОНОМІЧНИХ
ДИСЦИПЛІН ФАКУЛЬТЕТУ № 2*

БЛОМБЕРУС Я. А.

ПОЗИЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА НА РИНКУ ПОСЛУГ 266

БРИНЧАК В. П.

РОЗВИТОК ЛЮДИНИ – ОСНОВА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
ДЕРЖАВИ..... 267

ВАЛЕНКОВ Я. С.

ДЕТІНІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ 268

ГРИМАЛЯК М. М.

ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ ВІЙСЬКОВОГО КОНФЛІКТУ
НА СХОДІ УКРАЇНИ..... 269

КАЗМІРЧУК І. С.

ПРОБЛЕМА КЛОНУВАННЯ ЛЮДИНИ:
ФІЛОСОФСЬКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ 271

КОРЖОВ М. В.

ТЕОРІЯ СОЦІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ В УТОПІЯХ
ТА АНТИУТОПІЯХ 272

КРИВОРОДЬКО М. А.

ПРОБЛЕМА РЕЙДЕРСТВА В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ 273

ПАТОЧКА К. О.

ПРО ЗМЕНШЕННЯ НЕГАТИВНИХ АСПЕКТІВ
ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ 275

ПОЛІЩУК В. П.

ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ В УКРАЇНІ –
РЕАЛЬНИЙ ШАНС ГІДНОГО ЖИТТЯ 276

ПУСТОВІТ А. П.

ПРОБЛЕМА ТРУДОВОЇ ЕМІГРАЦІЇ ТА ЇЇ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ В УКРАЇНІ 278

СЕРХОВЕЦЬ Д. І.

ФІЛОСОФСЬКО-ПРАВОВІ ІДЕЇ ТА РОЗУМІННЯ ЗАКОНУ
В АНТИЧНІЙ ФІЛОСОФСЬКІЙ ДУМЦІ..... 279

СІЛІНА А. Г.

ПРОБЛЕМА НЕФОРМАЛЬНОЇ ЗАЙНЯТОСТІ В УКРАЇНІ 281

ОРЛОВ Р. Р.

СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ ТЮТІОНОПАЛІННЯ 282

ХАРА С. Д.

ФІЛОСОФІЯ ПОЛІТИКИ НІККОЛО МАКІАВЕЛЛІ 283

ЧУЙКОВ К. О.

ПРОБЛЕМА НИЗЬКОЇ ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНЦІВ..... 285

*ПРЕДСТАВНИКИ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ*

БАССАФУЛА П. С.

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ АВТОСТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ ... 286

СЕКЦІЯ 8

**СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ
ПОЛІЦІЇ**

*НАУКОВИЙ ГУРТОК КАФЕДРИ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН ФАКУЛЬТЕТУ № 6*

ГОГОЛЬ В. І.

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВЛЕНІСТЬ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО
ПІД ЧАС СПОРТИВНИХ ЗАХОДІВ 288

*НАУКОВИЙ ГУРТОК КАФЕДРИ КРИМІНАЛІСТИКИ
ТА СУДОВОЇ ЕКСПЕРТОЛОГІЇ ФАКУЛЬТЕТУ № 1*

МІРКЕВИЧ Я. В.

ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ГЕНДЕРНИЙ ПАСПОРТ ХАРКОВА»,
ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ 289

*НАУКОВИЙ ГУРТОК КАФЕДРИ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
ФАКУЛЬТЕТУ № 3*

БІЛОБОРОДОВА О. А.

РОЛЬ ПСИХОЛОГА В ОПИТУВАННІ ДИТИНИ ВІКОМ 6–8 РОКІВ... 291

ВАРЯНИЦЯ А. А.

ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАТИВНОЇ СКЛАДОВОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ 292

МАЛЬКОВА М. О.

СІМЕЙНІ ЦІННОСТІ КУРСАНТІВ ХНУВС: ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ... 293

ШУТКО Д. О.

ВІКОВІ ОСОБЛИВОСТІ ДОПИТУ НЕПОВНОЛІТНІХ 295

*НАУКОВИЙ ГУРТОК КАФЕДРИ СОЦІОЛОГІЇ ТА ПСИХОЛОГІЇ
ФАКУЛЬТЕТУ № 6*

АГУРСЄВА А. О.

ЗАПОБІГАННЯ ВИНИКНЕННЮ ПРОФЕСІЙНОЇ ДЕФОРМАЦІЇ
ОСОБОВОГО СКЛАДУ ПОЛІЦІЇ..... 296

КОВАЛЬ О. М.

ПРОБЛЕМА ВИВЧЕННЯ АДАПТИВНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ДО УМОВ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	298
--	-----

МУСТАФАЄВА С. Е.

ТОЛЕРАНТНІСТЬ ДО НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ	299
---	-----

СЛІСАРЕНКО О. П.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ СПЕЦИФІКИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ.....	300
---	-----

ТУРЧЕНКО К. А.

ДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТІСНИХ І ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ В ПЕРІОД ПІДГОТОВКИ	302
---	-----

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО

Шановні учасники науково-практичної конференції курсантів та студентів **«Сучасна наука і правоохоронна діяльність»!** Від імені ректорату, всього науково-педагогічного складу Харківського національного університету внутрішніх справ мені приємно вітати вас із відкриттям щорічної, XXVI конференції, яка проводиться з нагоди святкування Дня науки, відзначення Дня Європи та 70-річчя заснування Ради Європи.

Це вже стало традиційним, що наші молоді науковці в кінці навчального року проводять свій науковий форум для обговорення результатів проведеної науково-дослідної роботи.

У своєму вступному слові я хочу привернути увагу присутніх до розвитку науково-пізнавальної діяльності у процесі підготовки нових поколінь співробітників правоохоронних органів для досягнення успіхів у їх майбутній роботі у світлі вимог до сучасної правоохоронної діяльності. Від того, наскільки ефективно будуть захищатися права, свободи та інтереси громадян, залежить авторитет держави в цілому. Тому сучасний етап розвитку Національної поліції України, як ніколи раніше, потребує рішучого підвищення результативності науково-дослідної роботи в системі відомчої науки, яка обов'язково повинна бути пов'язана з актуальними практичними проблемами.

Наукова робота курсантів і студентів є невід'ємною складовою частиною наукової діяльності Харківського національного університету внутрішніх справ. Це правильно і дуже добре. Адже саме талановиті молоді науковці мають сказати своє вагоме слово в розв'язанні багатьох проблем і завдань, пов'язаних з реформаційними процесами в законотворчості на шляху до національно-орієнтованої системи цінностей та зміцнення на цій основі захисної функції держави.

Цього року до оргкомітету надійшло 186 наукових доповідей, у яких ви звертаєте увагу на найбільш гострі проблеми сучасної науки та правоохоронної діяльності. Усі вони презентуються у збірці тез доповідей учасників конференції.

Ми з повагою і гордістю ставимося до наших авторів, до вас, друзі. Всі ви є наполегливими ентузіастами, не байдужими до гострих проблем сьогодення, відданими науковому пошуку, а це є запорукою якісної та плідної як наукової, так і подальшої практичної діяльності.

Сподіваюся, що сьогоднішня конференція сприятиме формуванню і вдосконаленню наукової думки, виробленню нових концептуальних підходів у справі протидії злочинності в усіх її новітніх проявах.

Упевнений, що на конференції прозвучить велика кількість цікавих та оригінальних доповідей і ми почуємо нові імена молодих талантів, яким завдяки наполегливій праці, накопиченим знанням і прагненню до самовдосконалення вдасться приєднатися до спільноти видатних представників відомчої науки.

Бажаю вам приємного та результативного наукового спілкування на цьому заході, творчих вам успіхів, здоров'я, миру і добра!

Дмитро Володимирович ШВЕЦЬ,
ректор Харківського національного університету внутрішніх справ,
кандидат педагогічних наук, доцент

СЕКЦІЯ І
ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ
КУРСАНТСЬКО-СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УКРАЇНІ

НАУКОВИЙ ГУРТОК
КАФЕДРИ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН
ФАКУЛЬТЕТУ № 6

УДК 37.09

Людмила Михайлівна НУЖНА,

студентка групи Ф6-ПЗдср-18-6 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат філологічних наук Кобилко Н. А.

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЯК ОДИН ІЗ ПРІОРИТЕТІВ
МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ

З огляду на суспільно-політичні реалії в Україні все більшої актуальності набуває виховання в молодого покоління почуття патріотизму, відданості загальнодержавній справі зміцнення країни, активної громадянської позиції тощо. Ми повинні брати на себе відповідальність за розбудову суверенної, незалежної, демократичної держави, сприяти єдності української нації та встановленню миру й злагоди в суспільстві.

У Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді (2015 р.) наведено такі системні заходи, ураховуючи національні та європейські цінності: 1) повага до національних символів; 2) участь у громадсько-політичному житті країни; 3) верховенство права; 4) повага до прав людини; 5) толерантне ставлення до цінностей і переконань представників іншої культури, а також регіональних і національно-мовних особливостей; 6) рівність усіх перед законом; 7) готовність захищати суверенітет і територіальну цілісність України.

У цілому важливим є формування засобами змісту навчальних предметів якостей особистості, що характеризуються ціннісним ставленням до суспільства, держави, самої себе та інших, природи, праці, мистецтва.

У вихованні почуття національної гідності важливе значення має правдиве висвітлення історії, повернення до культурних надбань минулого. Важко не погодитися з думкою П. Кононенко, що українському суспільству нав'язувалася фальшива, спотворена історія, ідеологія периферійності та меншовартості, а на справжніх героїв-патріотів накидалось тавро зрадників, ворогів. Це врешті й призвело до морально-духовного каліцтва багатьох українців.

У Концепції також прописано, що першочерговим завданням є виховання в молодого покоління почуття патріотизму, формування особистості на

засадах духовності, моральності, толерантності, створення умов для її інтелектуального, культурного та фізичного розвитку, реалізації науково-технічного та творчого потенціалу. Таким чином, патріотичне виховання – один із найголовніших пріоритетів молодіжної політики в Україні.

Оскільки патріотичне виховання пронизує всі сторони нашого життя: соціальну-економічну, політичну, духовну, правову, педагогічну, спирається на освіту, культуру, історію, державу, право, то, на думку О. Сухомлинської, «до громадянських якостей належать: любов до свого народу, краю, вітчизни, толерантність, демократизм, громадянська свідомість, громадянська гідність, громадянський обов'язок, громадянська відповідальність, громадянська мужність, громадянська діловитість, працелюбність, повага до законів держави, чужої думки...».

Засвоєння патріотичних цінностей і норм є тривалим процесом. На сьогодні рівень масової культури населення досить низький. Зарубіжні фільми часто пропагують західну систему цінностей, виховуючи в молоді культ споживацтва, прагнення до насолоди, уседозволеності. Рівень мовної культури населення також знизився. У діалогах молодь використовує значну частину іншомовної лексики, сленг. Вочевидь, це пов'язано з тим, що художню літературу витіснили сучасні інформаційні технології. Тому важливим аспектом занять із «Української мови професійного спрямування» є комунікативні норми, тобто культура спілкування.

Отже, патріотизм – духовна зрілість особистості, усвідомлення нею безперечної цінності своєї батьківщини.

Одержано 27.04.2019

**НАУКОВИЙ ГУРТОК
КАФЕДРИ ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА
ФАКУЛЬТЕТУ № 1**

УДК 316.4.051(477)

Едуард Олександрович МУЗИЧУК,
студент Ф6-17-1 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат історичних наук, доцент Логвиненко І. А.

НАЦІОНАЛЬНІ ГЕРОЇ УКРАЇНИ. МИНУЛЕ ТА СЬОГОДЕННЯ

Герої... Від Петра Сагайдачного до Володимира Івасюка, від Лесі Українки до Ліни Костенко, від великих поетів Франка та Шевченка до могутнього духом та віртуозного словом Василя Стуса. Ці славетні постаті з української історії та нашого сьогодення наглядно доводять нам той факт, що в кожному сторіччі, на кожному етапі вітчизняних минулого та сучасності, завжди були

люди з великої літери. Ті, чий героїзм, мужність та звитяга захоплювали дух, назавжди закарбувалися в пам'яті та стали яскравим прикладом для майбутніх поколінь.

Великі київські князі, засновники Київської Русі. Держави, що в часи свого найбільшого розквіту простягалися від Балтійського до Чорного моря, мала міцну, визнану усією Європою армію та доволі розвинену для свого періоду економіку. Базувалася вона перш за все на торгових відносинах, що існували як між Київською Руссю та іншими державами того часу, але перш за все між удільними князівствами всередині самої Русі. Про князів київських, про їхнє життя, досягнення й звитяги було чимало свідчень. Військові походи грізного князя Святослава, епохальне хрещення Русі князем Володимиром, золоті часи розквіту та могутності часів правління Великого київського князя Ярослава Мудрого. Деякі з таких детальних та цікавих описів були написані зокрема Нестором літописцем. Однією з найталановитіших особистостей свого часу.

Період козацької доби в Україні недарма вважається часом народження вільної української думки. Існування та розквіт державності та самостійності на Січі є доказом становлення вітчизняної незалежності у початковому її стані. Вічне, нестерпне прагнення українців до своєї власної держави. Сильне бажання позбутися імперських оков та жити щасливо і вільно, змушували багатьох наших чоловіків тікати з-під панського ярма та з-під царського чобота. Опиняючись на мальовничих, необжитих землях вони неодмінно створювали союзи та вступали до козацтва через природну необхідність захистити себе і своїх близьких. Воєнні подвиги Дорошенка та Сагайдачного, їх дивовижне вміння збирати навколо себе небайдужих людей та вести їх у бій були оспівані у фольклорі. Також заслуговують уваги постаті на кшталт Дмитра «байди» Вишневецького чи Костянтина Острозького. Незважаючи на свої безмежні статки, вони не забували про людей, які їх оточували. На власні кошти вони будували міста, школи, навіть академії. Також пам'ятаючи про необхідність зміцнення української державності та захисту від зовнішніх ворогів, Вишневецький та Острозький будували численні фортеці на окраїнах тогочасних поселень.

Особливе місце у пам'яті кожного українця займають ті, чий поеми, вірші, філософські твори стали духовним збагаченням та душевною насолодою для усіх поколінь. Сковорода, Шевченко, Драгоманов, Котляревський, Леся Українка, Коцюбинський, Гоголь, Лисенко, Франко. Ці велетні української думки стали першопрохідцями у своїй справі. Їхній вклад в українські: історію, мову та літературу важко переоцінити. Філософські трактати Сковороди, вірші Шевченка, «Енеїда» Котляревського, п'єси Лисенка. Ці дивовижні здобутки вільної, талановитої української думки назавжди збагатили нашу культуру, та окреслили шлях українців до світлого й щасливого майбутнього.

Впродовж минулого століття український народ натерпівся чимало страждань. Дві жакливі світові війни, та майже 70 років радянського тоталітаризму вбили, знищили, скалічили мільйони життів. Репресивні уряди царської

Росії, нацистської Німеччини та Радянського Союзу занапастили долі усієї української нації. Проте і в такі жахливі часи серед наших співвітчизників знайшлися ті, які незважаючи ні на які перешкоди йшли до своєї мети, проявляючи у собі найкращі риси людського характеру. Харизматичний лідер ОУН і УПА Роман Шухевич, талановитий письменник Іван Багряний, легенда хірургічної справи Микола Амосов, головний ідеолог української літератури 20-х Микола Хвильовий. Окремої уваги заслуговують могутній духом та віртуозний словом Василь Стус та «совість нації» Ліна Костенко. За національними героями минулого століття, слідом прийшли українські герої сучасності. Багато хто вважає своїм кумиром принципового журналіста Георгія Гонгадзе та рок співака Святослава Вакарчука, який збираючи своїм співом мільйони людей з усього світу, ще й безмежно подобається оточуючим тим що має власну громадянську позицію і постійно її демонструє. Такі вже вони, герої минулого та сучасного. На них покладала і покладає свої надії, вважає своїм взірцем уся українська нація.

Одержано 12.04.2019

**НАУКОВИЙ ГУРТОК
КАФЕДРИ УКРАЇНОЗНАВСТВА
ФАКУЛЬТЕТУ № 2**

УДК 070:82.0

Вікторія Андріївна БОРОВЕЦЬ,

курсант групи Ф2-103 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат філологічних наук, доцент Перцева В. А.

ФЕНОМЕН МЕРЕЖЕВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Інтернет впливає на найрізноманітніші сфери діяльності. Однією з таких культурних сфер є і література. На початку свого існування *мережева література* – це переважно результат творчості авторів-початківців, що писали тексти невисокої якості для відповідної читацької аудиторії.

Сучасну *мережеву літературу* цілком можна розглядати як особливий художньо-культурний простір, у якому утворюються свої специфічні тексти, зі своїми законами і правилами. Можна виділити низку властивостей, які характеризують мережеву літературу як особливий культурний феномен: допустимість самостійно переходити від одного текстового фрагменту до іншого, можливість творчої участі у написанні тексту усіх охочих, можливість автоматично обробляти й інтерактивно переглядати текстову інформацію тощо. Дуже часто в літературі соцмереж художній текст поєднується з візуальними й звуковими образами. Найбільш популярними у мережі стали такі літературні жанри, як дорожні нотатки, спогади, літописи.

Протягом останніх років соціальні мережі перетворилися на важливий механізм спілкування. З огляду на це автором мережевої літератури може стати кожен. Крім того зменшується, а іноді й взагалі зникає давнішня статусна дистанція між автором і читачем. Читач отримав можливість потрапити до особистого простору літератора, а автор – можливість отримати миттєвий відгук на свою творчість. За останні роки спостерігається збільшення обсягу мережевої літературної творчості серед українців. Причин цього декілька. Насамперед, це засміченість сучасного інформаційного простору. Більшість ЗМІ в Україні виконують політичну, а не культурно-освітню функцію. Майже зникає культурна тематика, описи подорожей, а потреба в цьому залишається. По-друге, за радянських часів були доступні лише офіційні засоби пропаганди. Тому й були певні альтернативні шляхи, які допомагали знайти потрібну інформацію. Роль самвидавців відіграють зараз соцмережі. По-третє, спрацьовує момент «безоплатності». На наш погляд, ідеально відповідає конкретно цим потребам Facebook: тут практично не використовується такий вид інформації, як фото або відео, користувачі, як правило, публікують відносно невеликі тексти, є можливість миттєво бачити коментарі від читачів і вести з ними діалог, існує можливість легко ділитися своїми текстами-постами. Цікавим є й момент, пов'язаний із зворотним зв'язком. Зауважимо, що якоюсь мірою це корисно, оскільки змушує потенційного автора виокремлювати ті чи інші життєві ситуації чи проблеми, проговорювати їх. Те, що проговорюється, краще сприймається й осмислюється. Але така популярність не обов'язково може бути підтвердженням якості мережевої літератури. Не можна вважати реальною оцінкою і кількість «лайків» та репостів, однак вона безперечно демонструє інформативність і цікавість твору.

Вважаємо за потрібне виділити низку функцій, що виконує *мережева література* у сучасній культурі: презентація максимальної кількості художніх текстів; оперативність; однаковий шанс для усіх охочих долучитися до дискусії; орієнтування читача у виборі твору (створення так званих «топів»); формування літературного смаку; можливість активного відпочинку. *Мережева література* має перспективу для розвитку. У наш час тотального спрощення, коли для передачі емоцій, настрою і подій достатньо одного смайла, фото, хештега або «ок», «спс», поступово з'являється попит на людей, здатних створювати завершені, літературно грамотні тексти. І сучасна *мережева література* – це своєрідний інструмент спілкування і підвищення культурного рівня.

Одержано 20.04.2019

УДК 398.23

Анастасія Олександрівна ДОРОШ,

курсант групи Ф2-101 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат філологічних наук, доцент Перцева В. А.

АНЕКДОТ ЯК СУЧАСНИЙ МОВОТВОРЧИЙ ЖАНР

Анекдот часто сприймають як «несерйозне» та малоінформативне джерело. Це абсолютно беззмістовно. Анекдот – це жанр народної творчості і його характерні ознаки тотожні тим, що притаманні цій фольклорній формі.

Насамперед, анекдотами ми вважаємо тексти не лише усні, але й надруковані. Первинно їх розповідали вголос, у певній ситуації, і для цього вони створюються. Важливу роль грає спосіб розповіді, інтонація, смислові паузи, вимова слів. Але сьогодні видаються і купуються збірки різноманітних анекдотів, в Інтернеті з'являється все більше сайтів, які присвячено анекдотам. Це означає, що з усного джерела вони перетворюються на письмове.

Анекдот – це текст, цікавий і тим, що поєднує в собі дві протилежні мети: оповідність й емоційність. Оповідність, на наш погляд, припускає використання сукупності мовних і мовленнєвих засобів, які забезпечують його змістовність. Емоційність, навпаки, орієнтована на той намір, з яким мовець розказує анекдот. Саме це забезпечує успішність виникнення комічного ефекту. Функціонування анекдоту, зазвичай, носить ритуалізований характер: його структура досить стійка, а поведінка співрозмовників характеризується повторюваністю. Розповідь анекдоту обов'язково передбачає взаємодію – оповідача і слухача. До того ж, однією з особливостей анекдоту є анонімність. Він існує самостійно, без допомоги автора, і є результатом колективної творчості оповідачів, які час від часу вносять свої доповнення й інтерпретації. Через певний час розпізнати істинне значення, вкладене першими творцями анекдоту у своє творіння, досить складно. Наприклад, сучасній молоді незрозумілі анекдоти, у яких обіграються проблеми дефіциту, заборона яких-небудь (зазвичай, політичних) тем. Проте в часи, коли ці анекдоти було створено, їхній зміст був цілком доступний не лише дорослим, але й дітям.

Загалом анекдот є цікавим історичним джерелом. Але, насамперед, це мовотворчий жанр, тобто значною мірою для оповідача і слухача анекдоту важлива не його правдивість і відповідність історичним фактам (хоча, зазвичай, в основі сюжетів лежать випадки із реального життя), а те, через що, власне, анекдот і приваблює – іронія, гумор, сатира. Отже, анекдот – це суб'єктивна форма реагування на певну історичну подію, від якої оповідач провів емоційну аналогію. Безсумнівно, анекдот відбиває саме національну свідомість на певному історичному етапі, а не державну ідеологію того ж часу. Так, український анекдот – завжди був своєрідним засобом захисту, а також духовного самоствердження. Особливість українських жартів у тому, що вони є більш іронічними, аніж зловистими. Особливою є й тематика українських анекдотів. Найчастіше зустрічаємо кума й куму, тещу й зятя, свекруху й невістку. Сучасні анекдоти набирають обертів у політичній тематиці, тобто йде висміювання політичної верхівки.

В усіх сучасних анекдотах, безперечно, можемо помітити прецедентність. Це використання добре відомих усім представникам народу на певному історичному етапі, актуальних у пізнавальному й емоційному плані імен, висловлювань і ситуацій. Наприклад, історичні особи, персонажі казок, фільмів, що стали героями анекдотів – це прецедентні феномени. Вони входять у нашу пам'ять майже несвідомо і залишаються в ній надовго (якщо не назавжди), викликаючи певні асоціації.

Отже, анекдот дійсно є складним культурним феноменом із розгалуженою класифікацією, комплексом специфічних рис та національною специфікою. Текст анекдоту – це особлива форма існування національної культури, у якій міститься корисна інформація про конкретну історичну епоху через особливості індивідуального та загальнонаціонального світогляду.

Одержано 27.04.2019

УДК 004.738.5

Тетяна Олександрівна КОВАЛЬОВА,

курсант групи Ф2-101 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат філологічних наук, доцент Перцева В. А.

ІНТЕРНЕТ ЯК КАТАЛІЗАТОР УТВОРЕННЯ НОВОЇ ЕПІСТОЛЯРНОЇ ФОРМИ

Розповсюдження нових інформаційних технологій виходить сьогодні за суто технологічні межі, оскільки торкається усіх сторін людського життя і діяльності. Віртуальна реальність Інтернету створює особливе комунікативне середовище і стимулює появу нових мовних і мовленнєвих засобів. Одним із сучасних популярних комунікативних жанрів є листування електронною поштою. Звісно, цей вид листування є певним продовженням класичного епістолярного спілкування, але водночас електронна комунікація висунула нові етикетні формули, нові норми побудови текстів, нову стилістику.

Процес побудови текстів в електронній комунікації багато в чому залежить від тих ситуацій спілкування, у які вступає користувач. Тому спостерігається суміш ознак ділового та приватного листування. Наприклад, використання «смайликів», що графічно зображують емоцію. Привітання типу «добрий день, привіт» можуть співіснувати зі звертаннями «вельмишановний, високоповажний, дорогий». Також слід зазначити, що в Інтернеті майже відсутні деякі із традиційних етикетних формул, текст листа стає більш «еластичним», гнучким. Навіть ділове електронне листування тяжіє до певної демократизації, втрачаючи свою пишномовність. Ймовірно, саме цей критерій дозволяє говорити про відмінність електронного епістолярного стилю від «паперового». Крім того, електронне листування практично не обмежує абонента у розмірі надісланого повідомлення. Отже, ще одна з традиційних умов епістолярного стилю – стислість – практично втрачає свою актуальність.

Особливістю організації спілкування в Інтернеті є і відстороненість від живого спілкування і можливість вести розмову анонімно. Тут немає суворих правил спілкування і мовних норм. Так, можна виокремити такі ознаки електронного листування, як відсутність розділових знаків, написання початку речення або власних назв із маленької літери тощо. З іншого боку, ті ж розділові знаки можуть використовуватися незалежно від наявних правил для передавання надважливого для автора змісту. Так, лапки допускається вживати як показники «чужого слова» усіх типів, коми – для позначення інтонації, а також у разі «нанизування» пропозицій (*Довго думала, хто ця Марія, потім зрозуміла*).

Для повноцінного спілкування в Інтернеті необхідне знання мережевого сленгу, що теж має свою специфіку. Зазвичай, сленг належить соціальній групі, яку об'єднують спільні інтереси або заняття. Поповнюється сленг шляхом запозичення. Найбільш актуальними причинами для користувачів Інтернету сьогодні є, напевно, грайливість, бажання бути іншим і бути лаконічним. Ці три функції підтверджують основні правила розвитку мережевого сленгу. Якщо ми уважніше подивимося на життя навколо нас, то стане зрозуміло, що люди витрачають все більше часу на спілкування через Інтернет, отже, він вже сформував свою власну мову, яка віднині не зможе існувати без сленгу.

В українській мові можна помітити одну цікаву тенденцію розвитку мережевого сленгу. Слова можуть мати три джерела походження – українське, англійське і російське. Є багато скорочень й аббревіатур, які походять від англійської мови, – «лвл» (від «level»), «нп» (від «нет проблем»), «спс» (від «спасибо»), «HMSD» (від «На Мою Скромну Думку»), «тчн» (від «точно»).

Отже, окрім власне жанрових особливостей, електронне листування має низку інших рис (від орфографії до стилістики), що роблять його цікавим сучасним культурним і мовним феноменом. Можна стверджувати, що через тісну взаємодію усної й письмової форм існування мови в Інтернеті формується цікаве новоутворення, нова форма існування мови – комбінована, гібридна.

Одержано 04.04.2019

УДК 37.013+37.043+37.036

Вікторія Олександрівна КОВТУН,

курсант групи Ф4-102 ХНУВС

Науковий керівник: Голопич І. М.

ВЕБ-КВЕСТ ЯК ФОРМА ВИХОВАННЯ ПАТРІОТИЗМУ В КУРСАНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

Сучасні технології дають можливість оновлювати й урізноманітнювати ефективні методи й форми виховання патріотизму в майбутніх офіцерів поліції. Як один із таких методів навчання й виховання можна використовувати

веб-квест, який був запропонований людству викладачем університету Сан-Дієго Берні Джоджем. Квест був створений із метою надання інтелектуального завдання для команди або окремого учасника, метою якого є виконання певних завдань, здійснення логічних операцій, знаходження потрібної інформації, піддавання її певному аналізу, систематизація та вирішення поставлених задач.

Для веб-квестів розробником було виділено 12 видів завдань: переказ, планування та проектування, самопізнання, компіляція, творче завдання, аналітична задача, детектив, головоломка, таємнича історія, досягнення консенсусу, оцінка, журналістське розслідування, переконання, наукові дослідження, які становлять основу сучасних квестів.

Веб-квест спонукає учасників до пошуку інформації в мережі Інтернет. Таким чином, вони покращують навички роботи з інформаційними технологіями, підвищують свої інтелектуальні здібності та розширюють сферу своєї творчої діяльності. Разом з тим, виконуючи проект, шукаючи відповіді на проблемні питання, відгадуючи непрості й несподівані загадки учасники розвивають логічне мислення, інтуїцію, ерудицію.

Сучасні дослідники І. Сокол, М. Кадемія, Н. Кононець, О.Ільченко, О. Мішагіна звертають увагу на виховний потенціал квестів та їх активне впровадження в освітній процес. Отже, вищі заклади освіти зі специфічними умовами навчання можуть використовувати веб-квест як засіб формування патріотичної самосвідомості в курсантів і студентів. Завдання квестів повинні сприяти формуванню шанобливого ставлення до історичного минулого українського народу, його мови, традицій, звичаїв та обрядів, оволодінню кращими народними духовними й культурними цінностями. Метою є виховання молоді, яка буде здатна виявляти національну гідність і сприятиме розвитку громадянського миру та злагоди в суспільстві, а також готова самовіддано розбудовувати Україну як суверенну, демократичну, правову й соціальну державу.

Щоб створити веб-квест, необхідно: визначити тему, обрати сайт для його створення, правильно сформулювати завдання, обрати відповідну форму, придумати правила та критерії оцінювання, знайти джерела інформації, користування якими допоможе учасникам швидко досягти мети.

У Харківському національному університеті внутрішніх справ як форму виховання патріотизму в курсантів і студентів пропонується використовувати веб-квести. До їх створення варто залучати викладачів і курсантів факультету № 4, оскільки вони володіють необхідними знаннями комп'ютерних технологій, а також матимуть чудову нагоду продемонструвати свої вміння вибудовувати логічні ланцюжки, винахідливість, особливу кмітливість і творчі здібності.

Одержано 24.04.2019

УДК 81'276.3

Оксана Сергіївна КОЛЯДА,

курсант групи Ф2-301 ХНУВС

Науковий керівник: Сльнікова Н. І.

ФРАЗЕОЛОГІЯ У ПРОФЕСІЙНОМУ МОВЛЕННІ ПРАВНИКА

Фразеологія постійно привертає увагу науковців різних галузей знань: правників, лінгвістів, істориків. Різний фразеологічний матеріал активно обстежується, поглиблюються обґрунтування ряду важливих теоретичних положень, що пов'язані з ознаками фразеологізмів, принципами систематизації тощо. Вітчизняна фразеологія – наука порівняно молода, об'єктом дослідження стають різні її аспекти: семантика, будова, стилістика, джерела і способи збагачення усного і писемного мовлення тощо.

Культура мовлення майбутніх юристів є запорукою регулювання правових відносин. Одним зі складників, що формує підґрунтя для розвитку фахового запасу сталих мовних зворотів, є фразеологія правничого фаху. Природа фразеологізмів, особливості їхнього становлення та функціонування, а також походження та семантика на сьогодні не достатньо з'ясовані, що й зумовлює актуальність нашого дослідження.

Починаючи з 50-х років XX століття фразеологія інтенсивно досліджувалася на матеріалі східнослов'янських мов. Бібліографія із загальної і часткової фразеології налічує тисячі найменувань – монографій, посібників, тематичних збірників, статей.

Українська фразеологія – і функціональна, й історична – виростає на міцному фундаменті цінних фразеологічних досліджень Л. Авксентьєва, Б. Білоноженко, А. Пономаренко, І. Грищютенка, Ф. Медведєва, В. Ужченка, Т. Цимбалюк та інших.

Фразеологія (від грецького *phrasis* – вираження, *logos* – вчення) – розділ лінгвістики, що вивчає лексично неподільні поєднання слів. Сукупність властивих мові усталених зворотів і висловів також називають фразеологією.

Фразеологічні одиниці, як і слова, відрізняються за структурно-граматичними, функціональними та генетичними ознаками. Науковці розрізняють фразеологізми у вузькому (власне фразеологізми) та широкому розумінні (фразеологічні вирази). За лексичним значенням власне фразеологізми рівнозначні окремим словам або словосполученням (як *сніг на голову* – *зенацька, робити з мухи слона* – *перебільшувати*). До фразеологічних виразів належать прислів'я (*Пожалів вовк кобилу: залишив хвіст та гриву; мовчи, глуха, менше гріха*), приказки (*Яка країна, такий і закон; Не сам зіздох лізе в стіну: його молотом б'ють*), крилаті вислови (*знання законів не в тому, щоб знати їхні слова, а щоб розуміти зміст; нема злочину без покарання, нема покарання без закону, нема злочину без законного покарання*), мовні штампи, кліше (*передати на поруки; кваліфікувати за статтею; викрадення особистого майна громадян*) та ідіоматичні словосполучення (*чорним по білому; зловити на гарчому; ненадійна порука*).

Необхідно зазначити, що значна кількість лексичних, граматичних і стилістичних помилок у юридичних текст трапляється саме через неправильне вживання мовних штампів. Наприклад: *відповідно наказу* (потрібно *відповідно до наказу*), *згідно вимог* (потрібно *згідно із вимогами*). Тому правникам необхідно дуже уважно ставитися до фразеологічних одиниць, які він уживає в усному та писемному професійному мовленні.

Таким чином, фразеологія як наука – явище складне та багатоаспектне, що потребує детального вивчення у структурному та семантичному ракурсах. Уживання фразеологічних одиниць у мовленні правника є запорукою культурного розвитку фахівця.

Одержано 11.04.2019

УДК 821.161.2

Євген Романович МОСКОВКА,

курсант групи Ф1-102 ХНУВС

Науковий керівник: доктор філологічних наук, професор Чорний І. В.

ЖАНРОВА СПЕЦИФІКА РОМАНІВ С. ГОЛОВАЧОВА «ЛИСА ГОРА» ТА «LOVE TOUR»

На початку ХХ століття в фантастиці України (насамперед, російськомовній) сформувалося кілька літературних шкіл, поєднаних спільною тематикою, використанням певних художніх засобів, сюжетних ходів тощо. Найвідомішими є Харківська та Київська школи фантастики, всередині яких також можна виділити різні напрями, течії. Так, у Київській школі чітко вирізняється напрям «магічного реалізму», започаткований творчістю подружжя М. та С. Дяченко, та «фольклорно-етнографічний», репрезентований циклом Л. Лузіної «Київські відьми». До adeptів останнього належить киянин Сергій Головачов, серед творів якого найбільшу популярність в читачів отримали романи «Лиса Гора» (2018) та «Love Tour» (2019).

Обидва твори за формою належать до нещодавно народженого жанру інтерактивного роману, суть якого полягає в тім, що до написання свого літературного доробку автор активно залучає читацьку аудиторію. Твір пишеться й публікується не як єдине ціле, а частинами, які читачеві пропонується обговорити й висловити свої бачення й побажання щодо подальшого розвитку сюжету. Таким чином споживач кінцевого продукту отримує додатковий стимул для його придбання, стаючи удаваним співавтором книги.

За тематикою романи С. Головачова наближені до циклу Лади Лузіної про пригоди трьох сучасних відьом з Києва. Це містичні романи з елементами конспірології та демонології. Автор намагається пояснити деякі процеси та події сучасного суспільного життя України втручанням якихось потойбічних сил або чорних магів. Як і в «Київських відьмах», у Головачова є досить сильним фольклорно-етнографічний елемент. Події романів відбуваються в так

званих «місцях сили» – специфічних місцевостях, де, начебто, концентруються позитивна або, навпаки, негативна енергетика, яка впливає на долю людей. У «Лисій Горі» це один з пагорбів української столиці, у «Love Tour» – Західна Україна, зокрема, Ужгород та Мукачеве.

Автор досить докладно змальовує вибрані для розгортання перебігу подій сюжету місцевості, описуючи пов'язані з ними історичні події, легенди, казки, рельєф, кліматичні умови, архітектурні споруди, традиції та звичаї, притаманні місцевому населенню, їхні кулінарні смаки та уподобання. Інколи ці досить розлогі описи помітно гальмують динаміку оповіді, перетворюючи літературний твір на белетризований туристичний путівник. Письменник навіть пропонує читачеві свої маршрути для літературного туризму – ще однієї (разом з інтерактивністю) ознаки перетворення значного масиву сучасної літератури на «предмет масового споживання». У цьому С. Головачов відверто орієнтується на досвід Лади Лузіної, яка часто організовує екскурсії місцями, змальованими письменницею в циклі «Київські відьми».

Одержано 01.04.2019

УДК 811

Марина Сергіївна ПРОСКУРІНА,

курсант групи Ф4-101 ХНУВС

Науковий керівник: Полтавська Д. В.

УЖИВАННЯ ФЕМІНІТИВІВ ЯК ОДИН ЗІ ШЛЯХІВ ЗБАГАЧЕННЯ СУЧАСНОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ ТА ВИЯВ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ

В усному мовленні можемо почути слова типу «лікарка», «полковниця», «філологиня» тощо. Навколо подібних лексем точаться численні дискусії щодо доцільності їх функціонування. Тож, на нашу думку, необхідно з'ясувати таке: які слова можемо уважати фемінітивами, нормативність вживання одиниць такої лексичної групи, особливості функціонування, доцільність вживання цих лексем у тих чи інших ситуаціях?

Окреслена тема набуває все більшого поширення, подекуди з'являються дослідження різних її аспектів. Однак, вони не вичерпують усю глибину наукової проблеми, що зумовило актуальність нашого звернення до означеного питання. На сьогодні питання про фемінітиви науковцями остаточно не розв'язане. Серед дослідників, що займаються цією проблемою можна назвати О. Авраменка, К. Городенську, А. Нелюбу. Одні обстоюють думку, що такі лексичні одиниці необхідно використовувати, а уникання їх є помилковим, адже це є виявом нерівності за гендерною ознакою. Прихильниками цієї теорії є Б. Стельмах, О. Галапчук-Тарнавська. Інша група дослідників визнає існування таких лексем, обстоює їхнє вживання, але за умови, що такі одиниці не суперечать нормам літературної мови, є часто вживаними, загальновідомими.

Цієї думки дотримується, наприклад, О. Авраменко, який зазначає, що від слів типу «членкиня» й подібних необхідно відмовитися, адже вони нагадують окаріоналізми, широко не використовуються та сприймаються як неприродні.

У словнику гендерних термінів подане таке визначення: фемінітиви – це слова жіночого роду, альтернативні або парні аналогічним поняттям чоловічого роду (які зазвичай використовуються до всіх людей незалежно від їхньої статі): льотчик – льотчиця, письменник – письменниця, професор – професорка, директор – директриса тощо. Тож, доцільно говорити про те, що аналізовані мовні одиниці лексично тотожні відповідним маскулінітивам, проте різняться реалією, яку вони номінують, оскільки позначають осіб жіночої статі, що своєю чергою спричиняє різницю морфологічної категорії роду. Наприклад, часто можна почути в усному мовленні такі лексеми як «проректорка», «викладачка», але для писемного мовлення вони не є нормативними.

Можемо констатувати, що на сучасному етапі помітною є тенденція до активного використання фемінітивів. Навіть у підручниках для п'ятих класів паралельно використовуються обидві форми того чи того іменника. ЗМІ також демонструють це явище. Зазначаємо, на сьогодні фіксує вживання фемінітивів переважно практика усного мовлення, а на письмі така практика не є усталеною. Наприклад, поширеними є лексеми «юристка», «правниця», «курсантка», але офіційно-діловий стиль не передбачає їхнього вживання у сфері діловодства.

Отже, вважаємо доцільним використання таких лексичних одиниць, адже це урізноманітнює мову, сприяє рівності в суспільстві за гендерною ознакою, є певною мірою виявом національної мовної специфіки.

Одержано 15.04.2019

**ПРЕДСТАВНИКИ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
ІМ. ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

УДК 37.035.6

Аліна Сергіївна ГРИГОРЕНКО,

студентка групи МН 15-16

Харківського національного технічного університету

сільського господарства ім. Петра Василенка

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент Смігунова О. В.

**РОЛЬ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ В РОЗВИТКУ
НАЦІОНАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ КУРСАНТІВ І СТУДЕНТІВ**

Розбудова суверенної демократичної України ставить перед нами надзвичайно важливе і невідкладне завдання – виховання справжнього громадянина, патріота рідної землі. Актуальність цієї проблем пов'язана: по-перше,

з соціальними, морально-духовними проблемами, які хвилюють суспільство: зниження рівня моралі, агресивність молоді, наркоманія та інші недоліки, що призводять до деградації особистості та її антисуспільної поведінки. По-друге, з метою протистояння цим негативним явищам у суспільстві повинна формуватися та протилежна сила, яка своєю ідейністю, духовністю і патріотизмом здатна не тільки протистояти негативним процесам у поведінці та психології окремих прошарків суспільства, але своєю діяльністю і поведінкою зберегти морально-патріотичний фонд української нації – нову генерацію, яка навчається у закладах вищої освіти, серед яких чільне місце посідають курсанти і студенти.

У розвитку і зміцненні духовного, національного потенціалу майбутніх правоохоронців важливу роль виконує патріотичне виховання, спрямоване на формування у майбутніх правоохоронців високої національної самосвідомості, любові до рідної землі, готовності стояти на захисті прав, свободи громадян, вести непримиренну боротьбу зі злочинністю. У цьому аспекті значні інтелектуально-духовні можливості студентів та курсантів розвивають соціально-гуманітарні дисципліни. Адже саме в молодому віці прищеплюються моральні цінності та ідеали, формується національна свідомість і самосвідомість, вибудовується готовність до виконання громадянського та конституційного обов'язку із захисту національних інтересів.

Заклади вищої освіти України володіють величезним потенціалом у формуванні патріотизму майбутніх фахівців. Патріотизм виявляється насамперед в емоційному піднесеному ставленні до Батьківщини і виступає як найважливіша складова духовного багатства суспільства. Істинний патріотизм завжди поєднує духовність, громадянську зрілість і соціальну активність суспільства, є дієвою рушійною силою і реалізується в його діяльності на користь Вітчизни. В сучасних умовах розвитку сфери освіти навчальний заклад будь якого рівня має стати для молоді осередком становлення громадянина-патріота України, готового самовіддано розбудовувати країну як суверенну, незалежну, демократичну, правову, соціальну державу, забезпечувати її національну безпеку, сприяти єднанню українського народу та встановленню громадянського миру й злагоди в суспільстві.

Вказаний напрямок виховної діяльності, перш за все, повинен бути спрямований на формування у вихованців доброго відношення до своєї крани, національної самосвідомості й гідності, дбайливе ставлення до рідної мови, культури, традицій, а також відповідальність за природу рідної країни і потребу зробити свій внесок у долю Батьківщини. При цьому, в основу системи національно-патріотичного виховання має бути покладено визнання пріоритету прав людини і засаду зміцнення української державності як консолідуючого фактора розвитку суспільства, формування патріотизму у середовищі молоді.

Одержано 21.04.2019

СЕКЦІЯ 2
ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЙ ТА ПРАКТИКИ
ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.
ІСТОРІЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ.
КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО

НАУКОВИЙ ГУРТОК
КАФЕДРИ КОНСТИТУЦІЙНОГО І МІЖНАРОДНОГО ПРАВА
ФАКУЛЬТЕТУ № 4

УДК 341.123:342.72/.73(477.6)-053.2

Тетяна Дмитрівна БАРАНЮК,

курсант групи ФЗ-103 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Устименко О. С.

ДІЯЛЬНІСТЬ ДИТЯЧОГО ФОНДУ ООН (ЮНІСЕФ) В АСПЕКТІ
ДОПОМОГИ ДІТЯМ ДОНБАСУ

Невід’ємною частиною майбутнього будь-якого суспільства є діти, тому закріплення, дотримання та захист прав дітей є вкрай важливим. Вперше права дитини були закріплені лише у 1959 році в Декларації прав дитини. Наступним кроком стало прийняття у 1989 році Конвенції ООН про права дитини.

Важливу роль у наданні допомоги та захисті прав дитини також відіграє Дитячий Фонд Організації Об’єднаних Націй (ЮНІСЕФ), рішення про створення якого було прийнято Генеральною Асамблеєю ООН у 1946 році. Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ) – це постійно діюча структура, метою якої є задоволення довготривалих потреб дітей у країнах, що розвиваються. Крім того, це єдина організація ООН, діяльність якої присвячена винятково дітям. ЮНІСЕФ працює заради захисту, виживання і розвитку дитини відповідно до Конвенції про права дитини та має власні представництва більш ніж в 150 країнах світу.

Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ) відкрив своє представництво у Києві у 1997 році з метою покращення життя дітей та сімей на всій території України. У 2012 році було підписано Угоду про співробітництво між Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини та Дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ), відповідно до якої сторони домовились про співпрацю у форматі організації спільних заходів, зустрічей, семінарів, конференцій, просвітницьких компаній, розробки спільних пропозицій і рекомендацій щодо проєктів законів, нормативно-правових актів та ратифікації міжнародних договорів.

Протягом останніх років ЮНІСЕФ постійно збільшував масштаби своєї підтримки уряду України у створенні програм з охорони здоров’я, харчування, освіти та захисту дітей.

Особливої уваги потребує діяльність ЮНІСЕФ на Донбасі, оскільки всі діти України є рівними та мають право на захист своїх прав, на дитинство, достатній життєвий рівень, підтримку, щоб в майбутньому бути повноцінними громадянами своєї держави.

ЮНІСЕФ у цьому регіоні України здійснює свою діяльність за різними напрямками: надання певної матеріальної та психологічної допомоги дітям з метою подолання булінгу, фізичного насильства і погроз; постачання медикаментів, вакцин для профілактики кору, паротиту, краснухи, засобів гігієни, продуктів харчування, одягу; сприяння забезпеченню сталого водопостачання тощо. До того ж здійснюється збір коштів та надається підтримка у відновленні шкіл, дитячих садочків, лікарень, а саме постачаються меблі та будівельні матеріали.

Враховуючи вищевикладене, слід зазначити, що допомога, яка надається ЮНІСЕФ, має неабияке значення для забезпечення прав і добробуту дітей в Україні, оскільки саме від дітей залежить розвиток, стабільність та процвітання нашої держави в майбутньому.

Одержано 13.04.2019

УДК 342.228

Данило Антонович ВАСИЛЕНКО,

курсант групи Ф4-104 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Варуниц Л. Д.

ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ СИМВОЛІКИ

Державні символи являють собою умовні знаки державності, суверенітету.

Державі належить монопольне право на встановлення своїх символів (атрибутів). Вони, як правило, визначаються основними законами держав, а їх докладний опис і правовий режим використання регламентуються спеціальними законами або іншими актами загальнонаціонального значення. До них, зазвичай, відносять: державний прапор, герб, гімн, іноді кольори, штандарт глави держави, державну печатку. Згідно з положеннями Конституції України «Державними символами в Україні є Державний Прапор України, Державний Герб України і Державний Гімн України» (ст. 20). Зазначимо, що при визначенні державної символіки законодавець враховує національні та історичні традиції народу.

Відмітимо, що державні символи, з одного боку, підтверджують факт існування держави і слугують зміцненню її суверенітету, а з іншого – державний суверенітет виступає першоосновою як появи, так і подальшого розвитку державних символів. Вони являють собою зовнішній прояв державної влади

на всій території держави і за її межами. Державні символи являють собою офіційні символи суверенітету держави та виконують представницьку роль у зв'язках з іноземними державами. Необхідно відмітити, що державні символи об'єднують (консоліднують) навколо ідей державного будівництва

громадян держави, незалежно від походження, соціального та майнового стану, раси, національності та інших соціальних ознак.

Символи держави передбачають повагу до них громадян та офіційних осіб, а також іноземних громадян, офіційних осіб інших держав. Як виразники суверенності держави вони уособлюють повагу народу до своєї держави, сприяють його патріотичному вихованню.

Отже, на нашу думку, виходячи із вищевикладеного, слід зробити висновки про те, що державні символи, встановлені Конституцією або спеціальними законами, являють собою особливі розпізнавальні знаки певної держави, в яких уособлюється її суверенітет, а в деяких випадках, певний історичний або ідеологічний зміст. Державна символіка має важливе юридичне та соціально-психологічне значення, виконуючи такі функції, як: політичні, дипломатичні, соціальні. Державні символи являють собою важливі атрибути державності, здатні сприяти патріотичному вихованню громадян.

Одержано 07.04.2019

УДК 342.56

Валерія Іллівна ВАСИЛЬЄВА,

курсант групи Ф1-101 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Гудзь Т. І.

ВПЛИВ КОНСТИТУЦІЙНОЇ РЕФОРМИ НА СТАТУС СУДДІВ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

Наразі в Україні триває конституційна реформа, однією зі складових якої є реформування судової влади. Поряд із системою судів загальної юрисдикції, зміни торкнулися і органу конституційної юрисдикції – Конституційного Суду України (далі – КСУ). При цьому, такі зміни пов'язані як із функціонуванням КСУ в цілому, так і з правовим статусом суддів КСУ, що підтверджується положеннями Конституції України та Закону України «Про Конституційний Суд України» від 13 липня 2017 р. № 2136-VIII (далі – Закон).

Аналіз чинного Закону дозволяє стверджувати, що його прийняття принесло певні зміни у статус суддів КСУ. Однією з таких новел є оновлення підстав та процедури звільнення суддів КСУ, адже у минулому на цей процес мали вплив суб'єкти, які призначали суддів на посаду – Верховна Рада України, Президент України, З'їзд суддів. Водночас, з набуттям чинності нового Закону вирішення цього питання безпосередньо віднесено до компетенції КСУ, що, на думку фахівців, дає змогу об'єктивного розгляду питань щодо звільнення суддів з посади та дозволяє істотно знизити вплив на остаточне рішення з приводу цього питання з боку раніше уповноважених на це суб'єктів. Так, відповідно до ст. 21 Закону, рішення про звільнення з посади судді КСУ Суд ухвалює щонайменше двома третинами від його конституційного складу. Однак деякі науковці та політики зауважують на тому, що чинний Закон не містить роз'яснення такої нової підстави для звільнення суддів

КСУ, як вчинення ними істотного дисциплінарного проступку, грубого або систематичного нехтування своїми обов'язками, несумісного зі статусом судді КСУ, або виявлення його невідповідності займаній посаді. А відтак важіль впливу на неугодних конституційних суддів залишається.

Ще одним важливим нововведенням стало те, що з моменту набуття чинності нового Закону відбір на посаду судді КСУ здійснюється на конкурсних засадах. На нашу думку, це дає відчутну незалежність як процедурі призначення суддів, так і функціонуванню КСУ в цілому, адже мінімізується можливість потрапляння на посаду некомпетентних осіб, а також впливу на обрання «певних» кандидатур, які взагалі не відповідатимуть встановленим вимогам. Разом із тим, вважати діяльність конкурсної комісії з відбору на посаду суддів КСУ досконалою вряд чи можливо. Адже відповідно до ст. 12 Закону, відбір кандидатур на посаду судді КСУ на конкурсних засадах щодо осіб, яких призначає Президент України, здійснює конкурсна комісія, яку створює Президент України; щодо осіб, яких призначає Верховна Рада України, підготовку відбору кандидатур на посаду судді КСУ здійснює профільний комітет – комітет з питань правової політики та правосуддя; щодо осіб, яких призначає З'їзд суддів України таку підготовку проводить Рада суддів України (як і З'їзд суддів – один із органів суддівського самоврядування). Отже, всі органи, які мають здійснювати відбір на посаду судді КСУ, є на пряму залежними від суб'єкта свого призначення, що ставить під сумнів можливість проведення об'єктивного конкурсного відбору.

Підсумовуючи необхідно зазначити, що вплив конституційної реформи на статус суддів Конституційного Суду може мати як позитивний, і так і негативний характер. Позитивні результати будуть мати місце за умови, що всі процедури – від обрання до звільнення суддів КСУ – стануть цілком прозорими; ті суб'єкти влади, які мають хоча б мінімальний вплив на здійснення цих процедур, будуть використовувати свої можливості не для задоволення власних потреб, а для удосконалення конституційного судочинства в нашій державі.

Одержано 18.04.2019

УДК 341.645

Сергій Ігорович ГЛУЩЕНКО,

курсант групи Ф2-205 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Логвиненко Є. С.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ ЯК КЛЮЧОВИЙ ЕЛЕМЕНТ ЄВРОПЕЙСЬКОГО МЕХАНІЗМУ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ

Міжнародно-правові гарантії прав і свобод людини – є важливим засобом забезпечення їх реалізації, охорони і захисту на міжнародному, наддержавному рівні. Їхня особливість полягає в тому, що на відміну від внутрішньодержавних

засобів забезпечення прав і свобод, які встановлюються нормами внутрішнього законодавства, система міжнародного та регіонального забезпечення прав і свобод людини ґрунтується на міжнародно-правових нормах, які створюються шляхом підписання державами багатосторонніх угод з відповідних питань.

У 1949 році було засновано Раду Європи – міжнародну регіональну організацію європейських держав, які проголосили своєю метою розширення демократії, зближення усіх народів Європи, захист прав людини, співробітництво з основних питань права, культури, освіти, інформації, охорони навколишнього середовища. Від самого початку діяльності захист прав людини став основним пріоритетом для цієї організації.

Основою для діяльності з забезпечення високих стандартів захисту прав людини стала підписана 4 листопада 1950 року Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод (далі – Конвенція), що стала одним з найбільш відомих європейських договорів, яким було запроваджено дієвий і ефективний механізм захисту широкого кола прав і свобод людини шляхом створення Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) у 1959 році.

Ратифікація Конвенції нашою державою у 1997 році не лише суттєво змінила вітчизняну правову систему, а й відчинила двері до заснованого нею ЄСПЛ для громадян, а також інших суб'єктів, що знаходяться під юрисдикцією України.

Європейський суд з прав людини – міжнародна установа регіонального рівня, який знаходиться на постійній основі в місті Страсбург (Франція). Засідання Суду проводяться в Палаці Прав людини. Організація його діяльності, процедура, порядок здійснення реєстрації заяв, їх розгляду, винесення рішень встановлені Конвенцією та Регламентом Суду. Суд виносить рішення, керуючись нормами Конвенції і практикою застосування своїх попередніх рішень. Це означає, що в ЄСПЛ, на відміну від української кодифікованої системи законодавства, діє прецедентна система.

Рішення ЄСПЛ є обов'язковим для держав-учасниць Конвенції. Відповідно до Конвенції ЄСПЛ приймає заяви (скарги) від окремих заявників, груп осіб, неурядових організацій, окремих держав про порушення країнами, що визнали юрисдикцію Суду, положень Конвенції. Разом з тим слід наголосити, що Суд не являється апеляційною інстанцією і не має компетенції щодо перегляду або скасування рішень національних судів. Він також не може втручатися в діяльність національних органів влади, змінювати або скасовувати рішення державних установ.

Кількість суддів, з яких він складається, відповідає кількості держав-членів Ради Європи, що ратифікували Конвенцію. Наразі їх 47. Таким чином, ЄСПЛ стоїть на захисті близько 820 мільйонів європейців. Судді засідають у своїй особистій якості і не є представниками жодної держави. В опрацюванні заяв Суду допомагає секретаріат, котрий складається в основному з юристів (їх також називають юридичними секретарями) із усіх держав-членів Ради Європи. Вони є незалежними від країни їх походження; та не представляють ні заявників, ні держави.

На сьогодні авторитет Суду в європейському регіоні є надзвичайно високим, про що свідчить не лише його бездоганна репутація, а й всезростаюча кількість скарг, які постійно надходять до нього.

Одержано 11.04.2019

УДК 342.511(477)

Олексій Вячеславович ІВЧЕНКО,

курсант групи Ф3-104 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Філіпська Н. О.

РОЛЬ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ В ДОСТРОКОВОМУ ПРИПИНЕННІ ПОВНОВАЖЕНЬ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Однією з найголовніших ознак демократичної держави є поділ влади на 3 гілки – законодавчу, виконавчу та судову. Ефективне функціонування та взаємодія вищих органів державної влади, які представляють зазначені гілки влади – Верховна Рада, Кабінет Міністрів та Верховний суд, є запорукою сталого розвитку демократичної України. В той же час, слід приділити увагу главі держави, як одноосібному органу державної влади, який не відноситься до «тріади влад», але відіграє надзвичайно важливу роль. Крім того, що Президент є гарантом державного суверенітету, територіальної цілісності, додержання Конституції, прав і свобод людини і громадянина (ст. 102 КУ), він є певним консолідуючим органом. Деякі вчені висловлюють думку, щодо місця президента у країнах зі змішаною формою правління (парламентсько-президентською, наприклад). При чому, висловлюється думка, що потрібна конституційна новела про включення президентської влади в перелік гілок влади (ст. 6 Конституції) або офіційне визнання, що Президент очолює виконавчу владу. В той же час в Україні у Президента є певні владні повноваження щодо вищого законодавчого органу країни.

Цікавим для дослідження нам представляються повноваження Президента щодо дострокового припинення повноважень Верховної Ради України. Згідно з положеннями Конституції України (ст. 90), Президент України має право це зробити, якщо протягом 30 днів однієї чергової сесії пленарні засідання Верховної Ради не розпочалися; не сформовано коаліцію депутатських фракцій протягом 1 місяця; не сформовано персональний склад Кабінету Міністрів України протягом 60 днів після відставки КМУ. Безперечно, визначені в Основному Законі підстави є обґрунтованими та логічними, бо, наприклад, створення коаліції у парламенті є однією із основних критеріїв визначення подальшого розвитку та впровадження певної політики країни. Формування коаліційних фракцій є визначальним і для формування наступного Кабінету Міністрів України, і для законопроектів та їх редакцій, які розробляються, виносяться на розгляд та приймаються Верховною Радою. Крім того, саме коаліційна більшість

вносить Президенту пропозиції щодо кандидатури Прем'єр-міністра та кандидатури до складу Кабінету Міністрів України (ст. 83 Конституції України). З цього питання Конституційний Суд України ще у 2010 році визначив, що Конституція України визначила коаліцію депутатських фракцій у Верховній Раді України як окремого суб'єкта, який бере участь у формуванні Кабінету Міністрів України, із самостійними конституційно визначеними повноваженнями.

Невизначеність у Законі України «Про Регламент Верховної Ради України» 2010 року поняття та порядку формування коаліції цілком компенсується положеннями ст. 83 Конституції України. Там, зокрема, йдеться, що у Парламенті України за результатами виборів і на основі узгодження політичних позицій формується коаліція депутатських фракцій, до складу якої входить більшість народних депутатів України від її конституційного складу. Також зазначено, що коаліція формується протягом місяця з дня відкриття першого засідання Верховної Ради або протягом місяця з дня припинення діяльності попередньої коаліції. Порядок формування, реєстрації та припинення діяльності депутатських фракцій (ст. 60) та міжфракційних об'єднань (ст. 60-1) врегульовано зазначеним вище Законом «Про регламент Верховної ради України».

Тож, можна сказати, що конституційна можливість Голови держави своїм рішенням достроково припинити повноваження Парламенту у разі відсутності сформованої згідно чинного законодавства коаліції депутатських фракцій є одним із найвагоміших його завдань. Незважаючи на те, що в Україні не мали місце подібні випадки, ми вважаємо, що визначення місячного терміну є обґрунтованим та мотивуючим для представників політичних партій у Верховній Раді та окремих депутатів для консолідації політичних сил, пошуку спільних рішень, політичного компромісу, чіткого політичного курсу, в тому числі й через формування Уряду.

Одержано 15.04.2019

УДК 342.56

Ростислав Олександрович КИСЛЮК,

курсант групи Ф1-301 ХНУВС

науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Гудзь Т. І.

КЛАСИФІКАЦІЯ ЗАКОНОДАВЧОЇ ІНІЦІАТИВИ У СВІТОВІЙ ПРАКТИЦІ

У кожній державі існує своя унікальна система інституцій, що відповідно до основного закону має право ініціювати будь-які зміни законодавства. Переважна більшість вчених розглядають і упорядковують це право в державах відносно органів, які ним володіють. Користуючись цим підходом, право законодавчої ініціативи можна класифікувати за наступними критеріями:

1) за суб'єктом:

– законодавча ініціатива *парламенту* – вищого колегіального представницького законодавчого органу держави, який є первинним суб'єктом законодавчої

влади. Парламент не лише наділений правом внесення законопроектів у відповідності до чинного законодавства і установленою процедурою, але й уповноважений приймати закони. У широкому розумінні законодавча ініціатива парламенту включає внесення в законодавчий орган не тільки готових законопроектів, але й пропозицій про видання, зміну чи скасування чинних законів (Данія, Іспанія, США, Україна);

— законодавча ініціатива *уряду* або його окремих членів, які наділяються даним правом, у першу чергу, через широту їх повноважень та відповідальність за реалізацію державної політики; по-друге, для можливості регулювати законодавство у сферах своєї діяльності (Австрія, Греція, ФРН). У сучасних державах частка законопроектів, внесених урядом, коливається від 60 % до 90 % від загальної кількості зареєстрованих ініціатив (зазвичай цей відсоток зберігається і стосовно прийнятих законів);

— законодавча ініціатива *глави держави* (монарха, президента або в іншій формі вираженого лідера держави) зустрічається у небагатьох країнах (Естонія, Польща, Нідерланди). Наділення правом законодавчої ініціативи президента пов'язується з отриманням влади від народу шляхом демократичних виборів. Водночас у науковій літературі зазначається, що закріплення права законодавчої ініціативи одночасно за главою держави та урядом може породжувати певні негативні наслідки, особливо в державах з парламентською формою правління, оскільки, по-перше, глава держави не несе політичної відповідальності ні перед парламентом, ні перед урядом, і, по-друге, закріплення за ним права законодавчої ініціативи може призводити до суперечностей у функціонуванні виконавчої гілки влади;

— законодавча ініціатива *громадян (виборців)* як носіїв суверенітету і єдиного джерела влади у демократичних державах. У цьому випадку мова йде про народну законодавчу ініціативу, що являє собою право певної групи виборців запропонувати проект закону, який підлягає обов'язковому розгляду законодавчим органом. Народна законодавча ініціатива дозволяє розширити участь громадськості у законодавчому процесі, хоча у деяких країнах на конституційному рівні закріплено певні обмеження щодо ініціювання виборцями прийняття або внесення змін до вже прийнятих законів (Італія, Латвія, Словенія);

— законодавча ініціатива *органів судової влади*, які найчастіше мають право ініціювати закони, що безпосередньо пов'язані з судочинством та судовим устроєм. Водночас, практика наділення органів судової влади правом законодавчої ініціативи зустрічається вкрай рідко, оскільки вважається, що прийняття законів за своєю природою вважається політичним, а відтак закріплення даного права за органами судової влади призведе до політизації їх діяльності;

— законодавча ініціатива *органів регіонального та місцевого самоврядування* зустрічається вкрай рідко, а відтак коло питань, з яких вони можуть вносити законопроекти в парламент всієї держави, обмежений (Чехія, Португалія);

2) за способом реалізації:

— одноосібна законодавча ініціатива (глава держави, член парламенту або уряду);

– колегіальна законодавча ініціатива (групи депутатів і парламентських фракцій, комітети парламенту, представницькі органи регіонального самоврядування тощо);

3) залежно від форм публічної влади:

– законодавча ініціатива органів державної влади (парламент, уряд, глава держави);

– законодавча ініціатива органів місцевого самоврядування.

Підсумовуючи, слід зазначити наступне:

1. Законодавча ініціатива є однією із стадій законодавчого процесу, що пов'язана із правом внесення законопроектів до парламенту.

2. У демократичних державах правом законодавчої ініціативи наділені як органи публічної влади, так і громадяни.

3. Спрямованість законотворчості на розроблення, вдосконалення та прийняття законів, які покликані регулювати найважливіші суспільні відносини в державі, дозволяє класифікувати законодавчу ініціативу за багатьма критеріями.

Одержано 19.04.2019

УДК 341.4

Юлія Петрівна МЕРЕНЕЦЬ,

курсант групи Ф3-103 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Філіпська Н. О.

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ПОВОДЖЕННЯ З В'ЯЗНЯМИ

У сучасному світі проблема дотримання прав людини стала інтернаціональною. Це спонукало міжнародне співтовариство створити універсальні міжнародно-правові стандарти, де визнаються основні права і свободи людини як загальні та обов'язкові. Обсяг цих прав і свобод визначаються не тільки особливостями того чи іншого співтовариства людей, а й загальним розвитком людської цивілізації, рівнем інтегрованості, взаємодії держав та суспільства в світі. Можна стверджувати, що права людини стали об'єктом регулювання не лише окремої держави, а всього міжнародного співтовариства.

На нашу думку, є потреба приділити увагу такій категорії осіб, як в'язні. Всі люди мають рівні права і сучасна світова спільнота усвідомлює, що через насилля, в тому числі й від імені держави, порушення прав людини на повагу до гідності неможливо позитивно вплинути на людину, яка вчинила правопорушення або скоїла злочин. Це стало поштовхом для створення низки міжнародних договорів, які містять принципи дотримання прав людини в пенітенціарних установах. Серед таких міжнародних документів можна виділити перш за все Загальну декларацію прав людини, Європейську конвенцію про захист прав людини і основних свобод, а також Мінімальні стандартні правила поводження з в'язнями (Правила Мандели), Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження

і покарання, Мінімальні стандартні правила ООН, які стосуються відправлення правосуддя щодо неповнолітніх (Пекінські правила), Правила ООН щодо поводження з жінками-в'язнями та заходів, не пов'язаних з позбавленням волі, по відношенню до жінок-злочинниць (Бангкокські правила) тощо. Приєднання України до низки міжнародних документів надала можливість імплементувати міжнародні стандарти поводження із засудженими у національне законодавство і, зокрема, у кримінально-виконавче. У більшості випадків ці документи належать до категорії «м'якого права», тобто не є юридично обов'язковими для урядів і несуть консультативний характер.

Розглянемо більш детально положення, які містяться у Мінімальних стандартних правилах поводження з ув'язненими, ухвалені ООН у 1955 році, що пізніше були схвалені й ЕКОСОП. У першій з двох частин цього документу визначається низка основоположних напрямів, серед яких вимоги до приміщень пенітенціарних закладів, особистої гігієни, одягу, харчування, норми медичного обслуговування, заходи підтримки дисципліни і покарання, вимоги до персоналу тощо. Значна увага приділяється належним умовам проживання в'язнів, санітарним та кліматичним умовам, вимогам до якості та поживності їжі. Важливим моментом цього документу є положення щодо відповідності покарання стану здоров'я і можливостям ув'язненого, який, крім всього, має право й на культурний, духовний розвиток, а також на регулярне спілкування з близькими, родичами та друзями, як в письмовій формі так і безпосередньо.

Однак, незважаючи на ратифікацію та введення в дію міжнародних актів, які закликають держави дотримуватися певних вимог щодо даної категорії осіб, міжнародні правозахисні організації фіксують у багатьох країнах світу низку порушень прав ув'язнених. При чому, ці порушення стосуються як невідповідних умов утримання, так і порушення основних прав людини з боку представників державних органів. Це є підставою для захисту своїх прав на міжнародному рівні та звернення до Європейського суду з прав людини. Так, наприклад, 12 березня поточного року ЄСПЛ виніс прецедентне рішення у справі довічно засудженого українця Володимира Петухова «Петухов проти України». Суд, крім іншого, засудив неналежне медичне обслуговування та практику довічних вироків, оскільки «в Україні немає реалістичної перспективи звільнення від цього покарання».

Тож, на нашу думку, будь-яка особа, в тому числі й яка вчинила злочин, має право на захист своїх прав в рамках своєї держави та міжнародних організацій, а також на повагу до її гідності. Ми вважаємо найбільш важливими принципами покарання дотримання прав людини та застосування до ув'язнених таких методів, які будуть законними, пропорційними і необхідними до того чи іншого ув'язненого. В той же час, не менш важливими є створення належних побутових умов в місцях їх утримання, а також надання можливості самореалізації та подальшої соціалізації особи.

Одержано 23.04.2019

УДК 341.231.14:343.62

Яна Володимирівна МІРКЕВИЧ,

курсант групи Ф1-205 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Войціховський А. В.

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ПРАВА НА СВОБОДУ ВІД КАТУВАНЬ

Однією із сучасних глобальних проблем щодо дотримання прав і свобод людини є порушення загальнолюдських цінностей, яке здійснюється шляхом порушення права на свободу від катувань.

Саме з метою захисту прав і свобод людини, у тому числі права на свободу від катувань була укладена Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р. Основу європейського механізму захисту прав людини складає Європейський суд з прав людини.

Завдяки великій кількості рішень Європейського суду з прав людини, можна більш детально розкрити зміст та обсяг положень ст. 3 («Катування») вказаної Конвенції, відповідно до якої нікого не може бути піддано катуванню або нелюдському чи такому, що принижує гідність, поведженню або покаранню.

Європейський суд з прав людини у межах ст. 3 Конвенції встановлює три види заборонених дій: катування, нелюдське поведження чи покарання, а також поведження чи покарання, які принижують гідність. Під «катуванням» розуміють умисне заподіяння сильного фізичного болю, або морального страждання з метою отримання відомостей чи визнання, залякування чи дискримінації. «Нелюдське поведження» означає діяння, що спеціально заподіює жорстокі фізичні, або психічні страждання. «Поведження чи покарання, які принижують гідність» – це таке поведження, яке принижує людину перед іншими людьми, або змушує її діяти проти своєї волі, або совісті. Зазначені види заборонених дій різняться один від одного способом, мірою, характером вчиненого та рівнем страждання завданого потерпілому.

Велика кількість заяв та винесених рішень Європейським судом з прав людини, які порушують ст. 3 Конвенції про захист прав та основоположних свобод стосуються таких проблем, як неналежне поведження правоохоронних органів з особами під час арешту та тримання під вартою; вчинення дій, які супроводжуються завданням тілесних ушкоджень; неналежне поведження, як результат бездіяльності посадових і службових осіб та ін.

Велика кількість порушень безпосередньо пов'язана з нерозумінням норм, які закріплені у ст. 3 Конвенції. Для правильного сприйняття цих норм достатньо розглянути практику Європейського суду з прав людини, де можна виокремити відповідні стандарти поведження із затриманими та заарештованими особами.

Вирішення наведених проблем зумовило створення ряду міжнародних органів, які у силу своїх повноважень повинні збирати інформацію про належне

чи неналежне дотримання прав та свобод людини, зокрема права на свободу від катувань. Одним із таких органів є Європейський комітет з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню, який діє відповідно до Європейською Конвенцією про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню 1987 р. та ін. До його завдань слід віднести: вивчення фактів, які можуть свідчити про застосування тортур до людини; інформування органів держави про дотримання або ж порушення прав та свобод людини; підвищення якості та швидкості реагування на подібні випадки тощо.

У підсумку, можна зробити висновок про те, що Європейське співтовариство зробило великий крок щодо дотримання і забезпечення права людини на свободу від катувань шляхом укладання вищезазначених міжнародних конвенцій і створенням міжнародних органів.

Одержано 14.04.2019

УДК [342.72/.73:341.123-055.2](477)

Едуарда Вікторівна ОВЧАРЕНКО,
курсант групи Ф4-201 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Устименко О. С.

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ «ООН ЖІНКИ» В УКРАЇНІ

Гендерна рівність займає провідне місце у системі прав людини та серед цінностей Організації Об'єднаних Націй (далі – ООН). Одним з фундаментальних принципів Статуту ООН є «рівні права чоловіків та жінок», а також захист та просування прав жінок, як відповідальність кожної держави.

Протягом багатьох років перед Організацією Об'єднаних Націй стояли серйозні проблеми в галузі гендерної рівності, насамперед, недостатнє фінансування та відсутність єдиного органу, який би займався питаннями гендерної рівності як безпосередньо в Організації, так і у світі.

У липні 2010 року Генеральною Асамблеєю ООН з метою забезпечення гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок була створена організація «ООН Жінки». Ця організація надає підтримку державам-членам ООН у встановленні глобальних стандартів для досягнення гендерної рівності. Офіси структури «ООН Жінки» на рівні країн активно працюють в усіх регіонах світу, спрямовуючи конкретні дії на допомогу жінкам у відстоюванні своїх прав та розширенні можливостей. Крім того, діяльність цієї організації приділяє увагу питанням лідерства жінок, участі в політичному житті, ліквідації насильства щодо жінок тощо.

Організація Об'єднаних Націй з питань гендерної рівності працює в Україні з 1999 року з метою сприяння досягнення гендерної рівності та забезпечення прогресу в інтересах і жінок, і чоловіків. У жовтні 2015 року розпочав свою роботу офіс «ООН Жінки», розширивши свою присутність і програмну діяльність на території України. Його діяльність здійснюється в рамках Стратегічного плану «ООН Жінки», затвердженого Виконавчою Радою організації «ООН Жінки».

Організація «ООН Жінки» в Україні співпрацює з урядом, парламентом, громадянським суспільством і жіночими організаціями над розробкою законів, стратегій, програм та послуг та з підтримки проектів та ініціатив в наступних тематичних областях: лідерство і участь жінок у політичному житті; жінки, мир і безпека; національне планування і бюджетування. Крім того, різні жіночі групи в сільських районах використовують проекти даної структури для підтримки свого лідерства в громадах та активізації роботи, ініціатив з економічного та соціального розвитку.

Урядом України та організацією «ООН Жінки» в Україні з метою розширення співпраці в сфері гендерної рівності та посилення реалізації програм, спрямованих на захист інтересів українських жінок, 6 липня 2018 року було підписано угоду, яка створює підстави для підвищення статусу офісу «ООН Жінки» в Україні до Національного бюро.

На нашу думку, діяльність організації «ООН Жінки» на території України має вагомe значення у розширенні прав дівчат та жінок та забезпечення гендерної рівності, особливо в умовах сучасного розвитку нашої держави. Крім того, організація «ООН Жінки» сприяє формуванню та розвитку у населення обізнаності стосовно їх прав та свобод, що дозволяє українкам бути більш сміливими, активними, рішучими як під час їхньої професійної діяльності, так і повсякденного життя.

Одержано 24.04.2019

УДК 342.8(477)

Дмитро Іванович СЕРХОВЕЦЬ,

курсант групи Ф2-102 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Варуниц Л. Д.

РОЛЬ ПРИНЦИПІВ ВИБОРЧОГО ПРОЦЕСУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИБОРІВ

На сьогодні, після президентських та напередодні парламентських виборів в Україні питання щодо проведення виборів, як форми народного волевиявлення, зокрема, виборчого процесу, є досить актуальним. Таке явище суспільно-політичного життя як вибори по праву можна вважати найдавнішою формою прямого народоуправління, відомого ще з часів так званої «вічної демократії». У даному аспекті можемо відмітити те, що вибори пройшли тривалий шлях свого розвитку та регулювання – від досить примітивних способів реалізації до

якісно нових юридичних властивостей та способів регулювання за допомогою норм права, які містяться у відповідних джерелах виборчого права. До них, зокрема, відносять: Конституцію України, чинне законодавство щодо проведення виборів в Україні, рішення Конституційного Суду України щодо тлумачення виборчого законодавства України, міжнародні договори України щодо загальноновизнаних норм та принципів міжнародного права в аспекті участі громадян у виборах, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України.

Звернемо увагу на те, що проведення виборів не зводиться до голосування за висунутих кандидатів на виборні посади. Вибори являють собою тривалий за часом та складний за змістом виборчий процес – комплекс логічно пов'язаних між собою дій, об'єднаних у відповідні процедури та стадії.

Слід відмітити, що виборчий процес являє собою врегульовану Конституцією та законами України специфічну діяльність органів і громадян (суб'єктів виборчого процесу), спрямовану на підготовку і проведення виборів з метою формування представницьких органів влади.

Проаналізувавши положення чинного законодавства, слід відмітити, що виборчий процес в Україні здійснюється на засадах: дотримання принципів виборчого права; законності та заборони незаконного втручання будь-кого у цей процес; політичного плюралізму та багатопартійності; публічності і відкритості; рівності всіх кандидатів на відповідні виборні посади; свободи передвиборної агітації, рівного доступу всіх кандидатів і партій (блоків) – суб'єктів виборчого процесу до засобів масової інформації незалежно від їх форми власності, крім таких, засновниками (власниками) яких є політичні партії; неупередженості органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, судів, підприємств, закладів, установ і організацій, їх керівників, інших посадових і службових осіб до партій (блоків) – суб'єктів виборчого процесу та кандидатів на виборні посади.

Звернемо увагу на те, що у спеціальній літературі виокремлюють і такі принципи виборчого процесу, як: безперервність, поступальність, документальність, свобода вибору форм та методів передвиборчої агітації тощо.

Отже, відповідно до опрацьованого та проаналізованого матеріалу можна зробити висновок, що така форма безпосередньої демократії як вибори, сприяє активізації політичного життя в країні, виконує функцію гармонізації інтересів суспільства і держави, зміцнює основи легітимної влади, надає кожному публічно-владному рішення сили загальнообов'язкового.

Принципи, як основоположні начала здійснення процесуальної діяльності у виборчому процесі, відображають особливості виборчого процесу та являють собою одну з основних його характеристик. Для проведення дійсно демократичних виборів у державі необхідно щоби принципи не тільки закріплювались, а і реально дотримувались для забезпечення ефективності виборчого процесу.

Одержано 18.04.2019

УДК 342.71(477)

Аліса Геннадіївна СІЛІНА,

курсант групи Ф1-104 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Варуниц Л. Д.

ГРОМАДЯНСТВО (ПІДДАНСТВО) ЯК ЕЛЕМЕНТ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ОСОБИ

З огляду на те, що в умовах сьогодення держава є суверенною, політико-правовою організацією публічної влади в суспільстві, легальне, правове, законним чином оформлене членство в цій організації, залежно від форми правління, може називатись підданством (у монархіях) або громадянством (у республіках).

Слід акцентувати увагу на тому, що згідно положень Загальної декларації прав людини 1948 року, кожна людина має право на громадянство.

Зазначимо, що за своєю юридичною природою громадянство (підданство) – це особливий правовий стан, тобто стійкі, тривалі правовідносини між фізичною особою і державою, що породжує спеціальний політико-правовий статус особи, її здатність бути повноправним учасником політичного життя країни.

Звернемо увагу на те, що громадянство передбачає паритетний, взаємний характер стосунків фізичної особи як з державою, так і з іншими членами політичної спільноти. Відносини громадянства передбачають поширення на особу юрисдикції держави і державного захисту незалежно від її місця перебування. Навіть постійне проживання за кордоном не позбавляє громадянина права брати участь у політичному житті своєї країни і водночас не знімає з нього відповідальності за дотримання її Конституції та законів.

Юридично закріплене становище людини в її стосунках з іншими учасниками правового спілкування, зокрема, державою, інститутами громадянського суспільства, іншими людьми, отримало назву правового статусу особи. Виділяють три види правового статусу особи – загальний, індивідуальний, спеціальний. При цьому загальний правовий статус особи отримує закріплення у Конституції і як такий має назву конституційний. Цей статус деталізується у конституційному та іншому галузевому законодавстві.

Важливо зазначити, що конституційний статус особи не враховує соціальні особливості людини, звертаючи увагу виключно на його становище у політичній організації суспільства. У даному контексті серед різновидів конституційного статусу виділяють статус громадянина (у монархіях підданого). Звернемо увагу на те, що конституційний статус особи розглядається у двох аспектах – широкому та вузькому.

Проаналізувавши складові елементи у даному сенсі, можемо зазначити, що до конституційного статусу в широкому розумінні включають також і такий елемент, який безпосередньо не визначає становище особи у конституційних правовідносинах, але впливає на нього – характер правового зв'язку з державою – громадянство (підданство).

Зауважимо, що на сучасному етапі державотворення в Україні доктрина та концепція громадянства зазнали чималих змін та доповнень у контексті сутності та правової природи цього конституційного та політико-правового інституту. Разом з тим, звертає на себе увагу питання щодо подвійного громадянства (біпатризму або множинного громадянства), тобто випадки, коли особа одночасно володіє громадянством декількох держав.

У даному аспекті зазначимо, що українське законодавство не передбачає чіткої заборони подвійного громадянства. Однак, подвійне (множинне) громадянство в Україні хоча і не передбачено на законодавчому рівні, однак існує фактично. Наприклад, діти, народжені у так званому «змішаному шлюбі», від народження стають біпатридами, зважаючи на різні громадянства батьків або популярний на сьогодні «бебі туризм», коли мами на підставі туристичної візи їдуть народжувати дитину у держави, в яких панує право ґрунту, наприклад, США, Канаду та інші. Слід, відмітити, що наявність у особи подвійного громадянства може стати підставою для втрати (автоматичного припинення) громадянства однієї держави.

Таким чином, виходячи із вищевикладеного, можемо зробити висновок про те, що незважаючи на те, що положеннями Конституції України та чинним законодавством з питань громадянства не передбачено заборону подвійного громадянства, тобто дієвий механізм щодо запобігання виникненню випадків подвійного громадянства на законодавчому рівні відсутній, стає очевидним, що інститут громадянства потребує правового переосмислення та модернізації.

Одержано 24.04.2019

УДК 342.728

Владислав Віталійович СТЕПАНЕНКО,

курсант групи Ф2-201 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Радченко О. І.

ПОБУДОВА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

Побудова громадянського суспільства в Україні – важлива проблема сьогодення. Наша держава має розв'язувати такі сучасні завдання, як проблема біженців та переміщених осіб, враховувати наслідки військових подій після 2014 року. Усі завдання можуть бути ефективно вирішені громадянським суспільством нашої країни. Воно разом із державними структурами спроможне стабілізувати ситуацію і у кінцевому випадку привести до економічного прогресу та політичного успіху.

Громадянське суспільство є базою сучасної європейської демократії. Ті зміни, що відбуваються в Україні, дають надію сподіватися на позитивні перетворення. У тому числі на розвиток дієздатного та ефективного громадянського суспільства, що стане основою сучасної української демократії.

Громадянське суспільство – це суспільство із розвинутою системою взаємодії у межах права вільних і рівноправних громадян та їх об'єднань з реальним забезпеченням державою рівних можливостей вільно і безпечно розпоряджатися своїми здібностями, майном, що ґрунтується на праві та власній правосвідомості. Генезис громадянського суспільства припадає на період усунення юридичної нерівності, обмеження політичної влади правом, розквіт підприємництва і приватної ініціативи (XVI–XVII ст.). У цей час та пізніше громадянське суспільство поступово вдосконалювалося. Цьому сприяли ідеї видатних мислителів Дж. Локка, А. Токвіля, Г. Гегеля та низки інших. Однак тільки у XX ст. з розвитком демократії суспільство набуло ознак відносно незалежного і автономного соціального утворення, відокремленого від держави і спроможного здійснювати плани громадян на базі самоорганізації.

Таким чином, громадянське суспільство є фундаментом будь-якої сучасної європейської демократії й Україна не є винятком. Наразі в нашій державі триває процес побудови громадянського суспільства. У сучасних складних міжнародних умовах потрібні співробітництво між державними структурами і суспільством.

На нашу думку, для створення справді дієвого громадянського суспільства в Україні необхідно першочергово вжити наступних заходів:

1. Забезпечити повноцінне та своєчасне оприлюднення публічної інформації щодо діяльності державних структур зі сприяння розвитку громадянського суспільства.

2. Налагодити ефективну взаємодію з громадськими об'єднаннями, науковими установами, недержавними науково-дослідними та аналітичними структурами (центрами, фондами) з метою своєчасного реагування на виклики сьогодення.

3. Розробити із залученням громадських експертів єдиний відкритий та прозорий порядок розподілу органами виконавчої влади бюджетних коштів для фінансування на конкурсних засадах програм, проєктів, заходів органів громадянського суспільства (далі – ОГС);

4. Встановити єдині критерії надання державної цільової підтримки громадської самоорганізації.

5. Запровадити обов'язкову звітність ОГС, яким надається державна фінансова підтримка, а також публічний доступ до такої звітності;

6. Стимулювати інвестиції на підтримку діяльності ОГС з надання соціальних послуг та розвиток соціального підприємництва; забезпечити рівні можливості участі ОГС в державних закупівлях.

7. Здійснити комплекс заходів з подальшого делегування ОГС державних повноважень у сфері надання соціальних послуг та розширення обсягів соціального замовлення.

8. Сприяти поширенню інформаційного контенту (із залученням дипломатичних представництв та українських культурних центрів, що діють у зарубіжних країнах) про громадські об'єднання української діаспори, які заявили про свої наміри долучитися або вже долучилися до виконання програм (реалізації проєктів, заходів) в Україні.

9. Зараховувати період волонтерської діяльності як виробничої практики студентів, якщо така діяльність збігається з напрямом отримуваної спеціальності (соціальні працівники, педагоги, психологи, медики, юристи).

Одержано 11.04.2019

УДК 341.123:343.326

Анастасія Юрійвна СТУКАЛОВА,

курсант групи Ф3-103 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Устименко О. С.

РОЛЬ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ У БОРОТБІ З ТЕРОРИЗМОМ

Як відомо, тероризм – це суспільно небезпечна діяльність, яка полягає у свідомому, цілеспрямованому застосуванні насильства шляхом захоплення заручників, підпалів, убивств, тортур, залякування населення та органів влади або вчинення інших посягань на життя чи здоров'я людей, погрози вчинення дій з метою досягнення злочинних цілей. Крім того, тероризм – це світова проблема сучасності, яка потребує постійної плідної співпраці держав, організацій та суспільства.

Співробітництво більшості країн світу здійснюється в межах Організації Об'єднаних Націй, до складу якої входять 193 держави. Одним з основних напрямів діяльності ООН є саме боротьба з тероризмом: запобігання, виявлення, припинення, мінімізація наслідків терористичної діяльності.

Організацію Об'єднаних Націй все частіше закликають координувати глобальну боротьбу з тероризмом. У рамках системи ООН були розроблені вісімнадцять універсальних документів щодо боротьби з міжнародним тероризмом, які стосуються конкретних видів терористичної діяльності.

Варто зазначити, що у вересні 2006 року було прийнято Глобальну контртерористичну стратегію ООН, у якій держави-члени ООН вперше узгодили єдиний стратегічний та оперативний підхід щодо боротьби з тероризмом. Вищезазначена стратегія є унікальним документом, який зміцнює зусилля міжнародної спільноти у боротьбі з тероризмом за наступними напрямками: ліквідація умов, які сприяють розповсюдженню тероризму; попередження та боротьба з тероризмом; зміцнення ролі системи ООН в цій сфері; забезпечення поваги прав людини та верховенства права в якості фундаментальної основи для боротьби з тероризмом.

З метою надання допомоги державам-членам ООН у впровадженні Глобальної контртерористичної стратегії та сприяння міжнародному співробітництву у вересні 2011 року був створений Контртерористичний центр ООН, який почав функціонувати з квітня 2012 року після першого засідання його Консультативної ради.

Крім того, наступним важливим кроком у боротьбі з тероризмом стало створення у 2017 році Контртерористичного управління ООН, діяльність якого спрямована на направлення роботи щодо виконання антитерористичних мандатів Генеральної Асамблеї, підвищення ефективності допомоги, яка надається ООН державам-членам з метою зміцнення антитерористичного потенціалу, привернення уваги до антитерористичної діяльності ООН, розповсюдження інформації про неї, активізація роботи з мобілізації ресурсів на її фінансування. Таким чином, Контртерористичне управління ООН покликано забезпечувати належну увагу у справі протидії тероризму.

На підставі вищевикладеного, можна зробити висновок, що Організація Об'єднаних Націй докладає чимало зусиль щодо розвитку співпраці, встановлення міцних зв'язків та налагодження партнерства між державами-членами з метою профілактики та боротьби з проблемою глобального масштабу – тероризмом.

Одержано 23.04.2019

УДК 342.53(477)

Сергій Дмитрович ХАРА,
курсант групи Ф2-102 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Варуниц Л. Д.

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС НАРОДНОГО ДЕПУТАТА УКРАЇНИ: ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

У сучасній державі народні депутати відіграють значну роль, оскільки є представниками Українського народу у Верховній Раді України і уповноважені ним протягом строку депутатських повноважень здійснювати повноваження, передбачені Конституцією та законами України. Вони наділяються спеціальною правосуб'єктністю, що надає їм можливість брати участь у законотворчій діяльності та здійсненні інших функцій Верховної Ради України.

Зазначимо, що конституційно-правовий статус народного депутата України встановлюється положеннями Конституції України та відповідними нормативно-правовими актами. Так, в них закріплюються принципи правового статусу народного депутата України, строк його повноважень, права і обов'язки, гарантії діяльності.

Відмітимо, що народним депутатом України може бути лише громадянин України, який на день виборів досяг 21 року, має право голосу і проживає в Україні протягом останніх п'яти років. Не може бути обраним до Верховної Ради України громадянин, який має судимість за вчинення умисного злочину, якщо ця судимість не погашена і не знята у встановленому законом порядку. Повноваження народних депутатів України починаються з моменту складення присяги, а припиняються одночасно з припиненням повноважень Верховної Ради України. Строк повноважень народного депутата України – 5 років.

Необхідно звернути увагу і на те, що повноваження народного депутата України можуть бути припинені достроково за рішенням Верховної Ради України та суду у випадках, передбачених чинним законодавством.

У ході своєї діяльності народні депутати наділяються низкою прав та обов'язків. Зокрема, до основних обов'язків народного депутата у Верховній Раді України та її органах законодавець відносить: бути присутнім та брати участь у засіданнях Верховної Ради України та її органів, до складу яких його обрано, виконувати їх доручення; додержуватися Регламенту Верховної Ради України; брати участь у контролі за виконанням законів та інших актів Верховної Ради України, рішень її органів; інформувати Верховну Раду України та її відповідні органи про виконання їх доручень.

Проаналізувавши елементи правового статусу народного депутата, виділимо принципи правового статусу народних депутатів, зокрема, вільного депутатського мандату, здійснення повноважень народним депутатом на постійній основі; несумісності депутатського мандату з іншими видами діяльності; рівноправності депутатів, депутатської недоторканності і депутатського індемнітету.

Відмітимо, що Конституція України закріплює низку гарантій депутатської діяльності, які покликані забезпечити сприятливі умови для виконання народними депутатами своїх повноважень. Так, серед гарантій діяльності народного депутата – непорушність повноважень народного депутата, депутатська недоторканність, забезпечення умов для виконання ним депутатських повноважень, звільнення від призову на військову службу або збори, державне страхування, забезпечення умов для підвищення професійного рівня, фінансове, медичне, соціально-побутове забезпечення. Зокрема, депутатська недоторканність означає, що народний депутат не може бути притягнутим до будь-якої юридичної відповідальності за діяльність, яку він здійснює під час реалізації своїх депутатських повноважень.

Відповідно до Закону України «Про статус народного депутата України» ніхто не має права обмежувати повноваження народного депутата України, крім випадків, передбачених Конституцією та іншими законами.

Разом з тим, на нашу думку, виходячи із вищевикладеного для покращення ефективності діяльності парламенту, підтримання політичної стабільності у державі чинне законодавство потребує вдосконалення. Динамічний розвиток політичних процесів у нашій державі, зокрема, пошук оптимальної форми правління, призводить до того, що конституційне законодавство з питань конституційно-правового статусу народних депутатів потребує постійного коригування.

Одержано 07.04.2019

**НАУКОВИЙ ГУРТОК
КАФЕДРИ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН
ФАКУЛЬТЕТУ № 6**

УДК 355.457.1

Марія В'ячеславівна ГУБАРЄВА,

студентка групи Ф6-ПЗдср-18-2 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат історичних наук, доцент Заборовський В. В.

**ЗМІНА СТАВЛЕННЯ СИСТЕМИ ОВС
ДО ГЕНДЕРНОГО ПИТАННЯ**

У даний час Україна стала на шлях Євроінтеграції, суспільство проходить етап становлення гендерного права. Його основним завданням є забезпечення рівних можливостей і прав між полами, знищення гендерних стереотипів, викорінення усіх форм соціо-статевої дискримінації. Як біло зазначено в роботі Орлової О. О. «За своїм призначенням гендер направлений на справедливе визначення міри свободи двох суб'єктів суспільства: чоловіків та жінок, їхнього статусу. За сферою дії норми гендерного права знаходять своє місце у різних галузях права, що забезпечують здійснення політичних, громадянських, економічних, соціальних та культурних прав людини відповідно до принципу рівноправ'я статей. Процес реформування органів державної влади відповідно до прагнення зайняти гідне місце серед демократичних європейських країн розвивається досить інтенсивно. Одним із напрямів цього процесу є удосконалення та розвиток системи МВС, її наближення до європейських стандартів.»

Після прийняття незалежності Україна ратифікувала низку міжнародних документів та прийняла ряд законодавчих актів, норми яких проголошують цінність прав людини, закріплюють принцип гендерної рівності та забороняють дискримінацію (Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р., Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16 грудня 1966 р., Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти від 14 грудня 1960 р., Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок від 18 грудня 1979 р., Конституція України (ст. 24), Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей чоловіків і жінок» від 8 вересня 2005 р.). Активне залучення жінок до служби в правоохоронних органах сприяє підвищенню ефективності діяльності цих органів, оскільки скорочується некомплект кадрів, заповнюються вакансії, зміцнюється морально-психологічний клімат у колективах, що, у свою чергу, дозволяє планомірно й стійко вирішувати правоохоронним органам поставлені перед ними державою завдання й забезпечувати належне виконання своїх функцій.

Зараз ще присутні деякі проблеми із забезпеченням гендерної рівності в ОВС України. Жінки стикаються з такими проблемами як: невмотивована відмова щодо прийняття на службу, втручання в їх особисте життя, частіше чим

чоловіки стають об'єктом знущання. Жінки, що несуть службу в ОВС України, скаржаться на забезпечення форменим одягом, відсутність якісного медичного забезпечення, важку, громіздку і незручну конструкцію стандартних бронежилетів тощо.

Водночас, існують і певні проблеми щодо забезпечення прав чоловіків, що працюють в ОВС України, зокрема порушуються соціально-трудові права чоловіків, чоловіки частіше стикаються з виконанням службових завдань, пов'язаним із ризиком для життя та здоров'я та ін.

Зараз сучасна Україна відзначається інтенсивністю правового забезпечення гендерної рівності в діяльності ОВС України, але і зараз існують деякі соціально-психологічні та організаційні проблеми, які потребують комплексного статистичного та психологічного дослідження сучасного стану психологічного забезпечення гендерної рівності в ОВС України. Це потрібно для виявлення типових форм гендерних стереотипів і упереджень, внутрішньо та міжособистісних конфліктів пов'язаних із статевою ознакою, вивчення причин їх появи, розробка методів їх усунення.

Отримана інформація дозволить виробити оптимальні методи психологічного забезпечення гендерної рівності в діяльності ОВС України з урахування специфіки служби, що дозволить підвищити рівень ефективності використання кадрового потенціалу.

Одержано 17.04.2019

УДК 355.457.1

Анастасія Юрїївна КРАЧЕНКО,

студентка групи Ф6-ПЗдср-18-5 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат історичних наук, доцент Заборовський В. В.

ЗАРОДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Попередник українських прикордонних військ, Окремий корпус кордонної охорони (ОККО) був заснований у березні 1918 р. рішенням Ради Народних Міністрів Української Народної Республіки. Новостворену службу було вирішено створити при міністерстві залізничного сполучення. Його начальником став полковник Володимир Желіховський. Планувалося, що ОККО, матиме у своєму складі одну учбову бригаду (Нова Прага) та 9 кордонних бригад: 1-шу Волинську (Луцьк), 2-гу Подільську (Кам'янець-Подільський), 3-тю Одеську (Одеса), 4-ту Північну (Гомель), 5-ту Чорноморську (Одеса), 6-ту Хоперську (Валуйки), 7-му Донецьку (Луганськ), 8-му Азовську (Маріуполь) та 9-ту Курську (Суми).

Після приходу до влади гетьмана Павла Скоропадського начальником Окремого корпусу кордонної охорони був призначений генеральний хорунжий Віктор Савельєв. Активне формування бригад кордонної охорони розпочалося

із середини серпня 1918 р. Були призначені командири та начальники штабів бригад, старшини-прикордонники й фахівці з митної служби. Весь кордон Української Держави розподілявся на 8 районів, кожний з яких пильнувала окрема бригада. Для охорони морських кордонів замість 5-ї Чорноморської кордонної бригади було створено Штаб охорони узбережжя Чорного моря.

Бригада корпусу складалася з шести прикордонних відділів. Пост був найменшою структурною одиницею корпусу. Загальна чисельність кордонних військ становила близько 17 тис. чол.

Несення кордонної служби, постійне збільшення обсягів завдань з охорони кордону вимагали відповідного матеріально-технічного забезпечення. На асигновані державою кошти здійснювалося облаштування прикордонних об'єктів: будувалися телефонні лінії, утримувалася в робочому стані сигналізація, проводилася закупівля коней, зброї.

Після перемоги повстання Директорії начальником Окремого корпусу кордонної охорони УНР було призначено колишнього прикордонника і військового міністра УЦР Олександра Жуківського. В умовах наступу більшовицьких та білогвардійських військ він намагався зберегти кадри кордонної охорони, втім вже на січень 1919 р. у його розпорядженні залишилися лише кадри Північної, Курської, Волинської (всі переведені до Луцька) та Подільської (продовжувала нести варту на румунському кордоні) бригад. Наприкінці січня 1919 р. штаб Окремого корпусу кордонної охорони та кадри чотирьох наявних бригад були зібрані у Кам'янці-Подільському. Із березня 1919 р. посаду начальника корпусу знов обійняв полковник Желіховський. Впродовж 1919–1920-х рр. в умовах рухомих та нестійких кордонів, війні з більшовиками, білими та поляками Окремий корпус кордонної охорони фактично двічі припиняв своє існування. Останній командувач ОККО полковник О. Пилькевич очолив переформований корпус у вересні 1920 р. Однак продовжити розпочату роботу не вдалося. Завадив катастрофічний розвиток подій на фронті. Більшовики наближалися до тимчасової столиці Української Народної Республіки. Штаб корпусу 14 листопада 1920 р. Був змушений залишити Кам'янець-Подільський та евакуюватися на зайняту Польщею територію. 1 січня 1922 р. Внаслідок своєї малої чисельності Окремий корпус кордонної охорони був переформований в окрему кадрову бригаду кордонної охорони. У вересні 1922 р. Замість бригади було створено кадрову комісію кордонної охорони. Остаточню історію ОККО завершується у квітні 1923 р., коли комісія була розпущена.

Одержано 03.04.2019

УДК 355.457.1

Олег В'ячеславович РОЗУМЕНКО,

студент групи Ф6-ПЗдср-18-5 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат історичних наук, доцент Заборовський В. В.

ДЕРЖАВНА ПРИКОРДОННА СЛУЖБА НА ЗАХИСТІ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

З початком російської агресії на сході України перед керівництвом держави постав цілий комплекс питань, які вимагали негайного вирішення. Одним із найважливіших було питання посилення оборони східних кордонів з метою припинення постачання зброї та боєприпасів для проросійських бойовиків та недопущення вторгнення на територію України військових підрозділів з російської території. Зазначене напряму стосується органів та підрозділів Державної прикордонної служби України (ДПСУ).

Восени 2014 року, з визначенням лінії розмежування у межах Донецької та Луганської областей постала нагальна потреба у протидії незаконному переправленню на територію підконтрольну українській владі зброї, боєприпасів, проникненню бойовиків, а також неконтрольованому переміщенню осіб, товарів та транспортних засобів в обхід визначених контрольних пунктів в'їзду-виїзду (КППВ) поза межами встановлених транспортних коридорів. З цією метою у структурі Держприкордонслужби було сформовано принципово нові прикордонні підрозділи – оперативно-військові відділи. Але, для більш успішного виконання поставлених Державній прикордонній службі України завдань на загрозливих напрямках необхідно створити нові бойові органи (підрозділи) охорони державного кордону, і для цього необхідно збільшити наявну граничну чисельність Державної прикордонної служби на 3000 осіб. На виконання цього у трьох регіональних управліннях ДПСУ (Східному, Західному та Південному) були створені нові підрозділи – прикордонні комендатури швидкого реагування та оперативно-бойові прикордонні комендатури.

Прикордонна комендатура швидкого реагування (ПКШР) та оперативно-бойова прикордонна комендатура (ОБК) є структурними підрозділами прикордонного загону, призначеним для захисту та посилення охорони визначеної ділянки державного кордону. Комендатура виконує покладені на неї завдання у взаємодії з органами та підрозділами охорони державного кордону, частинами та підрозділами Збройних Сил України та інших військових формувань та правоохоронних органів держави, організація і порядок діяльності яких визначаються законом. В охороні державного кордону комендатура може використовувати допомогу органів державної влади, громадських об'єднань, громадян з числа місцевих жителів на добровільній основі. Завданнями прикордонних підрозділів швидкого реагування під час виконання функцій спеціального та оборонного характеру можуть бути: посилення охорони і захисту визначеної ділянки відповідальності; локалізація кризових ситуацій на

кордоні; припинення збройних конфліктів та інших провокацій; участь у боротьбі з ДРГ; участь у межах компетенції у боротьбі з тероризмом, організованої злочинністю у взаємодії з органами СБУ та МВС; виконання завдань оперативно-розшукової діяльності; відбиття озброєного вторгнення військових груп та підрозділів; ведення бойових дій з передовими та розвідувальними підрозділами регулярних військ противника та ін.

Сучасна прикордонна комендатура швидкого реагування (оперативно-бойова прикордонна комендатура) володіє високими бойовими можливостями, самостійністю, здатністю виконувати різні завдання у різних умовах, на головних або другорядних напрямках, у складі прикордонного загону та самостійно. Це в свою чергу обумовлює необхідність визначення основних форм оперативно-бойової діяльності прикордонних підрозділів швидкого реагування.

Одержано 10.04.2019

**НАУКОВИЙ ГУРТОК
КАФЕДРИ ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА
ФАКУЛЬТЕТУ № 1**

УДК 340.12(477)

Максим Михайлович ГРИМАЛЯК,

курсант групи Ф2-103 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Мураховська Т. Є.

РИЗИКИ ФЕДЕРАЛІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Проблема федералізації України є вкрай актуальною і дискусійною для нашого сьогодення. Це питання постійно виникає у часи загострення політичних криз. Противники федералізації зазначають, що це нищівна ідея, яка розвалить соборну Україну, а її прихильники твердять, що федералізація – це можливість уникнути розколу і є перспективою розвитку регіонів.

Події останніх п'яти років показують, що ідея федералізації нашої держави не є сприятливою для соборності України. Слова В'ячеслава Чорновола є актуальними і досі: «...перехід до такого устрою зараз не на часі. Спершу слід збудувати міцну Українську державу». Україна має зберегти та зміцнити свій суверенітет, недоторканність і територіальну цілісність. Вони є принциповими умовами нормального функціонування українського суспільства на власній землі.

Спробуємо визначити, чи може стати федералізація розв'язанням нагальних для України економічних і політичних питань.

Можливий перехід до федеративного устрою викликає багато проблемних питань, наприклад, визначення оптимальної кількості суб'єктів федерації, визначення їх меж, критерії побудови тощо. Це може ще дужче загострити існуючі з приводу територіального поділу конфлікти, а також потребує тривалих і складних розрахунків. Якщо припустити, що суб'єктами федерації можуть бути адміністративно-територіальні одиниці вищого рівня, визначені ч. 2 ст. 133 Конституції України, то суб'єктів федерації могло би бути 27. Деякі політики та науковці у якості суб'єктів федерації пропонують об'єднання кількох вказаних адміністративно-територіальних одиниць вищого рівня, тоді суб'єктів федерації може бути менше, наприклад, шістнадцять чи навіть три. У такому випадку, окрім іншого, відбудеться протистояння місцевих еліт, адже для них постає загроза втрати влади і впливу у своєму регіоні. Наприклад, якщо одним із майбутніх суб'єктів української федерації уявити Слобожанщину, тоді логічно було б включити до неї Харківську область, Сумську та Луганську області. Зрозуміло, що така ситуація неодмінно спричинить спротив з боку луганської та сумської регіональних еліт.

Навіть визначившись із кількістю суб'єктів федерації, українське суспільство може зіштовхнутись з великою кількістю ще більш складних і заплутаних проблем. Одним із перших постане питання двох рівнів конституційного регулювання. Історія створення Конституції незалежної України та спроби її реформування призводять до висновку, що українське суспільство не готове знаходити політичний компроміс та юридично його закріплювати у вигляді оновленого конституційного тексту, не зважаючи на загрозу політичної кризи. А розробка та ухвалення конституцій суб'єктів федерації як правових актів установчої влади вимагатиме набагато більше часу, ніж розробка та ухвалення оновленої загальнодержавної конституції. Доволі складним виглядає й завдання узгодження двох рівнів конституційного регулювання (вищий рівень – загальнодержавний, нижчий рівень – конституції суб'єктів федерації).

Виникає ще одна важлива проблема – співвідношення та розмежування компетенції федеральних (загальнодержавних) органів та органів влади суб'єктів федерації. В цьому виникне протистояння між ними через кількість повноважень, бо часто органам загальнодержавної влади видається, що суб'єкти федерації мають забагато повноважень, і тоді федеральні органи втручаються в справи федерацій. А органам влади суб'єктів федерацій здається, що повноважень у них занадто мало. Зазвичай федерацією вирішуються такі питання державного життя, як фінанси, оборона країни, оподаткування, зовнішня політика, організація федеральних органів, розв'язання конфліктів між суб'єктами федерації. Компетенція суб'єктів федерації у цілому ширша, але вона зводиться переважно до питань, що не потребують однакового регулювання. До них віднесені організація органів місцевого самоврядування, громадський порядок, охорона довкілля, встановлення місцевих податків та ін.

Також можна стверджувати, що федералізація країни значно збільшить бюрократичний апарат та витрати на його утримання, що обов'язково негативно

відіб'ється на функціонуванні усієї правової системи України. Процедури застосування норм права значно ускладняться, захистити своє право в суді чи в іншій державній установі стане набагато складніше.

Федерація є формою устрою тих держав, які історично склалися шляхом об'єднання чи завойовування різних територій. Історія свідчить, що загалом найбільш стійкими є федерації, створені саме на територіальній основі (Мексика, США, ФРН). Натомість федерації, які будуються за національно-територіальною ознакою (колишні СРСР, Югославія, Чехословаччина, сучасні РФ, Індія) змушені (були змушені) рахуватися з сепаратистськими проявами.

Сама процедура запровадження принципу федералізму є винятково складною. По-перше, законопроект щодо змін до Конституції України повинен бути схвалений як мінімум трьомастами голосів депутатів Верховної Ради. Але вони у переважній більшості не зацікавлені у федералізації, тому що це означатиме для них перехід до двопалатного парламенту, що ускладнить не лише виборчу систему, але й вирішення багатьох бізнесових питань, якими вони опікуються.

По-друге, навіть при схваленні парламентом законопроекту Президент України зобов'язаний буде призначити всеукраїнський референдум щодо остаточного затвердження відповідного закону. Отже, шлях до федералізації містить низку нових викликів та загроз й до того ж здатен пересварити й політиків, й пересічних громадян, і навіть призвести до сімейних драм.

Щодо економічного підґрунтя переходу до федералізму, то воно є доволі сумнівним, оскільки за оцінками фахівців лише деякі області України перераховують до державного бюджету більше, ніж отримують з нього. Зрозуміло, що за таких умов федерація скоріше за все виявиться нежиттєздатною.

До того ж, побудова федерації на національно-етнічному чиннику є небезпечною, бо історія подібних федерацій показує негативний досвід – такі утворення швидко розпадаються. Але найголовніше – процес федеративного формування надмірно ускладнить і заплутає систему конституційного і поточного законодавчого регулювання, призведе до збільшення кількості посадовців, посилення бюрократизації та до ще більшого зростання корупції.

Окрім того, відразу ж виникає проблема розмежування повноважень різних підсистем публічної влади (загальнодержавний рівень, рівень суб'єктів федерації та рівень органів місцевого самоврядування), яку не можливо розв'язати.

Отже, початок процедури федералізації може втягнути Україну у ще більшу затяжну кризу, безкінечні дискусії, довготривале прийняття та узгодження нормативно-правових актів. Тому більш перспективним є широка децентралізація влади, відновлення місцевого самоврядування. При цьому держава може бути унітарною, але й одночасно децентралізованою. Саме в цьому напрямку сьогодні мають бути спрямовані головні зусилля політиків та юристів.

Одержано 27.04.2019

УДК [351:74:94](410.1)

Андрій Олександрович ДЕМЧЕНКО,

курсант групи Ф4-101 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Загуменна Ю. О.

ІСТОРІЯ СТВОРЕННЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ: ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ

Міська поліція Лондона – міський поліцейський орган, обов'язком якого є охорона закону в Великому Лондоні, за виключенням Лондонського Сіті. Міська поліція Лондона є однією з найбільших та найстаріших поліцейських служб в світі. До прийняття Акту про міську поліцію 1829 року, правоохоронна діяльність в Англії здійснювалась констеблями графств яких обирали, а пізніше призначав суддя графства. За деяких обставин, наприклад при масових заворушеннях, можливо було залучити армію на підтримку правоохоронців. Для цього зазвичай використовували армійський резерв. Через те, що ця система була дуже неорганізованою та не мала задовільних можливостей проводити розслідування, письменник Генрі Філдінг, якого в 1748 році призначили суддею, заснував в 1753 році нову детективну службу, яка називалась «Bow Street Runners», а будинок Філдінга перетворили на судову будівлю. Ця служба складалась з восьми поліцейських, які розслідували злочини, які їм передавали констеблі та сторожі.

В 1805 році був заснований кінний патруль, який у 1837 році увійшов до складу Міської поліції Лондона. Також незалежно від Bow Street Runners діяли мисливці на крадіїв, яких винаймала громада, щоб вони ловили крадіїв та приводили їх в суд.

На початку 19-го сторіччя через промислову революцію населення, площа та економічна потужність Лондона почала швидко зростати. Система констеблів та сторожів стала неефективною, тому 19 червня 1829 король Георг IV затвердив Акт про міську поліцію. Вже 29 вересня 1829 була створена Міська поліція Лондона. Поліція була створена як цивільна служба, а не мілітаризована, як очікувалось. Поліцейські отримали синю форму, яка відрізнялась від червоної військової, яку правоохоронці носили раніше. Також в поліції не було звань, які б збігалися з військовими званнями, окрім сержанта. Посада голови поліції була названа «Комісар», на відміну від назви «Головний констебль», яка використовувалася в інших територіях Великої Британії.

В 1829 році в Міській поліції Лондона було 2 комісари, 8 суперінтендантів, 20 інспекторів, 88 сержантів та 895 констеблів. Офіцери були озброєні лише дерев'яним кийком та мали свисток для того, щоб покликати допомогу. Офіцери зазвичай не носили з собою зброю, хоча було куплено 50 пістолів для використання в особливих випадках. Згодом пістолі були замінені револьверами.

На початку існування Міської поліції Лондона її офіцери отримували заробітну плату в розмірі 1 гиней (1.05 фунтів) на тиждень. Поліцейські працювали по 12 годин на день, 6 днів на тиждень. Щоб стати поліцейським треба

було бути віком не більше 35 років, мати гарне здоров'я та мати зріст не менше ніж 5 футів 7 дюймів (приблизно 1.7 метрів).

Перша штаб-квартира поліції була на вулиці Скотленд-Ярд («Шотландський двір»), яка отримала свою назву внаслідок того, що на ній раніше знаходились місії шотландських королів. Згодом ця назва прикріпилась до Міської поліції Лондона.

В 1914 році була створена Жіноча поліцейська служба яка була допоміжною поліцією і не була частиною Міської поліції Лондона. Жінки почали працювати в Міській поліції Лондона починаючи з 1919 року. Першою жінкою-поліцейською стала Софія Стенлі, яка розробила першу жіночу поліцейську форму. Основними обов'язками жінок-поліцейських було патрулювання територій, на яких часто з'являлись проститутки, догляд та спостереження за затриманими жінками і неповнолітніми, боротьба з ворожками (тоді ворожіння було незаконним), нагляд за жінками, які намагались вчинити самогубство. Жінки мали право заходити в борделі, нічні клуби та букмекерські контори для нагляду за дотриманням законів та пристойної поведінки. Як тільки жінки бачили порушення закону чи непристойну поведінку вони мали покликати чоловіків-поліцейських. Їм не дозволялось носити з собою наручники, окрім випадків коли їм дозволив старший офіцер, та вони не могли здійснювати арешти до 1923 року. Вони не мали права брати відбитки пальців до 1937 року. Жінкам дозволили вступати в Поліцейську федерацію (професійна спілка поліцейських) тільки в 1948 році. В 1927–1946 їх звільняли якщо вони одружувались. Жінки мали шестиденний 48-годинний робочий тиждень. Вони не могли працювати в нічну зміну до 1973 року. Жінок відрізняли від чоловіків, які мали більше повноважень, за допомогою префікса «Жінка-» перед званням, наприклад «Жінка-сержант».

В 1968 році Сіслі Фей Еллен стала першою темношкірою жінкою в Міській поліції Лондона. 1 лютого 1971 року капрал Каур Санду індійського походження стала першою жінкою-азіаткою в Міській поліції Лондона і в британській поліції, ще навіть до того, як в індійській поліції з'явилися жінки.

В 1973 році була призначена перша «Жінка-детектив». В цьому році окремий «Жіночий відділ» був повністю інтегрований в міську поліцію. Жінки-поліцейські отримували меншу заробітну плату, ніж чоловіки до 1974 року. В 1976 році була призначена перша «Жінка-суперінтендант», яка очолила цілий відділ. В 1999 році префікс «Жінка-» у званнях був скасований. В 2009 році Крессіда Дік стала першою жінкою-помічником комісара.

Розглянувши дану тему можна сказати, що впродовж розвитку правоохоронної системи Великобританії питання жінки в поліції посідало чинне місце. З кожним роком жінки-поліцейські набували все більше прав, а на службі обов'язків, що надавало їм все більше самовпевненості. Але для досягнення своєї мети жінки боролися кожного дня з дискримінацією. Згадаємо те, що спочатку Жіноча поліцейська служба діяла лише як допоміжна і не була частиною Міської поліції Лондона. Жінки не могли діяти самостійно, як тільки вони бачили порушення закону чи непристойну поведінку вони мали

покликати чоловіків-поліцейських. Але з часом жінки-поліцейські здобули не бачених вершин. Не пройшло і одного століття як Крессіда Дік зайняла посаду помічника комісара.

Одержано 18.04.2019

УДК 340.142

Андрій Олександрович ДЕМЧЕНКО,
курсант групи Ф4-101 ХНУВС

Науковий керівник: доктор юридичних наук, доцент Слинько Д. В.

СУДОВИЙ ПРЕЦЕДЕНТ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЯК ДЖЕРЕЛО ПРАВА В НАЦІОНАЛЬНІЙ ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

На сьогодні українська правова система перебуває на стадії реформування та імплементації європейських стандартів до українських реалій. Положення окремих нормативно-правових актів свідчать про те, що судова практика є джерелом права національної правової системи. Відтак, Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23 лютого 2006 року № 3477-IV визначає практику Європейського суду з прав людини джерелом права в Україні.

У зв'язку з тим, що Європейський суд із прав людини відіграє важливу роль у судовій системі світу взагалі та національній правовій системі зокрема, на мою думку, є потреба зупинитися на аналізі основних ознак судового прецеденту Європейського суду з прав людини.

Науковці трактують визначення судового прецеденту по-різному. Наприклад, О. Ф. Скаун судовий прецедент розуміє як правотворчий акт, що за умов відсутності нормативно-правової регламентації приймається судовим органом в результаті вирішення конкретної юридичної справи і містить у своїх приписах казуальну норму права, якій надається загальнообов'язкове значення при вирішенні подібних справ у майбутньому. Тобто, судовий прецедент є рішенням судового органу, яке є зразком (еталоном, прикладом) при розгляді подібних (аналогічних) справ, стало юридичним правилом для судових органів.

Судовий прецедент, як і будь-яке джерело права має низку ознак, таких як:

- 1) є актом волевиявлення правозастосовного судового органу;
- 2) має нормативний характер – містить у своїх приписах нові, казуальні, норми права;
- 3) виникає за наявності прогалин у нормативно-правовому регулюванні в процесі вирішення конкретної юридичної справи;
- 4) набуває обов'язкового значення через поширення своєї дії на аналогічні справи в майбутньому, спираючись на справедливість однакового розгляду однакових випадків;

- 5) є письмовим актом, тобто таким, що має зовнішню форму вираження;
- 6) має юридичну силу, похідну від суб'єкта його творення;
- 7) забезпечується державою.

На сьогодні у національній правовій системі судовий прецедент відіграє допоміжну роль. Тобто, судовий прецедент в українській правовій системі є додатковим, не обов'язковим джерелом права. Однак, слід зауважити, що прецеденти Європейського суду з прав людини є частиною законодавства України, а отже, мають юридичну силу і є обов'язковими для реалізації всіма суб'єктами права. Такий стан речей пов'язаний із правовою природою прецедентів Європейського суду з прав людини.

Ухвалення Закону «Про ратифікацію Конвенції про захист прав і основоположних свобод людини» 1950 р., Першого протоколу і протоколів № 2, 4, 7 і 11 до Конвенції (17.08.1997) означає, що Україна визнала юрисдикцію Європейського Суду з прав людини з питань тлумачення і застосування цієї Конвенції. Відповідно до ст. 17 Закону України від 23.02.2006 «Про виконання рішень і застосування практики Європейського Суду з прав людини», суди застосовують при розгляді справ Конвенцію і практику Європейського Суду з прав людини як джерело права. Так, ст. 8 Кодексу адміністративного судочинства України зобов'язує суд при вирішенні справ керуватися принципом верховенства права, пов'язуючи його, зокрема з необхідністю враховувати судову практику Європейського суду практику Європейського Суду з прав людини.

Тут варто наголосити на тому, що Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року є міжнародним договором, згідно з яким Україна, як всі інші країни романо-германської правової сім'ї, зобов'язалася визнавати рішення Європейського суду з прав людини джерелом права і виконувати його рішення.

В юридичній літературі існують різні погляди щодо визначення місця практики Європейського суду з прав людини в українській правовій системі. Так, одні вчені вважають, що рішення Європейського суду з прав людини, в тому числі по справах, де держава виступає відповідачем, однозначно не є обов'язковими для українських органів, які діють у сфері правозастосування – безпосередньо в силу норм Конвенції як норм міжнародного права.

Інші ж вчені стверджують, що рішення Європейського суду з прав людини є обов'язковими для національних судів, але не в якості джерела права, а в якості джерела тлумачення.

Окремі вчені відстоюють позицію, що у певних випадках рішення Європейського суду з прав людини є обов'язковими для вирішення схожих справ українськими судами.

Проте більшість науковців вважають, що Європейський суд лише тлумачить норми Конвенції, а тому рішення Суду є прецедентами тлумачення.

Я в свою чергу підтримую науковців, які вважають, що рішення Європейського суду з прав людини є обов'язковими для вирішення аналогічних справ судами України. На мою думку, судовий прецедент є додатковим джерелом

права в правовій системі України. Однак, прецеденти Європейського суду з прав людини є обов'язковими для виконання судами України, а отже, становлять частину законодавства нашої держави.

Одержано 10.04.2019

УДК340.12(477)

Анастасія Олександрівна ДОРОШ,

курсант групи Ф2-101 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Лазарев В. В.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗУМІННЯ ПОНЯТТЯ «ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ» В УКРАЇНІ

Конституція України в ст. 1 проголошує Україну правовою державою, в якій одним з головних завдань є створення реального та діючого механізму захисту прав, свобод і охоронюваних законом інтересів фізичних та юридичних осіб. Одне з чільних місць у різноманітній та багатоплановій діяльності держави займає виконання завдань із захисту прав і свобод людини, охорони прав та законних інтересів державних і недержавних організацій, боротьби зі злочинами та іншими правопорушеннями. Цей різновид державної діяльності в юридичному аспекті отримав найменування "правоохоронна діяльність".

Правоохоронна діяльність є одним із ключових напрямків державної діяльності, в рамках якого здійснюється усунення порушень прав, свобод та інтересів людини і громадянина, а також інтересів суспільства і держави, забезпечуючи при цьому стабільність і стійкість конституційного ладу, державного будівництва й суспільного розвитку. Адже саме за допомогою правоохоронної діяльності як певної системи інституцій та засобів можливо надати суспільним відносинам ознак стабільності, послідовності, динаміки та розвитку.

У чинному на нині законодавстві немає чіткого визначення правоохоронної діяльності, як і немає вичерпного переліку тих органів, які слід було б відносити до правоохоронних. У правовій літературі серед плюралізму поглядів учених на визначення поняття «правоохоронна діяльність» можна виокремити переважну більшість науковців, на думку яких правоохоронна діяльність є різновидом державної діяльності, яка здійснюється з метою охорони права спеціально уповноваженими державними органами шляхом застосування юридичних заходів впливу в точній відповідності з законом і за неухильного дотримання встановленого порядку. Варто зауважити, що мета такого виду діяльності вже передбачається в наведеному визначенні, а саме охорона та захист прав, свобод і законних інтересів людини й громадянина України від протиправних посягань.

У широкому розумінні під правоохоронною діяльністю у юридичній літературі розуміється діяльність всіх державних органів (законодавчої, виконавчої та судової влади), що забезпечують дотримання прав і свобод громадян, їх реалізацію, законність і правопорядок.

Проаналізувавши та порівнявши різні версії поняття правоохоронної діяльності та підходи вчених до його трактування можна зробити висновок про те, що кожне з них у різний спосіб відображає пріоритетні напрямки в теоретичному і практичному аспекті роботи правоохоронців. Кожне визначення включає в себе ті, види діяльності правоохоронних органів, які спрямовані на захист права та громадянства в усіх сферах суспільного життя з боку держави та органів, які гарантують та забезпечують його реалізацію в Україні.

На нашу думку, поняття правоохоронної діяльності повинно бути стислим, лаконічним, простим та зрозумілим абсолютно кожному громадянину без юридичної освіти. Воно має включати в себе перш за все, мету функціонування, та, і взагалі сенс існування правоохоронних органів в Україні.

На основі проаналізованих праць науковців щодо тлумачення поняття правоохоронна діяльність та узагальнивши вищевикладений матеріал, ми можемо запропонувати власне визначення, яке найбільш точно розкриває сутність цього терміну.

Отже, правоохоронна діяльність – це державна правомірна діяльність, яка спрямована на блокування соціальних відхилень, локалізацію соціальної напруги або правових конфліктів та полягає у застосуванні системного підходу до вирішення завдань з охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.

Одержано 03.04.2019

УДК 340.12:329

Дарина Григорівна ЗАВРІЧКО,

курсант групи Ф2-102 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Лазарєв В. В.

ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ ЯК ГАРАНТ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Сучасну демократію важко уявити без політичних партій, які розглядаються як арена змагання політичних курсів, ідей, що виражають інтереси різних суспільних груп. Конкуруючи між собою за доступ до державної влади, партії спрямовують свою діяльність на вироблення оптимальних суспільних рішень.

Політична партія виконує свою провідну роль у розвитку взаємного діалогу між суспільством і державою, ініціює перед органами державної влади та органами місцевого самоврядування ті питання, які формуються в різних соціальних групах населення держави. Водночас сама держава зазнає змін унаслідок діяльності політичних партій, оскільки форма держави певним чином залежить від партій, які, взаємодіючи між собою та владою, утворюють партійну систему управління в суспільстві. Призначення політичної партії полягає в здійсненні функцій представництва інтересів різних соціальних груп, спільнот на рівні інтересів усієї соціальної цілісності, а також в активній роботі з інтеграції соціальної групи, яка входить до сфери політичних відносин,

тому політичні партії здійснюють виявлення та акумуляцію політичних настроїв, формують політичні програми щодо можливих напрямів розвитку суспільства та держави, забезпечують конкуренцію політичних поглядів.

Участь політичних партій набуває особливого значення в реалізації прав та інтересів громадян при формуванні органів влади різного рівня, у тому числі й органів місцевого самоврядування. Прикладом є політичні системи країн розвиненої демократії Західної та Центральної Європи, які називаються партійними демократіями і для партій відіграють ключову роль. В парламентських демократіях з значених регіонів європейської конфедерації політичні партії посідають особливе місце в межах посередницької системи, оскільки тільки вони закріпилися в суспільстві, системі влади.

Функцією, що характеризує роль і місце партії в місцевій політичній системі у процесі прийняття політико-управлінських рішень належить: формування органів влади, участь у формуванні органів місцевого самоврядування, здійснення підбору й висування кандидатів; участь у здійсненні влади на місцевому рівні, формування основних напрямів розвитку місцевого політичного курсу; планування основних напрямів розвитку місцевого співтовариства загалом; контроль за діяльністю органів і посадових осіб місцевого самоврядування. Аналіз дослідження сутності діяльності політичної партії, місця її в політичній системі, а також деяких механізмів та функцій дає підстави стверджувати, що одним із головних призначень політичної партії на міському рівні є оволодіння апаратом влади з метою реалізації інтересів, представлених партією, через функцію політичного рекрутування.

Таким чином, можна стверджувати, що виконуючи свої програмні завдання політична партія приділяє значну увагу саме громадянам. Реалізується це саме через діяльність політичної партії не лише у стінах парламенту, а її безпосередньої роботи на місцях через контроль і дотримання основних прав людини. Зокрема, це стосується права людини на самостійне розв'язання кола питань, що входять до їхньої компетенції; діяльність щодо реалізації цього права. Саме тому, політичну партію ми можемо віднести до суб'єктів гарантування права здійснення місцевого самоврядування.

Одержано 27.04.2019

УДК 34.05

Роман Романович РОМАНІВ,

курсант групи Ф4-101 ХНУВС

Науковий керівник: доктор юридичних наук, доцент Каленіченко Л. І.

ДЖЕРЕЛА МУСУЛЬМАНСЬКОГО ПРАВА

Розуміння права в мусульманському світі докорінно відрізняється від розуміння права в західному світі, перш за все в європейській культурі. Не даремно існує вислів: «людина з заходу ніколи не зрозуміє менталітет людини сходу».

Мусульманське право розглядається як сукупність божественних правил і норм, яких повинен дотримуватися правовірний мусульманин виконуючи свій релігійний обов'язок. Ці норми практично не диференціюються на норми права, релігії, етики, моралі і утворюють єдиний комплекс соціальних регуляторів.

Іслам – одна з найбільш поширених у світі релігій, яка має величезний потенціал для свого розвитку, і на початку XXI ст. помітно зростає її вплив на політичні, економічні та культурні процеси й на міжнародні відносини. Мусульманська релігія має свою розвинуту культуру, яка у свою чергу спирається на шариат.

Мусульманське право має низку ознак:

Нерозривний зв'язок з релігією ісламу. Мусульманське право складається переважно з фіксації обов'язків людини і санкцій за їхні порушення. Мова йде про обов'язок мусульманина здійснювати певні достойні з погляду ісламу дії та утримуватися від непристойних. Наприклад, Коран вказує, що мусульманин має співчувати безпомічним і слабким, чесно вести торгівельні справи, не підкуповувати суддів, не займатися лихварством і не грати у азартні ігри. Мусульманське право передбачає за порушення цих та багатьох інших норм жорсткі покарання – страту калічення побиття батогами.

Персональний характер дії мусульманського права, тобто його поширення лише на відносини між мусульманами. У мусульманських державах застосовується як, власне, мусульманське право, так і світське право цих держав (нормативні акти, звичаї, прецеденти). Відносини між представниками інших релігій, між християнами, індусами та іудеями, як правило, регулюються канонічним, індуським чи іудейським правом. Мусульмани часто використовують цю характерну рису, щоб обминати ті чи інші заборони фікху. Так, згідно з мусульманським правом не дозволяється страхувати від нещасних випадків інших осіб, але цю заборону можна обійти, застрахувавшись у представника іншої віри, на якого вона не поширюється.

Архаїчний характер права архаїчність – мусульманське право сформувалося в VII-X ст. і вважається незмінним, тому багато його положень є архаїчними, тобто не відповідають сучасним вимогам суспільного розвитку. Архаїзм полягає в тому, що люди 500 і 1000 років тому підкорювались тому самому Корану, його так званим правилам. Звісно кожна мусульманська держава має тепер свою правову базу, але ця база повинна не суперечити священній книзі – Корану.

Ранній іслам і шариат характеризувалися наявністю норм, відомих ще з часів общинного ладу, які містили елементи колективізму, милосердя, турботи про калік і інших знедолених. Норми, що містили такі обов'язки, визначали все життя правовірного мусульманина (щоденну молитву, дотримання посту і правил поховання тощо). Ці обов'язки наказують мусульманинові здійснювати певні пристойні з погляду ісламу дії та утримуватися від непристойних. Мусульманське право передбачає за порушення багатьох норм жорстокі покарання – страту, калічення, забиття камінням.

Норми мусульманського права важко відмежувати від релігійних норм, оскільки основні положення, на яких ґрунтується мусульманська релігія і право, містяться в класичних джерелах мусульманського права і мають релігійний характер.

Існує 4 основних джерела мусульманського права: Коран, суна, іджма, кіяс.

Коран (з арабської – «читання») – вічна книга мусульман, містить проповіді Мухаммеда, нав'язані йому Аллахом, а також давні легенди і повчання, подані у переказах Мухаммеда. Це перше джерело мусульманського права. Однак положень юридичного характеру, що містяться в ньому, явно недостатньо для того, щоб регламентувати всі відносини, що виникають між мусульманами. Лише незначна частина Корану стосується питань правових взаємовідносин мусульман. Коран складається з понад 6 тисяч віршів. З них лише від 200 до 500 містять правила поведінки, яких повинні дотримувати правовірні. З-поміж норм Корану, що регулюють стосунки між людьми, переважають загальні положення, які мають характер релігійно-моральних орієнтирів, що дозволяє урізноманітнити їх тлумачення і конкретизацію.

Суна – священне писання мусульман, доповнення до Корану, де зібрано оповіді про життя, висловлювання і діяння пророка Мухаммеда, які мають бути взірцем поведінки для віруючих у повсякденному житті. Ці оповіді зафіксовані його найближчими соратниками і послідовниками. Священне писання мусульман. Доповнення до Корану. Складається з хадисів – розповідей про рішення, вчинки і думки Мухамеда. Остаточна редакція здійснена у IX ст. Містить норми шлюбно-сімейного, спадкового, судово процесуального права, правила про рабів тощо.

Іджма – збірка останайних рішень докторів ісламу щодо вирішення питань, не врегульованих Кораном і Суною. Фактично ці рішення запроваджували нові загальнообов'язкові правила поведінки. Авторитет рішень, які не виходять безпосередньо з Корану та Суні. Але для того, щоб норма права стала складовою Іджми, немає потреби у визнанні її всіма або більшістю віруючих. Йдеться лише про єдність думки компетентних осіб, які офіційно покликані встановлювати право. Іджма формулює конкретні норми права, що застосовують у тих чи інших життєвих ситуаціях. Саме тому більшість конкретних норм права застосовується тільки тоді, коли вони підтверджені Іджмою.

Кіяс («аналогія») – в ісламі судження, що виноситься за аналогією, одна з категорій незалежного судження, провідний принцип раціоналістичного дослідження правових питань. Такий правовий метод визнаний мусульманськими школами у зв'язку з тим, що існують проблеми, з приводу яких немає прямих вказівок у ісламських першоджерелах. Кіяс набуває юридичної чинності, якщо його визнано вищим мусульманським духовництвом.

Зокрема, крім основних є додаткові джерела права згадаємо одне з них. Фетва – збірка судових рішень і вислови відомих мусульманських законників. Непов'язана безпосередньо з діяльністю Мухамеда.

Похідним від шаріату джерелом мусульманського права були укази і розпорядження халіфів – фірмани. У подальшому в інших мусульманських державах з розвитком законодавчої діяльності як джерело права почали розглядатися

і відігравати дедалі більшу роль закони – кануни. Фірмани і кануни також не повинні були суперечити принципам шаріату і доповнювати його насамперед нормами, що регламентують діяльність державних органів і регулюють адміністративно-правові відносини державної влади з населенням.

У нову епоху (XIX–XX ст.) правові, як, утім, і державні інститути багатьох мусульманських країн, зазнають впливу західного права. Це знайшло свій прояв у значному підвищенні рівня правового регулювання «світськими» засобами. Мусульманське право завжди визнавало за владою право приймати рішення, спрямовані на охорону громадського порядку. Однак використовувалося воно ними протягом багатьох століть досить стримано, не затьмарюючи теологів ісламу. Інакше склалося у XX ст., коли в ряді мусульманських країн владою назване повноваження стало застосовуватися настільки інтенсивно, що привело до утворення нових галузей. Це відбулося шляхом прийняття кодексів в одних країнах, спеціальних законів – вінших, за допомогою судової практики – у третіх.

Отже, ми можемо зробити висновок, що становлення мусульманського права відбувалося в умовах формування ранньофеодального устрою і пов'язане з появою класичних джерел мусульманського права. У мусульманському праві є чотири основні джерела права: Коран, Суна, Іджма, Кіяс. Коран – найстаріша книга яка являє собою основу цього права, Суна – це розповіді про вчинки пророка Мухаммеда, Іджма – це узгоджене рішення всіх чотирьох мусульманських шкіл про обов'язки правомірного мусульманина, Кіяс – це рішення за аналогією, так званий правовий прецедент.

Одержано 29.04.2019

УДК 340.132.6

Дмитро Іванович СЕРХОВЕЦЬ,

курсант групи Ф2-102 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Лазарєв В. В.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ

Значна увага у сучасному світі приділена гендерній рівності. Однак варто зазначити, що розуміння гендерної рівності та гендеру в цілому не має свого чіткого та змістовного визначення. В більшості випадків поняття гендерної рівності обмежується лише рівністю за статевою ознакою.

Саме ж поняття гендерної рівності є набагато ширшим. Помилковою є думка яка штучно звужує термін гендерної рівності і характеризує його лише як рівність за ознакою статі. Вивчення вітчизняних видань енциклопедичної і довідкової літератури переконливо засвідчує, що, незважаючи на свою очевидну популярність і досить широке вживання в засобах масової інформації та комунікацій, і сьогодні в них не знайшло свого наукового визначення, яке поки що не включено до арсеналу термінологічних словників соціальних і гуманітарних наук.

Незважаючи на розмаїття підходів до поняття «гендер» та уявлень про нього, гендерна рівність у згаданих вище випадках представлена і розглянута лише зі сторони статевого цензу. Гендер – це специфічний термін, що визначає соціальні та культурні ознаки та пов'язаний зі статтю це складний соціокультурний конструкт, який відображає відмінності в ролях, поведінці, ментальних і емоційних характеристиках між чоловічим і жіночим. З позиції даного підходу «гендер» слід розуміти як організовану модель соціальних відносин між жінками і чоловіками, яка не лише характеризує їх спілкування та взаємодію в сім'ї, а й визначає їх соціальні відносини в основних інститутах суспільства.

Гендер (гендерну рівність) не варто і не доречно ототожнювати і зрівнювати зі статтю. Стать – це сукупність явних анатомо-фізіологічних ознак за якими розрізняють чоловіка та жінку. Гендер – це соціальна стать, яка визначає соціальні ролі протилежних статей, сфери їхньої діяльності і визначаються вони не біологічними (статевими) відмінностями, а соціальною організацією суспільства. Якщо стать є природною даністю, то гендер формується під впливом соціокультурних чинників і залежить від домінуючих у суспільстві традиційних поглядів на те, якою має бути жінка і яким має бути чоловік.

Проблему рівності статей сучасна наука сформулювала як проблему гендерної (соціокультурної) рівності. На сьогодні досягнення рівності між чоловіками та жінками перебуває під пильною увагою як міжнародного співтовариства, так і урядів окремих держав. Її актуальність дедалі зростає, а вирішення потребує значного культурного, наукового потенціалу, комплексного впровадження нових гендерних підходів у різноманітних сферах життя.

Гендерна рівність – складова загального принципу рівності як основи демократичного устрою держави та суспільства. Принцип рівності є універсальною категорією і виключає дискримінацію за будь-якою ознакою: раси, кольору шкіри, релігії, соціального статусу. Рівність за ознакою статі відображає лише один, але досить вагомий елемент у конструкції загального принципу рівності.

Підсумовуючи можна зробити чіткий висновок, що такі поняття як гендер та гендерна рівність поступово штучно звужуються у своєму розумінні. На даний момент суспільство розуміє дані терміни як рівність чоловіків та жінок за статевим цензом. Але це далеко не так. Гендер та гендерна рівність широкі за своєю природою поняття. Вони вміщують у собі також рівність і за віковим, майновим, расовим, етнічним, релігійним, статусним цензами.

Нажаль про це все забувають, адже зазвичай увагу акцентують лише на рівності за статевою ознакою. Щоб цього уникнути ми вважаємо, що і самі науковці, і засоби масової інформації та комунікацій повинні навпаки не звужувати, а розширювати поняття гендеру, популяризувати його ценове різноманіття. Адже рівень культури та освіти населення напряму залежить від того на скільки якісні матеріали надають для людей вище згадані інституції.

Одержано 22.04.2019

УДК 340:12(477)

Маргарита Вячеславівна УШАКОВА,

курсант групи Ф4-101 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Загуменна Ю. О.

ДЕФОРМАЦІЇ ПРАВОСВІДОМОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Студентська молодь як окрема соціальна, вікова та соціально-професійна група є самостійним суб'єктом групової (колективної) правосвідомості. У структурі правосвідомості юридична свідомість студентської молоді України, на наше переконання, займає особливе місце, оскільки молоде освічене покоління основа і майбутнє нашої держави. Саме йому вирішувати головні завдання суспільного розвитку у найближчі десятиліття. Адже саме особи з вищою освітою будуть об'єктивно займати у майбутньому «командні позиції» в усіх галузях народногосподарської діяльності, гуманітарній, культурній сфері тощо.

Деформація правової свідомості студентства є одним із її станів. При цьому важливо звернути увагу на те, що деформована правосвідомість студентів протилежна позитивній правовій свідомості. Під поняттям «деформація правосвідомості» науковці розуміють «соціально-правове явище, яке характеризується зміною її стану, при якому в носіїв формуються певні ідеї, уявлення, погляди, знання, відчуття, настрої, переживання і емоції, які спотворено відображають юридичну дійсність і виражають негативне ставлення до діючого права, законності і правопорядку».

Зважаючи на вищевикладене поняття деформації правосвідомості, а також беручи до уваги той факт, що деформація правосвідомості студентства є одним із видів деформації правосвідомості, і як конкретний випадок загального, відображає її суттєві ознаки, маємо підстави виділити наступні основні *ознаки деформації правосвідомості студентської молоді*.

1. Деформація правосвідомості студентства є негативним за своєю природою соціально-правовим явищем. Це означає, що деформація правосвідомості являється особливістю мозку, духовним продуктом життя студента як члена самостійної соціально-демографічної групи. У зв'язку з тим, що деформація студентської молоді викривлено відображає правову реальність, вона являється негативною і соціально небезпечною.

2. Деформація правосвідомості студентства виступає у якості одного з її станів. Дана ознака деформації правосвідомості студентства свідчить про те, що її вивчення можливе лише за умови дослідження і співставлення з іншим станом юридичної свідомості студентства – позитивним.

3. Деформація правосвідомості студентства – це такий стан правосвідомості, який характеризується наявністю у студентів як носіїв (суб'єктів) правосвідомості певних правових поглядів, ідей, уявлень, оцінок. Деформація правосвідомості відрізняється від випадків повної відсутності правосвідомості. Деформація правосвідомості передбачає, що її носії мають певний, хоча

б незначний «багаж» правових знань, поглядів, установок, які хоча і викривлено, однак все-таки відображають правову дійсність. У свою чергу відсутність правової свідомості, свідчить про те, що у студента, у зв'язку з якимись причинами, не сформувались правові погляди, знання, установки. А це повністю позбавляє його можливості правильно сприймати правову реальність.

4. Деформація правосвідомості студентства є станом правосвідомості, який викривлено, неправильно відображає суспільне буття, що регулюється нормами права.

5. Деформація правосвідомості студентства характеризується негативним ставленням студентів як до діючого права в цілому, так і до правопорядку і законності.

Найбільш поширеними *формами деформації правосвідомості студентства є: правовий інфантилізм, правовий нігілізм, правовий ідеалізм, «переродження» правосвідомості.*

Зазначені ознаки деформації правосвідомості студентства дають підстави відокремити її від позитивної правосвідомості і сформулювати дефініцію наступним чином: деформація правосвідомості студентської молоді – це такий стан правосвідомості студентської молоді, який характеризується тим, що у окремих її носіїв (конкретних студентів) формуються певні ідеї, уявлення, знання, погляди, почуття, емоції і настрої, які викривлено відображають правову дійсність і виражають негативне ставлення до діючого права, законності і правопорядку.

Одержано 14.04.2019

УДК340.136

Сергій Дмитрович ХАРА,
курсант групи Ф2-102 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Лазарев В. В.

КОДИФІКАЦІЯ ЯК СПОСІБ СИСТЕМАТИЗАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА

Систематизація нормативно – правових актів необхідна для вдосконалення існуючої нормативно-правової бази України. Мета систематизації законодавства полягає в необхідності забезпечення більш ефективної правотворчої діяльності, зокрема виявленні причин протиріч, прогалин, невідповідностей у нормативному регулюванні та їх усуненні, а також застосуванні й реалізації нормативно-правових актів. Систематизація законодавства здійснюється в чотирьох основних формах: 1) облік нормативних актів («це збір діючих нормативно – правових актів, їхня обробка; розташування за певною системою, збереження»); 2) інкорпорація законодавства; 3) консолідація законодавства; 4) кодифікація законодавства.

На нашу думку, однією з найважливіших форм систематизації законодавства, яка відіграє значну роль у житті держави є кодифікація. Це визначається

тим, що безпосередньо метою кодифікації є забезпечення єдиного систематизованого регулювання відносин у певній сфері, в результаті якого законодавство буде розвиватися. Водночас, варто зазначити, що *кодифікація являє собою діяльність уповноваженого законодавчого органу, що полягає у змістовій переробці норм права, пов'язаних спільним предметом регулювання та їх об'єднання в єдиному акті*.

Кодифікація відповідає способу систематизації, при якому відбуваються підготовка і прийняття нового кодифікованого нормативно-правового акта, в основу якого покладено діючі раніше нормативно-правові акти, що піддані перегляду. Крім того, при кодифікації (кодифікуванні) можуть запроваджуватися абсолютного нові кодифікаційні нормативно-правові акти.

Втім, наприклад, Т. Н. Радько вказує, що кодифікація як вид систематизації, являє собою особливу змістовну форму упорядкування нормативного матеріалу, отже виводить даний вид діяльності за межі систематизації. Щодо цілей, способів та обсягу систематизації законодавства думки вчених розділились на протилежні.

Отже, необхідно зазначити, що кодифікація нормативно – правових актів є одним з найважливіших способів упорядкування чинного законодавства завдяки якому усуваються колізії норм права, виявляються пробіли і неточності законодавства. Також варто зазначити що завдяки кодифікації нормативно-правових актів полегшується пошук потрібної норми права, що пришвидшує роботу відповідних суб'єктів правозастосування. Саме тому цей вид систематизації потребує подальшого всебічного дослідження, удосконалення з метою належної роботи державних і не державних організацій, має на меті подальший позитивний розвиток нашої держави.

Одержано 13.04.2019

УДК 340.142

Максим Олегович ШЕПІТЬКО,

курсант групи Ф4-101 ХНУВС

Науковий керівник: доктор юридичних наук, доцент Слинько Д. В.

СУДОВИЙ ПРЕЦЕДЕНТ ЯК ДЖЕРЕЛО ПРАВА В НАЦІОНАЛЬНІЙ ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

З розвитком суспільства та суспільних відносин все більше розвиваються такі додаткові джерела права як судовий прецедент у правових системах романо-германської правової сім'ї. В Україні на сьогодні судові органи часто використовують судовий прецедент при вирішенні юридичних ситуацій.

Судовий прецедент – це рішення з конкретної справи, яке завдяки обґрунтуванню стає правилом, обов'язковим для всіх судів тієї самої або нижчої інстанції при розгляді аналогічних справ. Підставою застосування судового прецеденту є обґрунтування, що жодна зі всіх чинних правових норм не відповідає

певному випадку. В основі обов'язковості прецеденту лежить принцип, згідно з яким судді повинні поважати прецедент, встановлений попередніми рішеннями, тобто якщо виникає аналогічна справа, яку вже вирішували за допомогою судового прецеденту, то дану справу суддя повинен вирішити тим же самим шляхом, що було вирішено і попередню ідентичну справу.

Судовий прецедент здатний оперативнo й адекватно реагувати на всі зміни суспільного життя й у більшості випадків здійснювати ефективніше вирішення справ ніж нормативно-правові акти. Перевагою прецедентного права є оперативне врегулювання суспільних відносин, відсутність прогалин у праві. Такі умови є перевагою для судового прецеденту над діючими нормативно-правовими актами.

У будь-якій національно-правовій системі судовий прецедент характеризується певними особливостями, проте можна виокремити такі його основні ознаки:

- 1) є результатом судової нормотворчості та має нормативний характер;
- 2) переважно формується вищими судовими інстанціями;
- 3) має обов'язковий характер для нижчих судів; вищі судові інстанції зв'язані своїми попередніми прецедентами і не повинні відхилятися від них без очевидної необхідності; у силу цього судовий прецедент є обов'язковим також для всіх суб'єктів права, у тому числі для державних органів і посадових осіб;
- 4) є писаним джерелом, який підлягає оприлюдненню в бюлетенях або інших офіційних виданнях;
- 5) має казуїстичний характер, створюється внаслідок вирішення конкретних, окремих казусів (випадків), що породжує множинність прецедентів, їх певну неузгодженість.

У юридичній літературі виокремлюють два види судового прецеденту – обов'язковий прецедент та переконливий прецедент.

Обов'язковий прецедент створюється виключно вищими судовими інстанціями. Якщо факти, виявлені судом з розглянутої справи досить схожі, а також якщо попереднє рішення ухвалене вищим судом або судом рівної юрисдикції, суд зобов'язаний додержувати попереднього судового прецеденту.

За законом обов'язковий прецедент є прецедентом, якого слід дотримуватися усім нижчим судам у рамках правових систем загального права.

Переконливий прецедент – це рішення, яке не є обов'язковим, але визнається корисним і тому суддя може врахувати його при прийнятті рішення.

Переконливий прецедент створюється рішенням нижчих судових інстанцій та рішеннями прийнятими судами загального права. У справі в якій ще не виникало прецеденту суди часто покладаються на переконливий прецедент судів інших юрисдикцій, які раніше мали справу з подібними питаннями. Переконливий прецедент може бути обов'язковим через його використання вищим судом.

В Україні судовий прецедент не є обов'язковим джерелом права. Однак існує низка чинників, що сприяють запровадженню судового прецеденту в Україні.

По-перше це недосконалість законодавства, наявність і в ньому суперечностей, колізій і прогалин.

Наступним чинником є те, що судова влада в нашій державі наділена правом визнавати недійсними норми органів влади й управління і скасовувати їх. Це свідчить про розширення компетенції судових органів.

Одним із чинників утвердження судового прецеденту як джерела права в Україні є прийняття Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23 лютого 2006 року. Даний нормативно-правовий акт визначає практику Європейського суду з прав людини джерелом права в Україні. Тобто, положення зазначеного законодавчого акту свідчать про те, що в Україні судовий прецедент прийнятий Європейським судом з прав людини є офіційно визнаним джерелом права.

У зв'язку з цим при розгляді справ суди повинні застосовувати Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод та практику Європейського суду з прав людини як джерело права.

Так, стаття 8 Кодексу адміністративного судочинства України зобов'язує суд при вирішенні справ керуватися принципом верховенства права, пов'язуючи його, зокрема, з необхідністю враховувати судову практику Європейського Суду з прав людини.

Також у ч. 2 ст. 8 та ч. 5 ст. 9 Кримінального процесуального кодексу України від 13.04.2012 року зазначено, що принцип верховенства права у кримінальному провадженні та кримінальне процесуальне законодавство України застосовується з урахуванням практики Європейського суду з прав людини.

Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» в українській правовій системі виникла низка проблем пов'язаних із правовими колізіями. Всі рішення Європейського суду з прав людини сьогодні є джерелом української системи права і повинні бути прийняті до уваги при розгляді справ національними судами. Також суди повинні застосовувати та тлумачити Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод в такому самому руслі як і Європейський суд з прав людини.

Таким чином, зважаючи на все вище викладене, слід констатувати, що судовий прецедент в Україні на сьогодні залишається необов'язковим джерелом права. Однак, судові прецеденти Європейського суду з прав людини в обов'язковому порядку повинні застосовуватися національними суддями.

Одержано 23.04.2019

**НАУКОВИЙ ГУРТОК
КАФЕДРИ УКРАЇНОЗНАВСТВА
ФАКУЛЬТЕТУ № 2**

УДК 355.232(477)

Ілля Сергійович КАЗМІРЧУК,

курсант групи Ф4-102 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат історичних наук Іванов С. Ю.

**СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ЗБРОЙНИХ СИЛ ЗА УРЯДУ
ДИРЕКТОРІЇ УНР**

До 1917 року українські землі були розділені між двома імперіями – Російською та Австро-Угорською. Тому під час Першої світової війни уряди обох імперій мобілізували до своїх військ майже все чоловіче населення України. Але разом із революційними подіями у Російській імперії, в Україні розпочинається формування власних Збройних сил. Ідея відновлення української державності здобула підтримку солдат-українців російської армії.

Створення справжніх національних військових сил розпочалось у 1917 році після проголошення Центральною Радою Української Народної Республіки. Однак для створення таких сил потрібен був час якого не було: з однієї сторони більшовицька Росія уже розпочала наступ проти УНР, а з іншої – Добровольча армія А. Денікіна. В умовах війни було підписано договір між УНР і країнами Четверного блоку, за умовами якого ці країни зобов'язувались допомогти Україні зберегти незалежність. Німецько-австрійські війська справді завадили російській окупації українських земель, проте натомість розпочали власну. Внаслідок втручання цих військ у державні справи відбувся переворот, який восени 1918 року привів до влади гетьмана Павла Скоропадського.

14 листопада 1918 року Директорія УНР очолила антигетьманське повстання, метою якого було відновлення республіки. До складу Директорії входили: В. Винниченко, С. Петлюра, Ф. Швець, П. Андрієвський, А. Макаренко та Є. Петрушевич. Основою нового війська стали загін Січових стрільців, Запорізький корпус і Сердюцька дивізія гетьманської армії, що переметнулася на бік революціонерів. Проте країна все одно перебувала у критичному становищі – вона була оточена ворогами: Більшовицькою Росією, Добровольчою армією А. Денікіна, відновленою Польщею та військами Антанти. Згодом було проведено реформацію вищих військових установ. Був створений Оперативний штаб та запроваджено посаду Головного Отамана, яким став С. Петлюра. Функції штабу після втрати Києва у лютому 1919 року перейняв Штаб Дієвої армії. Після цих перетворень Армія УНР поділялася на 4 групи, що діяли на різних фронтах: Лівобережна, Правобережна, Південна і Дністрянська. Вже у квітні 1919 року Армія УНР змогла утримувати лише частину Волині та Північного Поділля. Не маючи централізованого керівництва, вона фактично розпалася на окремі групи. Після цього була проведена спроба

реорганізації та зведення війська в 11 дивізій, після якого особовий склад армії налічував близько 15 тисяч осіб. Проте Армія УНР, оточена військами радянської та Добровольчої армії, утримувала лише невелику територію навколо Кам'янця-Подільського.

Отже, становище українського війська у 1917–1919 роках було вкрай складним. Директорією УНР була зроблена спроба створити регулярну армію, проте за відсутністю достатньої кількості часу та військової агресії з боку інших країн це було практично неможливо. Ці обставини призвели до втрати Директорією влади та радянської окупації українських земель.

Одержано 19.04.2019

УДК 94(477)

Роман Русланович ОРЛОВ,

курсант групи Ф4-102 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат історичних наук Іванов С. Ю.

ОСОБЛИВОСТІ ЗОВНІШНЬОЇ ТА ВНУТРІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ ГЕТЬМАНА ПАВЛА СКОРОПАДСЬКОГО

Павло Скоропадський самопроголошений гетьман України був не тільки політичним, громадським діячем і військовиком але й одним з лідерів та ідеологів монархічного гетьманського руху. Він пройшов довгий та складний шлях від звичайного військового до посади генерала і саме на цій посаді у квітні 1918 року П. Скоропадський був обраний гетьманом України і на жаль був останнім з них.

Його політику не можна назвати ні позитивною, ні негативною, вона була неоднозначною і в деякому сенсі навіть непередбачуваною. Якщо розглядувати внутрішню політику гетьмана, то він розглядав багато питань зв'язаних з промисловістю, адміністративним апаратом та новим урядом але головним пріоритетом у внутрішній політиці Скоропадського було земельне питання.

Під час вирішення земельного питання був розглянутий «Проект загальних основ земельної реформи», що через деякий час викликав різкий протест у більшості селян і невдоволення великих землевласників. Ця реформа призвела до відновлення поміщицького землеволодіння, що не зовсім сподобалася звичайним громадянам. Для працівників у сфері промисловості встановлювався новий робочий графік за яким їм приходилося працювати 12 годин кожного дня, а також був відновлений залізничний рух завдяки відбудуванню мостів та старих залізничних колій.

Під час його гетьманування була введена грошова реформа, яка створила програму по збалансуванню державного бюджету та було вжито заходів щодо становлення української грошової системи.

Гетьман був прихильником козацтва та прагнув відновити його в Україні, розробити військо яке б перевищувало 300 тис. солдат козацького гартування, тож пізніше він ввів військову реформу.

У зовнішній політиці можна виділити напрям для співпраці із Четверним союзом, та встановлення мирних відносин з Польщею, Фінляндією, Росією, Швейцарією та Фінляндією. Однією з головних напрямів у зовнішній політиці гетьмана було визнання України на міжнародному рівні. Гетьман заключив договір із Німеччиною та встановив дипломатичні відносини з іншими країнами, що в результаті дозволило мати більше двадцяти своїх представників країнах заходу. Також Австро-Угорщина намагалася анексувати східні галицькі землі через це Скоропадський почав дипломатичну боротьбу із країною агресора. Було встановлено економічні та політичні відносини із Кубанню, Доном та Кримом. Крим увійшов на правах автономії.

Консервативна зовнішня політика гетьмана Павла Скоропадського в Україні сприяла розвитку у сфері міжнародних відносин. Але деякі прорахунки в цих питаннях, а саме: об'єктивна нестача часу на поглиблення перетворень, складні історичні умови, нестача коштів. Усе це призвело до поразки консервативних сил. Павла Скоропадського можна відмітити як одного з найнепередбачуваних гетьманів України.

Одержано 23.04.2019

ПРЕДСТАВНИКИ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА

УДК 342.922

Каміла Аскерівна АКБЕРОВА,

студентка групи ЮП-43

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Войціховський А. В.

ПРАВОВИЙ СТАТУС ЖІНКИ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ МУСУЛЬМАНСЬКОГО ПРАВА

Ідея рівності людей – основа прав людини. Ця ідея проголосила настання ери прав людини. Проте, насправді жінка має лише деякі права, що свідчить про дискримінацію по відношенню до неї. Дане положення розглянемо на прикладі мусульманської культури, заснованої на Ісламі.

У Святому Корані визначені засади і механізми юридичного і морального регулювання відносин між людьми. З приписів Корану і його заборон, зафіксованих в Хадисах, формується мусульманський закон – Шаріат, який до теперішнього часу є головним джерелом права більшості мусульманських

країн. Закон регулює відносини людини до Бога, а соціальні відносини, в ньому злиті воедино із релігійними. Слід зазначити, що права людини в Ісламі твердо засновані на вірі, Бог є джерелом усіх прав. Через релігійне походження прав уряд, парламент не можуть порушувати їх, як в мусульманських, так і з не мусульманських країнах.

Одним з обов'язків жінки є виховання дітей, що визначає суспільну роль матері і дружини як найбільш священну і головну. Ця роль пов'язана з формуванням майбутнього нації. Дане положення дає жінці право: не відвідувати денні молитви, не дотримуватися посту протягом сорока днів після народження дитини, під час вагітності та годування немовляти, якщо це становить загрозу її здоров'ю або здоров'ю дитини. Жінки можуть відвідувати мечеть, коли побажають, не зобов'язані бути присутніми на спільних молитвах по п'ятницях, в той час, як для чоловіків це є обов'язковим. Одночасно з правом виховання дітей є і обов'язком жінки. Якщо в міжнародному праві зафіксовано рівність чоловіків і жінок, то мусульманство передбачає підпорядкування жінки чоловікові.

Шаріат обмежує політичні (громадянські), соціально-економічні права мусульманських жінок (наприклад, мусульманські жінки не можуть брати участь у суспільному житті, займати будь-яку юридичну посаду, хоча за жінками визнається право виступати суддями у цивільних справах, а показання свідків двох жінок прирівнюються до показань одного чоловіка). Даний приклад свідчить про подвійність позиції сучасних ісламських держав по відношенню до прав людини, особливо до прав жінок.

Для мусульманських жінок на Сході заборона – це належне; на Заході – ісламська пропаганда, захист ісламських традицій, свобода вибору. Наприклад, питання про заборону хіджабу (традиційний головний убір, що одягається навколо голови і плечей) для жінок в немусульманських країнах пов'язують з порушенням прав людини. Загальна декларація прав людини сприймається частиною мусульманського світу не як загальна, а як західна. У 1981 р. була розроблена Загальна ісламська декларація прав людини, що проголосила права на життя, свободу, рівність, правосуддя, захист від зловживань владою, захист честі і репутації, участь і управління суспільними справами, свободу віри, думки і слова, захист власності, соціальне забезпечення, освіта тощо. Ці права поширюються як на чоловіків, так і жінок. Це важливий крок на шляху визнання загальноприйнятої концепції прав людини.

У підсумку слід зазначити, що включення прав людини в мусульманське право може бути здійснено в рамках і за підтримки мусульманської релігії, а також зважаючи на національно-культурні особливості Сходу. Важливо розробити категорії прав людини у мусульманській правовій системі, зважаючи на стандарти західної концепції прав людини і детальне дослідження ісламської доктрини права, а не просто додати західні уявлення про природні права людини до мусульманського права.

Одержано 17.04.2019

УДК 342.72/.73:796.07

Анастасія Геннадіївна БАТОГ,

студентка групи ЮМП-31

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Тітов Є. Б.

ПРАВОВА ОСНОВА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ПРАВ СПОРТСМЕНІВ

У сучасному світі спорт на рівні з освітою, культурою, працею є важливою сферою життя кожної окремої особи і суспільства у цілому. З огляду на це, кожна держава має підтримувати і заохочувати розвиток даної сфери суспільного життя. За таких умов важливим є питання захисту прав людини у сфері спорту. Вагому роль у цій галузі відіграють співробітництво держав на міжнародному універсальному і регіональному рівнях та діяльність міжнародних міжурядових і неурядових організацій.

Співробітництво держав у сфері спортивних правовідносин, перш за все, виявляється в укладенні ними двосторонніх і багатосторонніх міжнародних актів. Основу захисту прав людини у сфері спорту складають загальновизнані акти (Загальна Декларація прав людини 1948 р., Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права 1966 р., Міжнародна хартія фізичного виховання, фізичної активності та спорту (переглянута) 1978 р. тощо). Водночас, у питанні регулювання статусу спортсменів у цілому та захисту їхніх прав зокрема, зростає роль недержавних (неурядових) інститутів, які функціонують як самостійні суб'єкти міжнародних відносин.

Інституційним ядром сучасної міжнародної спортивної діяльності виступає Міжнародний олімпійський комітет (далі – МОК) – міжнародна неурядова неприбуткова організація, створена у формі асоціації зі статусом юридичної особи, визнана Федеральною Радою Швейцарії відповідно до угоди від 01.11.2000 р. Одним з завдань МОК як керівного органу олімпійського руху є визначення і заохочення поваги до основних прав спортсменів. Іншим учасником цієї діяльності є створена у 2014 р. Всесвітня асоціація гравців (далі – Асоціація), що діє на підставі Правил всесвітньої асоціації гравців (далі – Правила). Згідно з цим актом, метою Асоціації є захист прав спортсменів та гравців, заохочення зростання та розвиток спортсменів та асоціацій гравців. У Правилах зазначається, що міжнародні стандарти в галузі прав людини, включаючи свободу об'єднання, право організовувати і вести колективні переговори, право на страйк, повинні бути гарантовані для всіх у даній сфері. Одним з головних завдань Асоціації, згідно з Правилами, є участь у прийнятті міжнародних документів та вдосконаленні національних законів, спрямованих на захист прав спортсменів та гравців як робітників та громадян.

Результатом ефективного співробітництва МОК і Всесвітньої асоціації гравців стало прийняття 9 жовтня 2018 р. Декларації прав і обов'язків спортсменів (далі – Декларація 2018 р.). Декларація 2018 р. проголошує ряд прав і

обов'язків, якими мають бути наділені спортсмени у зв'язку зі своєю професійною або аматорською спортивною діяльністю, зокрема спортсмени мають право: бути включеними до прозорого, справедливого та чесного спортивного середовища; своєчасно отримувати доступ до загальної інформації про спортсмена та питання, пов'язані з конкуренцією; отримувати освіту щодо спортивних питань, а також працювати або навчатися під час активної підготовки та участі у змаганнях; отримувати дохід, що виникає у зв'язку з їхньою спортивною кар'єрою; на захист їхнього психічного і фізичного здоров'я, включаючи безпечне змагальне і тренувальне середовище, а також на захист від жорстокого поводження та переслідувань; на свободу вираження поглядів, тощо. Також у Декларації 2018 р. зазначається, що спортсмени мають реалізовувати свої можливості відповідно до справедливого і рівного гендерного представництва.

Зазначимо, що наразі вищезазначені організації працюють над прийняттям Декларації про захист прав дітей-спортсменів, яка також стане важливим документом щодо захисту прав дітей як вразливої категорії населення у сфері спорту.

Враховуючи вищевикладене, можна дійти висновку, що міжнародне співтовариство стоїть на порозі запровадження ефективних змін у розумінні правового статусу осіб, зайнятих у сфері спорту. Визнання, повага і захист прав, що виникають у спортсменів у зв'язку з їхньою професійною або аматорською діяльністю – це необхідний і досить важливий крок для розвитку не тільки галузі міжнародного спортивного права і захисту прав людини, але і всієї системи міжнародного права в цілому, тому що спорт являє собою універсальну мову, що стає потужним інструментом сприяння миру, терпимості і взаєморозумінню, об'єднуючи людей через кордони, культури і релігії.

Одержано 28.04.2019

УДК 341.9

Оксана Едуардівна РУДЕНКО,

студентка групи ЮМП-51

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор Гавриленко О. А.

МИРОТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРИМИРЕННЯ В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ

Світове співтовариство роками створювало і продовжує вдосконалювати систему колективної безпеки з метою підтримки миру у всьому світі. Питання миротворчості є надзвичайно актуальним для реалій сьогодення. Конкретні дії у випадку міжнародного спору та загрози порушення миру було сформульовано у главах VI та VII Статуту ООН. Глава VI передбачає наступні заходи мирного вирішення спорів: переговори, посередництво, примирення, арбітраж, звернення до регіональних органів.

Основні нормативні акти ООН (Статут) безперечно регулюють основні положення стосовно проведення операцій з підтримки миру. Проте, військовий персонал миротворчих місій має право застосовувати силу з метою відсічі агресії. Чи можна зробити висновок, що він набуває статусу комбатанта? Чи буде подальша активність миротворця регулюватися нормами міжнародного гуманітарного права? Яких обмежень набудуть його дії? Основними джерелами МГП обмежуються способи і засоби заподіяння шкоди, які можна розділити на дві групи: Женевське і Гаазьке право. Серед Гаазьких конвенцій 1899 року можна виокремити: Про мирне вирішення міжнародних зіткнень, Про незастосування куль, які легко розгортаються або сплющуються у людському тілі; Конвенція про заборону або обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї, які можуть вважатися такими, що завдають надмірних ушкоджень або мають не вибірккову дію 1980 року.

Норми МГП заслуговують уваги у контексті миротворчої діяльності тому, що їх використання можливе вже за фактом розгортання місії. Чи відбудеться той переламний момент, коли їх використання стане доцільним, залежить від ходу операції. Якщо буде мати місце збройна відсіч агресії з боку миротворця, то можна казати про звернення до норм МГП.

Миротворчий контингент, в свою чергу, не може займати позицію однієї із ворогуючих сторін. Він повинен суворо дотримуватися нейтралітету. Вони є багатонаціональними силами під єдиним командуванням та контролем, мата діяльності яких встановлена мандатом, направлена на повернення легітимної влади в країни.

Розгортання самих операцій відбувається на онові мандатів Ради Безпеки, в яких вказується спектр завдань місії. Особливістю розгортання миротворчих місій є їх якісний склад (три компоненти: військовий, цивільний та поліцейський персонал). Залучення тих чи інших спеціалістів відбувається суворо за потребами кожної конкретної операції.

Миротворчий контингент заслуговує на якісне соціально-психологічне забезпечення під час підготовки, в ході та по факту завершення операції, адже всі його компоненти працюють у небезпечних умовах. Заходи з морально-психологічного забезпечення мають на меті утвердження позитивних соціально-психологічних умов застосування миротворчих підрозділів, формування та підтримку морально-психологічної комфортності під час виконання будь-яких завдань та охоплює основні форми суспільної свідомості – політичну, релігійну і повсякденну.

Одержано 17.04.2019

СЕКЦІЯ 3
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО
ТА ТРУДОВОГО ПРАВА. ЕКОЛОГІЧНЕ
ТА АГРАРНЕ ПРАВО

НАУКОВИЙ ГУРТОК
КАФЕДРИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ФАКУЛЬТЕТУ № 6

УДК 346.24

Кристина Михайлівна АЛЬШИНА,

студентка групи Ф6-ПЗдср-16-1 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Денисов А. І.

РЕФОРМУВАННЯ ОБОРОННО-ПРОМИСЛОВОГО
КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ

Необхідність реформування оборонно-промислового комплексу, з урахуванням становища України, спрямована на орієнтацію діяльності підприємств як на зовнішній ринок, так і на забезпечення Збройних Сил України та інших військових формувань сучасними видами озброєння та військовою технікою, а також для створення конкурентоспроможних як на внутрішньому, так і зовнішньому ринку, товарів військового призначення та подвійного використання.

Оборонно-промисловий комплекс (ОПК) – сукупність науково-дослідних, випробувальних організацій і виробничих підприємств, які виконують розробку, виробництво і постановку на озброєння військової та спеціальної техніки, спорядження, боеприпасів як для збройних сил України, так і на експорт.

Гібридна війна – це війна з поєднанням в застосуванні конвенційної зброї, партизанської війни, тероризму та злочинної поведінки з метою досягнення певних політичних цілей, основним інструментом якої є створення державою-агресором в державі, обраній для агресії, внутрішніх протиріч та конфліктів з подальшим їх використанням для досягнення політичних цілей агресії, які звичайно досягаються звичайною війною.

Переважає більшість провідних міжнародних і вітчизняних як державних, так і незалежних політологів, воєнно-політичних експертів, військових спеціалістів та аналітиків сходиться в одній думці, що в рамках реалізації підступної неоліберської «гібридної політики» однією із країн була розв'язана і зараз продовжується проти України так звана «гібридна війна» тобто повноцінна війна – «гібридна» по формі та «асиметрична» за змістом. Її відмінність характеризується як веденням агресивних військових дій під прикриттям незаконних збройних формувань.

Гібридна війна використовує широкий спектр інструментів впливу, окрім безпосередньо бойових операцій. Інформаційний та телекомунікаційний простір – одні з основних сфер, що піддаються атаці. Тому для ефективної роботи підприємств ОПК необхідним також вбачається їх інформаційний захист (наприклад, активна реклама вітчизняної продукції, протидія фейкам тощо).

На нашу думку, недоліком реформування ОПК України є те, що українські оборонні підприємства, як колишня складова військово-промислового комплексу СРСР, незважаючи на зміну номенклатури продукції, що випускається, намагаються продовжувати випускати стару продукцію. При цьому, велику небезпеку створює взаємопов'язаність окремих підприємств з підприємствами інших країн. Так, окремі комплектуючі для вітчизняної техніки, досі не виробляються в Україні. Тому, можна сказати, що державний ОПК є залежним від іноземних підприємств та вразливий для припинення постачання окремих товарів. Слід зазначити, що окреме підприємство не здатне самостійно розв'язати проблему адаптації до сучасних умов господарювання без модернізації галузі в цілому.

Отже, реформування оборонно-промислового комплексу України в умовах гібридної війни, має свою специфіку. Аналіз наукових досліджень свідчить про те, що відносини в даній сфері набули усталеності і на сьогодні найважливішим є проведення їх типізації. Тобто, зміцнення оборонного потенціалу країни та модернізація економіки напряму залежить від розвитку ОПК. Існує нагальна потреба у законодавчому закріпленні основоположних визначень у сфері ОПК та необхідність створення особливого правового механізму забезпечення діяльності підприємств ОПК.

Одержано 11.04.2019

УДК 369.6

Христина Вікторівна ГАМАЮНОВА,

студентка групи Ф6-ПЗдср-16-2 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Кирсева І. В.

ПРОБЛЕМАТИКА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ В УКРАЇНІ

Актуальність даної теми полягає в тому, що земля є основою розвитку виробничих сил України в інтересах усього її народу, матеріальною умовою будь-якого процесу виробництва і загальним знаряддям праці і тому значення проблеми охорони земель зростає, якщо врахувати, що охорона земель є важливою складовою частиною охорони навколишнього природного середовища. А загальнонародним завданням є раціональне використання земель, їх охорона і всебічне підвищення родючості ґрунтів.

Відповідно до ст. 1 ЗУ «Про охорону земель», охорона земель – система правових, організаційних, економічних, технологічних та інших заходів, спрямованих на раціональне використання земель, запобігання необґрунтованому

вилученню земель сільськогосподарського призначення для несільськогосподарських потреб, захист від шкідливого антропогенного впливу, відтворення і підвищення родючості ґрунтів, підвищення продуктивності земель лісового фонду, забезпечення особливого режиму використання земель природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення.

Ще одне поняття міститься в Земельному кодексі України, а саме в статті 162, яка передбачає, що охорона земель – це система правових, організаційних, економічних та інших заходів, спрямованих на раціональне використання земель, запобігання необґрунтованому вилученню земель сільськогосподарського і лісогосподарського призначення, захист від шкідливого антропогенного впливу, відтворення і підвищення родючості ґрунтів, підвищення продуктивності земель лісогосподарського призначення, забезпечення особливого режиму використання земель природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення.

Дослідивши ці два поняття слід зробити висновок, що поняття яке визначено положенням Закону України «Про охорону земель» більш ширше ніж поняття передбачене в Земельному кодексі України. Зазначені норми не містять детальної регламентації охорони всіх категорій земель і охорона земель деталізована лише щодо земель лісогосподарського та сільськогосподарського призначення.

Завданнями охорони земель є забезпечення та відтворення земельних ресурсів та екологічної цінності природних і набутих якостей земель.

Значення проблеми охорони земель зростає, якщо врахувати, що охорона земель є важливою складовою частиною охорони навколишнього природного середовища. Від стану охорони земель багато в чому залежить охорона всіх інших об'єктів природи: лісів, вод, надр, тваринного світу, атмосферного повітря. Доцільним постає питання про охорону не лише земель сільськогосподарського призначення, а й інших видів земель державного земельного фонду України: землі населених пунктів, промисловості, транспорту, природоохоронного, оздоровчого та іншого призначення.

Одержано 11.04.2019

УДК 349.41

Лілія Вадимівна КОЛОМОЄЦЬ,

студентка групи ПЗдмс-17-1 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Шуміло О. М.

ПРАВО ПОСТІЙНОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ В УКРАЇНІ, ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ

Одним із важливих правових інститутів загальної частини земельного права є інститут землекористування, що включає субінститут права постійного користування земельною ділянкою.

Відповідно до ч. 1 ст. 92 ЗК України право постійного користування земельною ділянкою – це право володіння і користування земельною ділянкою, яка перебуває у державній або комунальній власності, без встановлення строку. Це право також іменується як «землекористування», однак охоплює не тільки право користування, а й право володіння земельною ділянкою, адже користуватися без права володіння не можливо.

Зміст правомочностей володіння і користування землекористувача визначається власником землі. Право розпорядження в даному випадку у землекористувачів відсутнє, ним наділені власники земельних ділянок (державна чи територіальна громада).

Згідно із ст. 125 та 126 ЗК України, право постійного користування земельної ділянки виникає з моменту державної реєстрації цих прав та оформлюються відповідно до ЗУ «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень».

Суб'єкти постійного землекористування передбачені в ЗК України, а саме в ч. 2 ст. 92. Їх перелік є вичерпним, що зумовлює певні незручності.

Для тих суб'єктів, які не перелічені в ст. 92 ЗК України, але мають земельні наділи у постійному користуванні, п. 6 перехідних положень ЗК України був встановлений обов'язок переоформити таке право у власність або у користування (оренду). Але Рішенням КС України від 22.09.2005 р. № 5-рп/2005 дане положення було визнане неконституційним, оскільки обов'язок переоформити право постійного користування не передбачав відповідного законодавчого, організаційного та фінансового забезпечення.

Об'єктами права постійного землекористування є земельні ділянки, що надаються з усіх категорій земель державної чи комунальної власності. Отже відповідне право має особливе значення для використання ділянок, що не підлягають передачі в приватну власність.

Безстроковість права постійного користування земельною ділянкою забезпечує підвищення ступеня стабільності землекористувача. Це є певною перевагою перед деякими іншими видами користування земельними ділянками, як наприклад – орендою або емфітевзисом.

Висновок: Юридичне значення права постійного землекористування полягає у тому, що воно виключає можливість виникнення так названої «подвійної» власності держави або територіальних громад та їхніх підприємств, установ і організацій. Наявність цього інституту права формує систему земельних відносин, в яких держава або територіальна громада є власниками землі, а їхні підприємства, установи та організації – постійними користувачами земельними ділянками.

Одержано 16.04.2019

УДК 369.6

Олеся Олегівна ОЛЕКСЮК,

студентка групи Ф6-ПЗдср-16-3 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Кирєєва І. В.

ОРЕНДА ВОДНИХ ОБ'ЄКТІВ

У статті 1 Водного кодексу України зазначається, що водним об'єктом є природний або створений штучно елемент довкілля, в якому зосереджуються води (море, лиман, річка, струмок, озеро, водосховище, ставок, канал, а також водоносний горизонт).

Відповідно до статті 51 Водного кодексу України у користування на умовах оренди для рибогосподарських потреб, культурно-оздоровчих, лікувальних, рекреаційних, спортивних і туристичних цілей, проведення науково-дослідних робіт можуть надаватися водосховища (крім водосховищ комплексного призначення), ставки, озера та замкнені природні водойми. Згідно із статтею 14 Закону України «Про аквакультуру» рибогосподарський водний об'єкт для цілей аквакультури надається у користування на умовах оренди юридичній або фізичній особі відповідно до Водного кодексу України.

Не підлягають передачі у користування на умовах оренди для рибогосподарських потреб водні об'єкти, які: використовуються для питних потреб та розташовані в межах територій та об'єктів, що перебувають під охороною відповідно до Закону України «Про природно-заповідний фонд України».

Водні об'єкти надаються у користування на земельних торгах у комплексі із земельною ділянкою, органами, що здійснюють розпорядження земельними ділянками під водою (водним простором).

Плата за користування водним об'єктом на умовах оренди складається з орендної плати за використання земельної ділянки та орендної плати за наданий в оренду водний об'єкт. Орендна плата встановлюється згідно ст. 288 Податкового Кодексу. Але сплата орендної плати за водний об'єкт не звільняє від орендної плати за земельну ділянку під цим об'єктом.

Орендодавцями водних об'єктів, що надаються у користування на умовах оренди у межах населених пунктів, є органи місцевого самоврядування, за межами населених пунктів – обласна державна адміністрація.

Підставою для укладання договору оренди водного об'єкта є розпорядчий документ орендодавця, який видається за наявності проекту відведення земельної ділянки і паспорта водного об'єкта, відповідно до заяви зацікавленої особи.

Отже, право оренди водного об'єкта вочевидь можна віднести до речового права на водний об'єкт, що передбачає наявність у орендаря водного об'єкта права на його володіння та користування ним на умовах, визначених між орендарем та орендодавцем на підставі договору оренди, за встановлену плату. Разом з цим загальне та спеціальне водокористування є специфічними

видами використання водних об'єктів, що не пов'язані із речовими правами на водні об'єкти та відносяться до екологічних прав осіб.

Одержано 07.04.2019

УДК 349.2

Аліна Вадимівна ШЕСТАКОВА,

студентка групи Ф6-ПЗдср-16-3 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Василько І. В.

ДО ПИТАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТАМИ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Сучасні соціально-економічні та політичні умови, які склались в Україні призводять до збідніння населення держави, а тому досить часто особи ще з юного віку починають здійснювати трудову діяльність для того, щоб зменшити фінансовий тиск на своїх батьків. Особливо це стосується студентів, які навчаються на денній формі навчання в закладах вищої освіти, адже на сьогодні таке навчання коштує дуже не дешево. У Полтавському національному технічному університеті імені Юрія Кондратюка було проведено опитування 110 студентів 1–5 курсів денної форми навчання, з яких: 44 % опитаних студентів ніколи не працювали; 30 % опитаних студентів працюють періодично; 26 % опитаних студентів працюють постійно, 83 % від працюючих студентів працюють без оформлення, і лише 17 % – офіційно. Саме тому, сьогодні постала нагальна потреба у детальному вивченні правового закріплення працевлаштування студентів.

Відповідно до Основного закону, держава створює умови для повного здійснення громадянами права на працю, гарантує рівні можливості у виборі професії та роду трудової діяльності, реалізовує програми професійно-технічного навчання, підготовки і перепідготовки кадрів відповідно до суспільних потреб. Крім того, відповідно до статті 43 Конституції України, кожен громадянин має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується.

Право на працю студента реалізується через укладання трудового договору. Причому він може бути як строковий (наприклад, на період канікул, на сезонну або тимчасову роботу), так і безстроковий. Студентам, які вперше приймаються на основну роботу при оформленні трудових книжок, слід керуватися ч. 3 ст. 48 КЗпП, яка передбачає, що працівникам, що влаштовуються на роботу вперше, трудова книжка оформляється не пізніше п'яти днів після прийому на роботу. Оподаткування заробітної плати працівників-студентів і сплати з неї соціальних внесків здійснюються на загальних підставах. Однак якщо студент денної форми навчання отримує стипендію (академічну, іменну або соціальну), то працедавцеві при проведенні розрахунків по заробітній платі необхідно врахувати що податкова соціальна пільга не може бути

застосована до заробітної плати, яку платник податку протягом звітного податкового місяця отримує одночасно з доходами у вигляді стипендії що виплачуються з бюджету. Слід відмітити, що студенти, які працюють, мають право на додаткову відпустку для здачі сесії. За ст. 217 КЗпП на час додаткових відпусток у зв'язку з навчанням за працівниками по основному місці роботи зберігається середня заробітна плата. Тому на час сесії роботодавець не може наполягати взяти відпустку за свій рахунок, вважаючи це особистим обов'язком, до якого він не має жодного відношення.

Отже, законодавством України передбачено низку гарантій для студентів, що прагнуть працювати, проте на сьогодні система працевлаштування молоді має суттєві недоліки. Єдиним можливим варіантом вирішення даної проблеми вбачаються приведення чинної нормативно-правової бази у відповідність до положень Основного Закону України та провідної світової соціальної практики, а також забезпечення якісного державного нагляду за підтриманням механізму працевлаштування молоді в Україні.

Одержано 22.04.2019

УДК 658.149.3

Аліна Вадимівна ШЕСТАКОВА,

студентка групи Ф6-ПЗдср-16-3 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Денисов А. І.

ТЕХНОЛОГІЯ ЯК ОБ'ЄКТ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРАВОВІДНОСИН

За умови політичних, соціально-економічних змін в українському суспільстві дослідження створення і застосування нових технологій набуває важливого значення в економічному розвитку кожної країни. Задля забезпечення конкурентоспроможності національного виробника, держава повинна залучати до сфери виробництва передові технології від яких залежить місце країни в міжнародному поділі праці. Протягом останніх років науковці все більше приділяють уваги оновленню правового інституту трансферу технологій. Але чинне законодавство України у цій сфері не завжди відповідає тим вимогам, які до нього висуваються з боку суб'єктів господарювання.

Важливе значення для визначення правового режиму технології має розмежування різних об'єктів господарських правовідносин, які й дотепер достатньо детально не вивчені. Об'єкти господарських правовідносин зазвичай характеризуються:

- як речі та нематеріальні блага, використовувані під час ведення господарської діяльності;
- як речі, нематеріальні блага, дії зобов'язаних суб'єктів та, власне, як діяльність суб'єкта права.

Об'єктами господарських правовідносин виступають предмети духовної творчості (наприклад, об'єкт винахідницького права – створений автором винахід); різні немайнові блага (комерційна таємниця, інформація).

Тобто, об'єктом господарських правовідносин можуть бути не лише матеріальні блага, а й результати інтелектуальної діяльності, що є основоположним елементом права інтелектуальної власності. Технологія є результатом розумової діяльності, тому являється об'єктом господарських правовідносин. На жаль у науковій доктрині відсутня однозначна думка щодо визначення терміну «технологія».

Закон України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» містить наступне визначення технології – це результат науково-технічної діяльності, сукупність систематизованих наукових знань, технічних, організаційних та інших рішень про перелік, строк, порядок та послідовність виконання операцій, процесу виробництва та/або реалізації та зберігання продукції, надання послуг. Однак, при передачі технології іншим суб'єктам можливим є не тільки передача відповідної інформації, але й створення відповідної промислової лінії. Крім того, поняття «результат науково-технічної діяльності» є досить абстрактним, оскільки не зрозуміла форма цього результату.

Найбільш доцільним для використання вбачається визначення технології О. М. Давидюка, який зазначає, що «технології – це актив суб'єкта господарювання, що є закритою системою взаємопов'язаних в суворій послідовності та логічній взаємодії компонентів, а саме: виробничих методів і процесів; відомостей про послідовність окремих операцій; результатів науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, проектної документації; охоронних документів, що підтверджують правомірність використання об'єктів права інтелектуальної власності, які входять до її складу; механізмів, устаткування, приладів, приборів, верстатів і. т. д., що нерозривно пов'язані між собою матеріальними, енергетичними, інформаційними зв'язками, взаємодія між якими, за визначеним алгоритмом, дозволяє реалізувати спільну мету – виробництво певного продукту чи надання певної послуги, який за своїми характеристиками та внутрішніми властивостями здатний внести кардинальні зміни до розвитку технологічного укладу та характеру виробництва з різноманітними соціальними наслідками».

До об'єкта технології входять: наукові та науково-прикладні результати, об'єкти права інтелектуальної власності (зокрема, винаходи, корисні моделі, твори наукового, технічного характеру, комп'ютерні програми, комерційні таємниці), ноу-хау, в яких відображено перелік, строки, порядок та послідовність виконання операцій, процесу виробництва та/або реалізації та зберігання продукції, надання послуг.

Загальні засади правового регулювання статусу відносин, пов'язаних зі створенням і трансфером технологій, їх використанням закріплено у таких нормативно-правових актах: законах України «Про інноваційну діяльність»; «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій»; «Про

загальнодержавну комплексну програму розвитку високих наукоємних технологій в Україні». Також прийнято низку підзаконних нормативно-правових актів. На жаль, вони не надають належного правового регулювання відносин в даній сфері. Однак їх не достатньо для нормального функціонування технологій як правового явища, тому вони потребують вдосконалення.

Отже, можна дійти висновку, що ринок технологій має свою специфіку і, нажаль, в Україні цей інститут є недостатньо розвинутий. Однією з причин цього є невизначеність технології як об'єкта господарського обороту. Найважливішою умовою конкурентоспроможності вітчизняного товаровиробника є безперервний процес створення і застосування у виробництві нових технологій, тому виникає потреба надання ефективного господарсько-правового забезпечення діяльності цього ринку. Нормами господарського права має бути закріплено загальну спрямованість державного регулювання відносин, пов'язаних з обігом технологій в Україні. Відсутність єдиного розуміння терміна «технологія» в Україні пов'язана з відсутністю визначення цього поняття у стандартах і нормативно-правових документах. Має бути створений спеціальний нормативно-правовий акт, який визначатиме термін «технологія», засади правового регулювання відносин у сфері створення, використання передачі прав на технології. Також держава має забезпечити вільний доступ суб'єктів господарювання до відомостей про технології, що пришвидшить процес їх інтеграції у виробничий сектор національної економіки України.

Одержано 22.04.2019

**НАУКОВИЙ ГУРТОК
КАФЕДРИ ТРУДОВОГО ТА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА
ФАКУЛЬТЕТУ № 2**

УДК 349.22(477)

Дар'я Віталіївна ОДИНЦОВА-ІГОНТОВА,
курсант ФІ-303 ХНУВС

*Науковий керівник: кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник Гончарук В. В.*

**ОСОБЛИВОСТІ ТРУДОВИХ ПРАВ ВАГІТНИХ ЖІНОК
ТА ЖІНОК, ЯКІ МАЮТЬ НА УТРИМАННІ НЕПОВНОЛІТНІХ
ДІТЕЙ, В УКРАЇНІ**

Трудове законодавство України приділяє значну увагу захисту права на материнство, забезпеченню охорони праці жінок та можливості поєднання з вихованням дітей. Це і не дивно, адже природа наділила жінку унікальною

здатністю продовження людського роду. Українська держава, яка дивиться у вікно свого майбутнього, повинна дбати про збільшення населення, здоров'я нації, охорону та покращення якості життя через принцип однозначного пріоритету, сприяння, підтримку, збереження та захист здатності жінок до народження нових громадян нашої країни.

Держава намагається створити усі належні умови для можливого поєднання праці з успішним вихованням дітей, тому в Кодексі законів про працю України присвячено 11 розділ охороні праці жінок (ст. 174 – 186-1).

Таким чином, вагітних жінок і жінок, що мають дітей віком до трьох років, не допускають до робіт у нічний час, робіт у вихідні дні і відряджень. Вагітним жінкам відповідно до медичного висновку знижуються норми виробітку, норми обслуговування або вони переводяться на іншу роботу, яка є легшою і виключає вплив несприятливих виробничих факторів, із збереженням середнього заробітку за попередньою роботою. Жінки, які мають дітей віком до трьох років, в разі неможливості виконання попередньої роботи переводяться на іншу роботу із збереженням середнього заробітку за попередньою роботою до досягнення дитиною віку трьох років.

Тривалість відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами становить 126 календарних днів (140 календарних днів – у разі народження двох і більше дітей та у разі ускладнення пологів). Відпустка може бути подовжена у зв'язку з пологами після передбачуваного строку або хворобою.

За бажанням жінки їй надається відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку з виплатою за ці періоди матеріальної (надання медичної) допомоги відповідно до законодавства. Також вона може працювати на умовах неповного робочого часу або вдома. У разі надання жінкам відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами власник або уповноважений ним орган зобов'язаний за заявою жінки приєднати до неї щорічні основну і додаткову відпустки незалежно від тривалості її роботи на даному підприємстві, в установі, організації в поточному робочому році.

Закон забороняє звільняти вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років з ініціативи роботодавця. Єдиний виняток становить випадок повної ліквідації підприємства, установи, організації, коли таке звільнення допускається, однак роботодавець обов'язково повинен працевлаштувати таку жінку.

У разі якщо вагітна жінка або жінка, яка має дитину віком до трьох років підлягає звільненню після закінчення строкового трудового договору, то роботодавець також зобов'язаний її працевлаштувати на цьому або на іншому підприємстві. До моменту, поки вирішиться питання працевлаштування, таким жінками повинні виплачувати середню заробітну плату, але не більше трьох місяців з дня закінчення строкового трудового договору. Вагітним жінкам і жінкам, які мають дітей віком до чотирнадцяти років або дітей з інвалідністю, можуть у разі необхідності надаватися путівки до санаторіїв та будинків відпочинку безкоштовно або на пільгових умовах, а також матеріальна допомога.

Відтак, аналізуючи наявні недоліки та переваги праці жінок, саме вагітні жінки та жінки, які мають дітей віком до трьох років справедливо наділені найбільшими пільгами.

Одержано 10.05.2019

**НАУКОВИЙ ГУРТОК
КАФЕДРИ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН
ФАКУЛЬТЕТУ № 4**

УДК 347.465

Тетяна Ігорівна АБРАМОВА,

курсант групи Ф1-202 ХНУВС

Науковий керівник : кандидат юридичних наук, доцент Тіхонова М. А.

ПРАВОВА ПРИРОДА ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ІЗ ГРИ ТА ПАРІ

Прийняття та набуття чинності ЗУ «Про заборону грального бізнесу в Україні», який встановив тотальну заборону на ведення грального бізнесу й участь в азартних іграх до прийняття спеціального законодавства для здійснення діяльності у спеціально створених гральних зонах, питання не вирішило, оскільки діяльність залишилася в «тіні» поза будь-яким контролем держави. Азартна гра – будь-яка гра, обов'язковою умовою участі в якій є сплата гравцем грошей, у тому числі через систему електронних платежів, що дає змогу учаснику як отримати виграш (приз) у будь-якому вигляді, так і не отримати його залежно від випадковості. Гральний бізнес – діяльність, пов'язана з організацією, проведенням та наданням можливості доступу до азартних ігор у казино, на гральних автоматах, комп'ютерних симуляторах, у букмекерських конторах, в інтерактивних закладах, в електронному (віртуальному) казино незалежно від місця розташування сервера.

Від азартних ігор потрібно відрізняти парі.

Предметом договору гри є послуга з проведення гри, що передбачає обіцянку організатора азартної гри сплатити грошову суму гравцеві під випадкову обставину в обмін на внесену ним ставку до призового фонду на умовах, визначених погодженими сторонами правилами гри. Особливості змісту такої послуги визначаються видом гри, яка проводиться її організатором.

За своєю природою договір парі є спрямованим на його укладення ризиковим правомочним, визначальним чи єдиним мотивом якого є досягнення примхи або пристрасті шляхом ризику, а його кінцевий результат поставлено в залежність від невідомої випадкової події.

Виграш у азартних іграх можна розглянути як вигоду (матеріальний результат) за рахунок тих гравців, що програли. При цьому відмінна особливість

азартної гри від парі полягає в тому, що гра передбачає угоду про виграш, результат якого залежить від обставин, на настання яких сторони мають можливість вчинити вплив.

Парі ґрунтується на угоді про виграш, результат якого залежить від обставини, щодо якої невідомо, настане вона чи ні. Отже, відмінність гри від парі полягає в тому, що, на відміну від парі, при гри сторони можуть впливати на її результат.

На зобов'язання з гри поширюється загальні положення про правочин і договір про надання послуг, якщо інше не передбачено законом.

Найбільш поширеними видам азартних ігор виступають бінго, циліндричні ігри (рулетка), гра в карти та кості, тоталізатор.

Виявлення правової природи парі в букмекерських конторах залежить від характеру співвідношення поняття букмекерства з тоталізатором. Законодавець об'єднує два різних види зобов'язань (результат яких певною мірою залежить як від випадку, так і від обізнаності гравця в тих подіях, на які він робить ставки). Крім того, звертаю увагу не те, що букмекерська контора є юридичною особою, яка спеціалізується на укладанні парі, щодо якого заздалегідь визначають суму можливого виграшу, виходячи із суми зароблених гравцем ставок згідно з коефіцієнтами на відповідні події, які встановлює букмекерська контора.

Отже, договір парі в букмекерській конторі є одним із традиційних видів зобов'язань азартного ризику. Парі полягає у взаємній обіцянці майнового надання (виплати призу) під умову зіткнення протилежних думок сторін спору та його вирішення взаємовиключним підкріпленням своїх думок так, що в результаті лише одна сторона виграє, а інша програє. Існуюча на сьогоднішній день заборона азартних ігор не сприяє вирішенню існуючих правових проблем, викликаних невизначеністю поняття, цивільно-правової суті договору гри та парі.

Одержано 16.04.2019

УДК 347.4

Вікторія Євгенівна БОНДАРЕНКО,

курсант групи Ф1-202 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Євко В. Ю.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИЗНАННЯ НЕДІЙСНИМ ПРАВОЧИНУ З МАЙНОМ, ЩО Є ОБ'ЄКТОМ ПРАВА СПІЛЬНОЇ СУМІСНОЇ ВЛАСНОСТІ ПОДРУЖЖЯ

ВССУ разом із судом апеляційної інстанції вдалися до чергового тлумачення ст. 65 Сімейного кодексу України (далі – СК України).

Як вбачається з обставин справи, жінка отримала споживчий кредит в сумі 1 300 000, 00 доларів США, а чоловік не був обізнаний і звернувся до

суду із позовом про визнання договору споживчого кредиту недійсним на підставі ч. 3 ст. 65 СК України, відповідно до якої для укладення одним із подружжя договорів, які потребують нотаріального посвідчення і (або) державної реєстрації, а також договорів стосовно цінного майна, згода другого з подружжя має бути подана письмово. Згода на укладення договору, який потребує нотаріального посвідчення і (або) державної реєстрації, має бути нотаріально засвідчена. Кредит забезпечувався майновою порукою третіх осіб. У матеріалах справи відсутня письмова згода чоловіка на укладання жінкою такого договору, та усіх додаткових угод до нього.

Чоловік обґрунтовує позов відсутністю своєї згоди на розпорядження коштами та згоди на виплату процентів за користування цими коштами, які на його думку є об'єктом спільної сумісної власності. Зважаючи на суму споживчого кредиту чоловік також вважає, що кредитний договір виходить за межі дрібного побутового і суд має застосувати ч. 2 ст. 65 СК України, у якій наголошується, що при укладенні договорів одним із подружжя вважається, що він діє за згодою другого з подружжя. Дружина, чоловік має право на звернення до суду з позовом про визнання договору недійсним як такого, що укладений другим із подружжя без її, його згоди, якщо цей договір виходить за межі дрібного побутового.

Суд першої інстанції задовольнив позов, суд апеляційної інстанції скасував рішення суду першої інстанції і відмовив у задоволенні позову. ВССУ прийшов до висновку, що доводи викладені у касаційній скарзі не викликають необхідності перевірки матеріалів справи і відмовив у відкритті касаційного провадження.

В своєму рішенні ВССУ зазначив, що положення ст. 65 СК України щодо порядку розпорядження майном, що є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя, регулюють відносини, які стосуються розпорядження майном, що є у спільній сумісній власності подружжя, і не стосуються права одного із подружжя на отримання кредиту, оскільки кредитний договір є правочином щодо отримання у власність грошових коштів (п. 25 постанови Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ № 5 від 30 березня 2012 року «Про практику застосування судами законодавства при вирішенні спорів, що виникають із кредитних правовідносин»).

На нашу думку, в цій справі позивач зробив помилку в тому, що посилався саме на ст. 65 СК України для визнання кредитного договору недійсним, адже ця стаття стосується права розпорядження майном. А право розпорядження це загалом дії власника, спрямовані на передачу майна у власність іншій особі, а не на набуття права власності. Тому, тут логічно було б застосувати цю підставу для визнання недійсним не договору споживчого кредиту, а договору застави нерухомого майна (у випадку, якщо це майно було у спільній сумісній власності подружжя).

Одержано 25.04.2019

УДК 347

Ангеліна Олександрівна ГАЛУШКА,

курсант групи Ф3-206 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Погребняк О. С.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ ПРАВ КРЕДИТОРА СПАДКОДАВЦЯ

До складу спадщини, як впливає зі ст. 1216, 1218 ЦК, входять не лише права, але також і обов'язки спадкодавця.

Актуальною проблемою є захист прав кредитора спадкодавця, права та законні інтереси якого можуть бути порушені чи невизнані.

Відповідно до ст. 1219 ЦК України обов'язки спадкодавця – це договірні та недоговірні майнові зобов'язання, які в силу їх правової природи можуть бути успадковані, тобто не є невід'ємно пов'язаними з особою їх попереднього носія – спадкодавця.

Тобто, усі боргові зобов'язання спадкоємці успадковують разом з правами на спадкове майно. В такому випадку виникають складнощі кредитора, тобто у особи, яка надала позику померлому, щодо повернення позичених коштів боржнику.

Відповідно до ч. 1 ст. 1281 ЦК України спадкоємці зобов'язані повідомити кредитора спадкодавця про відкриття спадщини. В такому випадку кредиторів спадкодавця належить протягом шести місяців від дня, коли він дізнався або міг дізнатись про відкриття спадщини, пред'явити свої вимоги до спадкоємців, які прийняли спадщину.

Одразу після того, як кредитор дізнався, що його боржник помер, він зобов'язаний звернутись з претензією кредитора до нотаріуса, у якого відкрита спадкова справа. Якщо спадкова справа у жодного нотаріуса на момент звернення не відкрита, кредитор вправі звернутись до будь-якого нотаріуса за місцем відкриття спадщини, тобто до нотаріуса нотаріального округу за останнім місцем проживання померлого. В такому випадку нотаріус відкриває спадщину за заявою кредитора.

Згідно ч. 3 ст. 1281 ЦК України якщо кредитор спадкодавця не знав і не міг знати про відкриття спадщини, він має право пред'явити свої вимоги до спадкоємців, які прийняли спадщину, протягом одного року від настання строку вимоги. Кредитор спадкодавця, який не пред'явив вимоги до спадкоємців, що прийняли спадщину, у строки, встановлені частинами другою і третьою цієї статті, позбавляється права вимоги.

У постанові Великої Палати ВС від 14.04.2018 у справі № 14-53цс18 сформульовано правовий висновок, відповідно до якого вплив визначених статтею 1281 ЦК України строків пред'явлення кредитором вимоги до спадкоємців має наслідком позбавлення кредитора права вимоги за зобов'язанням, а також припинення такого зобов'язання. Після пред'явлення кредитором претензії нотаріусу, кредитор зобов'язаний довести, що заборгованість дійсно існує, якщо боргове зобов'язання виникло на підставі розписки чи

будь-якого іншого договору. Сам факт наявності боргових зобов'язань не підтверджує обов'язку спадкоємців задовольнити таку вимогу. Кредитор зобов'язаний довести, що борг дійсно не був повернутий спадкодавцем.

Відповідачами в таких справах до спливу строку для прийняття спадщини можуть бути зазначені всі можливі спадкоємці померлого. У випадку ж неприйняття спадщини жодним зі спадкоємців відповідачами по справі будуть відповідні міські, селищні чи сільські ради, які в кінцевому випадку отримують у власність від умерлого спадщину.

Згідно ч. 1 ст. 1281 ЦК України спадкоємці зобов'язані задовольнити вимоги кредитора повністю, але в межах вартості майна, одержаного у спадщину. Кожен із спадкоємців зобов'язаний задовольнити вимоги кредитора особисто, у розмірі, який відповідає його частці у спадщині.

Одержано 22.04.2019

УДК 347.1

Анюта Вікторівна ГРУБНІК,

курсант групи Ф1-204 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Степаненко Т. В.

ДО ПИТАННЯ ВИЗНАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО БЕЗВІСНО ВІДСУТНІМ

Серед багатьох проблем, що існують в сучасному суспільстві, серйозною є проблема безвісного зникнення людей. Особливості професійного роду діяльності та характеру служби працівників Національної поліції, проведення антитерористичної операції на території України, складна криміногенна ситуація, стихійні лиха природного та техногенного характеру обумовлюють звернення посиленої уваги до питання забезпечення прав та інтересів зниклих співробітників поліції та членів їх сімей.

Тривала відсутність фізичної особи в місці її проживання спричиняє низку негативних наслідків як для її родичів, третіх осіб, так і для майна самої фізичної особи. Саме для запобігання таким наслідкам в ЦК закріплено інститут визнання фізичної особи безвісно відсутньою. В той же час, згідно із Законом України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти» і до моменту ухвалення судом рішення про визнання фізичної особи безвісно відсутньою в разі набуття особою статусу зниклої безвісти може мати місце забезпечення прав та законних інтересів зниклої особи та її родичів.

Відповідно до ст. 43 ЦК фізична особа може бути визнана судом безвісно відсутньою, якщо протягом одного року в місці її постійного проживання немає відомостей про місце її перебування. Визнання громадянина безвісно відсутнім здійснюється в судовому порядку згідно із ст. 305–309 ЦПК. На підставі рішення суду про визнання фізичної особи безвісно відсутньою нотаріус за останнім місцем її проживання описує належне їй майно та встановлює над ним

опіку. Опікун над майном фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою, приймає виконання цивільних обов'язків на її користь, погашає за рахунок її майна борги, управляє цим майном в її інтересах. За заявою заінтересованої особи опікун над майном фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою, надає за рахунок цього майна утримання особам, яких вони за законом зобов'язані утримувати (ч. 1, 3, 4 ст. 44 ЦК). Чоловік або дружина безвісно відсутнього набувають права розірвати шлюб у спрощеному порядку (п. 1 ч. 1 ст. 107 СК). Припиняються зобов'язання, тісно зв'язані з особою безвісно відсутнього, наприклад, припиняється представництво за довіреністю (п. 6, 7 ч. 1 ст. 248 ЦК України).

Втім, ст. 9 Закону України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти» закріплено особливості правового статусу осіб, уповноважених на виконання функцій держави (до кола яких відносяться й поліцейські), які зникли безвісти. Так, за поліцейським, який зник безвісти під час збройного конфлікту, воєнних дій, заворушень всередині держави або у зв'язку з виконанням службових обов'язків з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру, зберігаються місце роботи, займана посада та середній заробіток, але не більш як до моменту оголошення його померлим. Також Закон України «Про Національну поліцію» закріплено соціальні гарантії у разі визнання поліцейського безвісті відсутнім: члени сімей поліцейських, які пропали безвісти під час проходження служби в поліції (у тому числі під час участі в міжнародних миротворчих операціях), мають право на безоплатне медичне обслуговування в закладах МВС України (ч. 4 ст. 95).

Отже, при визначенні підстав, порядку та наслідків визнання поліцейського безвісно відсутнім застосовуються загальні норми ЦК та ЦПК щодо визнання фізичної особи безвісно відсутньою. Крім того, відповідно до специфіки професії поліцейського Законом України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти» закріплені особливості наслідків та правового статусу безвісно відсутніх поліцейських, що зникли за визначених Законом обставин. А Законом України «Про Національну поліцію» закріплюються соціальні гарантії, які надаються родичам поліцейського у результаті визнання його безвісті відсутнім.

Одержано 09.04.2019

УДК 347.19

Ілля Сергійович ГУДЗЬ,

курсант групи Ф2-204 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Шишка Н. В.

ЩОДО ОЗНАК ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА

Стаття 81 ЦК України встановлює, що юридичні особи, залежно від порядку їх створення або інших підстав, зазначених у законі та інших правових актах, поділяються на юридичних осіб приватного права та юридичних осіб

публічного права. Юридичні особи публічного права створюються розпорядчим актом Президента України, органу державної влади, органу влади АРК або органу місцевого самоврядування і повинні слугувати виключно для тієї мети для якої вони були створені.

Аналіз положень ЦК України надає підстав прийти до висновку, що до ознак юридичної особи відносяться: організаційна єдність, майнова відокремленість, участь у майнових і особистих немайнових правовідносинах від свого імені, самостійна майнова відповідальність організації за власними зобов'язаннями, можливість виступати стороною в цивільному процесі.

Переважна більшість ознак має своє закріплення у ст. 80 ЦК України. Однією із них є те, що юридична особа є організацією. Законодавець, вважаємо, тим самим підкреслює, що існування такої особи повинно базуватися, насамперед, з організаційною та функціональною єдністю та пов'язує це з передумовами виникнення такого суб'єкта цивільного права, як юридична особа.

Відокремлене майно як ознака юридичної особи публічного права має свій прояв в ч. 1 ст. 326 ЦК України, в якій закріплено, що юридичні особи публічного права мають право здійснювати право державної власності. Це дає підстав стверджувати, що таке здійснення хоча і реалізується через право оперативного управління, але таке управління закріплюється за конкретним державним органом з чітко визначеними об'єктами права державної власності, а отже у певній мірі такі органи мають своє відокремлене майно. При цьому майно, щодо якого органи державної влади здійснюють управління, у свою чергу, виступає матеріальною передумовою ознаки самостійної майнової відповідальності юридичних осіб за своїми зобов'язаннями, про що зазначено у ст. 96 ЦК України. Але слід сказати, що не все майно яке є державною власністю підлягає стягненню, у разі майнової відповідальності юридичної особи публічного права перед іншими кредиторами.

Наступною ознакою, яка міститься в абз. 2 ч. 1 ст. 80 ЦК України є наділення юридичної особи цивільною правоздатністю та дієздатністю, а також можливість виступу позивачем та відповідачем у суді. Логічним результатом наведених ознак юридичної особи є те, що юридична особа бере участь у цивільних відносинах під власним найменуванням (ст. 90 ЦК України).

Особливість нинішнього підходу до сутності інституту юридичної особи пов'язується закріпленням у ст. 80 ЦК України такої ознаки юридичної особи, як її державна реєстрація. Якщо ми звернемо увагу на абз. 3 ч. 2 ст. 81 ЦК України то законодавець наголошує, що юридична особа публічного права створюється розпорядчим актом Президента України, органу державної влади, органу влади АРК або органу місцевого самоврядування (абз. 3 ч. 2 ст. 81 ЦК України) за поданням Прем'єр-міністра України (п. 15 ч. 1 ст. 106 Конституції України).

Отже з урахуванням викладеного можна зробити висновок, що законодавець закріплює за юридичною особою публічного права такі ознаки як організаційна єдність, майнова відокремленість (майно закріплюється за юридичною особою публічного права на праві оперативного управління),

самостійна майнова відповідальність за своїми зобов'язаннями, цивільна правоздатність та дієздатність, можливість виступу позивачем та відповідачем у суді, участь у цивільних відносинах під власним найменуванням, розпорядчий порядок їх створення. Також можна зазначити таку ознаку юридичної особи публічного права як її загальне призначення, що проявляється саме у здійсненні нею владних повноважень, та впливає на цивільно-правовий зміст правоздатності та дієздатності такої особи у цивільних відносинах. У свою чергу саме цивільно-правовий статус суб'єкта права надає юридичній особі публічного права владні повноваження, але в межах закону.

Одержано 19.04.2019

УДК 341.9:336.744

Стор Володимирович КОЗУБСЬКИЙ,
курсант групи Ф2-202 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Піхурець О. В.

КРИПТОВАЛЮТА ЯК ОСОБЛИВИЙ ОБ'ЄКТ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН

Соціальні та економічні зміни, що відбуваються сьогодні в світі та в Україні породжують виникнення нових правовідносин. Особливо коли це стосується новітніх технологій, а саме появи таких засобів платежу, як криптовалюта. На сьогодні практично відсутнє правове регулювання відносин пов'язаних з криптовалютою в Україні. В світі існує близько 1600 криптовалют (Bitcoin, Litecoin, Ethereum, Peercoin), але найвідомішою є bitcoin. Терміни «криптовалюти» є прямим перекладом англійського «cryptocurrency», тобто віртуальні гроші, захищені криптографією. Криптовалюта – це швидка і надійна система платежів і грошових переказів, заснована на цифрових технологіях і невідконтрольна жодному уряду країн світу. В Україні існує система розрахунків електронними грошима як на програмній основі, так і за допомогою карток. Так, у Постанові Правління Національного банку України 18.06.2015 № 391 «Про затвердження Комплексної програми розвитку фінансового сектору України до 2020 року» передбачає розвиток безготівкових платежів з використанням електронних грошей.

У ВР України зареєстровано кілька законопроектів щодо обігу криптовалют, які містять різні підходи до цього питання. А саме проект Закону України від 10.10.2017 р. № 7183-1 «Про стимулювання ринку криптовалют та їх похідних в Україні» та проект Закону України від 06.10.2017 р. № 7183 «Про обіг криптовалют в Україні». Проте на цей час жоден з них не було прийнято.

Криптовалюту все ж таки варто віднести до об'єктів цивільно-правових відносин. Відомо, що такий перелік визначено у ст. 177 ЦК України та включає речі, у тому числі гроші та цінні папери, інше майно, майнові права, результати робіт, послуги, результати інтелектуальної, творчої діяльності,

інформацію, а також інші матеріальні і нематеріальні блага, тобто є фактично відкритим. Варто криптовалюту визнати особливим нематеріальним благом, що не має матеріальної форми, вона не може належати ні до матеріальних благ, ані до речей у розумінні ст. 179 ЦК України. На відсутності ознак майна щодо криптовалют наголошується судовою практикою (рішення апеляційного суду м. Києва від 12.10.2016 по справі № 753/599/16).

Певну спорідненість з криптовалютами можуть мати лише об'єкти, що породжують комп'ютерні програми або їх складові у розумінні ст. 418, 420, 421 ЦК України, ст. 1, 8, 11, 18 Закону України «Про авторське право і суміжні права». Криптовалюти з технічної точки зору являють собою програмні коди (вихідний та об'єктний), але які не призначені для приведення у дію комп'ютерів. У такого програмного коду відсутній автор, оскільки емісія криптовалют децентралізована та автоматизована. Відповідно криптовалюту вкрай важко віднести до об'єктів права інтелектуальної власності.

Зазначимо, що в ЕС спробували врегулювати зазначені відносини. Так, у Директиві 2015/849/ЄС «Про запобігання використанню фінансової системи для відмивання грошей та фінансування тероризму» визначено поняття віртуальної валюти, як цифрового представлення вартості, не випущене або ж не гарантоване центральним банком або державним органом, яке необов'язково прив'язане до законодавчо закріпленої валюти і не має положення валюти і грошей, але приймається фізичними або юридичними особами як засіб обміну, що може бути переданий, збережений і купуватися в електронному вигляді.

Очевидно, що світ змінюється і вимагає від його учасників відповідного адаптування. Особливо це стосується змін у сфері регулювання правовідносин із криптовалютами, оскільки вона безпосередньо пов'язана з розвитком економіки та добробуту населення. І якщо вивчення правового регулювання та взагалі сутності криптовалют як інструменту здійснення розрахунків і платежів, та особливого об'єкта цивільного права не буде реалізовано своєчасно, то наявні інститути ризикують втратити фінансові потоки, що беззаперечно вплине на сучасну економічну систему України.

Одержано 11.04.2019

УДК 347.440.44

Владислав Дмитрович ЛИМАРЬ,
курсант групи ФЗ-203 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Зайцев О. Л.

КОНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ ТЕНДЕРНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Завдання тез встановити наскільки ЗУ «Про публічні закупівлі» (надалі Закон) відповідає Конституції України. Зупинимось на декількох тезах.

По-перше, ст. 10 Конституції України передбачила, що державною мовою в Україні є українська мова. Держава забезпечує всебічний розвиток і

функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України.

Відповідно до ст. 15 Закону, під час проведення процедур закупівель усі документи, що готуються замовником, викладаються українською мовою, а також за рішенням замовника одночасно всі документи можуть мати автентичний переклад на іншу мову. Визначальним є текст, викладений українською мовою. Таке положення законодавства є дискреційним по відношенню до іноземних учасників, які будуть змушені витратити час на автентичний переклад.

По-друге, ст. 6 Конституції України передбачає, що державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову. Органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України.

Але п. 14. ст. 1 Закону нехтує цим положенням і вказує орган оскарження – Антимонопольний комітет України, який з метою неупередженого та ефективного захисту прав та законних інтересів осіб, пов'язаних з участю у процедурах закупівлі, утворює постійно діючу адміністративну колегію (колегії) з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель. Рішення постійно діючої адміністративної колегії (колегій) приймаються від імені Антимонопольного комітету України. За результатами розгляду скарги орган оскарження має право прийняти рішення про встановлення або відсутності порушень процедури закупівлі та про заходи, що повинні вживатися для їх усунення.

По-третє, ч. 4 Стаття 13 Конституції України передбачає, що Держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів права власності і господарювання, соціальну спрямованість економіки. Усі суб'єкти права власності рівні перед законом. Як цей принцип реалізується в законі?

Тільки Замовник може вимагати надати забезпечення виконання договору про закупівлю, тобто надання забезпечення виконання зобов'язань учасника перед замовником за договором про закупівлю або забезпечення тендерної пропозиції – надання забезпечення виконання зобов'язань учасника перед замовником, що виникли у зв'язку з поданням тендерної пропозиції, у вигляді такого забезпечення, як гарантія.

Тільки Замовник на будь якій стадії може відмінити торги. Наприклад, відсутності подальшої потреби в закупівлі товарів, робіт і послуг або неможливості усунення порушень, що виникли через виявлені порушення законодавства з питань публічних закупівель. Така відміна не потребує компенсації витрат Учаснику на підготовку та участь у тендері.

Як ми бачимо національне тендерне законодавство містить в собі достатньо велику кількість дискреційних умов по відношенню до звичайних учасників торгів, ставлячи в превалюваний стан Замовників – органи державної влади, органи місцевого самоврядування та органи соціального страхування,

створені відповідно до закону, а також юридичні особи та їх об'єднання, які забезпечують потреби держави або територіальної громади.

Одержано 11.04.2019

УДК 340.12

Андрій Дмитрович МАРТОВИЦЬКИЙ,

курсант групи Ф1-206 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Тіхонова М. А.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В УКРАЇНІ

У сучасних умовах реформування правоохоронної системи все більшої актуальності набувають питання відповідальності працівників поліції перед суспільством саме зараз, на часі приведення національного законодавства до законодавства Європейського Союзу. Вимоги статті 92 Конституції України наголошують, що виключно законами України визначаються засади юридичної відповідальності за скоєння протиправних діянь. Юридична відповідальність – це юридичний обов'язок правопорушника зазнати примусового позбавлення його певних соціальних благ чи цінностей, які належали йому до факту правопорушення. Залежно від видів правопорушень розрізняють відповідні види юридичної відповідальності.

Основним нормативно-правовим актом, який регулює діяльність національної поліції в умовах її становлення, є ЗУ «Про національну поліцію», згідно зі ст. 19 якого, що має назву «Види відповідальності поліцейських», у випадку вчинення протиправних діянь поліцейські несуть кримінальну, адміністративну, цивільно-правову та дисциплінарну відповідальність відповідно до закону. Цивільно-правова відповідальність зобов'язує працівника поліції відшкодувати шкоду, завдану внаслідок порушення ним своїх службових обов'язків, відповідному органу, службі чи підрозділу, з яким він перебуває у службово-трудових відносинах. Фактичною підставою матеріальної відповідальності працівників поліції є майнове правопорушення – винне і протиправне невиконання або недбале виконання працівником поліції його службово-трудових обов'язків за трудовим договором (контрактом), що призвело до завдання прямої дійсної шкоди органу, службі чи підрозділу поліції. Таким чином, відповідальність поліцейських слід розуміти як їх обов'язок зазнати для себе визначені законодавством негативні наслідки певного виду і міри за порушення чинного законодавства під час виконання своїх завдань і функцій. Але ж, якщо поліцейський вчинив протиправні дії не під час перебування на службі, то він буде притягатися до відповідальності як звичайна особа.

Умовами настання матеріальної відповідальності є: а) заподіяння прямої дійсної шкоди; б) протиправна поведінка; в) причинний зв'язок між протиправною поведінкою і настанням шкоди; г) вина у заподіянні шкоди. Залежно

від того, навмисно чи з необережності заподіяно шкоду, а також з урахуванням суспільної небезпечності дії (бездіяльності) винної особи та обставин, за яких заподіяно шкоду, і вартості майна до поліцейських застосовується повна або обмежена матеріальна відповідальність.

У разі заподіяння з вини поліцейського шкоди третім особам, орган, з яким він перебуває в службово-трудових відносинах, в силу ЦК України, зобов'язаний відшкодувати цю шкоду в порядку передбаченому чинним законодавством. У випадку, якщо таку шкоду було відшкодовано, орган, з яким поліцейський перебуває в службово-трудових відносинах, у порядку регресу покладає матеріальну відповідальність на особу винну в заподіянні шкоди, але при цьому враховується лише пряма дійсна шкода. Цивільно-правова відповідальність поліцейського настає за скоєння ним цивільного проступку, під яким варто розуміти суспільно небезпечне, протиправне, винне порушення врегульованих нормами цивільного права майнових та особистих немайнових відносин, що укладаються в різноманітних сферах суспільної життєдіяльності. На сьогоднішній день існують проблемні питання щодо відповідальності поліції, які потребують більш детального дослідження та в подальшому належного законодавчого закріплення.

Одержано 09.04.2019

УДК 347.451.03

Едуарда Вікторівна ОВЧАРЕНКО,

курсант групи Ф4-201 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Бортнік О. Г.

ГАРАНТІЇ ДОТРИМАННЯ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ СПОЖИВАЧІВ У СФЕРІ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ

Уряд України ухвалив Концепцію державної політики у сфері захисту прав споживачів на період до 2020 року, метою якої є створення та впровадження ефективної системи захисту прав споживачів в Україні на засадах ЄС з урахуванням кращих практик країн Європейського Союзу. Передбачається, що реалізація Концепції підвищить рівень превентивного захисту прав споживачів для недопущення та/або зменшення кількості порушень їх прав, підвищить рівень просвіти та поінформованості громадян щодо їх споживчих прав та механізмів їх захисту, усуне з ринку недобросовісних підприємців тощо.

Споживачі в Україні не достатньо захищені державою і законом внаслідок декларативного характеру певних проголошених прав та відсутності механізмів їх реалізації та відновлення. Відсутність цілісної системи державного нагляду (контролю), зокрема у галузі електронної комерції, призводить до виникнення конкурентних переваг для недобросовісного бізнесу. Внутрішній споживчий ринок досить ризикований та небезпечний для споживачів,

порушення прав яких набули масового характеру. За статистичними даними за останні роки кількість звернень до Кіберполіції щодо Інтернет-шахрайства зросла більше ніж у 20 разів. Якщо у листопаді 2015 року кількість звернень становила 1,5 тис., за результатами 2016 року – більше 15 тис. звернень, а наприкінці 2017 року – більше 18 тис. звернень, у 2018 відповідно збільшилась. Питома вага відповідних злочинів пов'язана із недобросовісними суб'єктами електронної комерції. В таких умовах великого значення набуває високий рівень правової свідомості споживачів щодо отримання інформації про характер правовідносин та суб'єкта, з яким споживач укладає договір на відстані. За даними моніторингу Інтернет-магазинів у 2018 році Всеукраїнського руху «Молодь за права споживачів» лише більш як третина магазинів повноцінно вказують інформацію про себе на сайті Інтернет-магазину. Інформація про назву суб'єкта підприємницької діяльності зазначена лише в 35 % сайтів з вибраних 60 Інтернет-магазинів. 65 % або приховують інформацію, або вона захована «в глибині» сайту».

Закон України «Про електронну комерцію» не передбачає належних гарантій прав споживача на отримання інформації про суб'єкта господарювання, з яким споживач укладає договір, а відповідно позбавляється можливості в рамках закону ефективно реалізувати свої права на захист, реалізувати права на обмін товару чи його повернення в рамках Закону «Про захист прав споживачів», досудове врегулювання спору або звернення до органів Держспоживслужби України або до суду про захист його прав, оскільки відсутність чіткого способу ідентифікації конкретного продавця унеможливило перевірку дотримання суб'єктами електронної комерції вимог цивільного, податкового та іншого законодавства.

З метою створення відповідних гарантій, який піднімуть ринок електронної комерції на значно якісний рівень законодавство повинно бути удосконалено за такими напрямками: встановлена відповідальність суб'єктів господарювання за невиконання обов'язку з розміщення інформації про себе на сайті Інтернет магазину. Крім того, відсутність нормативного врегулювання конкретних відповідних повноважень органів державної влади спотворює сутність та переваги електронної комерції в рамках цивільного обігу.

До Верховної ради України був поданий ряд законопроектів про удосконалення ринку електронної комерції, що визначили способи вирішення основних проблем, пов'язаних із діяльністю недобросовісних суб'єктів господарювання. Утім відповідні проекти так і не були прийняті з різних причин, що не сприяє дотриманню гарантій прав та інтересів споживачів.

Одержано 15.04.2019

**НАУКОВИЙ ГУРТОК
КАФЕДРИ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ
ФАКУЛЬТЕТУ № 6**

УДК 347.44

Марія В'ячеславівна ГУБАРЄВА,

студентка групи Ф6-ПЗдср-18-2 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Чалий Ю. І.

**ЕВОЛЮЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ
АНТИЧНОГО РИМУ**

Вивчення історії права допомагає зрозуміти розвиток правового мислення юристів минулого, доторкнутися до традиції, усвідомити еволюцію права як такого.

Завдяки розгляду трьох видів цивільного процесу в Римі (легісакційного, формулярного та екстраординарного) ми можемо простежити розвиток юридичної думки. У легісакційному процесі все було засноване на традиціях, що істотно уповільнювало розгляд позовів; суддя мав можливість лише стягнути грошову компенсацію; весь процес був незручним, а великий внесок ускладнював можливість захистити свої права простих громадян.

На прикладі заміни легісакційного процесу формулярним ми можемо спостерігати складнощі трансформації правового мислення. Попри очевидні переваги формулярного процесу, легісакційний процес конкурував з формулярним процесом аж до початку правління Юлія Цезаря (хоча навіть після цього були випадки його використання).

У формулярному процесі претору дали більше можливостей, а весь процес стає більше схожий на цивілізаційний захід. Процедура подачі позову була набагато спрощена, що полегшило життя громадян. Сума внеску була зменшена і його сплата була перенесена з початку першої стадії на кінець другої.

Заміна формулярного процесу екстраординарним означала докорінну зміну низки основних принципів. Зокрема, розгляд справ втратив публічний характер; усний процес замінювався письмовим, що було порушенням демократичних принципів попередніх видів процесу. Якщо у формулярному процесі розгляд справи по суті і саме рішення ґрунтувалися на згоді сторін, то тепер весь процес будується на засадах влади, а саме рішення є не позицією третейського судді, а владним наказом носія влади. Цей загальний характер нового процесу позначається на всьому ході розгляду справи.

Історія розвитку судових процесів демонструє значимість римського права для сучасного юриста. Як і увесь нескладний спосіб життя того часу, право Риму уявляло собою нерозвинену архаїчну систему, в багатьох випадках пронизану патріархальним і вузьконаціональним характером. І якщо б воно залишалося на цій стадії, то, безперечно, давним-давно було б загублене

в архівах історії. Чим більше розросталася Римська держава, тим більше вона вбирала в себе правову культуру сусідніх країн. Юристи того часу не обмежувалися тим, що у них вже було. Вони прагнули до кращого та збагачувалися за рахунок позитивного досвіду юридичної практики сусідніх народів. Сучасні ж юристи, особливо юристи-початківці, еволюцію римського приватного права мають використовувати для ілюстрації того факту, що право є живою соціальною матерією, яка трансформується за своїми закономірностями, котрі, у свою чергу, підлягають врахуванню при перетворенні національного законодавства.

Одержано 27.04.2019

УДК 347.23

Марина Андріївна ЛЕОНІДОВА,
студентка групи ПЗдср-17-2 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Чалий Ю. І.

ПРИТРИМАННЯ ЯК СПОСІБ САМОЗАХИСТУ

1. Однією із основних ознак цивільного права є свобода волевиявлення суб'єктів щодо вступу в ті чи інші цивільні правовідносини. Сказане торкається й захисту порушених прав. Тобто, особи, права (інтереси) яких порушені, самостійно визначають необхідність та доцільність застосування мір захисту прав (інтересів), обирають форми та способи захисту, встановлюють обсяги відновлення своїх прав тощо. Наведене визначає можливість застосування суб'єктами цивільного права самостійного захисту, тобто мір захисту, що реалізуються суб'єктом без звернення до юрисдикційних органів (самозахист).

2. Притримання, передбачене нормами ст. 594–597 ЦК України, розглядається в цивілістиці як спосіб забезпечення належного виконання зобов'язань. Разом з тим, за нашим переконанням притримання може виконувати ще й функцію захисту порушених суб'єктивних прав. Притриманню притаманні ознаки способів самозахисту.

3. Ознаки притримання як одного із способів самозахисту полягають у тому, що воно:

1) спрямоване на спонукання правопорушника-боржника до припинення протиправної дії;

2) здатне відновлювати права потерпілої особи-кредитора шляхом задоволення його майнових вимог за рахунок вартості предмета притримання (ст. 597 ЦК України);

3) застосовується особою, яка захищається, на свій розсуд без звернення до суду чи інших юрисдикційних органів;

4) відповідає вимозі ст. 19 ЦК України про його несуперечливість закону та моральним засадам суспільства (можливість застосування притримання прямо передбачена ст. 594–597 ЦК України).

4. Застосування притримання буде правомірним лише за умови додержання низки правових вимог.

Перша. Предмет притримання має знаходитися у володінні кредитора на певному титулі, що витікає, за звичай, з договору.

Друга. За загальним правилом, підстава виникнення предмета притримання у кредитора та підстава виникнення боргу – це одна і та ж підстава.

Третя. До кредитора, який притримує у себе річ боржника, не переходить право власності на неї, а тому задоволення його майнових вимог здійснюється за правилами реалізації предметів застави (ст. 591 ЦК України).

Четверта. Кредитор, який притримує у себе річ боржника, зобов'язаний негайно повідомити про це боржника.

5. Переважна більшість дослідників проблем застосування притримання вказують на можливість реалізації такого способу захисту лише з моменту, коли власне розпочалося невиконання боржником свого обов'язку перед кредитором. На наш погляд, притримання можна застосовувати й на більш ранній стадії, тобто коли станути очевидними для кредитора обставини, що свідчать про реальну загрозу невиконання боржником свого обов'язку. В останньому випадку притримання виконуватиме роль превентивного захисту.

Одержано 03.04.2019

**ПРЕДСТАВНИКИ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
ІМ. ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

УДК 349.6

Анна Олексіївна ВІЛУСК,

студентка групи МН 15-16

Харківського національного технічного університету

сільського господарства ім. Петра Василенка

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент Смігунова О. В.

ПОНЯТТЯ ПРАВА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Право природокористування можна розглядати і в суб'єктивному сенсі як сукупність конкретних прав і обов'язків, придбаних суб'єктом у зв'язку з отриманням природного об'єкта в користування

Розглядаючи право природокористування в контексті екологічного права, слід зазначити, що його значення визначається можливістю задоволення різноманітних потреб людини і підтримки її життя на належному рівні, але одночасно є найбільш значним чинником шкідливого впливу на навколишнє природне середовище. Ефективне та раціональне використання людиною природних ресурсів регламентується еколого-правовими нормами.

Таким чином, можна зробити висновок, що право природокористування являє собою систему правових норм, що регулюють відносини в галузі раціонального та ефективного використання людиною природних ресурсів з метою задоволення різноманітних потреб. Право природокористування прийнято розглядати у двох аспектах: об'єктивне і суб'єктивне право природокористування.

Право природокористування в об'єктивному сенсі є сукупність правових норм, які визначають підстави виникнення і підстави припинення права природокористування, комплекс прав і обов'язків природокористувачів, а також юридичні способи захисту прав суб'єктів природокористування.

Право природокористування в суб'єктивному значенні – це сукупність прав та обов'язків осіб, які здійснюють раціональне природокористування в галузі використання, відтворення та охорони природних ресурсів.

До основних принципів природокористування можна віднести наступні: право природокористування є похідним від права власності: про наявність даного принципу доцільно вести мову, коли власник і природокористувач – різні особи; природокористування повинно бути раціональним, тобто повинно мати місце максимально ефективне вилучення корисних властивостей з експлуатованого природного ресурсу; цільовий характер використання природних ресурсів: при оформленні документа на використання конкретного природного ресурсу вказується, для якої мети він призначений; оплатність і безоплатність природокористування означає, що кожен суб'єкт, що здійснює діяльність по спеціальному використанню, відтворенню та охороні природних ресурсів зобов'язаний вносити встановлену законом плату за вказані дії; внесення плати за погіршення якості природних ресурсів: кожен природокористувач, здійснюючи експлуатацію конкретного природного об'єкта способами, які спричинили погіршення її якісного стану, зобов'язаний сплатити за свої дії встановлену законом грошову суму; стимулювання ефективного природокористування означає наявність комплексу заходів, що вживаються державою в особі спеціально уповноважених органів з організації додаткових заохочень особам, які здійснюють діяльність з використання, відтворення та охорони природних ресурсів з найменшими матеріальними витратами і з найбільшими якісними показниками (наприклад, надання пільгового кредитування та оподаткування фізичним та юридичним особам); нормування і лімітування природокористування: з метою більш ефективної організації використання, відтворення та охорони природних об'єктів держава в особі спеціально уповноважених органів здійснює вищевказані дії.

Одержано 11.04.2019

УДК 349.42

Ольга Павлівна ПАХУЩА,

студентка групи МН18-1м

Харківського національного технічного університету

сільськогосподарства імені Петра Василенка

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент Смігунова О. В.

АГРАРНЕ ПРАВО ЯК САМОСТІЙНА ГАЛУЗЬ ПРАВА

Аграрне право можна визначити як комплексну, спеціалізовану та інтегровану самостійну галузь права, яка сформувалася на базі комплексної галузі сільськогосподарського законодавства і є системою правових норм, які регулюють комплекс взаємопов'язаних суспільних відносин: земельних, трудових, майнових, організаційно-управлінських, соціальних та інших, що складаються в процесі здійснення сільськогосподарськими підприємствами та іншими аграрними суб'єктами виробничої сільськогосподарської та пов'язаної з нею діяльності.

Сучасне аграрне законодавство охоплює певну спеціалізовану частину земельного законодавства, яка торкається земель сільськогосподарського призначення. Варто підкреслити, що нормативно-правові акти аграрного законодавства, поряд із земельними відносинами, які є базовими в аграрному праві, регулюють й інші види суспільних відносин.

До системних ознак галузі аграрного права можна віднести те, що їй притаманні: державно-владний характер; нормативність; властивість офіційно-владного регулятора суспільних відносин.

Норми аграрного права встановлюються державними органами і мають загальнообов'язкову юридичну силу. Аграрне право має свої, властиві лише йому, правові принципи і функції, а все це в сукупності вказує на його функціональні якості. Правові норми і інститути, які утворюють галузь аграрного права, функціонально пов'язані між собою, мають загальні властивості елементів даної галузі права.

Галузі аграрного права притаманні також матеріальні ознаки. Дана галузь права має свій особистий предмет правового регулювання, який не збігається з предметами правового регулювання жодної іншої галузі права. Такою матеріальною ознакою є перш за все громадські аграрні відносини, які не можуть бути віднесені в сукупність до предметів інших галузей права, а також відносини, тісно пов'язані з аграрними, – відносини щодо забезпечення продовольчої безпеки країни та відносини із соціального розвитку села.

Галузі аграрного права притаманні як власний метод правового регулювання (його ми визначаємо як змішаний, складається з різномірних способів і прийомів регулювання аграрних відносин), так і спеціальні галузеві, аграрно-правові засади (пріоритетності розвитку сільського господарства серед інших галузей економіки, забезпечення продовольчої безпеки, пріоритетності розвитку соціальної сфери села, екологізації аграрного виробництва).

Сучасна галузь аграрного права продовжує мати комплексний характер. Втім, протиставляти цю ознаку ознаці самостійності галузі аграрного права

вже недоцільно. Аграрне право є самостійною галуззю права, адже їй притаманна велика кількість ознак галузі права.

Аграрне право – самостійна, інтегрована і спеціалізована галузь права, предмет правового регулювання якої має комплексний характер; це сукупність правових норм, спрямованих на регулювання суспільних аграрних відносин і відносин, тісно пов'язаних з ними, відносин щодо забезпечення продовольчої безпеки країни та відносин із соціального розвитку села.

Одержано 17.04.2019

**ПРЕДСТАВНИКИ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
ІМЕНІ О. М. БЕКЕТОВА**

УДК 347.426

Георг Олександрович ПЕСКІШЕВ,

студент групи ЕтаОБ2018-1

Харківського національного університету

міського господарства імені О. М. Бекетова

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Довбій С. П.

ЩОДО ПИТАННЯ КОМПЕНСАЦІЇ УПУЩЕНОЇ ВИГОДИ

Упущена вигода (іншими словами “неодержаний дохід”) – потенційний прибуток, який реально міг би бути отриманий, втрачений стороною господарського зобов'язання (кредитором), внаслідок неправомірних рішень, дій чи бездіяльності контрагента, або протиправного заподіяння майнової шкоди поведінкою іншої третьої особи. Неодержаний дохід (упущена вигода) – це рахункова величина втрат очікуваного приросту в майні, що базується на документах, які беззастережно підтверджують реальну можливість отримання потерпілим суб'єктом господарювання, грошових сум (чи інших цінностей), якби учасник відносин у сфері господарювання не допустив правопорушення.

Згідно ст. 22 Цивільного кодексу України (далі- ЦК України) передбачено відшкодування (компенсації) неотриманих доходів (упущеної вигоди) як складовий елемент збитків або шкоди, що є наслідком порушення майнових прав потерпілої особи. Разом з тим чинним ЦК України чітко не визначено, що відшкодування шкоди в повному обсязі передбачає також і компенсацію втраченого доходу (упущеної вигоди).

Проблемою правозастосовної практики є те, що компенсація неотриманого доходу є практично мертвий (практично нездійснений) інститут цивільного права. Вирішення питання про компенсацію упущеної вигоди (задоволення позовних вимог кредитора), зумовлено встановленням та доказуванням неіснуючої абстрактної обставини (упущеної вигоди), певної фікції, реальний розмір якої практично неможливо довести в суді.

Відповідно до ст. 225 Господарського кодексу України до складу збитків, що підлягають відшкодуванню особою, яка допустила господарське правопорушення, включаються: вартість втраченого, пошкодженого або знищеного майна, визначена відповідно до вимог законодавства; додаткові витрати (штрафні санкції, сплачені іншим суб'єктам, вартість додаткових робіт, додатково витрачених матеріалів тощо), понесені стороною, яка зазнала збитків внаслідок порушення зобов'язання другою стороною; неoderжаний прибуток (втрачена вигода), на який сторона, яка зазнала збитків, мала право розраховувати у разі належного виконання зобов'язання другою стороною; матеріальна компенсація моральної шкоди у випадках, передбачених законом.

При цьому пред'явлення вимоги про відшкодування неoderжаних доходів (упущеної вигоди) покладає на кредитора обов'язок довести, що ці доходи (вигода) не є абстрактними, а дійсно були б ним отримані в разі належного виконання боржником своїх обов'язків. При визначенні реальності неoderжаних доходів мають враховуватися заходи, вжиті кредитором для їх одержання. У вигляді упущеної вигоди відшкодовуються ті збитки, які могли б бути реально отримані при належному виконанні зобов'язання. Наявність теоретичного обґрунтування можливості отримання доходу, ще не є підставою для його стягнення (постанови Верховного Суду України від 14.06.2017 у справі № 923/2075/15, від 09.12.2014 у справі № 5023/4983/12).

Чому так сталося, що інститут втраченої вигоди, який існує з часів Римської імперії, є практично мертвим в Україні? Відповідь криється в теорії доказів. Доказування – це пізнання події минулого, події, яка вже сталася. Доказування ґрунтується на філософській діалектиці і теорії пізнання. Подія, яка сталася, завжди залишає сліди. Скажімо, заподіяння майнової шкоди залишає слід у пам'яті свідків, речові докази. Подію минулого можна пізнати, а отже – довести, через пізнання слідів, які вона залишила. Через показання свідків, дослідження речових доказів, документів суд відтворює подію минулого, пізнає її такою, якою вона була. Так само і в цивільному праві. Факт укладення договору, його умови, факт заподіяння збитків, їх розмір, факт виконання/невиконання договору тощо – все це пізнається через документи. Доказування – це завжди з'ясування події минулого.

Практично неможливо довести те, чого не сталося, те, що тільки має статися, може статися або могло статися. Так само із упущеною вигодою. Не можна обґрунтовано довести те, що мало б статися. Це імовірна подія. Вона не залишила слідів – її не можна пізнати.

Вбачається, що в окремих випадках, наприклад з метою захисту «більш слабкої сторони» в договорі, при відшкодуванні шкоди заподіяної основним засобам виробництва, які використовуються у підприємницькій діяльності, або у випадках коли наявність такого роду збитків не викликає сумнівів, але доведення їх обсягу суттєво ускладнене чи взагалі унеможливлено, в законодавстві слід закріпити презумпцію наявності неoderжаного доходу, в певному, чітко визначеному розмірі, та звільнити від тягара доказування потерпілу сторону.

Одержано 14.04.2019

СЕКЦІЯ 4
АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТА АДМІНІСТРАТИВНА
ДІЯЛЬНІСТЬ ПОЛІЦІЇ. ФІНАНСОВЕ ПРАВО.
ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

НАУКОВИЙ ГУРТОК
КАФЕДРИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА І ПРОЦЕСУ
ФАКУЛЬТЕТУ № 3

УДК 351.741(477)

Вікторія Петрівна БРИНЧАК,

курсант групи Ф2-202 ХНУВС

Науковий керівник: доктор юридичних наук, доцент Пчелін В. Б.

ПРОФІЛАКТИКА ПРАВОПОРУШЕНЬ ЯК ОДИН З ОСНОВНИХ
НАПРЯМКІВ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ
УКРАЇНИ

Профілактична діяльність є однією з основоположних функцій Національної поліції України відповідно до ЗУ «Про Національну поліцію».

Профілактика правопорушень досліджувалась в галузях адміністративної діяльності поліції, адміністративної деліктології та інших такими вченими : О. М. Бандуркою, В. І. Фелик, О. Б. Андрєєвою та ін.

Як зазначив О. М. Бандурка, профілактика правопорушень – це соціально спрямована діяльність держави, її органів та їх посадових осіб, громадських організацій та окремих громадян щодо виявлення причин та умов вчинення правопорушень, ліквідації факторів, які сприяють формуванню антигромадської поведінки особи, нівелювання правопорушень, як соціального явища, та забезпечення під час здійснення такої діяльності прав і свобод громадян.

Набір функцій, які здійснюються поліцією достатньо широкий, але основною функцією поліції, ми вважаємо, вміння своєчасно запобігти злочинам і різним правопорушенням, тобто застосувати превентивну роботу під час виконання службових завдань.

Основними завданнями профілактики правопорушень є визначення причин та умов (що їм сприяють) їх скоєння; здійснення впливу на особу, яка за своїми психологічними особливостями здатна до скоювання правопорушень; відвернення негативного впливу антисуспільної установки особи тощо.

Основні принципи на яких базується превентивна діяльність закріплені в законодавстві України, до них відносяться : 1) законність; 2) демократизм; 3) гуманізм; 4) справедливість; 5) диференціації; 6) індивідуалізації; 7) своєчасності; 8) необхідної доступності; 9) науковості.

Зокрема, основна роль у профілактиці правопорушень відводиться дільничним офіцерам поліції (ДОП). Щоденна робота дільничного включає в себе постійне спілкування з населенням. Дільничний офіцер здійснює заходи щодо попередження злочинів, виявляє обставини, які сприяють їх вчиненню. Постійно взаємодіє з працівниками оперативних та слідчих підрозділів в частині попередження та розкриття злочинів.

Важливим елементом профілактики насильницьких злочинів є нагляд за поведінкою осіб, схильних до їх вчинення, індивідуальна профілактика, а також активна профілактика серед осіб, що входять до груп ризику. На дільничних покладені важливі завдання по боротьбі з рецидивом насильницьких злочинів. Для цього вони ведуть облік раніше судимих осіб. При цьому дільничні повинні мати максимум інформації про їх спосіб життя, взаємини з оточенням, зв'язки, поведінку в побуті і на роботі, документувати всі випадки протиправної поведінки таких осіб, і в передбачених законом випадках своєчасно залучати їх до адміністративної відповідальності.

В процесі профілактики та запобігання вчиненню правопорушень поліцейськими здійснюється превентивна діяльність. На думку українських дослідників (О. М. Бандурки, О. І. Безпалової, О. В. Джафарової, О. І. Олефір та інших) «превентивні поліцейські заходи – це дія або комплекс дій, що обмежують певні права і свободи людини, використання яких не завжди пов'язане з протиправною поведінкою конкретних осіб, застосовуються відповідно до закону для забезпечення виконання покладених на поліцію повноважень із дотриманням встановлених законом вимог».

Ці заходи мають профілактичну спрямованість, що орієнтовані на підтримання публічної безпеки і порядку, захист прав і свобод людини і громадянина, а також захист законних інтересів суспільства і держави, недопущення вчинення правопорушень.

Одержано 22.04.2019

УДК 768.987.234

Аліна Олександрівна ДЕНИСЕНКО,

курсант групи Ф3-205 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Кириченко О. Ю.

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ КВАЛІФІКАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

На сьогоднішній день недослідженими в науці адміністративного права залишаються визначення поняття адміністративно-правової кваліфікації, її змісту, методологічної основи і безпосередньо самого процесу кваліфікації. Розгорнуте визначення поняття адміністративного правопорушення міститься у ст. 9 КУпАП. Відповідно до її частини першої адміністративним правопорушенням (проступком) визнається протиправна, винна (умисна або

необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права і свободи громадян, на встановлений порядок управління і за яку законом передбачено адміністративну відповідальність. Таким чином, основними ознаками правопорушення закон визначає протиправність, винність та адміністративну караність відповідної форми поведінки, в результаті здійснення якої мають місце порушення громадського порядку, відносин власності, прав і свобод громадян, а також наявного порядку управління.

Насамперед, різні правопорушення мають нормативною основою різні джерела: для адміністративних правопорушень джерелом є КУпАП, інші нормативно-правові акти, у тому числі підзаконні. Єдиним нормативним джерелом для кваліфікації злочинів є кримінальний закон (в Україні – Кримінальний кодекс України). Нормативним джерелом застосування заходів дисциплінарної відповідальності є, зокрема, Кодекс законів про працю України, деякі інші спеціалізовані закони (в Україні, наприклад, – закони України «Про державну службу», «Про судоустрій і статус суддів»), підзаконні нормативні акти аж до нормативних актів локального значення (статuti підприємств, правила внутрішнього трудового розпорядку тощо).

Слід зазначити, що природа згаданих правопорушень є різною. Правовідносини у сфері адміністративного та кримінального права пов'язані із жорсткою централізованою вимогою влади виконувати чітко визначені заборони, супроводжувані вказівкою на суворі негативні наслідки, у разі їх порушення. Режим регулювання відносин дисциплінарної відповідальності не є таким жорстким; до того ж він передбачає більшу можливість вибору ймовірним суб'єктом такої відповідальності (працівника, службовця тощо): під час укладання трудового договору, підписання контракту, прийняття присяги він погоджується дотримуватися встановлених правил; окрім того, він має можливість у будь-який момент припинити ці стосунки і відповідний режим обтяжень; додамо до цього складний порядок притягнення працівника до серйозних заходів дисциплінарної відповідальності (принаймні у вітчизняній правовій практиці). Ще однією відмінністю є те, що суб'єктами окремих видів адміністративних та кримінальних правопорушень можуть бути юридичні особи, у той час як до дисциплінарної відповідальності притягаються винятково фізичні особи. Фізичні особи як суб'єкти правопорушень також мають специфіку: обов'язковими ознаками є винність та осудність, суб'єкт може бути загальним і спеціальним, для настання адміністративної та кримінальної відповідальності обов'язковою умовою є досягнення правопорушником відповідного віку, що є різним для адміністративних правопорушень та злочинів. Адміністративній відповідальності підлягають особи, які досягли на момент вчинення адміністративного правопорушення шістнадцятирічного віку (ст. 12 КУпАП). Специфіка суб'єкта дисциплінарного правопорушення полягає в належності, зокрема, до конкретного трудового колективу, до корпорації, у яких можуть діяти унікальні комплекси норм.

Адміністративні правопорушення є специфічним різновидом правопорушень за законодавством України, за своєю природою вони наближаються до кримінальних злочинів і дисциплінарних проступків.

Одержано 12.04.2019

УДК 356.689(842).

Іванна Миколаївна КУБАХ,

курсант групи Ф3-205 ХНУВС

Науковий керівник: доктор юридичних наук Салманова О. Ю.

ЮРИДИЧНИЙ СКЛАД АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОСТУПКУ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЙОГО ПРАВОВОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ

Нормативне визначення адміністративного проступку надає Кодекс України про адміністративні правопорушення, який був прийнятий у 1984 році. Саме він закріплює у своїх статтях його поняття (ст. 9), визначає критерії за якими розмежовується вчинення адміністративного правопорушення умисно (ст. 10) і вчинення адміністративного правопорушення з необережності (ст. 11), описує діяння, які визнаються адміністративними проступками (ст. 41–212).

Отже, адміністративним правопорушенням (проступком) визнається протиправна, винна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права і свободи громадян, на встановлений порядок управління і за яку законом передбачено адміністративну відповідальність (ст. 9 КУпАП). У цьому визначенні названо три характерні ознаки правопорушення (проступку): протиправність, винність та адміністративна караність. Крім цих трьох ознак визнається ще й суспільна шкідливість (суспільна небезпечність, антигромадська спрямованість). Тобто, наявність цих чотирьох ознак і складає фактичні підстави адміністративної відповідальності.

Адміністративним правопорушенням властивий цілий ряд характерних ознак, які утворюють їх юридичні склади. Слід зауважити, що залежно від юридичних властивостей розрізняють ознаки як такі, що мають юридичне значення, і які такого значення не мають. У свою чергу юридичне значущі ознаки можуть входити до юридичного складу правопорушення (так звані конструктивні ознаки), інші ж з них до такого складу не входять (наприклад, обставини, що пом'якшують чи обтяжують відповідальність тощо). Склад адміністративного правопорушення становить собою сукупність головних, визначальних ознак, які виділені законодавцем як типові, необхідні і водночас достатні для притягнення особи до юридичної відповідальності. Для того, щоб виникли правовідносини відповідальності, одних фактичних підстав недостатньо, тому що необхідні ще й правові підстави, якими є конкретні юридичні факти (юридичні підстави), тобто наявність в діях особи складу адміністративного проступку. Якщо поняття правопорушення (проступку) офіційно

визначено в адміністративному законодавстві України, то визначення його юридичного складу існує лише в теорії права. Ці два поняття близькі за своїм змістом, але не тотожні. Термін «правопорушення» містить у собі як елементи складу, так і ознаки, які не мають значення для вирішення питання про можливість притягнення до юридичної відповідальності. Склад правопорушення завжди конкретний і становить сукупність головних, визначальних ознак, які виділені законодавцем як типові, необхідні і водночас достатні для притягнення особи до юридичної відповідальності. Відсутність хоча б одного з елементів складу виключає правову відповідальність.

Під юридичним складом розуміють передбачену нормами адміністративного права сукупність ознак, при наявності яких те чи інше протиправне діяння можна кваліфікувати як правопорушення. До цих ознак належать: об'єкт; об'єктивна сторона; суб'єкт; суб'єктивна сторона.

Склад адміністративного проступку – це логічна конструкція, правове поняття про проступок, яке закріплюється в праві та стає правовою категорією, обов'язковою і такою, що забезпечується примусовою силою держави. Перелік ознак, закріплених у складі проступку, є достатньою та необхідною умовою для кваліфікації діяння. Це означає, що діяння тільки тоді визнаються адміністративним проступком, коли воно містить всі ознаки його складу, відсутність хоча б однієї з них означає відсутність складу взагалі.

Одержано 06.04.2019

УДК 356.689(842)

Валерія Бесланівна МІЩЕНКО,

курсант групи ФЗ-205ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Кириченко О. Ю.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ СИСТЕМАТИЗАЦІЇ ВИДІВ КВАЛІФІКАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Кожному виду адміністративного проступку має відповідати свій вид адміністративно-правової кваліфікації. Узагальнено адміністративно-правова кваліфікація залишається різновидом правової кваліфікації, яка являє собою юридичну оцінку усієї сукупності фактичних обставин справи шляхом віднесення конкретного випадку до певних юридичних норм. В основі правової кваліфікації знаходиться «конкретний випадок», а іншими словами – юридичний факт, який саме і досліджується в процесі адміністративно-правової кваліфікації. Досліджуючи особливості кваліфікації корупційних адміністративних деліктів можна прийти до висновків, що можна поширити і до інших адміністративних деліктів. Це обумовлено, в першу чергу тим, що ці висновки базуються на нормах Кодексу про адміністративні правопорушення, які мають застосовуватись до всіх, без виключення, адміністративних правопорушень.

Передумовою кваліфікації корупційного адміністративного делікту є попередня діяльність до процесу кваліфікації з установлення і оцінки фактичних обставин вчинення делікту, що мають юридичну значущість, а також пошук відповідної адміністративно-правової норми, з'ясування її змісту.

Більш зваженим здається такий підхід до **класифікації юридичних фактів за ознакою характеру наслідків**, котрі настають внаслідок існування певних обставин, при якому вони можуть бути поділені на:

1) юридичні факти, що встановлюють право. З їх існуванням пов'язане виникнення правовідносин. Так, призначення на певну посаду слугує підставою виникнення правовідносин державної служби;

2) юридичні факти, що змінюють право. Наявність цих фактів тягне зміну правовідносин, що вже існують;

3) юридичні факти, що припиняють право. Це такі обставини, наявність яких тягне припинення правовідносин, що вже існують.

4) юридичні факти, що перешкоджають виникненню або трансформації права. Це обставини, наявність яких зумовлює правову неможливість виникнення, зміни, припинення тощо правовідносин. Наприклад, накладення на державного службовця дисциплінарного стягнення може бути перешкодою до отримання наступного рангу службовця тощо;

5) юридичні факти, що призупиняють право. Це може бути тимчасове позбавлення певних прав за адміністративне правопорушення. Наприклад, позбавлення права управління автотранспортними засобами на певний строк;

6) юридичні факти, що поновлюють право. До них належать обставини, наявність яких тягне відновлення прав, що існували раніше».

Адміністративно-правова кваліфікація у межах адміністративно-судового процесу – оцінка суб'єктом адміністративно-правової кваліфікації (адміністративним судом) юридичного факту (рішення, дії чи бездіяльності), який визначається в адміністративному позові як порушення, а сама оцінка полягає у встановленні наявності чи відсутності порушення прав, свобод та інтересів позивача. **Адміністративно-правова кваліфікація в межах адміністративного процесу як діяльності суб'єктів владних повноважень при здійсненні ними владних управлінських функцій** – оцінка суб'єктом адміністративно-правової кваліфікації (суб'єктом владних повноважень) у позасудовому порядку юридичного факту (рішення, дії чи бездіяльності), який визначається в зверненні як адміністративне порушення, а сама оцінка полягає у встановленні наявності чи відсутності порушення прав, свобод та інтересів суб'єкта звернення.

Якщо розглядати питання **кваліфікації адміністративних деліктів, що вчиняються юридичними особами**, слід зазначити наступне. Законодавство про адміністративну відповідальність фізичних осіб є систематизованим і складається з КУпАП України, навколо якого групуються інші закони, що її встановлюють та регулюють. Натомість законодавство про адміністративну відповідальність юридичних осіб є несистематизованим і складається із сукупності законів і підзаконних нормативних актів. Єдиного систематизованого

законодавчого акту, який би врегулював зазначене питання, в Україні поки що не створено.

Можна зробити висновок, що юридичний факт, який підлягає кваліфікації, призводить до виникнення низки нових юридичних фактів, а логіка їх виникнення обумовлена чинним законодавством. По суті це і є провадження в справах про адміністративні правопорушення, де на кожній стадії здійснюється адміністративно-правова кваліфікація відповідним суб'єктом такої кваліфікації, але в основі кваліфікації знаходиться один і той самий юридичний факт.

Одержано 08.04.2019

**НАУКОВИЙ ГУРТОК
КАФЕДРИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ
ФАКУЛЬТЕТУ № 3**

УДК 343.85:343.54

Аліна Олександрівна ДЕНИСЕНКО,

курсант групи ФЗ-205 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Макаренко В. С.

**ОСНОВНІ ОЗНАКИ ТА ШЛЯХИ ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ
НАСИЛЬСТВУ СТОСОВНО ДІТЕЙ**

Жорстоке поводження з дітьми наразі є однією з найбільш розповсюджених форм порушення прав людини у світі. Без подолання цього згубного явища не можливо створити умови для повноцінного розвитку дитини, реалізації її особистості. Проблема насильства над дітьми свідчить про необхідність ретельного вивчення й розробки профілактичних заходів спрямованих на її вирішення, оскільки діти є найменш захищеною, найуразливішою й майже повністю залежною від дорослих частиною суспільства.

Згідно з Законом України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» від 07.01.2018, домашнім насильством вважається діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь.

Законодавством визначено 4 види домашнього насильства, які можуть застосовуватись, в тому числі, до дитини. Дитячим фондом ООН, в свою чергу, розроблено ознаки, за якими їх можна виявити. Зокрема, ознаками економічного

насилства є недоїдання, наднизька вага, брудний одяг, що не відповідає віку дитини та погодним умовам, надзвичайно неохайний вигляд, тощо. *Психологічне насильство* можна розпізнати за: уникненням контактів з однолітками; страхом перед появою батьків та/або потребою йти додому; вживанням алкоголю або наркотиків; насильством над домашніми тваринами; почуттям провини за отримання фізичних ушкоджень; неадекватною поведінкою: надмірна агресія, істеричний сміх, тощо (окрім психологічного, вище зазначені індикатори, можуть свідчити й про інші види насильства). До ознак *сексуального насильства* відноситься наявність інфекцій, що передаються статевим шляхом, вагітність, сексуалізована поведінка (знання невластивих дітям термінології та жаргону; ігри, що мають сексуальний підтекст, відповідні маніпуляції з іграшками; сексуальні протиправні дії щодо ровесників або молодших за віком дітей; сексуальні домагання до інших дітей або дорослих; нерозбірлива та/або демонстративна сексуальна поведінка). *Фізичне насильство* характеризується ознаками переломів кісток, гематомами, крововиливами в сітківку ока; є забиті місця на тілі або голові, які мають форму предмета (пряжки, долоні, лозини тощо); наявні рани й синці, різні за часом виникнення та/або в різних частинах тіла (наприклад, на спині й грудях одночасно), або незрозумілого походження; сліди укусів людиною; є незвичні опіки (наприклад, цигаркою або розжареним посудом) або навіть тілесні самоушкодження.

Сьогодні ЮНІСЕФ виділяє шість стратегій запобігання насильству щодо дітей. Зупинимось на них коротко. 1. **Зміна ставлення та соціальних норм.** Передбачає зміну поглядів та соціальних норм, які толерують або виправдовують насильство. 2. **Роз'яснювально-освітня робота з родинами.** Роз'яснення та освітні сесії про ранній розвиток і виховання для батьків, близьких, опікунів, родичів суттєво підвищують імовірність того, що вони використовуватимуть позитивні методи догляду та виховання дитини. 3. **Розвиток навичок управління ризиками та викликами в дітей і молоді.** Якщо діти та підлітки вчаться розуміти ризики і виклики та справлятися з ними, не вдаючись до жорстокості, або шукати підтримку, коли опиняються в складній ситуації, це суттєво зменшує насильство в школах та громадах. 4. **Поширення та забезпечення послуг з підтримки дітей.** Впровадження послуг та забезпечення доступу до них для дітей. Це означає, що створюються організації, осередки або об'єднання груп людей, куди може звернутися дитина, щоб отримати допомогу або підтримку, а також повідомити про випадки насильства. Інформування та заохочення дітей до пошуку якісної професійної підтримки допомагає їм краще справлятися з насильством. 5. **Реалізація захисних законодавчих і регуляторних норм.** Впровадження та неухильне дотримання законодавчих або регуляторних норм, що захищають дітей, утверджує в суспільстві розуміння: «насильство є неприйнятним, а особи, які його чинять, обов'язково нестимуть відповідальність». 6. **Збирання та вивчення даних.** Інформація про насильство (місце вчинення, форма, вік та належність до вразливої групи) має важливе значення для планування та розробки стратегій втручання, подолання і протидії, реалізації та моніторингу прогресу відповідних програм.

Таким чином, можна зробити висновок, що ефективне подолання проблем насильства в сім'ї вимагає подальшого вдосконалення положень вітчизняного законодавства, з урахуванням міжнародних документів та світового досвіду виявлення ознак та протидії домашньому насильству по відношенню до дітей.

Одержано 19.04.2019

УДК 351.74(477)

Дмитро Олександрович ІВАШКО,

курсант групи Ф1-301ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Казанчук І. Д.

ЩОДО ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В ПРОЦЕСІ ЗАСТОСУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ УКРАЇНИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЗАХОДІВ ПРИМУСУ

Україна перебуває на етапі формування нової правової держави, відбувається реформування політичної, правової, соціальної, культурної та економічної сфери суспільного життя. Для того, щоб досягти успіху в створенні дійсно демократичної правової держави, необхідно дотримуватися усіма державними і громадськими інституціями фундаментального принципу – верховенства права. Як відомо, сутність цього принципу полягає у тому, що людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями, а їх захист визначає зміст діяльності держави у особі правоохоронних органів.

У світлі подій, які відбулися після 2014 року, правова система реалізації та захисту прав і законних інтересів людини та громадянина залишається недосконалою. Не в останню чергу такий стан справ залежить від відношення працівників Національної поліції до значення інституту забезпечення прав людини як обов'язкової умови побудови демократичної держави, та розуміння кожним поліцейським важливості дотримуватися в своїй діяльності принципу пріоритетності прав людини, залучення громадян до правоохоронної діяльності.

Відповідно до ч. 2 ст. 29 Загальної декларації прав людини кожна людина може зазнавати тільки таких обмежень своїх прав і свобод, які встановлено законом виключно з метою забезпечення справедливих вимог моралі, громадського порядку і загального добробуту в демократичному суспільстві. Згідно Конституції України права людини можуть бути обмежені тільки спеціально уповноваженими на те органами та у випадках чітко передбачених законом. Згідно Закону України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 року саме поліція для охорони прав і свобод людини, запобігання загрозам публічній безпеці і порядку або припинення їх порушення уповноважена застосовувати виключно в межах закону поліцейські заходи примусу: 1) фізичний

вплив (сила); 2) застосування спеціальних засобів; 3) застосування вогнепальної зброї.

Проте не слід забувати, що неможливо забезпечити безпеку держави, безпеку суспільства і безпеку людини, якщо поліція буде не тільки ефективно захищати права і свободи кожного громадянина, але й здійснювати свою діяльність на основі дотримання та поваги прав і свобод людини. Фактично Конституція України забороняє протиправні дії, які безпосередньо порушують права на людську гідність, а саме: катування; жорстоке, нелюдське або таке, що принижує гідність, поводження; застосування жорстоких, нелюдських, таких, що принижують людську гідність, покарань. У ст. 7 Закону України «Про Національну поліцію» визначено, що здійснення заходів, що обмежують права і свободи людини, має бути негайно припинене, якщо мета застосування таких заходів досягнута або немає необхідності подальшого їх застосування.

Отже, в усіх випадках обмеження прав особистості припиняється після досягнення поліцейським мети обмеження відповідного права. У ст. 29 «Вимоги до поліцейського заходу» закону зазначено, що поліцейський захід припиняється, якщо досягнуто мети його застосування, якщо неможливість досягнення мети заходу є очевидною або якщо немає необхідності у подальшому застосуванні такого заходу. Відповідно, поліцейським за будь-яких обставин заборонено здійснювати чи терпимо ставитися до будь-яких форм катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання. У разі виявлення таких дій кожен поліцейський зобов'язаний негайно вжити всіх можливих заходів щодо їх припинення і обов'язково доповісти безпосередньому керівництву про факти катування та наміри їх застосування.

Між тим, на нашу думку, прогалиною Закону України «Про Національну поліцію» є те, що в ньому відсутні положення про те, що заходи примусу можуть бути застосовані лише після переконання поліцейським, що всі інші способи є не ефективними. У житті це може привести до негативних наслідків як для осіб щодо яких вони були застосовані, так і для поліцейських – це дозволить їм вийти за межі допустимого законом права застосування заходів примусу. Не зазначено і те, що поліцейський примус має застосовуватися лише у випадках абсолютної необхідності, при цьому заподіяння шкоди та тілесних ушкоджень повинно бути зведено до мінімуму.

Одержано 17.04.2019

УДК 342.922

Яна Володимирівна МІРКЕВИЧ,

курсант групи Ф1-205 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Казанчук І. Д.

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПРИТЯГНЕННЯ ДО АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ВЧИНЕННЯ БУЛІНГУВ ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ (У ШКІЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ)

В останні роки надзвичайно загострилася проблема насильства, здійснюваного самими дітьми одне до одного в освітньому процесі. Поширення в освітній практиці такого явища, як булінг, визнано соціальною проблемою всього світу. Ситуація з булінгом в Україні є теж невтішною. Все частіше серед учнівської молоді доводиться чути про жорстке, іноді навіть нелюдське поводження дітей один з одним. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я серед країн Європи Україна посідає четверту сходинку за рівнем проявів агресії серед молоді. Слід врахувати, що така агресивна поведінка підлітків має на меті шляхом фізичного, психологічного, економічного, а іноді навіть сексуального насильства, принизити і залякати малолітню/неповнолітню особу. Найжахливішим є й те, що в суспільстві, за результатами опитування, проведеного U-Report Україна у травні 2016 року, 26 % опитуваних стверджували, що наявність такого явища як «булінг» не є чимось дивним. При цьому, наслідки булінгу проявляються у нанесенні психічної та/або фізичної шкоди, страху, тривози, ізоляції потерпілого від суспільства в цілому.

Відтепер Законом України від 18.12.2018 року № 2657-VII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» запроваджено адміністративну відповідальність за вчинення «булінгу» – діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого. Отже, з січня 2019 року за ст. 173⁴ Кодексу України про адміністративні правопорушення (надалі – КУпАП) цькування неповнолітньої чи малолітньої особи каратиметься штрафом від 850 до 1700 грн, або громадськими роботами від 20 до 40 год. Такі ж повторно вчинені упродовж року діяння особою, або групою осіб каратимуться штрафом у розмірі від 1700 до 3400 грн, або ж від 40 до 60 год. громадських робіт. У випадку, коли цькування здійснюють особи віком від 14 до 16 років, відповідальність за них нестимуть їхні батьки, або особи, що їх замінюють. До них також застосовується штраф у розмірі від 850 до 1700 грн, або громадськими роботами від 20 до 40 год.

Діяльність щодо запобігання і протидії булінгу в закладах освіти покладено державою на територіальні органи Національної поліції, насамперед, підрозділи ювенальної поліції. При цьому працівникам поліції в процесі

забезпечення створення у закладі освіти безпечного освітнього середовища, вільного від насильства та булінгу, слід враховувати, що в дійсності існує безліч видів булінгу, які відбуваються в освітньому процесі (у шкільному середовищі): серед учнів; цькування вчителя учнями; цькування учня вчителем; цькування вчителя у педагогічному колективі. При цьому поліцейському слід бути ще й гарним психологом. Адже найчастіше дитина, яка стає жертвою цькування, не має друзів, її самооцінка є досить низькою, часто знаходиться у депресивному стані, відмовляється йти до школи, а іноді навіть трапляються випадки, коли дитина наносить собі ушкодження. Крім того, не слід забувати, що таке протиправне діяння як цькування не може бути вчинене без наявності його сторін: булера – кривдника, жертви булінгу, та особи, які були свідками вчиненого – спостерігачі. В цьому аспекті цікавим фактом є те, що за приховування про відомі випадки цькування серед осіб освітнього процесу, керівникові закладу освіти повинні виписати штраф у сумі від 850 до 1700 грн, призначити виправні роботи, які триватимуть один місяць, та відрахувати від заробітної платні 20 %. Нажаль, Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» не визначено ніякої відповідальності для осіб, які є спостерігачами цькування. На нашу думку, було б доцільно виправити цей недолік з обов'язковим внесенням відповідних доповнень до ст. 173⁴ КУпАП «Булінг (цькування) учасника освітнього процесу». Адже як показує практичний досвід, краще раз побачити і відчувти відповідальність за вчинене, зробивши з цього правильні висновки, ніж 100 раз почути, та вчиняти і надалі щось подібне, завдаючи шкоди іншим людям.

Таким чином, можна зробити висновок, що булінг (цькування) – це відносно новий термін як в правовому полі, так і в громадському середовищі. Проте протидія булінгу, притягнення винних осіб до адміністративної діяльності за фактами цькування є важливим напрямком юрисдикційної діяльності поліції України.

Одержано 11.04.2019

УДК 351.74(477)

Наталія Олегівна РАСТОРГУЄВА,

курсант групи Ф1-206 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Казанчук І. Д.

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ДИТИНИ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

В умовах розвитку євроінтеграційних процесів в Україні, проведення адміністративної реформи актуальності набуває створення дієвого правового механізму забезпечення прав дитини в нашій країні. Ст. 24 Угоди про асоціацію

між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом (ЄС), з іншої сторони, ратифікована Верховною Радою України у вересні 2014 року, зобов'язала розвивати співробітництво Україна і ЄС у сфері захисту прав дітей, гарантувати реальне втілення всього спектру прав і свобод дитини в Україні на правовому рівні, а також обумовила доцільність перегляду змісту діяльності органів публічного адміністрування в сфері захисту прав дитини, з наближенням її до загальноєвропейських норм і стандартів. Виходячи з масштабності вирішення цього завдання, визначимо пріоритетні напрямки удосконалення правового інституту забезпечення прав дитини в Україні в умовах сьогодення.

По-перше, потребують удосконалення правові засади захисту прав дитини в Україні, які мають загальний характер. Головною умовою європеїзації нашої країни є розробка науково обґрунтованих пропозицій щодо зміни діючого національного законодавства, яке регламентує функціонування органів публічного адміністрування усіх рівнів у частині забезпечення та гарантування прав і інтересів дитини у різних сферах життєдіяльності країни. У цьому аспекті слід активізувати процес виконання зобов'язань щодо імплементації міжнародних (європейських) норм права в адміністративне законодавство України.

По-друге, визначення системи заходів щодо покращення рівня безпеки дитини у процесі розвитку суспільства. Адже питання безпеки дітей завжди було і залишається актуальним для кожної держави світу, яка прагне поступово розвиватися і формувати здорове суспільство. Зокрема, це завдання випливає з положень статті 291 Угоди про асоціацію, яка має назву «Багатосторонні трудові стандарти та угоди». Положення статті передбачають забезпечення «повної та ефективної зайнятості й гідної праці для всіх, зокрема чоловіків, жінок та молоді». Одним із таких стандартів є викорінення дитячої праці.

По-третє, необхідною є розробка і впровадження адміністративних заходів, спрямованих на удосконалення культурно-освітнього розвитку дитини. Цей напрямок є логічним, виходячи зі змісту Конвенції про права дитини, а також Глави 23 Угоди про асоціацію, яка має назву «Освіта, навчання та молодь».

По-четверте, з точки зору забезпечення сприятливих умов для соціального розвитку дитини важлива модернізація адміністративно-правової системи у питанні соціального захисту (забезпечення) дитини в Україні. У відповідності до ст. 26 Конвенції про права дитини держави-учасниці Конвенції зобов'язалися надати кожній дитині блага соціального забезпечення. Означений напрям діяльності має здійснюватися у порядку реалізації загальних заходів співробітництва України і ЄС у галузі зайнятості, соціальної політики та рівних можливостей, що передбачено Главою 21 Угоди про асоціацію.

По-п'яте, забезпечення гендерної рівності серед дітей, недопущення насильства та дискримінації дитини за будь-якою ознакою (вік, національність, релігійні переконання, мова спілкування, фізичний розвиток тощо). Правозахисники зазначають, що діти найчастіше стають жертвами дискримінації у навчальних і виховних закладах, страждають від образ та побиття. Такий негативний соціальний феномен дістав назву «булінг» (цькування). УЄС фактам

дискримінації протидіє ціла система державних і приватних інституцій, які співпрацюють між собою: від поліції і адміністрації навчально-виховних закладів для дітей, до громадських об'єднань, батьків дітей і самих дітей. В Україні слід вжити усіх необхідних заходів із забезпечення захисту дитини від усіх форм дискримінації або покарання за погляди чи переконання дитини тощо.

Одержано 14.04.2019

УДК 342.9

Наталія Олегівна РАСТОРГУЄВА,

курсант групи Ф1-206 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Чижко К. О.

ФОСТЕРИНГ ЯК ФОРМА ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ СФЕРОЮ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ДИТИНИ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

Однією із найбільш соціально важливих форм публічного адміністрування в сфері забезпечення прав і свобод дитини у зарубіжних державах є практика політики фостерингу. Яка полягає в сприянні органами державної влади збереженню соціального статусу прийомної дитини, шляхом створення організаційних умов та державної підтримки розвитку таких сімей. В цьому аспекті доцільно звернутися до дослідження зарубіжного досвіду фостерингу, зокрема Великої Британії, яка по праву вважається його «історичною батьківщиною», оскільки завжди сприяла формуванню фостерних відносин і створювала для цього як правові, так організаційно-управлінські умови.

Фостеринг (з англійської «foster» – виходжувати, виховувати, доглядати) являє собою специфічний метод соціальної роботи, який сформувався на основі деінституціоналізації державних закладів утримання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування і створення прийомних сімей. Основними напрямками фостерингової політики є: встановлення над дитиною опіки та піклування нерідною по крові родиною, яка приймає дитину; налагодження функціонування державних закладів для дітей, позбавлених батьківського піклування; заснування дитячих будинків сімейного типу тощо. Фактично сутність фостерингу зводиться до догляду та опіки над нерідними дітьми, створення так званої «фостерної сім'ї». У Великій Британії, Сполучених Штатах Америки, державах Європейського Союзу фостеринг є ефективним напрямом діяльності держави щодо забезпечення повноправності дитини.

У сучасний період, у Сполученому Королівстві діє Закон про дітей («The Children Act») 1989 року, який визначає як основні права дітей, так і окремі аспекти процесу адміністрування, що спрямовані на повноцінне забезпечення та захист перших. Відповідно до вказаного акту, обов'язок турботи про добробут дітей було покладено на органи місцевого самоврядування, які повинні

робити все необхідне, щоб забезпечити можливість дитини проживати у власній сім'ї, бути повноцінним членом суспільства, а також попереджати випадки передачі дитини під державну опіку.

У Сполученому Королівстві фостерингу приділяють значну увагу на всіх рівнях. Державна підтримка фостерингу зводиться до того, що на місцевому рівні, органи влади надають організаційне сприяння створенню і діяльності публічних фостерних організацій і агенцій, які надають відповідні послуги. Їх працівники пропонують різні види фостерної опіки для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Одною з таких форм є організація пошуку для них нових сімей, а для майбутніх прийомних батьків – дітей. Найбільшою фостерною організацією в Англії визнається Фостерна мережа («The Fostering Network»), яка є провідною благодійною організацією Сполученого Королівства для прийомних сімей. Вона була заснована у 1974 році як національна інституція, що виконувала посередницькі функції між державою, вихователями, соціальними працівниками, ініціативними групами населення, які виявляють інтерес до організації прийомних сімей. Сьогодні метою діяльності цієї організації полягає у систематичному формуванні сприятливого клімату в прийомних сім'ях. Англійська фостерна організація об'єднує під своїм керівництвом тисячі вихователів, які можуть здійснювати значну кількість функцій соціального характеру, що спрямовані на забезпечення статусу дітей.

Підсумовуючи зазначимо, що фостеринг у Великій Британії є одною з основних форм публічного адміністрування сферою забезпечення прав і свобод дитини з метою всебічного забезпечення та утвердження зазначеної сфери, яку здебільшого реалізують органи місцевого самоврядування та інші спеціалізовані державні інституції.

Одержано 11.04.2019

**НАУКОВИЙ ГУРТОК
КАФЕДРИ КРИМІНАЛІСТИКИ ТА СУДОВОЇ ЕКСПЕРТОЛОГІЇ
ФАКУЛЬТЕТУ № 1**

УДК 343.13

Віталій Олегович НАЙДА,
курсант групи Ф1-303 ХНУВС

Науковий керівник: доктор юридичних наук, доцент Малярова В. О.

**ВЗАЄМОДІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ІЗ ЗАСОБАМИ
МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В ХОДІ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ**

Ми розглядаємо існування незалежних, політично неупереджених та компетентних засобів масової інформації як важливу проміжну ланку у ході взаємодії поліції з громадою у процесі розкриття і розслідування злочинів,

який відбувається шляхом випуску і поширення інформаційних бюлетенів, прес-оглядів, відеоматеріалів, інформаційних збірників, експрес-інформації, проведення прес-конференцій, брифінгів, круглих столів, телевізійних дебатів, інтерв'ю.

У такій взаємодії органи поліції зацікавлені, перш за все, через набуття позитивного іміджу шляхом висвітлення значущості боротьби зі злочинністю, розкриття резонансних злочинів при сприянні громадськості та залучення громадян до співпраці з правоохоронними органами. Залучення поліцією засобів масової інформації до профілактики правопорушень допомагає вирішити низку проблем, зокрема, таких, як інформування громадськості з питань боротьби зі злочинністю, забезпечення необхідної відкритості діяльності поліції, формування правосвідомості та зацікавленості населення, одержання допомоги від поліції у вирішенні проблеми забезпечення правопорядку, розширення джерел інформації, необхідної для розслідування та попередження злочинів.

Публікації про вчинення злочинів, особливо резонансних, мають вигляд сенсаційних матеріалів, в яких на розгляд громадськості подається інформація про діяльність поліції, хід і результати розслідування.

У таких матеріалах мають висловлюватися юридично компетентні судження й оцінки, які орієнтують громадян на відмову від тих чи інших проявів віктимної поведінки, формують їх уявлення про характерні особливості злочинів та особу злочинця. Із профілактичною метою у цьому контексті доцільно інформувати населення про способи й методи дій злочинців, щоб скоротити кількість потенційних жертв цих злочинів. За допомогою подібних публікацій та повідомлень можна отримати необхідні відомості від осіб, які є свідками події, потерпілими, можуть виступити обізнаними особами.

У процесі використання поліцією засобів масової інформації при розслідуванні злочинів може зустрічатися і використання дезінформації. Дана діяльність поліції обумовлена тактичними цілями та здійснюється, по-перше, з метою впливу на особу злочинця з метою відмови від вчинення злочинів; по-друге, спонукає конфронтуючого суб'єкта до вчинення ним дій, що його викривають; по-третє, унеможливлення правильної оцінки підозрюваними стану та умов розслідування, яке проводиться компетентними органами.

Отже, інформування поліцією через засоби масової інформації населення про вчинені злочини та про стан злочинності в цілому, а також про методи боротьби з нею – це, з одного боку, – реалізація права громадян на інформацію про те, що відбувається в суспільстві, а з іншого боку, – це потрібно для створення умов діяльності поліції, забезпечення сприятливого клімату у взаємодії з населенням у ході розслідування злочинів. Це матиме позитивний вплив за умови професійності поліції, незалежності, політичної неупередженості та компетентності засобів масової інформації у межах, що не заважають об'єктивному розслідуванню злочинів компетентними органами.

Одержано 10.04.2019

**ПРЕДСТАВНИКИ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
ІМ. ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

УДК 658:338:332.155

Валерія Євгенівна БАТІЙ,

студентка групи 38-ТТ

Харківського національного технічного університету

сільського господарства ім. Петра Василенка

Науковий керівник: кандидат технічних наук, доцент Кравцов А. Г.

**ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЛАНЦЮГІВ
ПОСТАЧАНЬ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ ПОСЛУГ
ЛОГІСТИЧНИХ ЦЕНТРІВ**

Організація глобальних ланцюгів поставок в сучасному економічному просторі зумовлює наявність мережі логістичних центрів, структура і принципи функціонування яких передбачають концентрацію і централізацію більшості логістичних операцій. Логістичний центр в загальному вигляді представляє собою спеціалізоване підприємство, де здійснюється обробка та зберігання вантажів, їх митне оформлення, надаються інформаційні послуги. Транспортно-логістичні центри надають вільні площі для експедиторських і транспортних компаній, мають стоянку для вантажних автомобілів.

У логістичному середовищі національного і наднаціонального рівнів діють логістичні центри різного типу. Сучасні логістичні центри можна класифікувати за двома основними ознаками: приналежність і призначення.

За приналежністю логістичні центри поділяються на фірмові, галузеві, регіональні. Залежно від призначення логістичні центри можуть бути: закупівельні, розподільчі, закупівельно-розподільчі.

Найчисленнішими є фірмові логістичні центри. Їх відкриття обумовлене комерційними інтересами підприємств, що мають стійке положення на ринку і прагнуть нарощувати свій потенціал за рахунок, зокрема, ефективної організації процесів переміщення матеріальних благ, які в ринковій економіці набувають статусу товарів.

Глобальні логістичні системи, невід'ємною частиною яких є логістичні центри, виступають потужним засобом економії дефіцитних національних ресурсів: матеріальних, сировинних, енергетичних, фінансових, трудових. Їх відмінною особливістю стала цільова спрямованість на найбільш повне задоволення сукупного попиту споживача в умовах розширеного виробництва і посилення внутрішньогалузевої і міжгалузевої конкуренції.

В процесі функціонування логістичного центру конкурентна боротьба транспортних підприємств, на тлі динамічної зміни умов зовнішнього середовища, переходу в сферу забезпечення ефективної організаційно-виробничої

взаємодії різних видів транспорту. В аграрному секторі це, зокрема автомобільний, залізничний, річковий, морський транспорт. Слід зазначити, що в умовах недостатньої розвиненості транспортної та логістичної інфраструктури продуктивність і ефективність транспортного комплексу країни знижується.

Таким чином, глобалізація світової економіки та інтенсивне формування міжнародних транспортних коридорів визначають тенденції розвитку транспортно-логістичного обслуговування в Україні. Це проявляється в централізації та кооперації транспортно-експедиційних компаній, посиленні їх взаємодії із різними видами транспорту, диверсифікації діяльності транспортних фірм. В зазначених умовах ефективне обслуговування всіх учасників транспортно-логістичного процесу передбачає інтенсифікацію процесів створення логістичних центрів, здатних забезпечити взаємодію різних видів транспорту. Саме глобальні логістичні системи та центри дозволяють знаходити найбільш продуктивні варіанти та форми організації товарних ринків та матеріальних потоків.

Одержано 19.04.2019

ПРЕДСТАВНИКИ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА

УДК 341.171

Ігор Сергійович УВАРОВ,

студент групи ЮМП-51

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Тітов Є. Б.

ПРАВОВА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ СВОБОДИ РУХУ КАПІТАЛУ В ЄС

Свобода руху капіталу у сукупності зі свободою руху товарів, свободою руху осіб та свободою надання послуг утворюють принципи внутрішнього ринку, так звані «економічні свободи» Європейського Союзу (далі – ЄС).

З метою реалізації свободи руху товарів, осіб, послуг та капіталів у межах ЄС відбулось утворення внутрішнього економічного простору. Передбачено, що така реалізація відбуватиметься шляхом подолання будь-яких перешкод, які фактично існують та гіпотетично можуть виникнути у відносинах між державами-членами ЄС.

Простір без внутрішніх кордонів, у межах якого реально забезпечено економічні свободи ЄС являє собою внутрішній ринок відповідно до ст. 14 Договору про заснування Європейської Спільноти 1957 р. (далі – ДЄС 1957 р.).

Концепція внутрішнього ринку являє собою відносно сучасний погляд на економічну інтеграцію у межах ЄС. Вперше, цю концепцію яку було закріплено в ДЄС 1957 р. одночасно з прийняттям у 1986 р. Єдиного Європейського

Акта. Так, початкова версія Договору про створення Європейської економічної спільноти жодним чином не передбачала будь-якого формального обов'язку забезпечення свободи руху капіталу. У положеннях ст. 67 зазначеного Договору передбачалось лише забезпечення належного функціонування спільного ринку у необхідних об'ємах. Із подальшим розвитком ліберальних тенденцій свободі руху капіталу сприяли багато факторів, серед яких на особливу увагу заслуговує саме розробка і прийняття Програми Європейської комісії стосовно лібералізації свободи руху капіталу з метою стимуляції інтеграційних процесів у межах Європейського ринку, а також координації фінансової і грошової політик. Зазначена програма передбачала три категорії заходів, пов'язаних із прогресивною лібералізацією руху капіталу: 1) операції з капіталом, які опосередковано іншими свободами внутрішнього ринку; 2) операції на ринку цінних паперів та 3) операції з приводу кредитування.

У зв'язку з набранням чинності в 1987 р. Єдиним Європейським Актом, який передбачав подальше розширення міжнародно-правової бази економічної інтеграції, із наступним оформленням концепції єдиного ринку в 1993 р. норми, що регулювали свободу руху капіталів і платежів за ДЕС 1957 р. було принципово змінено за результатами прийняття Маастрихтського договору, який фактично відміняв обмеження свободи руху капіталу та платежів між державами-членами ЄС а також між державами-членами ЄС і третіми країнами. Амстердамський договір 1997 р., підписаний державами-членами ЄС, не вносив суттєвих змін до норм, що забезпечують правове регулювання свободи руху капіталу, окрім незначних редакційних правок. Діюча на сьогодні ст. 63 Договору про функціонування Європейського Союзу містить пряму заборону щодо обмеження руху капіталу між державами-членами ЄС та між державами-членами ЄС і третіми країнами.

Окрім положень ст. 3 ДЕС, норми-регулятори принципу Свободи руху капіталу, отримали докладне закріплення в положеннях глави 4 розділу III зазначеного Договору. А саме, в п. 1 ст. 56 ДЕС встановлено, що в межах положень цієї глави, всі обмеження на рух капіталу між державами-членами і третіми країнами підлягають забороні. Основоположні засади свободи руху капіталу, закріплені в ДЕС, отримали подальший розвиток з подальшою деталізацією у нормах вторинного права ЄС.

Першою директивою присвяченою свободі руху капіталу, була Директива про застосування ст. 67 Договору про заснування ЄЕС. Згодом зазначену директиву було доповнено Директивою 88/361 про застосування ст. 67 Римського договору. Крім цього, було прийнято низку актів, спрямованих на реалізацію принципу свободи руху капіталу в різноманітних сферах фінансових послуг, серед яких: Директива 89/117 про обов'язки філій кредитних організацій й фінансових інститутів щорічно публікувати фінансову звітність, Директива 97/9 щодо схем гарантування виплат компенсацій інвесторам, Директива 98/26 про встановлення системи платежів й цінних паперів, Регламент 2157/2001 про статут європейської компанії, Директива про допоміжні фінансові заходи, Директива про сплату за послуги на внутрішньому ринку.

Після набуття чинності Лісабонською угодою 1 грудня 2009 року, якою було доповнено засновницькі договори – Договір про ЄС й Договір про функціонування ЄС, правове регулювання правовідносин у фінансовому секторі вийшло на новий етап розвитку. Відтепер Європейський Союз продовжує поступовий розвиток, спрямований на об'єднання держав-учасниць із використанням вдосконаленої правової бази: на основі Договору про ЄС і Договору про функціонування ЄС.

З урахуванням вищевикладеного, можемо зробити висновок, що питання стосовно свободи руху капіталу в ЄС регламентовано у положеннях низки актів, прийнятих в межах ЄС, зокрема, нормах первинного і вторинного права, а також у правозастосовній практиці Суду ЄС.

Одержано 21.04.2019

СЕКЦІЯ 5
КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ.
КРИМІНАЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО ТА СУЧАСНІ
ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ КРИМІНАЛІСТИКИ

НАУКОВИЙ ГУРТОК
КАФЕДРИ КРИМІНАЛІСТИКИ ТА СУДОВОЇ ЕКСПЕРТОЛОГІЇ
ФАКУЛЬТЕТУ № 1

УДК343.98

Руслана Андріївна НАЙДЕНКО,

курсант групи Ф2-301 ХНУВС

Науковий керівник: Приходько В. О.

ЩОДО АКТУАЛЬНОСТІ СУДОВОЇ
МОЛЕКУЛЯРНО-ГЕНЕТИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

Ідентифікація злочинців завжди була одним з пріоритетних завдань, що стояли перед правоохоронними органами в ході розслідування злочинів. В різні часи з метою ідентифікації злочинців використовували такі методи, як: «словесний портрет», «антропометричний метод», дактилоскопічний. Наприкінці 20 століття був відкритий революційний – молекулярно-генетичний метод ідентифікації особи. Об'єктом дослідження останнього стала молекула дезоксирибонуклеїнової кислоти (ДНК).

В умовах сьогодення молекулярно-генетичний метод ідентифікації особи є найбільш ефективним засобом у доказуванні причетності підозрюваного до вчиненого злочину. Це сучасний метод дослідження слідів біологічного походження, який застосовується в експертно-криміналістичних установах різних країн для встановлення походження біологічного сліду від конкретної особи, спорідненості й ідентифікації невідомих трупів, статевої належності біологічного матеріалу.

Вперше про можливість дослідження молекули дезоксирибонуклеїнової кислоти сповістили англійські вчені – Алекс Джеффріс та деякі інші в 1985 році, а в 1986 році була проведена перша експертиза з використанням вказаного методу. З того часу даний напрямок у судовій медицині почав стрімко розвиватися. Можна зустріти такі його назви – «ДНК-аналіз», «генотипоскопія», «судово-медичний ДНК-аналіз», «ДНК-дактилоскопія», «геномний фінгенпринтинг».

Вченими було встановлено, що в молекулі ДНК є індивідуальні ділянки, які служать немов особистими прикметами людини, тобто вони є неповторними. Людина може постаріти, спадкові та набуті хвороби, життєві стреси змінять її фігуру та обличчя, проте кожна клітина організму, починаючи з внутрішньоутробного періоду й до самої смерті, буде зберігати свій, суворо незмінний вид

індивідуальних елементів ДНК. Імовірність того, що генетичний відбиток, чи індивідуальний код ДНК, у двох людей випадково співпадає, нижче однієї 30-мільярдної.

На даний час в Експертній службі Міністерства внутрішніх справ України функціонують сучасно обладнані ДНК-лабораторії в Києві, Запоріжжі, Вінниці, Львові, Миколаєві та Харкові. В Харківському науково-дослідному експертно-криміналістичному центрі МВС України ДНК-лабораторія розпочала роботу в 2015 році. Молекулярно-генетичні дослідження, які проводяться в лабораторіях Експертної служби МВС України вирішують наступні завдання ідентифікації особи методом ДНК-аналізу:

- встановлення належності об'єктів біологічного походження (кров, сперма, слина, волосся, м'язова та кісткова тканини) певній особі;
- встановлення слідів біологічного походження конкретній особі у змішаних слідах;
- встановлення ідентичності останків у випадках розчленування трупа та ідентифікації жертв катастроф, коли живі близькі родичі;
- визначення спадковості певних генетичних ознак людини (біологічна спорідненість) – встановлення батьків дитини у випадках спірного батьківства, дітовбивства, крадіжки, підміни дітей.

Таким чином, метод генотипоскопії нині активно застосовується у правоохоронній діяльності. За допомогою цього методу практично вирішуються завдання правоохоронної діяльності, які раніше були не розв'язними. Також наукою розробляється його найбільш широке використання у вирішенні різноманітних задач ідентифікації особи за слідами біологічного походження. Із появою цього методу наука і практика отримали універсальний інструмент ідентифікації особи.

Одержано 27.04.2019

УДК 343.13

Володимир Андрійович НЕЧАЙ,

курсант групи Ф2-102 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Заболотна Ю. В.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СЛУЖБОВИХ СОБАК ПІД ЧАС РОЗКРИТТЯ ЗЛОЧИНІВ

Для розкриття злочинів різної тяжкості застосовують різну спеціальну техніку, спеціальні засоби та залучають кінологічні служби, які за допомогою службових собак виконують покладені на них завдання, а саме по запаху відшуковують сліди, людей чи певні предмети.

Запах у криміналістиці представляє собою особливий вид газоподібних речовин (ультра субстанцій, або як ще називають деякі дослідники – ультра об'єкти), що у кримінальному процесі іменуються – ультра речовими доказами.

Також варто зазначити, що виходячи із загальних положень науки одорології, поняття «сліди запаху» визначаються як сукупність молекул речовини, кожна з яких має властивість у вільному агрегатному стані діяти на нюхові рецептори людини чи хребетних тварин і викликати відповідні почуття.

Особливість використання кінологічних служб при розкриванні злочинів полягає у їхньому структурному поділі собак, порядок і правильність дресирування яких затверджено у Інструкції з організації діяльності кінологічних підрозділів Національної поліції України. Система поділу розділяє собак на патрульно-розшукових, вартових, конвойних, та спеціальних (пошук вибухових речовин, вогнепальної зброї, наркотичних засобів, трупів, для проведення одорологічної вибірки (собаки-детективи)). Зокрема до розкриття злочинів залучають розшукових собак – для розшуку за запахами слідів осіб, які вчинили кримінальне правопорушення, для проведення вибірки людини і речі, пошуку речових доказів і стріляних гільз затримання втікаючої особи чи групи осіб, вчинення вбивств, зґвалтувань, розбоїв, крадіжок, грабежів, тілесних пошкоджень, підпалів, інших неочевидних злочинів для їх розкриття. Також долучаються, як патрульно-розшукові собаки для пошуку правопорушника по «гарячому» запаховому сліду, затримання втіканної особи, так і спеціальні собаки, робота яких направлена на пошук вибухових пристроїв, вогнепальної зброї та закопаних (захованих) трупів. Рішення застосувати собак у цій чи іншій операції, яку проводить слідчо-оперативна група приймає старший групи (старший операції) на основі рекомендації чи пропозиції кінолога у доцільності використання собак у той чи інший момент. У разі виклику кінолога із службовою собакою на місце події до їх прибуття, як правило, огляд не проводиться крім випадків, за яких необхідно зберегти речові докази та інші предмети, що мають значення у справі, або в екстремальних випадках (повінь, пожежа, можлива зміна обставин, знищення слідів тощо) щоб собака, яка працюватиме на місці події, не втратила запах сліду злочинця, за яким вона приведе працівника поліції до нього, або інші запахи, які належать до речової бази слідів злочину (запах порошу, запах тої чи іншої особи, специфічних речовин, мастил та інших). Щодо вибору собак, то до розкриття злочинів не задіюють собак, які втратили службові якості або хворі, чи ті, котрі не пройшли спеціальну підготовку і не є готові для використання.

Як відомо, немає злочину без слідів. Вони завжди залишаються на місці події як результат взаємодії матеріальних об'єктів, як доказ події, що розігралась, відбитої в матеріальних відображеннях. Дані сліди містять різнопланову інформацію і слугують засобом доведення обставин, місця, часу, способу здійснення злочину, винності обвинувачуваного і його особистісних якостей.

Таким чином вважаємо доречним введення планових занять в вищих системах МВС щодо підготовки працівників поліції для роботи зі службовими собаками.

Одержано 27.04.2019

УДК343.98

Каріна Володимирівна ОНИШКО,

курсант групи Ф1-301 ХНУВС

Науковий керівник: Приходько В. О.

ОСОБЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ ТА ПІДТРИМАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНТАКТУ З НЕПОВНОЛІТНІМИ ОСОБАМИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ДОПИТУ

Неповнолітні особи є найменш захищеною категорією суб'єктів, що потребують особливої уваги та турботи з боку держави в процесі відстоювання ними своїх прав і свобод. Особливого значення набуває захист та забезпечення прав і законних інтересів неповнолітніх, які стають учасниками кримінального провадження.

Встановлення та підтримання психологічного контакту з неповнолітніми особами є запорукою досягнення цілей допиту, а тому слідчим на підготовчому етапі цієї слідчої (розшукової) дії важливо враховувати наступні обставини: індивідуальні психологічні особливості; відомості про особу; залучення певних учасників; місце проведення; перелік та зміст запитань.

В ході проведення допитів неповнолітніх осіб слідчому необхідно враховувати таку індивідуальну особливість їх психіки, як схильність до навіювання та впливу з боку сторонніх осіб, що дуже впливає на сприйняття ними оточуючої обстановки.

Ефективність допиту досягається вивченням умов життя, виховання, інтересів неповнолітніх, відносин з батьками, а також деяких інших обставин. На думку деяких вчених (О. М. Васильєв та ін.), вивчення особистості неповнолітнього займає головне місце під час підготовки до допиту.

Важливим для цієї слідчої дії є залучення до її проведення осіб, вказаних у законі, які повинні бути присутні під час допиту неповнолітнього. Слідчий має брати до уваги, що така дія проводиться у присутності батьків, педагога, психолога, а за необхідності – лікаря. Питання щодо залучення одного з батьків неповнолітньої особи до проведення допиту є досить спірним. З однієї сторони, в присутності рідних людей підліток буде відчувати себе в безпеці та відповідно нічого не буде загрожувати його стабільному психологічному стану. А з іншої сторони, підліток може відчувати в присутності батьків почуття сорому або страху, вразливо реагувати на жести чи емоції батьків, а також відволікатися на їх міміку чи рухи та, керуючись цими факторами, давати неправдиві свідчення або зовсім відмовитись відповідати на поставлені слідчим запитання.

Не менш важливим аспектом для слідчого під час проведення допиту неповнолітнього є вибір місця проведення допиту та облаштування відповідної обстановки. Його можна проводити як вдома чи в школі неповнолітнього, так і в кабінеті слідчого – це залежить від обставин що склалися та психологічних особливостей дитини (підлітка).

В свою чергу, питання до неповнолітньої особи мають бути простими для її розуміння, не завдавати принизливого чи образливого відчуття. Після питання слідчого неповнолітня особа також не повинна відчувати натиску на себе зі сторони будь-якого учасника допиту. Правдивість отриманих відомостей багато в чому залежить від «якості» поставлених запитань.

Таким чином можна стверджувати, що першорядним завданням слідчого в ході проведення допитів неповнолітніх осіб є встановлення та підтримання психологічного контакту з ними, що досягається вивченням, аналізом та врахуванням важливих обставин, що є вищенаведеними нами.

Одержано 20.04.2019

УДК 343.98

Олександр Павлович СЛОБОДЯНИК,

курсант групи Ф2-302 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Заболотна Ю. В.

ОСОБЛИВОСТІ ТАКТИКИ ПРОВЕДЕННЯ ДОПИТУ ІНОЗЕМЦІВ

Правова наука України приділяє особливу увагу правовому статусу іноземних громадян в кримінальному судочинстві. Кримінально-процесуальне законодавство України має ряд недоліків з питань, пов'язаних із правовою регламентацією участі іноземних громадян у кримінальному судочинстві України.

Після введення до КПК України правової норми, яка звільняє особу, що має процесуальний статус свідка, від обов'язку давати свідчення щодо членів власної сім'ї та близьких родичів, почали з'являтися дисертаційні дослідження, присвячені даній проблематиці.

До сьогоденні питанням правового статусу іноземців, розслідуванням злочинів, вчинених іноземцями, та висвітленню їх криміналістичних аспектів були присвячені окремі праці О. І. Бастрикiна, Р. С. Белкіна, П. Н. Бірюкова, Н. О. Жукової, О. А. Калганової, І. М. Князева, І. І. Когутича, А. Г. Крамарева, В. П. Лаврова, П. Г. Назаренка, О. І. Олександрової, К. Є. Остроги та інших.

Розглянемо сутність офіційного визначення дефініції «іноземець» У статті 1 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства від 4 лютого 1994 року, іноземець – це визнаються особи, які не перебувають у громадянстві України і є громадянами (підданими) іншої держави або держав.

Тобто слід зазначити, що виклик на допит іноземців, які прибули до країни у складі делегацій, туристичних груп, морських круїзів тощо повинен відбуватись через керівників цих груп, делегацій. Іноземці-студенти, а також інші іноземні громадяни, що проходять навчання в Україні, можуть бути викликані через адміністрацію навчальних закладів, земляцтва та інші організації, до яких вони входять. У таких випадках слідчий повинен продумати, як іноземець, що не знає мови і відповідного населеного пункту (міста), зможе

відшукати місце допиту. Незнання іноземним громадянином правил українського судочинства може привести до протидії з його боку у формі уявної помилковості щодо незаконності рішень і дій слідчого. Тому слідчому в подібних випадках необхідно роз'яснити іноземцеві його права та особливості українського судочинства та в разі потреби пояснити незрозумілі допитуваному аспекти. Йому може сприяти в цьому і захисник, що бере участь у кримінальному провадженні. Іноземець може бути упереджений із приводу існуючого в нашій країні режиму влади, мати перекручені уявлення про права та обов'язки українських громадян, процесуального порядку їх обмеження і т. д.

З метою встановлення психологічного контакту слідчий повинен створити необхідну дружнелюбну атмосферу допиту, аби допитувана особа почувалась комфортно та захищено. Варто мати на увазі ще одну важливу в психологічному плані обставину: багато громадян країн СНД, перебуваючи в Україні, ще не почувують себе повною мірою іноземцями, внутрішньо вони ще «свої», що часом відображається на їхніх поведінці та вчинках. Цей феномен «свого» може проявитись і в діях працівників правоохоронних органів: в ігноруванні необхідних правил спілкування з іноземцями у процесі дізнання чи досудового слідства.

Перед допитом слідчий повинен мати хоча б загальну уяву про політичний лад, правові принципи і звички, історію та географію країни допитуваного. Необхідно уникати постанови перед іноземцем запитань, які є дотичними до його політичних уподобань або національних почуттів, а отже, можуть перетворити допит на дискусію з питань політики, ідеології чи національних відносин. Необхідно також особливо готувати мову запитань, тобто вибирати їхні лексика і стиль.

Якщо іноземець не володіє державною мовою слідчий повинен залучити перекладача. При допиті іноземних громадян перекладачу відведена «особлива» роль. Дуже важливо, щоб перекладач під час допиту був помічником слідчого, залишаючись при цьому самостійним та неупередженим учасником процесу. Перед початком допиту слід провести бесіду з перекладачем. Якщо перекладач виконував функцію гіда, головного туристичної групи, він може доповісти слідчому важливі відомості про особу іноземця. У той же час, іноземний громадянин у присутності знайомого йому перекладача буде почувати себе вільно і відносини зі слідчим будуть довірливими. Іноземці, які знаходяться на допиті в органах внутрішніх справ, частіше ведуть себе замкнуто. Кожним своїм словом, манерою поведінки і слідчий і перекладач повинні спростовувати існуючі у іноземців уявлення про відсутність законності та етики у діяльності українських органів розслідування. Безуспішний допит іноземця може забезпечити одне невіддале за конкретної ситуації слово. Тим паче, що значення одного і того ж слова може бути сприйняте людьми різної соціальної, національної та державної належності в абсолютно інший, інколи протилежний спосіб.

Таким чином, у цьому і полягає складність допиту іноземця. Вважаємо, щоб запобігти неправильному трактуванню юридичних термінів, появі ускладнень у процесі допиту, що пов'язано з автентичним розумінням специфіки

кримінального судочинства, необхідно вирішити питання щодо підготовки перекладачів у системі навчальних закладів МВС України.

Одержано 27.04.2019

УДК 343.1

Аліна Юрїївна ТЕЛЬНА,
курсант групи Ф1-303 ХНУВС
Науковий керівник: Безсонна Т. Ф.

СУБ'ЄКТИ ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ НА СТАДІЇ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Розслідування події злочину є складним процесом об'єктивної дійсності, який додатково ускладнюється тим, що сьогодні для підготовки, скоєння та приховування злочину використовуються передові наукові технології, сучасні технічні засоби та методи. Для успішного розслідування злочинів, реалії сьогодення вимагають від слідчого застосування широкого кола суспільних, природничих, математичних і технічних знань.

Мета дослідження – визначення суб'єктів застосування спеціальних знань у кримінальному провадженні на стадії досудового розслідування, та відмежування повноважень експерта та спеціаліста, як суб'єктів застосування спеціальних знань.

Спеціальні знання – це знання, які не відносяться до загальновідомих, а ті, якими володіє обмежене коло спеціалістів, а також як наявність у особи відомостей, отриманих в результаті професійного досвіду або спеціальної підготовки, наукової і практичної діяльності, вивчення певної галузі науки, техніки, мистецтва та ремесла.

Так, у відповідності до ст. 69 КПК України експертом у кримінальному провадженні є особа, яка володіє науковими, технічними або іншими спеціальними знаннями, має право відповідно до Закону України «Про судову експертизу» на проведення експертизи і якій доручено провести дослідження об'єктів, явищ і процесів, що містять відомості про обставини вчинення кримінального правопорушення, та дати висновок з питань, які виникають під час кримінального провадження і стосуються сфери її знань.

У відповідності до ст. 71 КПК України спеціалістом у кримінальному провадженні є особа, яка володіє спеціальними знаннями та навичками застосування технічних або інших засобів і може надавати консультації під час досудового розслідування і судового розгляду з питань, що потребують відповідних спеціальних знань і навичок.

Для цих цілей можуть запрошуватись незацікавлені у результатах справи особи різних професій, котрі мають вищу чи середню освіту і систематичну підготовку за конкретною спеціальністю, а також досвід роботи у певній сфері виробництва, науки, культури й ремесла.

Статті 238 ч. 1, ч. 2,3 ст. 239, ч. 1 ст. 226, ч. 1 ст. 227 регламентують обов'язкову участь експерта або спеціаліста у різних випадках під час проведення слідчих дій, наприклад, при проведенні огляду чи ексгумації трупа, а також у разі участі малолітньої або неповнолітньої особи у слідчих діях.

Отже, на підставі вищевикладеного можна дійти висновку, що до суб'єктів застосування спеціальних знань відносяться наступні учасники кримінального провадження: експерт, спеціаліст, педагог, психолог.

Експерт залучається до кримінального провадження з метою сприяння виявленню, закріпленню, вилученню та дослідженню доказів чи застосування технічних засобів, для покращення організації і підвищення ефективності кримінального провадження. Його діяльність регламентується Законом України «Про судову експертизу». Спеціаліст може звертати увагу учасників кримінального провадження на обставини, пов'язані з виявленням, закріпленням та дослідженням доказів, давати пояснення з приводу спеціальних питань, які виникають під час проведення процесуальних дій шляхом надання усних консультацій або письмових роз'яснень, надавати технічну допомогу для підвищення ефективності та результативності досудового розслідування.

Одержано 23.04.2019

**НАУКОВИЙ ГУРТОК
КАФЕДРИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА І КРИМІНОЛОГІЇ
ФАКУЛЬТЕТУ № 1**

УДК 343.97

Діана Миколаївна АНДРІЄВИЧ,

курсант групи Ф2-303 ХНУВС

Науковий керівник: доктор юридичних наук, доцент Орлов Ю. В.

**КРИМІНОЛОГІЯ ПОСТМОДЕРНУ:
ВИКЛИКИ ТА ГНОСЕОЛОГІЧНА РЕАКЦІЯ**

Постмодернізм визначається як тенденція в культурі останніх десятиліть, яка зачепила різні галузі знання, в тому числі і кримінологію. Постмодерністські дискусії охоплюють широке коло соціально-філософських проблем, що стосуються зовнішнього і внутрішнього життя індивіда, політики, моралі, культури, мистецтва і т. д. Ключові постмодерністські характеристики сучасних суспільств загалом і українського, зокрема, які мають бути покладені в основу переосмислення кримінологічних категорій, формування новітніх теорій детермінації та протидії злочинності є, на нашу думку, такими.

1. *Аномія стає нормою.* Світ – не стабільний, постійно змінюваний, кризовий. Варто бути свідомим того, що так звані перехідні, транзитивні періоди розвитку суспільств (а надто українського як пострадянського, посттравматичного)

трансформувалися у перманентно кризові соціальні стани. Ще на так давно, на початку 2000-х років ХХІ ст. у численних кримінологічних дослідженнях стверджувалося, що Україні властива злочинність кризового типу, що вона має власні особливості, у порівнянні зі злочинністю в стабільних соціумах. Наразі ж слід визнати, нелінійність, не прогнозованість, кризова варіативність – норма розвитку сучасних суспільств епохи другого постмодерну. Тож і кризова злочинність такою вже не є: зберігаючи незмінні характеристики своєї природи, істотно змінними на постійній основі є її прояви, системні фактори. Ця обставина зумовлює пріоритетність розробки та засвоєння здобувачами вищої освіти не стільки фактологічної, актуальної інформації про стан злочинності, її наявні причини та умови, скільки методології пізнання злочинності постмодерну. Важливим також є науковий опис, пояснення механізмів поширення морально-правового релятивізму, стратегій кримінологічної діяльності в цих умовах.

2. *Симуляція соціальної реальності*, механізм якої розлого описаний у роботах Ж. Бордріяра, підміняє реальну, онтологічну предметність мислення, дискурсу й діяльності. Відтак, в значній мірі симулятивною є і злочинність, її детермінаційний комплекс. Кримінологія має сфокусуватись на вивченні криміногенного значення дискурсу та можливості використання його засобів для протидії злочинності.

3. *Віртуалізація соціальних практик*. Вказана тенденція з одного боку зумовила загальносвітову феномен гуманізації злочинності (зменшення частки злочинів проти життя і здоров'я осіб) внаслідок переміщення, сублімації певної частини агресивного потенціалу з реального, фізичного життя у простір віртуальних комунікацій. З іншого ж сприяла розмиванню традиційних меж соціальності, державності. Фізична дистанція перестала мати значення для комунікації; в мережі активно створюються, функціонують соціальні в незалежності від кордонів, континентів. Тенденції глобалізації злочинності поєднуються із тенденціями її глокалізації. Кримінологічна рефлексія має бути спрямована на віднайдення способів налагодження ціннісно-семіотичних мостів між мережевими спільнотами, зниження їх відчуженості.

4. *Фрагментація індивідуальних та колективних засад світобачення, де-струкція групових габітусів*. Постмодерн проявляється у соціальній агнозії, співіснуванні багаточисленних паралельних вимірів соціальної реальності, які неодмінно, з об'єктивною необхідністю конфліктують один з одним. Це відбувається, передусім на індивідуальному рівні буття та екстраполюється на груповий. Досягнення врівноваженості, стану компліментарності індивідуального та спільного вимагає інтеріоризації стійких і, в той же час, дискурсивно простих та індивідуально доступних до синхронізованого переживання систем ціннісно-орієнтаційних координат. У термінології соціології та філософії концептуалізму – габітусу. Тому є сенс у започаткуванні окремої кримінологічної теорії (інституту) – габітуальної кримінології.

Одержано 24.04.2019

УДК 343.54+343.851

Дарина Олександрівна БАБИЧ,

курсант групи Ф2-305 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Юртаєва К. В.

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ПРОТИДІЯ ВИКОРИСТАННЮ НЕПОВНОЛІТНІХ У СТВОРЕННІ ПОРНОГРАФІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ

Питання протидії використанню неповнолітніх у створенні порнографічної продукції є на сьогодні надзвичайно актуальним. Близько 2 мільйонів дітей у світі експлуатуються на комерційному сексуальному ринку. Потрапивши у тенета комерційної сексуальної експлуатації, неповнолітні стикаються з сексуальним, фізичним, психічним насильством, розбещенням, зґвалтуванням, втягненням у злочинну діяльність. Це призводить до серйозних наслідків на все життя, а й іноді ставить під загрозу і саме існування особи. Діти, що стали жертвами сексуального використання на конвеєрі кримінального бізнесу, отримують моральні, духовні та фізичні травми, затримується їх фізичний та розумовий розвиток, нерідко вони інфікуються ВІЛ, потерпають від інших хвороб, що передаються статевим шляхом, стають нарко- та алкозалежними. Під загрозою опиняється продуктивне і повноцінне життя молодого покоління.

Основними нормативними документами у сфері протидії використанню неповнолітніх у створенні порнографічної продукції є: на міжнародному рівні – Факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо торгівлі дітьми, дитячої проституції і дитячої порнографії 2000 р., ратифікований Україною 2003 р., Конвенція про кіберзлочинність 2001 р., ратифікована Україною 2006 р., Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства 2007 р., ратифікована Україною 2012 р.; на національному рівні – Закон України «Про захист суспільної моралі» 2003 р. і Кримінальний кодекс України.

Слід констатувати, що рівень кримінально-правової протидії використанню неповнолітніх у створенні порнографічної продукції залишається доволі низьким. Так, зокрема, незлочинними залишаються користування, виготовлення задля власних потреб дитячої порнографії та володіння нею, а також втягнення неповнолітніх за згодою до участі у створенні творів, зображень або кіно- та відеопродукції, комп'ютерних програм порнографічного характеру, що містять дитячу порнографію. Відповідно, положення КК України, а саме ст. 301, не відповідає міжнародним зобов'язанням України.

Проте слід навести і деякі позитивні зрушення у вказаній сфері. Так, 20.01.2010 р. був прийнятий Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії розповсюдженню дитячої порнографії» № 1819-VI відомий як «Закон 404» (за числом проголосувавших за нього народних депутатів), яким була встановлена кримінальна відповідальність

поширення об'єктів, що містять дитячу порнографію, або примушування неповнолітніх до участі таких об'єктів; 14.03.2018 р. був прийнятий Закон України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо захисту дітей від сексуальних зловживань та сексуальної експлуатації», яким було посилено відповідальність членів сім'ї та близьких родичів неповнолітнього за вчинення сексуальної розпусти.

Хоча й використання неповнолітніх віком до шістнадцяти років у створенні порнографічної продукції для власного користування й можливо кваліфікувати як злочини проти статеві свободи та недоторканості, вбачаємо необхідним передбачення окремої відповідності за це діяння. Такі зміни були запропоновані у Проекті Закону про внесення змін до статті 301 Кримінального кодексу України (щодо ввезення, виготовлення, придбання, зберігання, завантаження, надання доступу, збуту і розповсюдження порнографічних предметів) № 9028 від 03.09.2018 р. Вбачаємо, що внесення зазначених змін до ст. 301 КК України є актуальним, проте дієвими воно можуть стати лише із розробкою методики доказування кримінальними процесуальними засобами факту вчинення подібних діянь.

Одержано 19.04.2019

УДК 343.222(477)

Юрій Андрійович БІРІН,

курсант групи Ф4-201 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Фоменко М. В.

ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ НЕОСУДНОСТІ ОСОБИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

Питання щодо визначення та характеристики суб'єкта злочину завжди були і є актуальними. Одними із найбільш спірних у цій сфері лишаються проблеми осудності та неосудності. Адже не зважаючи на те, що поняття осудності та неосудності є кримінально-правовими поняттями, вони наповнені психологічним змістом, оскільки їхні ознаки характеризують психічну діяльність особи під час вчинення нею злочину.

Необхідно зазначити, що законодавець передбачив поняття осудної особи – обов'язкової умови суб'єкта злочину, у ч. 1 ст. 19 КК України. Осудною визнається особа, яка під час вчинення злочину могла усвідомлювати свої дії (бездіяльність) і керувати ними. Поняття неосудності є похідним від поняття осудності та по суті є його антиподом. Особа, що визнана неосудною, не несе кримінальної відповідальності за вчинене суспільно небезпечне діяння незалежно від його тяжкості.

Поняття стану неосудності введено законодавцем у ч. 2 ст. 19 КК України. Виходячи з нього, особа, діючи в стані неосудності, фактично не може усвідомлювати три юридично значимих обставини: 1) фактичну сторону

своїх дій; 2) соціальну значимість вчинених нею дій, тобто їхню суспільну небезпечність; 3) причинний зв'язок між своїми діями та їх суспільно небезпечним результатом.

На сьогодні формула неосудності складається з двох частин: медичного та юридичного критеріїв. Ці два аспекти чітко закріплені в законодавстві.

Медичний (біологічний) критерій неосудності пов'язаний із хворобливою природою психічного розладу здоров'я людини. До таких видів розладу належать хронічне психічне захворювання, тимчасовий розлад психічної діяльності, недоумство чи інший хворобливий стан психіки (ч. 2 ст. 19 КК України). Варто зазначити, що наявність медичного критерію ще не дає підстави для отримання висновку про неосудність особи, а є тільки підставою для встановлення юридичного критерію, за яким вже остаточно визначається стан неосудності.

Юридичний критерій неосудності свідчить про глибину ураження психіки особи та виражається у нездатності особи усвідомлювати характер та суспільну небезпеку діяння (бездіяльності) та у нездатності особи керувати власною поведінкою сааме внаслідок наявності психічного захворювання, тобто медичного критерію.

Осудність та неосудність – це реальні правові явища, проте своє вираження в законі вони знаходять лише у вигляді понять, які позначають відповідними правовими термінами.

Отже, правильне визначення змісту цих понять залежить не тільки від їхнього функціонального призначення у кримінально-правовому регулюванні, але й від того, наскільки адекватно їхні ознаки будуть відображувати інтелектуально-вольові процеси психічної діяльності людини. Тому питання «осудності» та «неосудності» як кримінально-правових категорій, а також відмінностей між ними і реалізація в практичному застосуванні залишаються відкритими та потребують законодавчого закріплення.

Одержано 28.04.2019

УДК 343.614

Наталія Іванівна БОЖКО,
курсант групи Ф2-201 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Фіалка М. І.

СПОСІБ УЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНУ ЯК ОBOB'ЯЗKOBA OЗHAKA ДОВЕДЕННЯ ДО САМОГУБCTBA

Особливої актуальності нині набуває проблема кримінально-правової оцінки діянь інших осіб, причетних до самогубства. В деяких випадках самогубство може бути наслідком попереднього, спрямованого на нього, соціально небезпечної поведінки інших осіб. Крім того, не виключені випадки використання витончених і підступних способів позбавлення життя іншої особи, коли фактично вчинене вбивство зовні виглядає як інша подія – самогубство. Такі діяння потрапляють в поле зору кримінального законодавства.

У Кримінальному кодексі України (далі – *КК України*) передбачено спеціальну норму, яка встановлює відповідальність за суспільно небезпечні діяння, інспірує самогубство або спробу вчинення самогубства: доведення до самогубства.

Доведення особи до самогубства або до замаху на самогубство, що є наслідком жорстокого з нею поводження, шантажу, примусу до протиправних дій або систематичного приниження її людської гідності саме це прописує законодавець у ст. 120 КК України.

Об'єктивна сторона даного злочину характеризується суспільно небезпечним діянням, суспільно небезпечним наслідком, причинно-наслідковим зв'язком та способом вчинення злочину.

Говорячи про спосіб вчинення злочину необхідно усвідомлювати той факт, що саме діяння, яке пов'язане з доведенням до самогубства або до замаху на самогубство, є наслідком реалізації певного способу вчинення такого діяння. При цьому, в кримінальному законі він передбачений в певних формах, а саме: жорстокого поводження з особою; шантаж особи; систематичне приниження людської гідності особи; систематичний протиправний примус до дій, що суперечать волі особи; схиляння до самогубства; інші дій, що сприяють вчиненню самогубства.

Розглянемо, як може проявлятися вищезазначена ознака в об'єктивній реальності.

Жорстоке поводження з особою може проявитися у безжальних, грубих діяннях винного, які спричиняють потерпілому фізичні чи психічні страждання – позбавлення їжі, сну, систематичне нанесення тілесних ушкоджень, примус до вчинення дій сексуального характеру.

Шантаж особи: вимагання, що здійснюється до певної особи, з метою вчинення певних дій на користь особи, що здійснює шантаж.

Систематичний протиправний примус до дій, що суперечать волі особи: домагання від іншої особи шляхом погрози, насильства чи інших подібних дій вчинити дії, які заборонені чинним законодавством.

Систематичне приниження людської гідності особи: багаторазові образи, глумління над потерпілим, цькування, поширення наклепницьких вигадок, інші принизливі ставлення до потерпілого.

Схиляння до самогубства: будь-які умисні ненасильницькі дії, спрямовані на те, щоб збудити в іншій особи бажання чи добитися від неї згоди вчинити суїцидальні дії (умовляння, пропозиція, надання порад, прохання, лестощі, примушування, переконання, залякування, підкуп, обіцянка винагороди або іншої вигоди, погроза припинити шлюбні або дружні відносини тощо).

Інші дії, що сприяють вчиненню самогубства: шкідливі дії фізичного, психологічного, економічного, юридичного тощо характеру, які були психотравмуючого характеру та мали наслідком самогубство потерпілого.

Одержано 22.04.2019

УДК 343.3/.7(477)

Максим Андрійович БУТ,

курсант групи Ф3-203 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Олішевський О. В.

ПРИМУШУВАННЯ ДО ВСТУПУ У СТАТЕВИЙ ЗВ'ЯЗОК У ЗЛОЧИНІ, ПЕРЕДБАЧЕНОМУ Ч. 1 СТ. 154 КК УКРАЇНИ

Сьогодні в Україні тривають процеси докорінного реформування усіх сфер життєдіяльності суспільства. Вкрай важливо, щоб ці процеси супроводжувалися науково обгрунтованими змінами законодавства, у тому числі й кримінального. Під час удосконалення його положень окрему увагу слід приділити приписам Розділу IV Особливої частини Кримінального кодексу України «Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи». Зокрема, це стосується норми, що встановлює відповідальність за примушування до вступу в статевий зв'язок (ст. 154 КК України). Тому метою даних тез доповіді є спроба визначити що слід розуміти під примушуванням до вступу в статевий зв'язок в злочині, передбаченому ч. 1 ст. 154 КК України.

З об'єктивної сторони розглядуваний злочин виражається у примушуванні особи до здійснення акту сексуального характеру з іншою особою. Акт сексуального характеру – це дії сексуального характеру, як ті, що пов'язані з проникненням в один із природних отворів іншої людини, так і не пов'язані з таким проникненням.

Під примушуванням розуміється протиправний психічний вплив на свідомість потерпілої особи, спрямований на приведення її у стан, за якого вона внутрішньо готова підкоритись вимогам суб'єкта примушування. У результаті потерпіла особа обмежується у можливості діяти за своєю волею (остання при цьому повністю не придушується), будучи вимушеною обрати той варіант поведінки, який суперечить її бажанням.

Характер примушування у диспозиції ч. 1 ст. 154 КК не конкретизовано. Ідеться, зокрема, про погрозу: розголосити відомості, які особа бажає зберегти в таємниці, але які немає підстав визнавати такими, що ганьблять її чи близьких родичів; розголосити відомості, які ганьблять особу, яка є близькою для потерпілого, але не є його близьким родичем; знищити, пошкодити або вилучити майно близької особи, яка не перебуває з потерпілим у родинних відносинах; обмежити свободу пересування; відмовити у працевлаштуванні та інші випадки, що не охоплюються диспозиціями ч. 2 і ч. 3 ст. 154 КК.

Даний злочин з усіченим складом визнається закінченим з моменту здійснення на волю потерпілої особи психічного тиску в певних формах. Та обставина, що потерпіла особа погодилась на вчинення щодо неї дії сексуального характеру або, навпаки, відхилила домагання, не впливає на кваліфікацію вчиненого за ст. 154 КК, але може бути врахована при призначенні покарання.

Таким чином, під примушуванням розуміється протиправний психічний вплив на свідомість потерпілої особи, в результаті якого вона внутрішньо готова підкоритись вимогам суб'єкта примушування до вступу в статевий

зв'язок. Його прикладами слід визнавати погрозу: розголосити відомості, які особа бажає зберегти в таємниці, але які немає підстав визнавати такими, що ганьблять її чи близьких родичів; розголосити відомості, які ганьблять особу, яка є близькою для потерпілого, але не є його близьким родичем; знищити, пошкодити або вилучити майно близької особи, яка не перебуває з потерпілим у родинних відносинах; обмежити свободу пересування; відмовити у працевлаштуванні та інші випадки, що не охоплюються диспозиціями ч. 2 і ч. 3 ст. 154 КК.

Одержано 09.04.2019

УДК 796.323.2(477)

Максим Володимирович ГАДЗАН,

курсант групи Ф2-302 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Казначеева Д. В.

ДО ПИТАННЯ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ В УКРАЇНІ

Питання легалізація вогнепальної зброї в Україні сприймається дуже гостро. Одним із способів самозахисту, є легалізація вогнепальної зброї для громадян. За останній час в Україні збільшилась кількість злочинів пов'язаних саме із застосуванням вогнепальної зброї, що є наслідком нестабільних політичної, економічної ситуаціями та бойовими діями на окупованих територіях держави, але не дивлячись на ці проблеми соціологічні дослідження показують що у період 2016–2019 років значно підвищилась свідомість громадян. Люди бажають відчувати себе у безпеці мати право та можливість захистити себе і свою сім'ю, приватну власність.

В Україні з моменту прийняття незалежності, особливо в тяжкі роки для становлення Української державності вчинялись спроби щодо лібералізації законодавства яке регулює право громадян на зброю, але це не призвело до змін у нормативно правовій базі. За весь час наукові і політичні діячі робили спроби через суб'єктів законодавчої ініціативи подати законопроекти на розгляд до Верховної ради України, але жоден з них так і не було прийнято оскільки дуже вагомий опір чинить вся система Міністерства внутрішніх справ тому що навіть законодавче регулювання дозволеної в Україні гладкоствольної та нарізної мисливської зброї відсутнє на належному рівні. Держава має тільки певні інструкції, накази та порядки, які є підзаконними нормативними актами. Питання необхідності надання громадянам вільного доступу до володіння зброєю є досі не дослідженим, думки науковців, а саме П. Л. Фріса, П. М. Мітрухова, С. М. Шуміленко, А. М. Колосок не є однозначними з цього приводу оскільки вони не висловлюють конкретного ставлення до цього питання а тільки наводять аргументи «за» і «проти».

Згідно статистичних даних, після того як петиція про Легалізацію вогнепальної зброї набрала необхідну кількість голосів до розгляду на порталі Офіційного інтернет-представництва Президента України думки громадян розділились, і за легалізацію вогнепальної зброї виступали всього 11 % населення, а відповідно проти були більше 80 %.

Проаналізувавши стан готовності і необхідності запровадження реформи у сфері збройної політики держави можна зрозуміти, що в Україні це призведе в більший мірі до негативних наслідків, ніж до позитивних. Так до негативних наслідків які проявляться після прийняття таких владних рішень доцільно віднести:

- збільшення кількості вбивств та самогубств від вогнепальної зброї, тому що навіть сама думка що у людини є пістолет на психологічному рівні вже впливає на її поведінку та відношення до оточуючих, робить її більш агресивною та самовпевненою;

- збільшення кількості осіб, засуджених за перевищення меж необхідної оборони, тому що звичайні громадяни не орієнтуються у межах та рамках кримінального законодавства що дуже тонко виділяє поняття необхідної оборони;

- збільшення випадків використання зброї при вчиненні інших злочинів, які виникають умисно або спонтанно на підставі алкогольного наркотичного сп'яніння або психологічного впливу на свідомість людини;

- створення небезпеки для поліції та інших органів виконавчої влади при затриманні злочинців, оскільки навіть після реформи поліції 70 % поліцейських не готові протистояти збройній агресії в умовах вулиці;

- зброя потрапить до рук злочинців, торговців зброєю і породить собою тіньовий ринок зброї яка буде оформлена через корумповані схеми;

- значно зросте кількість мітингів акцій демонстрацій які будуть переходити у збройні сутички, а відповідно і кількість постраждалих зростатиме;

- До позитивних аргументів легалізації коротко ствольної вогнепальної зброї можливо віднести:

- наповнення державного бюджету за рахунок осіб які бажають придбати зброю, розробка нової формули оподаткування для власників вогнепальної зброї;

- більш безпечне перебування вдома, особливо коли є цінне майно на яке можуть посягнути злочинці;

- морально-психологічний тиск на осіб які готують або мають намір вчинення злочину;

- здатність поліції більш швидко розслідувати злочини пов'язані із застосуванням вогнепальної зброї;

- прозора система очистки так званих «сірих» стволів які потрапили до рук громадян випадково.

Вільний доступ громадян до зброї може теоретично зменшити кількість злочинів, але тільки певної категорії, і як показує міжнародна практика збільшується кількість потерпілих від конкретних злочинів, і такі зміни на законодавчому рівні, коли населення масово не готове тримати у себе вогнепальну

зброю, може привести до великого кровопролиття, ускладнить роботу правоохоронних органів, створить страх та бажання самозахисту у пересічних громадян.

Одержано 14.04.2019

УДК 343.58

Вікторія Олександрівна ГЛУХЕНЬКА,

курсант групи Ф2-201 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Фіалка М. І.

ДО ПРОБЛЕМИ СУСПІЛЬНОЇ НЕБЕЗПЕЧНОСТІ ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ З ТВАРИНАМИ

Тваринний світ є одним з компонентів навколишнього природного середовища, національним багатством України, джерелом духовного та естетичного збагачення і виховання людей, об'єктом наукових досліджень, а також важливою базою для одержання промислової і лікарської сировини, харчових продуктів та інших матеріальних цінностей. Актуальність цієї проблеми полягає у тому, що кількість правопорушень, від яких потерпають тварини, стрімко зростає. Це свідчить про падіння принципів моральності по відношенню до братів наших менших, а також визначає схильність людей до проявів агресії. Однією з проблем, що нависли над нашим суспільством, є те, що люди своїми руками вбивають і катують братів наших менших, а вони є, перш за все, багатством України, її окрасою і гордістю, адже деякі з них є нашими символами і проживають виключно на території нашої Батьківщини. За останні 50 років, через людську діяльність, чисельність диких тварин та птахів скоротилося на 30 %, а щороку ця цифра зростає на 1 %. Проте, варто пам'ятати, що тваринний світ є одним з найуразливіших компонентів навколишнього природного середовища і виконує у життєдіяльності людини та розвитку суспільства важливі функції.

Небезпека даного злочину полягає в жорсткому поводженні з тваринами, знущання над якими формує у громадян, особливо у підлітків, почуття байдужості до страждань живих істот, що призводить до агресії, насилля, прояву вандалізму. Як показують кримінологічні дослідження, багато осіб, які у малолітньому або неповнолітньому віці неодноразово знущалися, били або безпідставно вбивали тварин, надалі вчиняли злочини, пов'язані з насильством.

Український дослідник Р. В. Вереша зазначає, що якщо умовно поділити злочини проти суспільної моральності, то такий злочин як жорстоке поводження з тваринами можна віднести до посягання на основні моральні принципи і цінності у сфері духовного і культурного життя суспільства.

Небезпечність діяння передбаченого даною статтею полягає в тому, що воно ставить під загрозу життя тварини та істотно ударяє по моральності суспільству. Це свідчить про падіння принципів моральності по відношенню до

братів наших менших, а також визначає схильність людей до проявів агресії. Під громадським порядком як об'єктом кримінально-правової охорони слід розуміти такий стан суспільних відносин, заснованих на нормах моралі та загальновизнаних правилах поведінки у суспільстві, який забезпечує зовнішньо нормальні умови функціонування підприємств, організацій та установ, спокійні умови праці, відпочинку та побуту людей, участі громадян у суспільному житті

Наприклад, у реєстрі судових рішень України за 2015 р. є справа, згідно з матеріалів якої, обвинувачений, розпиваючи спиртні напої зі своєю співмешканкою, вчинив сварку, в ході якої залишив місце проживання, після того як він повернувся додому і виявив, що його співмешканці немає. Після цього він, перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, з метою помсти, зневажаючи загальноприйняті в суспільстві норми моралі що до ставлення до тварин, вирішив нанести тілесні ушкодження собаці своєї співмешканки. Реалізуючи свій злочинний умисел, рукою притиснув до землі тварину, та наніс їй різано-рвану рану на шиї, в області гортані.

Підсумовуючи викладене вище, можна наголосити на тому, що жорсткому поводженню з тваринами притаманна одна з ознак, яка розкриває зміст злочину, а саме – суспільно небезпечне діяння. При цьому, суспільна небезпечність цього злочину в тому, що він посягає на суспільні відносини, які забезпечують загальноприйняті принципи моральності у сфері поводження з тваринами.

Одержано 22.04.2019

УДК 343.2(477)

Анюта Вікторівна ГРУБНІК,
курсант групи Ф1-204 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Шевчук Т. А.

ДО ПИТАННЯ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОСТУПКУ В УКРАЇНСЬКЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Сучасний етап розвитку української державності характеризується кризовими явищами та занепадом різних напрямків його життєдіяльності. Нажаль, ці процеси характерні і для правової сфери, яка є розбалансованою, у зв'язку з чим потребує реформування. Зокрема, щодо удосконалення процесу розслідування злочинів.

Закон про кримінальні проступки українська спільнота чекала достатньо довго, так ще у 2012 році в Кримінальному процесуальному кодексі України (далі КПК України) передбачалося спрощене провадження щодо кримінальних проступків. Але не було відповідного закону, яким би регулювався порядок розслідування кримінальних проступків та процедура їх розгляду. У

зв'язку з чим своєчасним та практично значущим є прийняття Верховною Радою України Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» (далі Закон), що відповідає вимогам сьогодення і стосується концептуальних позицій законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності. Закон був підписаний президентом України 19 квітня 2019 року. Верховна Рада ухвалила цей документ 22 листопада 2018 року.

Метою запровадження інституту кримінальних проступків визнається як здійснення поступової декриміналізації злочинів, обмеження сфери застосування покарань, пов'язаних із позбавленням волі, замінивши їх такими заходами кримінально-правового впливу, які не тягнутимуть за собою судимості, а в цілому – послаблення кримінально-правової репресії, а також приведення у відповідність до положень КПК України законодавчих актів, якими регулюються суспільні відносини кримінально-правового характеру.

Так, відповідно до Закону кримінальний проступок – це вид кримінального правопорушення, за вчинення якого передбачено кримінальну відповідальність у виді штрафу в розмірі не більше трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або інше покарання, не пов'язане з позбавленням волі.

Даним Законом визначено основні критерії розмежування кримінальних проступків і злочинів. Основним критерієм розмежування злочинів від проступку повинна стати матеріальна ознака цих діянь. Якщо для злочинів – це «суспільна небезпека», то для кримінального проступку вона є суттєво меншою і може визначатись як «суспільна шкідливість». Реальний прояв цієї відмінності перебуває у санкції норми, що передбачає відповідальність за конкретне діяння.

До категорії кримінальних проступків мають бути віднесені діяння, за які передбачене покарання у виді арешту на строк не більше шести місяців, обмеження волі на строк до двох років або інше, більш м'яке покарання за винятком основного покарання у виді штрафу в розмірі понад тисячу неоподаткованих мінімумів доходів громадян.

Злочиним визначатимуться суспільно небезпечні винні діяння (дія або бездіяльність), вчинене суб'єктом злочину, за яке передбачене покарання більш суворе, ніж за проступки.

Подібний поділ кримінального правопорушення закріплений і в кримінальних кодексах інших країн Європи, наприклад: ФРН, Естонія, Латвія, Швейцарія та Угорщина.

Такий підхід до розмежування кримінальних правопорушень спрямований вплинути на швидкість розслідування більш тяжких злочинів, адже спрощений порядок досудового розслідування у формі дізнання сприятиме зменшенню навантаження на органи досудового розслідування. За новим Законом встановлено скорочену процедуру у формі досудового дізнання, тривалість якого не повинна перевищувати 1 місяця з дня вручення особі повідомлення про підозру.

Отже, запропоновані зміни покликані сприяти забезпеченню більш швидкого розслідування кримінальних проступків, з одного боку, та зменшенню

навантаження на слідчих органів досудового розслідування, з іншого. Це повинно мати позитивний вплив на підвищення ефективності їх роботи щодо розслідування тяжких та особливо тяжких злочинів. Однак, на сьогоднішній день, запровадження інституту кримінального проступку хоча й здатне зблизити національне законодавство про кримінальну відповідальність із законодавством країн Європи, проте потребує свого подальшого доопрацювання з урахуванням особливостей та специфіки українського законодавства.

Одержано 01.04.2019

УДК 343.6

Анастасія Юрївна ДУДЧЕНКО,

курсант групи Ф1-301 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Авдєєв О. О.

ЕВТАНАЗІЯ ЯК ПРАВО В СУЧАСНОМУ СВІТІ

Про непорушне право на життя, що закріплюється в Конституції України знає кожен, людина наділяється ним з народження. Тому як людина має це право, так вона і в праві ним розпоряджатися, про що вже замислювались безліч країн, а деякі вже прийняли щодо цього питання свої рішення. Так зване легальне порушення цього права, у світі називають – евтаназія, практика припинення лікарем життя людини, яка має невиліковне захворювання на задоволення її прохання в безболісній або мінімально болісній формі що припиняють її страждання. За чинним кримінальним законодавством України евтаназія не є правомірною, однак фактично спостерігається пасивна евтаназія, за якої пацієнт може скористатися правом відмови від лікувальних заходів, що не тягне відповідальності для лікарського персоналу. Позбавлення життя за згодою потерпілого, що не виключає караності кваліфікується зазвичай, як злочин, передбачений ст. 115 КК України, як умисне вбивство; якщо так вчинено без згоди хворого, це кваліфікують як ненадання допомоги хворому мед. працівником, що спричинило смерть хворого або інші тяжкі наслідки – ч. 2 ст. 139 КК України.

Також, право на життя закріплено у ст. 281 ЦК України, у якій зазначено, що найголовнішим і невід'ємним правом людини є право на життя, що фізична особа не може бути позбавлена життя. В ч. 4 цієї ж статті вказано, що заборонено задовольняти прохання фізичної особи про припинення її життя.

Явище евтаназії має прояв у суспільному житті сучасних країн світу, його правове врегулювання і наукове обґрунтування становить вирішення безлічі юридичних, соціальних, медичних, етичних і філософських проблем для деяких країн. Тому для нас важливо порівняти впровадження явища евтаназії в країнах світу, щоб зрозуміти доцільність впровадження в Україні.

Відповідно до сучасного етичного словника: *Евтаназія* – (нім. Euthanasie від грец. eu – добре і thanatos –смерть) – 1) тиха безболісна смерть; 2) умертвіння невиліковно хворого для того, щоб припинити його страждання.

У наш час евтаназія дозволена за певних умов у Голландії, Бельгії, Нідерландах, Люксембурзі, Німеччині, Швейцарії, в деяких штатах США, а в багатьох країнах обговорюється питання про її легалізацію.

Проблема евтаназії і до цих пір залишається дискусійною. Евтаназія як умертвіння породжує численні правові, соціальні і моральні проблеми, які стосуються дій як тих, хто здійснює і дає згоду на умертвіння, так і хворого.

Аргументи за «право на смерть»

– Евтаназія дозволяє в повній мірі реалізувати право людини розпоряджатися своїм життям, в тому числі приймати рішення про припинення власного життя;

– Людина визнається найвищою цінністю, а отже, і її реальне благополуччя, потреби і право на самовизначення, право на свободу, право на повагу гідності, право на гідну смерть мають бути гарантовані й забезпечені повною мірою; Евтаназія забезпечує реалізацію одного з основоположних принципів права – принципу гуманізму. Евтаназія є гуманною, бо припиняє страждання і муки невиліковно хворого;

– Держава і суспільство мають визнати таке право не заради всіх, а заради тієї невеликої групи людей, які дійсно його потребують.

Щодо України, то із законодавства евтаназія не визнається у будь-якій своїй формі, зокрема, про це йдеться в п. 2 ст. 52 «Основ законодавства про охорону здоров'я України», який забороняє пасивну евтаназію, а також в п. 3 ст. 52 цього нормативного акту, де забороняється й активна евтаназія.

Але фактично евтаназія існує в нашому українському суспільстві, коли особа відмовляється від лікування, тим самим лікар звільняється від відповідальності або коли лікар не надає кваліфіковану допомогу, чим заподіює особі смерті (де це може трапитись за прохання хворого, чи без його відома), що в подальшому буде кваліфікуватися з боку кримінально-правового аспекту як злочини, якщо ці дії звичайно помітять і викриють.

І поки в Україні будуть розмірковувати нам впровадженням евтаназії, вона буде проявлятися і існувати у неконтрольованому стані.

Одержано 13.04.2019

УДК 343.59

Ельвіра Русланівна ЄЛІСОВА,

курсант групи Ф2-201 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Фіалка М. І.

ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЗМІСТУ ПОНЯТТЯ ПОТЕРПІЛОЇ ОСОБИ ПРИ ВТЯГНЕННІ НЕПОВНОЛІТНІХ У ЗЛОЧИННУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Ми не раз зустрічаємось з проблемою втягнення неповнолітніх у злочинну та іншу антигромадську діяльність (ст. 304 КК України), що посягає на основи суспільної моралі у сфері розвитку і виховання молодого покоління,

створює для них аморальні погляди та навички, що саме істотно впливає на рівень злочинності неповнолітніх.

Втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність є актуальною темою. Цей злочин посягає на основи суспільної моралі у сфері розвитку і виховання молодого покоління, створює для них спотворені орієнтири, прищеплює асоціальні ідеї, аморальні погляди й навички, істотно впливає на рівень злочинності неповнолітніх. Особливо небезпечними є дії, спрямовані на втягнення осіб, які не досягли вісімнадцятирічного віку, у злочинні групи, у вчинення тяжких або особливо тяжких злочинів, а також тих, які поєднані з незаконним обігом наркотичних засобів або зброї, із застосуванням насильства посягають на статеву свободу та статеву недоторканність особи. Потерпілою особою від цього злочину виступають неповнолітні особи чоловічої чи жіночої статі, які не досягли 18-річного віку. Кримінальний кодекс України поняття неповнолітнього не надає. Згідно зі статтею 6 Сімейного кодексу України зазначимо, що правовий статус дитини має особа до досягнення нею повноліття, тобто 18 років. Відповідно до статті 31, 32 Цивільного законодавства України, повна дієздатність особи настає з вісімнадцяти років.

Малолітньою вважається дитина до досягнення нею чотирнадцяти років. Неповнолітньою вважається дитина у віці від чотирнадцяти до вісімнадцяти років. Маємо зазначити, що відповідно до ст. 1 Закону України «Про охорону дитинства», дитина – особа віком до 18 років (повноліття), якщо згідно із законом, застосовуваним до неї, вона не набуває прав повнолітньої раніше. Як бачимо, повнолітньою може бути визнана особа до досягнення нею 18 річного віку, в разі наявності для того законних підстав. У чинному законодавстві про кримінальну відповідальність, хоча прямо не зазначається, однак з аналізу його положень можна зробити висновок, що дитиною в кримінально-правовому сенсі є особа, яка не досягла 18 років, незалежно від інших чинників.

Встановлення такої вікової межі пов'язується, насамперед, з особливостями формування емоційно-вольової сфери психіки неповнолітніх. Втягнення завжди має на увазі наявність причинного зв'язку між діями дорослої особи та виникненням у неповнолітнього бажання вчинити протиправні дії.

Злочин ст. 304 КК України вважається закінченим з моменту здійснення дорослою особою дій, які спрямовані на втягнення неповнолітнього у злочинну або іншу антигромадську діяльність, незалежно від того, вчинив неповнолітній злочин або інші антигромадські дії чи ні. При відсутності ознак втягнення дорослої особи, що вчинили злочини в групі з неповнолітніми, несуть відповідальність за співучасть у конкретних злочинах. Відповідальність за втягнення неповнолітньої особи у злочинну діяльність настає в разі вчинення ним хоча б одного злочину.

Отже, підсумовуючи сказане, необхідно наголосити, втягнення в злочинну діяльність неповнолітніх є психічний чи фізичний вплив на неповнолітнього, вчинений дорослою особою з метою схилити до вчинення злочину або участі в ньому в ролі співвиконавця в антигромадських діях. Таке втягнення пов'язане з безпосереднім впливом на неповнолітнього й може бути

вчинене способом погрози, обману, шантажу, поради, переконання, обіцянки тощо.

Одержано 19.04.2019

УДК 340.12;342.726

Дарина Олегівна КЛИМЕНКО,

курсант групи Ф1-204 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Шевчук Т. А.

ДО ПИТАННЯ ПРО ВІК КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОГРОЗУ ВБИВСТВОМ

Верховенство права людини на життя над усіма іншими майновими і немайновими правами обумовлене самою його природою. Це підтверджується і цілою низкою міжнародно-правових документів: Загальна декларація прав людини, Європейська конвенція захисту прав людини та основних свобод, Міжнародний пакт про громадянські та політичні права (1966 р.) та ін.

Конституцією України визнано, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю.

Пріоритет права на життя над іншими правами знаходить своє відображення і у кримінальному законодавстві України. Так, розділ II Особливої частини Кримінального кодексу України (далі КК України) містить ряд норм щодо кримінально-правового захисту людського життя, як найвищої цінності.

Кримінально караними визнаються як різні види вбивств (ст. 115–119 КК України), так і погроза вбивством (ст. 129 КК України) – злочин, об'єктивна сторона якого проявляється у залякуванні потерпілого позбавленням його життя. Таке залякування може бути виражене у будь-якій формі: усно, письмово, шляхом демонстрації зброї тощо. Погроза вбивством має бути конкретною і реальною. Реальність погрози визначається достатнією підстав побоюватися її виконання, які у кожному випадку є різними. При визначенні реальності погрози значення має з'ясування форми, місця, часу, обстановки її висловлення, характеру попередніх взаємовідносин між винним і потерпілим тощо. Особливе значення має сприйняття погрози потерпілим, очевидцями погрози та іншими особами, які про неї дізналися.

Суб'єктом цього злочину законодавець визначає фізичну осудну особу, яка досягла віку кримінальної відповідальності. Тобто – загальний вік (16 років).

Питання, що стосуються віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність, є достатньо широко висвітленим в науковій літературі. Дослідження з цього приводу проводили такі вчені, як Н. Л. Березовська, В. М. Бурдін, Я. М. Квітка, Н. Я. Ковтун, В. Я. Тацій та ін. Метою цієї роботи є чітке окреслення віку, з досягненням якого особа підлягає кримінальній відповідальності саме за погрозу вбивством.

Відповідно до частини 1 ст. 22 КК України кримінальний відповідальності за погрозу вбивством підлягають особи, яким на момент вчинення злочину виповнилося шістнадцять років. Однак, в той же час, згідно з частиною 2 ст. 22 КК України за вчинення умисного вбивства, кримінальна відповідальність передбачена з 14-ти років. З настанням такого ж віку передбачена кримінальна відповідальність за вчинення спеціальних видів погрози та за вчинення злочинів, в яких погроза є способом їх вчинення (наприклад, ст. 187, 189, 345, 350 КК України). Як справедливо з цього приводу зазначає В. В. Шаблистий, таке рішення, мабуть, було керовано тим, що у 14-річному віці суб'єкт здатний усвідомлювати суспільну небезпечність вчинюваних ним дій. Що ж стосується погрози вбивством як самостійного складу злочину, передбаченого ст. 129 КК України, то законодавець, необгрунтовано підвищив (порівняно із вбивством) вік кримінальної відповідальності. Встановлюючи відповідальність з 14-ти років за вбивство, за спеціальні види погрози застосування фізичного насильства законодавець вважає, що дії винного є результатом його інтелектуальної діяльності, а інтелект суб'єкта достатньо розвинений, щоб розуміти суть таких діянь. Водночас, встановивши відповідальність за погрозу вбивством з 16-ти років, він, тим самим, визнав, що інтелект у підлітків у віці від 14-ти до 16-ти років ще недостатньо розвинений, щоб розуміти суть злочину, передбаченого ст. 129 КК України.

Таким чином, очевидно є певна суперечність щодо законодавчого встановлення віку кримінальної відповідальності за вбивство та погрозу вбивством. Виходить так, що неповнолітній у віці від 14 до 16 років має уявлення і усвідомлення про суспільну небезпечність вбивства та спричинення дій, в яких саме погроза є способом їх вчинення, а погрожуючи вбивством не усвідомлює суспільну небезпечність цього діяння (ст. 129 КК України), що є деякою мірою нелогічним. Зниження віку кримінальної відповідальності за вчинення злочину, передбаченого ст. 129 КК України «Погроза вбивством» сприятиме однаковій правовій оцінці злочинних дій, які мають однакову природу.

Одержано 09.04.2019

УДК 343.91

Сергій Анатолійович ЛЕВЕНЕЦЬ,
курсант групи Ф1-303 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Фіалка М. І.

ДО ПРОБЛЕМИ ВСТАНОВЛЕННЯ МОРАЛЬНИХ ОЗНАК ОСОБИ – ОРГАНІЗАТОРА ЗЛОЧИННОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

На нашу думку, серед всієї строкатої сукупності осіб, які є суб'єктами злочинів, найбільшу суспільну небезпечність має організатор злочинної організації. Аргументацією моєї думки виступає той факт, що метою злочинної організації завжди є вчинення тяжких або ж особливо тяжких злочинів, тобто

загальним об'єктом злочинних посягань виступають життєво важливі інтереси суспільства та держави, уся сукупність соціально корисних відносин/соціальних цінностей. Саме він являє собою найрозумнішого, а тому і найнебезпечнішого представника кримінального світу, виявлення та знешкодження якого повинно мати наслідком крах злочинної організації, а отже і забезпечення безпеки суспільства від злочинних посягань.

За останні роки в Україні простежується спадання в динаміці виявлення та розкриття злочинів, передбачених статтею 255 ККУ (Створення злочинної організації). Кількість осіб, яких виявлено та яким було повідомлено про підозру за вищезазначеною статтею ККУ за 2018 рік становить лише 26,92 % в порівнянні з тими ж показниками 2016 року, що, на нашу думку, недвозначно говорить про проблему виявлення та встановлення злочинців даного типу.

Соціально-демографічні ознаки даного типу злочинців, які можна знайти на офіційному сайті Генеральної прокуратури України, а також їх рольові ознаки у злочинному середовищі характеризують особу лише зовнішньо, не окреслюючи її внутрішнього змісту. Останній розкривається через морально-психологічні якості, які допомагають нам з'ясувати, чому дана особа вчинила злочин і яке її ставлення до скоєного.

Але, враховуючи максимально допустимий обсяг роботи, пропонуємо в повній мірі розглянути моральні ознаки керівника злочинної організації, не звертаючись до її психологічних (інтелектуальних, емоційних і вольових) якостей.

Моральні ознаки особи характеризують її: 1) світогляд; 2) духовність; 3) погляди, переконання; 4) ціннісні орієнтації.

Керівник будь-якого злочинного об'єднання чітко вирізняється негативним або байдужим ставленням до виконання своїх громадських обов'язків, додержання правових норм, вибором незаконних шляхів збагачення, способів та засобів задоволення особистих потреб, егоїзмом, ігноруванням суспільних інтересів.

Їх моральна свідомість значно спотворена, її дефекти мають глибокий характер, переростають у певні, властиві злочинному світу переконання. У них немає почуття відповідальності за свої неправомірні дії, вони не цінують власну честь і гідність, проте з легкістю нехтують гідністю інших, ігнорують громадську думку про свою негідну поведінку, їм не властиві почуття справедливості, твердість волі в дотриманні морального обов'язку.

Особи, яким інкримінують створення злочинних організацій, вступаючи в конфлікт із законом, вважають правове свавілля за буденність, не маючи при цьому жодних сумнівів чи докорів сумління. Усвідомлюючи, що виконання правових норм є необхідним обов'язком, ставлять себе вище за вимоги норм права. Кримінологічні дослідження щоразу підтверджують істотну специфіку правової свідомості злочинців. Особи, котрі вчиняють дані злочини, виявляють явну неповагу до закону, впевнені, що закон можна обійти, порушити в будь-якій ситуації на користь особистим або кланово-груповим інтересам. Вони сподіваються (іноді безпідставно) на власну кримінально-правову безкарність.

У системі їхніх ціннісних орієнтацій на першому місці стоять егоїстичні й корисливі спрямування, вигода, кар'єризм, власний добробут, самолюбство та свавілля.

Одержано 22.04.2019

УДК 343.3/.7(477)

Владислав Дмитрович ЛИМАР,

курсант групи ФЗ-203 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Олішевський О. В.

ОБМАН ЯК СПОСІБ УЧИНЕННЯ ЗГВАЛТУВАННЯ АБО СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛЬСТВА

Згвалтування містить в собі велику суспільну небезпечність. Наслідками його можуть бути тимчасові та тривалі розлади здоров'я, психічні розлади, зараження венеричною хворобою, самогубства, тілесні ушкодження, смерть тощо. А у зв'язку зі змінами законодавства, розробка протидії цій злочинності сьогодні як ніколи актуальна.

Відповідно до ч. 1 ст. 152 КК, згвалтування – це вчинення дій сексуального характеру, пов'язаних із вагінальним, анальним або оральним проникненням в тіло іншої особи з використанням геніталій або будь-якого іншого предмета, без добровільної згоди потерпілої особи. Про способи вчинення згвалтування, на відміну від старої редакції даної норми, тут мова не йде. Проте, саме застосування фізичного насильства, погрози його застосуванням, обману, як і використання безпорадного стану, вказують на відсутність добровільної згоди потерпілої особи на сексуальне проникнення як обов'язкової ознаки об'єктивної сторони згвалтування. Тому метою даних тез доповіді є спроба визначити обман як спосіб вчинення гвалтування або сексуального насильства.

У словниках обман визначають як:

- 1) неправдиві слова, вчинки, дії і т. ін.;
- 2) невідповідність істині; те, чого немає насправді; брехня;
- 3) будь-яке висловлювання, що не відповідає реальності;
- 4) приховування правди;
- 5) хибне сприйняття дійсності, зумовлене неправильним, викривленим відображенням її органами чуття.

Проте, не будь-який обман може розглядатися як спосіб згвалтування. Наприклад, невиконання обіцянки одружитися після статевих зносин не може визнаватися згвалтуванням. В даній статті КК України обман забезпечує дії сексуального характеру поза волею потерпілої особи.

Таким чином, обман, як спосіб вчинення гвалтування або сексуального насильства, – це повідомлення неправдивої інформації, або приховування правди, чи вчинення неправдивих дій, що може проявитися, наприклад, в таких

ситуаціях: винна особа вдавала із себе ту, з якою потерпіла особа бажала мати статеві зносини; винна особа, отримавши згоду на надання медичних послуг потерпілій, вчинила дії сексуального характеру тощо.

Одержано 11.04.2019

УДК 796.323.2(477)

Вікторія Олександрівна ЛИСАК,

курсант групи Ф2-303 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Казначеева Д. В.

КІБЕРБУЛІНГ ЯК ВИД ХУЛІГАНСТВА

Кібербулінг – це новітня форма агресії, яка містить в собі дії з метою принизити людину з використанням інформаційно-комунікаційних засобів: мобільних телефонів, електронної пошти, соціальних мереж тощо. Кібербулінг став популярним з розвитком соціальних мереж, дослівно з англійської це слово перекладають як «віртуальне бичування». Притягнути до відповідальності віртуального хулігана дуже важко, неможливо поскаржитися на нього класному керівникові чи директору. Світ, у якому діють кібербулери, начебто є віртуальним, але шкода, яку вони можуть завдати, – цілком реальна, а наслідки інколи навіть і трагічними. Також такі особливості кібербулінгу, як анонімність і безкарність, зумовлюють труднощі його дослідження. Оскільки про явище кібербулінгу люди у Європі дізналися раніше, ніж в Україні, тому ці країни мають більший досвід у боротьбі з кібертероризмом. Беручи до уваги дослідження західних журналістів, більше половини опитаних визнали, що щодо них застосовували кібербулінг у форм внецензурної лайки. Кожному четвертому користувачеві пропонували відвідати порнографічний сайт чи переглянути відео, що містить сцени насильства. В Україні масштабних досліджень проблем кібербулінгу та його потенційної небезпеки не проводили. Проте з теле – та інтернет-джерел, а іноді й з власного досвіду читачів, відомо, що віртуальна агресія в нашій країні набирає обертів. Можна продовжити наводити приклади, і кожен вноситиме свої ремарки у поняття кібербулінгу. На мінімальному етапі розуміння цього поняття містяться жарти, що інколи неможливо прийняти за булінг. Але якщо дивитися з іншого боку, то це зовсім не жарти, а віртуальний психологічний терор, що завдає непоправної шкоди психіці школярів, інколи навіть призводить до смерті.

Жертви кібербулінгу найчастіше зверталися до дорослих за допомогою, бо бояться додаткового покарання, тобто позбавлення можливості користування комп'ютером чи мобільним телефоном, оскільки це видається дорослим логічною реакцією. Боротьбу з кібербулінгом ускладнює безкарність в інтернет-просторі, коли кожен може видати себе за будь-кого, не відповідаючи за наслідки дій. Найкраще що можуть зробити батьки та вчителі –

виховувати в дитині упевненість в собі, розказувати їй про небезпеку, будувати довірливі відносини. Тоді у разі виникнення такої ситуації діти одразу будуть звертатись по допомогу до дорослих.

Подолати явище кібербулінгу в принципі неможливо, адже контролювати віртуальне середовище, в якому «живе» дитина, також укр. важко. Але є певні стратегії профілактики кібербулінгу, які допомагають захистити дитину. 18 грудня 2018 року Верховна Рада України прийняла Закон "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню). Чим зумовлені такі законодавчі кроки, та чого очікувати від нововведень закону? Як працюватиме новий інструмент захисту прав дитини? Новий закон доповнює Кодекс України про адміністративні правопорушення статтею 173-4, в якій визначено поняття булінгу.

З прийняттям нового закону ситуація змінилася. Відтепер вчинення будь-якої форми булінгу (цькування) неповнолітньої чи малолітньої особи буде каратися штрафом від 850 до 1700 грн або громадськими роботами від 20 до 40 годин. Такі діяння, вчинені повторно протягом року після або групою осіб каратимуться штрафом у розмірі від 1700 до 3400 грн або громадськими роботами на строк від 40 до 60 годин. У разі вчинення булінгу (цькування) неповнолітніми від 14 до 16 років, відповідатимуть його батьки або особи, що їх замінюють. До них застосовуватимуть покарання у вигляді штрафу від 850 до 1700 грн або громадські роботи на строк від 20 до 40 годин. Разом з тим, Закон зобов'язує педагогічних працівників повідомляти керівників закладів освіти про виявлені факти булінгу (цькування) серед школярів. Як реагуватиме адміністрація закладу на замовчування цькування педагогами законом не передбачено. Процедура притягнення до адміністративної відповідальності за булінг (цькування) учасника освітнього процесу наступна. Після того, як повідомлення про факт вчинення булінгу (цькування) надійшло до органів правопорядку, підрозділи ювенальної превенції Національної поліції України складають протокол про вчинення адміністративного правопорушення із зазначенням статті Кодексу. Після цього справа про адміністративне правопорушення передається на розгляд до відповідного суду або судді за місцем вчинення правопорушення.

Подолати явище кібербулінгу в суспільстві можливо лише спільними зусиллями. І деякі кроки в цьому напрямку уже зроблено. Проблема булінгу в Україні залишається актуальною та потребує уваги і активних дій з боку державних інституцій, закладів освіти та всіх людей, небайдужих до проблеми цькування.

Одержано 24.04.2019

УДК 343.9:343.72

Богдан Сергійович ЛИФИРЕНКО,

курсант групи Ф1-301 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Фіалка М. І.

КОМП'ЮТЕРНЕ ШАХРАЙСТВО ЯК РІЗНОВИД КОМП'ЮТЕРНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Наш час можна охарактеризувати як епоху становлення інформаційного суспільства, впровадження високих комп'ютерних технологій у повсякденне життя людей. Електронно-обчислювальна техніка, Інтернет, мобільний зв'язок – нині знаходяться у безперервному розвитку і стали доступними різним прошаркам населення. Це зумовило появу нових сервісів та послуг, серед яких електронні платіжні системи, листування, соціальні мережі, торговельні платформи на яких проводяться торгівля, Інтернет-аукціони тощо.

Об'єднання комп'ютерних мереж і комунікацій створило умови для виникнення нових, народжених інформаційним суспільством, видів злочинних посягань проти власності – шахрайств, що вчиняються з використанням комп'ютерних мереж. Даному виду злочинів притаманні такі характеристики як велика суспільна небезпека, слабкий контроль з боку суспільства і правоохоронних органів, інтелектуальність, висока латентність, низький ризик для злочинця і, при цьому, порівняно легкий успіх, конфіденційність дій, анонімність будь-якого користувача. Боротьба з шахрайствами даного виду повинна включати комплекс соціальних, технологічних і кримінально-правових заходів протидії. Треба відмітити, що в юридичній науці розрізняються наступні кримінологічні групи комп'ютерних злочинів: економічні комп'ютерні злочини; комп'ютерні злочини проти особистих прав і недоторканності приватної сфери; комп'ютерні злочини проти суспільних і державних інтересів. До комп'ютерних злочинів у сфері економіки відносяться різні форми розкрадання шляхом неправомірного доступу в автоматизовані системи забезпечення діяльності різних установ.

На жаль, на даний момент ні у світовій, ні у вітчизняній практиці немає єдиного і точного визначення «комп'ютерного шахрайства». На думку С.В. Шапочки комп'ютерне шахрайство в більшості випадків є видом економічного шахрайства. Однак, воно може бути і проявом загальнокримінального шахрайства. Під комп'ютерним шахрайством він розуміє заволодіння грошовими коштами або завдання майнової шкоди шляхом використання банкоматів, мережі Інтернет, гральних автоматів, кредитних карт (кардінг) та інших платіжних засобів, а також шляхом маніпуляцій з програмами вводу-виводу і з використанням стільникового телефонного зв'язку.

Комп'ютерне шахрайство, як і комп'ютерні злочини, має дуже високу латентність. Відомими стають лише 10–15 % злочинів із усіх учинених. Це зумовлено тим, що багато організацій намагаються вирішити конфлікт своїми силами. По-друге, співробітники служб безпеки різних фінансових установ

чи великих компаній приховують прикрі факти злочинних посягань, як доказ власної непрофесійності. По-третє, часто потерпілі просто не здогадуються, що стали жертвою.

Сфери діяльності, в яких вчиняються комп'ютерні злочини, різноманітні. Найбільша частина комп'ютерних шахрайств учиняється в кредитно-банківській сфері – близько 70 %. Далі йдуть: злочини в сфері стільникового зв'язку – 20 % і сфера електронної комерції – близько 5 %.

Як висновок, можна наголосити на тому, що комп'ютерне шахрайство та злочини, вчинені у сфері інформаційних технологій є новими видами злочину. Вони мають високу латентність, необмежені у часі та просторі, велику кількість способів вчинення та низький рівень контролю з боку влади, що робить їх перспективним видом заробітку коштів у професійних злочинців.

Одержано 15.04.2019

УДК 796.323.2(477)

Маргарита Миколаївна МИХАЙЛІК,

курсант групи Ф2-301 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Казначеева Д. В.

ВІКТИМБЛЕЙМІНГ – НОВА ПРОБЛЕМА ЧИ СЬОГОДНІШНІ РЕАЛІЇ?

На сьогоднішній день все більше постає питання причин зґвалтування, адже з кожним днем випадки зґвалтувань в рази збільшуються. Але замість того щоб звинуватити кривдника суспільство звинувачує саму жертву. Це – віктимблеймінг (від англ. victimblaming – звинувачення жертви). І наше суспільство дуже часто використовує саме цю реакцію на злочини сексуального характеру.

Чому взагалі виникає таке явище? Звинувачуючи потерпілу людину в тому, що з нею сталося, ми несвідомо намагаємося відгородити себе від таких випадків. Вказуючи на її хибу, стверджуючи, що з нами такого не станеться, бо діятимемо «за правилами» які давно існують в нашому суспільстві.

Досить часто можна почути, що жінка заслужила це, бо сама спровокувала чоловіка, відверто одягнувшись, випивши занадто багато вина, і взагалі «навіщо вона туди пішла?» Ще з юності дівчат лякають зґвалтуванням: не одягати короткої спідниці, не пити в компанії хлопців, не ходити темними вулицями, носити газовий балончик і таке інше. Складається враження, ніби, дотримуючись цих «правил», дівчина буде в безпеці. Але ж юнака не виховують словами: «Дівчат гвалтувати не можна!» Це, напевно, було б смішно. І все ж бувають ситуації, коли відмову не сприймають серйозно, а сп'яніння чи слабкість використовують.

Віктимблеймінг глибоко вкоренився в суспільстві й сприяє розмноженню насильства. До XXI століття жінки подолали величезний шлях, щоб

почуватися захищеними й значущими в суспільстві. Однаке його частина досі надає захист злочинцям, розглядає сексуальне насильство як річ буденну, розвиваючи культуру зґвалтування.

Існує навіть переконання, що гвалтують тільки певну категорію жінок – тих, хто не дотримується правил «безпечної поведінки». Повністю ігнорується той факт, що сексуальне насильство може бути між чоловіком і дружиною (бо секс із чоловіком сприймається як подружній обов'язок). Також заперечуються випадки зґвалтування секс-робітниць. Культура зґвалтування не визнає, що одного образу «жертви зґвалтування» не існує, і єдине, що об'єднує жінок, які зазнали насильства, – нещастя опинитися поруч із гвалтівником.

На сьогодні в політиці зроблено видимі кроки, покликані перенести тему сексуального насильства з приватного життя окремих людей у суспільну площину. Після флешмобу #яНеБоюсьСказати народні депутатки і депутати України внесли на розгляд Верховної Ради законопроект «Про внесення змін до деяких законів України у зв'язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами» (насправді його почали готувати дуже давно, але довго не виносили на розгляд). Ідеться про Стамбульську конвенцію, яку Україна підписала 7 листопада 2011 року, але досі не ратифікувала. Восени 2016 року Міжнародний жіночий правозахисний центр «Ла Страда – Україна» запустив національну кампанію «Стоп насильству!», яку ініціювало і запровадило Міністерство у справах сім'ї, молоді та спорту, громадські і міжнародні організації. У цій кампанії взяли участь політики (прем'єр-міністр Володимир Гройсман, генеральний прокурор Юрій Луценко, голова офісу Ради Європи в Україні Мортен Енберг), а також військові і поліцейські – у рамках кампанії вони виступили за ратифікацію Стамбульської конвенції.

Наразі в законодавстві України існує п'ять злочинів проти статевої свободи й статевої недоторканності особи:

- Зґвалтування – від трьох до п'яти років (ст. 152).
- Насильницьке задоволення статевої пристрасті неприродним способом (тобто інші форми задоволення статевої пристрасті, окрім безпосереднього статевого акту) – до п'яти років (ст. 153).
- Примушування до вступу в статевий зв'язок – до шести місяців або штраф до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів (ст. 154).
- Статеві зносини з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку, – до п'яти років (ст. 155).
- Розбещення неповнолітніх – до п'яти років (ст. 156).

Отже, процес ратифікації Стамбульської конвенції, внесення змін до Розділу IV. Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканності особи ККУ та супутні обговорення – важливі кроки до того суспільства, у якому жінка може одягати коротку спідницю, гуляти в безлюдному парку, повертатися пізно додому, спати на вулиці, ходити на побачення з малознайомими людьми та на гарячі вечірки з друзями. Просто одягати, гуляти, повертатися,

спати –без загроз, без страху. А також до суспільства в якому поняття віктим-блеймінгу перестає існувати.

Одержано 17.04.2019

УДК 343.9

Віталій Олегович НАЙДА,

курсант групи Ф1-303 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Шевчук Т. А.

ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГРАЛЬНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Азартні ігри мають багатовікову історію. Дуже багато загадок про них міститься в народних переказах різних культур з усього світу. Їх існування супроводжувало і всю історію розвитку незалежної України. Визначення поняття азартних ігор було офіційно закріплено в Законі України «Про заборону грального бізнесу в Україні» від 15 травня 2009 р. (далі – Закон).

Відповідно ч. 1 ст. 1 Закону, гральний бізнес – це діяльність, пов’язана з організацією, проведенням та наданням можливості доступу до азартних ігор у казино, на гральних автоматах, комп’ютерних симуляторах, у букмекерських конторах, в інтерактивних закладах, в електронному (віртуальному) казино незалежно від місця розташування сервера. У ч. 2 цієї статті визначено, що азартна гра – це будь-яка гра, обов’язковою умовою участі в якій є сплата гравцем грошей, у тому числі через систему електронних платежів, що дає змогу учаснику як отримати виграш (приз) у будь-якому вигляді, так і не отримати його залежно від випадковості. Важливо зазначити, що обов’язковою ознакою азартної гри є те, що одержання або неодержання гравцем виграшу (призу) перебуває у вирішальній залежності від випадковості, а також те, що особа, яка сплачує гроші за гру, безпосередньо бере в ній участь. Також важливою ознакою є стан азарту, тобто емоційний стан, пов’язаний із психологічним збудженням, неможливістю відірватися від гри та повністю контролювати свої дії.

Згідно із зазначеним Законом, до азартних ігор не належать різноманітні розіграші, гра в більярд, гра в кеглі (боулінг) та інші ігри, які проводяться без одержання гравцем призу (виграшу), творчі конкурси, спортивні змагання, лотереї тощо.

На виконання основних положень цього Закону, чинний Кримінальний кодекс України (далі КК України) у 2010 р. було доповнено ст. 203-2 «Зайняття гральним бізнесом», тобто, фактично – криміналізовано такого роду злочинну діяльність. Згідно із цією нормою, суб’єктом злочину визнаються організатори азартних ігор, фізичні та юридичні особи – суб’єкти підприємницької діяльності, що здійснюють діяльність з організації і проведення азартних ігор з метою отримання прибутку.

За змістом же аналізованого раніше Закону, суб'єктами цього злочину також можуть виступати особи, які фактично виступають в ролі зазначених організаторів, але при цьому не зареєстровані як суб'єкти підприємницької чи іншої господарської діяльності.

Не можуть визнаватися суб'єктами цього злочину ті особи, яких організатор набирає за договором для виконання окремих видів робіт чи надання певних послуг, зокрема касири, продавці, круп'є, оператори тощо. Це здається дещо невинуватим, адже фактично такі особи сприяють зайняттю гральним бізнесом.

Означені та ряд інших розбіжностей в законодавчих актах свідчать про існування певних прогалин в правовому регулюванні грального бізнесу в Україні.

Ми вважаємо, що одним із варіантів урегулювання цього питання може бути легалізація грального бізнесу в окремих ігрових зонах задля поповнення бюджету за рахунок продажу ліцензій для організації такого бізнесу. За підрахунками Міністерства фінансів, азартні ігри змогли б приносити не менше 5 млрд грн додаткового доходу, причому частка онлайн-казино в цьому сегменті становить близько 20 %. Нині казино легально працюють у багатьох країнах світу, наприклад, у Європі: Великобританії, Італії, Німеччині, Польщі, Латвії, Литві, Франції, а ще у США, Канаді, Аргентині, Австралії та багатьох інших. До речі, і у нашій країні онлайн-казино працюють цілком вільно. В Україні поліція впродовж минулого року викрила понад 1,3 тис. гральних закладів. Доки цей бізнес в Україні не буде легалізовано у визначених ігрових зонах, прибутки від його діяльності не будуть офіційними, а гральний бізнес буде існувати нелегально, під виглядом оператора державної лотереї, спорт-барів та ін. Однак, слід зауважити на необхідності попередньої глибокої науково-теоретичної розробки цього питання, формування міцного законодавчого підґрунтя для легалізації грального бізнесу в Україні.

Одержано 03.04.2019

УДК 343.26/343.27

Тетяна Олександрівна НЕЇЗЖАЛА,

курсант групи Ф1-304 ХНУВС

Науковий керівник: доктор юридичних наук, доцент Яценко А. М.

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ ЗАХОДИ РЕАГУВАННЯ НА ПРОЯВИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА

Законом України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами» від 6 грудня 2017 року № 2227-VIII до КК України було внесено низку змін. Ухвалені зміни стосуються криміналізації:

домашнього і сексуального насильства (ст. 126-1, 153 КК України), уточненої редакції зґвалтування (ст. 152 КК України) тощо.

Оновлені зміни є прогресивним явищем для нашого суспільства і закріплює гендерну нейтральну рівність між чоловіком та жінкою (О. О. Дудоров).

Наслідком вчинення вказаних кримінально-протиправних діянь може стати застосування до винних осіб різних за своєю суворістю видів покарань. Зокрема, у разі вчинення домашнього насильства (ст. 126-1 КК України) – громадських робіт, арешту, обмеження або позбавлення волі. У випадку сексуального насильства і зґвалтування (ст. 152, 153 КК України) – позбавлення волі, причому за зґвалтування мінімум від трьох років (ч. 1), а максимум до п'ятнадцяти років (ч. 5). Крім того, згідно зі ст. 91-1 КК України поряд з покаранням, не пов'язаним з позбавленням волі, у випадку вчинення злочину, передбаченого ст. 126-1 КК України, або зі звільненням з підстав, передбачених КК України, від кримінальної відповідальності чи покарання за вчинення інших наведених злочинів, суд може застосувати до винних осіб один або декілька обмежувальних заходів у вигляді: 1) заборони перебувати в місці спільного проживання з особою, яка постраждала від домашнього насильства; 2) обмеженні спілкування з дитиною у разі, якщо домашнє насильство вчинено стосовно дитини або у її присутності; 3) заборони наблизитися на визначену відстань до місця, де особа, яка постраждала від домашнього насильства, може постійно чи тимчасово проживати, тимчасово чи систематично перебувати у зв'язку з роботою, навчанням, лікуванням чи з інших причин; 4) заборони листування, телефонних переговорів з особою, яка постраждала від домашнього насильства, інших контактів через засоби зв'язку чи електронних комунікацій особисто або через третіх осіб; 5) направленні для проходження програми для кривдників або пробачійної програми.

Нарешті, у випадку умисного невиконання наведених обмежувальних заходів або умисне невиконання обмежувальних приписів чи умисне ухилення від проходження програми для кривдників особою, щодо якої такі заходи застосовані судом, до винної особи може бути застосовано покарання у вигляді арешту або обмеження волі.

Вищенаведені новели чинного кримінального законодавства України засвідчують тенденцію посилення кримінально-правового впливу на прояви домашнього насильства. Сьогодні адекватний стримувальний ефект у сфері протидії домашньому насильству може бути забезпечений лише реалізацією поряд з покаранням або замість нього альтернативних обмежувальних заходів кримінально-правового характеру. На важливу роль саме таких заходів звертає увагу і Європейський Суд з прав людини (справа «Опуз проти Туреччини» (Opuz v. Turkey)). Отже, цивілізований світ вважає, що виключно подібним чином можна захистити право людини на свободу від насильства. Застосування виключно покарання до винних осіб не може на 100 % виконана ти ту роль, яку йому відведено у справі протидії злочинам, пов'язаним з домашнім насильством.

Одержано 11.04.2019

УДК 343.54

Олена Юрїївна НОСОВА,

курсант групи Ф1-303 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Авдєєв О. О.

ЩОДО ПИТАННЯ АСИМІЛЯЦІЇ СТАМБУЛЬСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ У КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Зміни до Кримінального кодексу є наслідком імплементації положень Стамбульської конвенції. Україна також поставила підпис під нею, але досі не ратифікувала цей документ. На теперішній час положення конвенції, по суті, вже існують в українському законодавстві. Стамбульська конвенція – це скорочена назва. Насправді, це Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами. Зміст повної назви розкриває – саме захист жінок від домашнього та інших форм насильства(психологічне, фізичне, сексуальне та економічне). Втім, текст внесених змін захищає і чоловіків.

За попередньою редакцією Кримінального кодексу, розрізняли насильство за його формою. Тобто, була природня форма (гетеросексуальний) статевий акт. Мається на увазі коїтус – сполучення чоловічих і жіночих статевих органів, здатне, як правило, викликати вагітність – і це було зґвалтування.

Наразі зґвалтуванням визнається не лише згаданий акт (як вагінальне проникнення в тіло жінки з використанням геніталій чоловіка), а й інші будь-які форми статевого насильства з проникненням (вагінальне, оральне чи анальне) в тіло іншої людини (тобто в отвори тіла людини, біологічно для цього не призначені). Незалежно від того, хто є потерпілим – чоловік чи жінка. Також немає значення, проникнення відбулося статевим органом чи рукою, чи предметом. Інші форми задоволення статевої пристрасті, крім статевому акту у природній формі, складу зґвалтування не утворювали і за наявності для цього підстав кваліфікувалися за ст. 153 Особливої частини КК – «задоволення статевої пристрасті неприродним шляхом». Тепер очевидну помилку прибрали, і злочини об'єднали в один.

Раніше статеві зносини визнавалися зґвалтуванням за умови, що вони поєднуються із застосуванням фізичного насильства, погрозою його застосування або з використанням безпорадного стану потерпілої особи. Один із трьох вказаних альтернативно способів як складова цілеспрямованої злочинної поведінки і криміноутворювальна ознака слугував основному злочинному діянню (статевим зносином), вчинявся заради останнього. При цьому перелік способів, за наявності хоча б одного з яких природні статеві зносини між особами жіночої і чоловічої статі визнавалися зґвалтуванням, був вичерпним.

Стаття 152 КК, викладена в редакції Закону від 6 грудня 2017 р. № 2227-VIII, як на криміноутворювальну ознаку вказує (за винятком ч. 4 цієї статті) не на конкретний спосіб, а на недобровільність – відсутність вільного волевиявлення потерпілої особи на проникнення в один із трьох її природних отворів.

Поняття добровільної згоди розкривається в примітці ст. 152 КК. Згода вважається добровільною, якщо вона є результатом вільного волевиявлення особи, з урахуванням супутніх обставин. При цьому очевидним є оцінний характер «супутніх обставин», згаданих у примітці.

У широкому сенсі згода особи на сексуальне проникнення в її тіло не може вважатись добровільною, якщо вона була надана, зокрема, під впливом застосування фізичного насильства, погрози його застосуванням, погрози іншого змісту (наприклад, погрози знищенням чи пошкодженням майна як потерпілої, так й іншої особи, погрози обмеженням прав, свобод чи законних інтересів потерпілої або іншої особи), обману, використання щодо особи її матеріальної чи службової залежності, безпорадного чи уразливого стану

Аналіз вище наведених норм дозволяє зробити висновок про те, що зміни до Кримінального кодексу України потребують подальшого удосконалення кримінально-правової протидії злочинним посяганням на статеvu свободу і статеvu недоторканість, що потребує виробленню науково обґрунтованих рекомендацій, адресованих як законодавцю з метою усунення вад нормативної регламентації відповідальності за вказані злочини, так і правозастосувачу з метою правильного й однакового застосування кримінального закону.

Одержано 15.04.2019

УДК 343.915

Наталія Олегівна РАСТОРГУЄВА,

курсант групи Ф1-206 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Шевчук Т. А.

ОСОБИСТІСТЬ НЕПОВНОЛІТНЬОГО ЗЛОЧИНЦЯ

Злочинність неповнолітніх на сьогоднішній день є важливою проблемою для усіх держав світової спільноти. Не є виключенням і Україна. Ще ніколи цей вид злочинності не привертав до себе такої уваги, як в останні роки. Було прийнято низку законів, розроблено спеціальні програми з протидії злочинності неповнолітніх, створено мережу державних органів і громадських організацій для належного забезпечення виховання підростаючого покоління, профілактики антисуспільної поведінки частини молодіжного середовища, однак, не зважаючи на всі докладені зусилля, рівень злочинності неповнолітніх, враховуючи латентність, залишається високим. Питома вага неповнолітніх злочинців у загальній чисельності засуджених осіб складає близько 4 %.

Причини такої ситуації ми спробуємо знайти в особистості неповнолітнього злочинця. Проблема особи злочинця являється центральною для кримінології, її розв'язання слугує ключем до розуміння сутності злочинності.

Неповнолітній не стає злочинцем раптово. Така його поведінка формується в силу сукупності причин та умов, що залежать від середовища, в якому розвивається підліток, і які визначають мотивацію окремих злочинів неповнолітніх. Формування особистості неповнолітнього злочинця відбувається в оточенні

найближчих йому людей в родині, школі, трудовому колективі (якщо неповнолітній працює), часто під впливом ряду несприятливих соціальних та психологічних факторів. Неповнолітні є найбільш вразливою частиною суспільства, вони, потрапляючи в стрімкий плин життя, підпадають під дію безлічі негативних чинників, в результаті чого, вчиняють протиправні діяння.

Поведінка неповнолітніх осіб відрізняється недостатньою зрілістю мислення і свідомості, фізіологічною несформованістю організму, що проявляються у прагненні пізнати нові відчуття, допитливості, недостатній здатності передбачати наслідки своїх дій, вольового розвитку, недостатнім соціальним досвідом, потягом до самоствердження тощо.

Особи молодого віку частіше вчиняють злочини агресивного, імпульсивного характеру. Вік у багатьох випадках визначає потреби, життєві цілі людей, коло їх інтересів, спосіб життя, що не може не відобразитися на протиправних діях.

У переважній більшості випадків неповнолітні злочинці – це особи з антисоціальною спрямованістю і схильністю до стійких стереотипів антисуспільної, девіантної поведінки. Зазвичай для цієї категорії осіб характерна підозрілість, егоїзм, низький рівень культурного та інтелектуального розвитку, агресивність, дратівливість, недостатня мотивація, лінощі тощо.

Підсумовуючи, можна сказати, що схильність до правопорушень у неповнолітніх злочинців обумовлена їх індивідуально – психологічними та соціальними особливостями. Відхилення у поведінці найчастіше пов'язане не з одним, а кількома факторам та їх комплексами.

Протидія злочинності неповнолітніх може бути ефективною тільки в разі ретельного вивчення особистості неповнолітнього злочинця, врахування ступеню соціальної деформації і дезадаптації особистості.

Беззаперечне теоретичне та практичне значення має узагальнення і систематизація властивостей і якостей неповнолітнього злочинця та розробка на цій основі кримінологічного портрету особистості неповнолітнього злочинця, що являється міцною основою для подальшого прогнозування індивідуальної злочинної поведінки неповнолітніх, вироблення найбільш ефективних заходів профілактичного впливу.

Одержано 03.04.2019

УДК 796.323.2(477)

Олександр Павлович СЛОБОДЯНИК,

курсант групи Ф2-302 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Казначеева Д. В.

ТЕРОРИЗМ ТА ЗМІ: ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОДІЇ

Тероризм в будь-яких формах свого прояву перетворився в одну з найнебезпечніших проблем, з якими людство увійшло в ХХІ століття. У сучасному світі проблема тероризму займає особливе місце серед явищ соціальної

дійсність і є реальною загрозою основи політичної стабільності та світового порядку. Особливістю сучасного тероризму є активне використання інформаційно-психологічного впливу як важливого елемента маніпуляції свідомістю і поведінкою людей, з використанням можливостей глобальних комунікацій.

Під тероризмом в сучасній науці розуміється застосування недержавного насильства або загрози насильства з метою викликати паніку в суспільстві, послабити і навіть повалити уряд і викликати політичні зміни в державі.

Тероризм становить реальну загрозу національній безпеці країни:

- викрадення людей,
- захоплення заручників,
- випадки викрадення літаків,
- вибухи бомб,
- акти насильства, прямі погрози і їх реалізація.

Засоби масової інформації слід підтримувати свій уряд, силові структури і, в разі необхідності, надавати їм інформацію, якою володіють журналісти. Преса повинна формувати негативний образ терористів, а не романтизувати і виправдовувати їх дії. Особливого значення набуває співробітництво між ЗМІ і владою під час критичних моментів – наприклад, захоплення заручників. ЗМІ не повинні інформувати громадськість і терористів про дії та плани правоохоронних органів, уникати публікацій драматичних історій рідних і жертв заручників, щоб не давати терористам додаткових переваг в переговорах з владою. Після розв'язання кризи, ЗМІ не повинні повідомляти про деталі проведеної операції. Крім того, ЗМІ слід в позитивному ключі описувати діяльність правоохоронних органів. Особливе значення в цій сфері набуває використання дезінформації, яку можуть використовувати як правоохоронні органи, так і терористи. Крім того, терористи використовують масмедіа з метою пропаганди своєї діяльності, повідомляючи на весь світ свої вимоги та рекрутуючи нових членів.

В даному випадку виникає питання чи є достатнім обмеження діяльності журналістів при висвітленні терористичних проявів у ЗМІ соціальними чи моральними нормами? Вирішення цього питання потребує застосування комплексу заходів, у тому числі, правового характеру. Законодавство більшості європейських країн передбачає заборону розміщення інформації, зміст якої може сприяти поширенню ідей тероризму, допомагати реалізації мети терористів, створювати загрозу життю і здоров'ю людей, а також ускладнювати проведення антитерористичної операції. У свою чергу, український законодавець у ст. 17 Закону України "Про боротьбу з тероризмом" передбачає заборону поширення через засоби масової інформації або в інший спосіб інформації, яка:

- розкриває спеціальні технічні прийоми і тактику проведення антитерористичної операції;
- може утруднити проведення антитерористичної операції і (або) створити загрозу життю та здоров'ю заручників та інших людей, які знаходяться в районі проведення зазначеної операції або за його межами;

- має на меті пропаганду або виправдання тероризму, містить висловлювання осіб, які чинять опір чи закликають до опору проведення антитерористичної операції;

- містить дані про предмети та речовини, які безпосередньо можуть бути використані для вчинення актів технологічного тероризму;

- розкриває дані про персональний склад співробітників спеціальних підрозділів та членів оперативного штабу, які беруть участь у проведенні антитерористичної операції, а також про осіб, які сприяють проведенню зазначеної операції (без їх згоди).

Отже, є певна необхідність розробки і впровадження кодексу поведінки журналістів або принципів, якими треба керуватися, вирішуючи питання дозволу відтворення насильства, зокрема тероризму. Доцільно внести до законодавства України у сфері боротьби з тероризмом зміни, передбачивши, зокрема, акредитацію суб'єктами боротьби з тероризмом журналістів (недодержання умов якої матиме наслідком її позбавлення), а також передбачити відповідальність за невиконання встановленого законодавством обов'язку не поширювати заборонену інформацію.

Одержано 19.04.2019

УДК 343.54+343.851

Вікторія Юрїївна СТУПКА,

курсант групи Ф2-305 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Юртаєва К. В.

ПРОТИДІЯ ДОМАШНЬОМУ СЕКСУАЛЬНОМУ НАСИЛЬСТВУ

На сьогодні проблема протидії домашньому сексуальному насильству в подружжі (неважливо це цивільний шлюб чи офіційно зареєстрований) є надзвичайно актуальною в Україні. Згідно ст. 1 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» від 07.12.2017 р., сексуальне насильство є формою домашнього насильства, що включає будь-які діяння сексуального характеру, вчинені стосовно повнолітньої особи без її згоди або стосовно дитини незалежно від її згоди, або в присутності дитини, примушування до акту сексуального характеру з третьою особою, а також інші правопорушення проти статевої свободи чи статевої недоторканості особи, у тому числі вчинені стосовно дитини або в її присутності. Крім того останні зміни до Кримінального кодексу України остаточно визначили, що секс без згоди визнається зґвалтуванням або сексуальним насильством, при чому вчинення злочинів проти статевої свободи та недоторканності щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах, визнається кваліфікуючою обставиною.

Жертвами домашнього сексуального насильства стають переважно жінки, які перебувають у стані економічної, психологічної чи іншої залежності

від чоловіків. Багато хто вважає, що жінка просто не може не хотіти сексу із законним чоловіком, бо це ж її подружній обов'язок. Сексуальне насильство у шлюбі – річ настільки поширена, що пересічні громадяни часто не сприймають його як злочин.

Найчастіше домашнього сексуального насильства жінки зазнають від найближчих чоловіків, від тих, з якими разом живуть у шлюбі, з якими мають дітей. Масштаби цього явища до недавнього практично не обговорювали у нашому суспільстві. У сусідній Польщі, наприклад, за даними офіційної статистики, що наводять журналісти ресурсу «Newsmavens», у 90 % випадків зґвалтувань жертва не звертається до поліції, але у 60 % випадках, про які жінки повідомляють правоохоронцям, саме законний чоловік є злочинцем.

Згідно з офіційною статистикою протягом останніх десяти років кількість зґвалтувань, поряд з іншими сексуальними злочинами, суттєво знизилася, проте реальна статистика щодо рівня статевих злочинів в Україні залишається невтішною. Статеві злочини є високолатентними, де частка прихованих становить майже 90 %, яким притаманні усі види латентності за способом утворення. Причинами латентності є сором жертви, побоювання погіршення соціального статусу чи докору зі сторони соціуму (близьких, знайомих, взагалі оточуючих), погрози з боку злочинця, що вселяють страх у жертву, особливо, якщо це близька людина – чоловік, співмешканець тощо.

Причини домашнього сексуального насильства можна розподілити на три рівні: суспільний, рівень оточення злочинця та індивідуальний. До першого можна віднести: занепад моралі у суспільстві, ставлення до порушення прав особи як до норми, терпимість до насильства, осуд жертви суспільством, неприйнятність говорити про зґвалтування у шлюбі та сприймання його як злочину. До другого можна віднести умови виховання в родині, з якої походить злочинець, вплив колег на роботі, друзів, де часто панують застарілі норми ставлення до дружини і жінки в цілому. Для індивідуального рівня сприйняття характерні занепад духовних і культурних цінностей, сприйняття будь-якого виду насильства як норми.

Психологічний портрет домашнього сексуального насильника, як правило, охоплює наступні риси:

- грубість, яка частіше переходить у жорстокість; цинізм, неповага до прав і свобод інших осіб; майже стерте поняття соціальних гальм та межі між дозволеним і недозволеним;
- примітивізм у поглядах на взаємозв'язок статей, який зводиться лише до статевого акту без урахування згоди протилежної сторони;
- погляд на жінку як на підкорену істоту без права вибору і права опору, яка є лише знаряддям статевої насолоди.

Вважаємо, що важливими напрямками протидії домашньому сексуальному насильству є: 1) запровадження морально-виховних програм, спрямованих на виховання поваги людей один до одного, на пропаганду неможливості порушення прав і свобод інших осіб. До цих прав належать статева свобода і статева недоторканість особи. Вважаємо, що при цьому необхідно звертати

увагу саме на гендерний аспект виховання, зокрема, на повагу до жінки, до її прав і свобод; 2) усунення або обмеження дії криміногенних факторів шляхом формування у членів суспільства моральної позиції, зорієнтованої на базові загальнолюдські цінності: заходи, що формують у громадській думці нетерпимість до злочинів та інших правопорушень, підвищення загальної, побутової, правової культури людей; 3) статеве виховання неповнолітніх, яке включає соціально-психологічний, педагогічний, медичний і сексологічний аспекти.

Одержано 15.04.2019

УДК 343.341(477)

Богдан Васильович ХАРЧЕНКО,

курсант групи Ф4-201 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Фоменко М. В.

ПРОБЛЕМА СПІВВІДНОШЕННЯ НОРМ КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ В УСТАНОВЛЕННІ КІЛЬКОСТІ ЗЛОЧИНІВ, УЧИНЮВАНИХ ЗЛОЧИННОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ

Питанням кримінальної відповідальності організованих форм співучасті приділялась значна увага у працях таких учених, як: М. І. Панов, М. І. Мельник, С. Б. Гавриш, М. І. Хавронюк, О. М. Литвинов, Н. О. Гуторова, В. П. Ємельянов, В. О. Навроцький та ін. В той же час в правовій літературі можна зустріти неоднозначне тлумачення ознак злочинної організації, що в окремих випадках викликає труднощі, пов'язані з кваліфікацією злочинів, учинених відповідним злочинним об'єднанням у правозастосовній практиці.

У теорії кримінального права й досі серед науковців не склалося єдиного бачення сутності поняття «злочинна організація». Її зміст розкривається лише в ч. 4 ст. 28 Загальної частини КК України. Так, однією з її конструктивних ознак законодавець визначає наявність мети безпосереднього вчинення тяжких або особливо тяжких злочинів. При цьому, зі змісту диспозиції ст. 255 Особливої частини КК України «Створення злочинної організації» йдеться про створення злочинної організації з метою вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину. Отже, наявність злочинної організації може визнаватися і при вчиненні одного злочину. У зв'язку з цим постає проблема невідповідності норм Загальної та Особливої частин КК у встановленні кількості злочинів, вчинюваних злочинною організацією.

При вирішенні поставленого питання необхідно враховувати наступне. По-перше, положення Загальної частини КК поширюють свою юридичну силу на всі статті Особливої частини КК. Як слушно стверджує М. І. Панов, приписам Загальної частини КК притаманний більш узагальнений характер (абстрактний, типовий) порівняно із закріпленими в Особливій частині КК. По-друге, положення Особливої частини КК не можуть виходити за межі Загальної частини КК. По-третє, при колізії між статтями Загальної та Особливої частин

пріоритет мають перші з вказаних. Таким чином, ч. 4 ст. 28 КК стосується всіх статей Особливої частини КК, які встановлюють відповідальність за діяльність злочинних організацій. Виходячи із законодавчого визначення наведеної норми метою спільної діяльності злочинної організації є вчинення не менше двох злочинів. Крім того, про неодноразовість вчинення злочинів свідчать такі її ознаки як стійкість та ієрархічність. Наявність угоди між членами такого угруповання для здійснення спільної злочинної діяльності, стабільність складу, єдині правила поведінки, підпорядкованість учасників злочинної організації її організатору, встановлення певного порядку керування тільки підтверджує мету успішного продовження злочинної діяльності.

Приймаючи до уваги викладене, вважаємо, що обов'язковою кримінально-правовою ознакою злочинної організації є наявність мети вчинення не менше двох злочинів або фактичне їх скоєння.

Одержано 27.04.2019

УДК 342.95:[343.6-053.6:004](44)

Вікторія Юрїївна ЦЕБИНОГА,

курсант групи Ф1-402 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Чумак В. В.

ДОСВІД ФРАНЦІЇ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ КІБЕРБУЛІНГУ

У сучасних умовах стрімкого розвитку інформаційних технологій та інтенсивного, нерационального використання ресурсів мережі Інтернет все більшою мірою викликають занепокоєння новітні віртуальні загрози, однією із яких є кібербулінг, а питання його протидії сьогодні перебувають у перших рядах обговорення державних діячів як на міжнародній арені, так і на національному рівні.

В даному контексті на особливу увагу заслуговує успішний зарубіжний досвід протидії кібербулінгу, зокрема, такої держави Європейського Союзу як Франція, що на сьогодні є повноправним партнером України у питанні вдосконалення діяльності органів Національної поліції, де останній – один із суб'єктів протидії кібербулінгу.

Зазначимо, що у Франції в переважній більшості вживають категорію «кібермоббінг», що за своїм змістом відповідає категорії «кібербулінг». Це пояснюється тим, що на законодавчому рівні визначено саме категорію «кібермоббінг» як слова або поведінка, що носять повторний характер та метою яких є погіршення умов життя жертви. Щодо законодавчого врегулювання, то кібербулінг у Франції належить до злочину, відповідальність за який передбачена у вигляді до двох років позбавлення волі та штраф у розмірі до 30 тис. євро.

Одним із головних суб'єктів протидії кібербулінгу у Франції визначена Національна поліція, а саме підрозділ превентивної діяльності. Національна поліція з метою протидії кібербулінгу здійснює такі заходи як: навчання підлітків та молоді безпечного використання соціальних мереж та інших Інтернет-ресурсів;

навчання безпечного спілкування в мережі Інтернет з метою формування правильної, невідкритої поведінки та інші. В переважній більшості заходи проводяться не лише в школах та університетах, представники превентивної служби активно проводять роз'яснювальні заходи на підприємствах, установах та організаціях незалежно від форми власності.

Слід зазначити, що Франція у питанні визначення новітніх форм та засобів протидії кібербулінгу є досить прогресивною, що пов'язано з високим рівнем кібербулінгу не лише серед підлітків, але й серед дорослих. Так, приводом до вдосконалення чинного законодавства Франції став випадок на початку 2019 року, коли кілька журналістів провідних видань були звільнені або відсторонені від роботи через кібербулінг. Скандал розгорівся після публікації у виданні *Libération* 8 лютого 2019 року, де було повідомлено про існування закритої групи в соціальній мережі Facebook під назвою *Liguedu LOL* («Ліга сміху»). Учасники вказаної спільноти протягом декількох років труїли людей у твіттері, розігрували по телефону, розміщували в мережі порнографічні фотомонтажі. Жертвами цькування були в першу чергу їх колеги-жінки. Після вказаного, керівництвом Франції було прийнято план, що включає в себе заходи протидії кібербулінгу як законодавчого так і незаконодавчого характеру. Новітні законодавчі нововведення передбачають обтяження на служби соціальних мережі, веб-сайтів та інших ресурсів у вигляді моніторингу, виявлення, аналізу та оцінки інформації, що публікується в мережі з подальшим її вилученням, якщо вона містить відкриту агресію та кібербулінг.

Підсумовуючи вищевикладене слід вказати, що на сьогодні у Франції активно впроваджуються заходи протидії кібербулінгу, що носять комплексний характер, оскільки впроваджуються не лише на законодавчому рівні, але у мають відображення у повсякденному житті, що дозволяє досягнути максимального результату.

Одержано 11.04.2019

УДК 343.135

Каріна Романівна ЮРЧЕНКО,

курсант групи Ф1-304 ХНУВС

Науковий керівник: доктор юридичних наук, доцент Яценко А. М.

ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ ЗАХОДІВ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ

Кримінальне законодавство України дотримується такої залежності: «кримінальний правопорушення – покарання». У ч. 1 ст. 1 Кримінального кодексу України (далі – КК України) встановлені завдання цього кодексу щодо правового забезпечення охорони найбільш важливих соціальних цінностей і благ, а також запобігання кримінальним правопорушенням. Згідно з ч. 2 ст. 1 КК України для здійснення цих завдань КК України визначає, які суспільно небезпечні діяння є кримінальними правопорушеннями та які покарання, а

також інші заходи кримінально-правового реагування застосовуються до осіб, що їх вчинили (О. М. Литвинов, І. І. Митрофанов, А. М. Яценко).

Аналізуючи чинний КК України можна зробити висновок, що у разі вчинення особою кримінального правопорушення до неї можуть бути застосовані такі засоби впливу: 1) покарання (штраф; позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу; позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю; громадські роботи; виправні роботи; службові обмеження для військовослужбовців; конфіскація майна; арешт; обмеження волі; тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців; позбавлення волі на певний строк; довічне позбавлення волі); 2) звільнення від кримінальної відповідальності; 3) звільнення від покарання та його відбування; 4) примусові заходи медичного характеру та примусове лікування; 5) спеціальна конфіскація; 6) примусові заходи виховного характеру; 8) судимість тощо.

Попри це, у юридичній літературі не визначений єдиний перелік заходів кримінально-правового характеру і не сформульовано єдиного поняття таких заходів. Так, Ю. В. Грачова зазначає, що під заходами кримінально-правового характеру розуміють покарання, конфіскацію майна, примусові заходи медичного характеру і примусові заходи виховного впливу. На думку Є. М. Вечерової, під ними необхідно розуміти передбачені КК України (Загальною і Особливою частинами) засоби впливу на поведінку особи, яка вчинила суспільно небезпечне діяння, що містить усі ознаки складу злочину. М. І. Хавронюк вказує, що за критерієм зв'язку з кримінальною відповідальністю заходи кримінально-правового характеру можна поділити на дві категорії заходів: заходи, що пов'язані з кримінальною відповідальністю (їх ще називають форми реалізації кримінальної відповідальності) та заходи, що не пов'язані із кримінальною відповідальністю (кримінальна відповідальність не настає). До перших належать: а) покарання, у т. ч. із врахуванням позитивної посткримінальної поведінки; б) пробація чи її аналоги; в) звільнення від покарання та його подальшого відбування чи заміна покарання більш м'яким (якщо це не квазізахід); г) судимість. Останні, у свою чергу, поділяються на: примусові заходи виховного характеру; примусові заходи медичного характеру; звільнення від кримінальної відповідальності; закриття кримінального провадження через відсутність вимоги потерпілого та інші види компромісу.

На мою думку, заходи кримінально-правового характеру – це засоби кримінально-правового впливу, що застосовуються до осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, або діяння, які тільки зовні схожі на них, і покликані у разі їх застосування виконувати завдання, що стоять перед КК України. Система заходів кримінально-правового характеру репрезентована засобами, що є формами реалізації кримінальної відповідальності, а також засобами кримінально-правового характеру, що реалізуються поза межами такої відповідальності, які ще іменують як інші засоби кримінально-правового характеру.

Одержано 21.04.2019

**НАУКОВИЙ ГУРТОК
КАФЕДРИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН
ФАКУЛЬТЕТУ № 6**

УДК 343

Віра Олександрівна СКРИННІК,
студентка групи Ф6-ПДдср-16-3 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Наумова А. О.

ШАНТАЖ ЯК СПОСІБ УЧИНЕННЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

Торгівля людьми у структурі кримінального бізнесу займає значне місце. Так, поліцейські у 2018 році виявили 290 кримінальних правопорушень (у 2017 році – 321), передбачені ст. 149 Кримінального кодексу України. Також у 2018 році працівниками органів МВС була припинена діяльність 24 організованих злочинних груп, які займалися торгівлею людьми. У 2018 році встановлено 223 постраждалих від торгівлі людьми, з них: 70 – чоловіки, 135 – жінки, 18 – неповнолітні. Водночас, Новий звіт Держдепартаменту США вказує на те, що торговці людьми в Україні продовжують уникати серйозних покарань, а кількість жертв визначається неефективно. Вищезазначене, свідчить про те, що торгівля людьми сьогодні займає одне з лідируючих місць в рейтингу латентної злочинності, а тому є актуальною проблемою, що привертає увагу всієї світової спільноти.

При кваліфікації будь-якого злочину об'єктивна сторона злочину відіграє важливу роль – передумовою кримінальної відповідальності, а також підставою розмежування складів злочинів. Одним з найбільш значущих факультативних ознак об'єктивної сторони складу злочину – *є спосіб його вчинення*. У положеннях статті 3 Протоколу про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї, що доповнює Конвенцію Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності, визначено наступні способи вчинення злочину: *загроза силою або її застосування або інших форм примусу, викрадення, шахрайство, обман, зловживання владою або уразливістю положення, підкуп, у вигляді платежів або вигоди, для одержання згоди особи, яка контролює іншу особу*.

Законодавець у диспозиції ст. 149 Кримінального кодексу України «Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини», визначив такий *спосіб вчинення злочину, як шантаж*, але при цьому нормативна дефініція цього поняття і порядок в його використанні відсутні. Шантаж (франц. *chantage*) – злочин, що полягає в загрозі викриття, розправи з близькими, розголошення ганебних, часто сфабрикованих відомостей з метою домогтися якихось вигод. Аналіз норм Кримінальних кодексів союзних республік 60 рр. (Білорусії, Киргизії, Латвії), дозволив визначити, що ознаками шантажу були не ганебні відомості, а такі, які потерпілий бажає зберегти в таємниці. Такої ж точки зору дотримується А. М. Орлеан, який під шантажем розуміє «психічне насильство,

що полягає у погрозі розголосити відомості, які потерпілий чи його близькі родичі бажають зберегти у таємниці». Слід погодитися з точкою зору Д. Ю. Жданухіна, який до чинників реальності загрози відносить: 1) повноту і характер шантажних відомостей; 2) наявність у суб'єкта можливості реалізувати загрозу повністю або частково поширити обмеженому або необмеженому колу осіб; 3) обставини, що характеризують особистість суб'єкта; 4) обставини, що характеризують особистість потерпілого»

На основі аналізу праць А. М. Орлеана, Д. Ю. Жданухіна та інших науковців, вважаємо за доцільне визначити, що *шантаж*, як *спосіб торгівлі людьми* – це реальна загроза поширення будь-яких відомостей, як ганебних, так і таких, які потерпілий бажає зберегти в таємниці, які можуть завдати істотної шкоди правам і законним інтересам потерпілого або його близьких

Одержано 13.04.2019

**НАУКОВИЙ ГУРТОК
КАФЕДРИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ
ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ДОСУДОВОГО СЛІДСТВА
ФАКУЛЬТЕТУ № 1**

УДК 343.1(477)

Дмитро Петрович АЛАДОЧКІН,

курсант групи Ф4-301 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Фоміна Т. Г.

**ЩОДО ПОРЯДКУ ПРОВЕДЕННЯ ОГЛЯДУ ЖИТЛА
ЧИ ІНШОГО ВОЛОДІННЯ ОСОБИ**

В статті 30 Конституції України зазначається, що кожному громадянину гарантується недоторканість житла. Не допускається проникнення в житло чи інше володіння особи, здійснення в них огляду чи обшуку інакше як за мотивованим рішенням суду. Дане конституційне положення деталізується у ст. 13 та в ч. 1 ст. 233 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України). Втім, одним з актуальних питань слідчої діяльності є недосконалість правової регламентації порядку проведення огляду й обшуку житла чи іншого володіння особи уповноваженою особою без ухвали слідчого судді, що призводить в деяких випадках до втрати можливості отримання важливих доказів.

Огляд і обшук відрізняються від інших слідчих (розшукових) дій своєю пошуковою спрямованістю. Законодавець відносить обшук до слідчих (розшукових) дій, що мають проводитися слідчим чи прокурором (ст. 236 КПК України). Враховуючи важливість зазначеної дії в аспекті втручання в права

осіб, щодо яких проводиться обшук, такий підхід є виправданим. Сутністю обшуку є примусовий пошук і вилучення речових доказів, цінностей, та інших об'єктів, які можуть знаходитися у певному приміщенні або місці чи в якої-небудь особи. Сутність огляду включає у себе виявлення, збирання, закріплення слідів і речових доказів, які у подальшому використовуються з метою встановлення відомостей про подію злочину, особу, яка його вчинила та інші важливі для кримінального провадження обставини. При огляді слідчий за допомогою органів чуття переконується в існуванні й характері фактів, що мають істотне значення для справи. При цьому, огляд передбачає пошукові дії, однак заходи примусового характеру при його проведенні, за загальним правилом, відсутні. Виняток складає лише огляд житла чи іншого володіння особи, що, як і обшук житла чи іншого володіння особи, проводиться за ухвалою слідчого судді.

Розглядаючи питання щодо порядку проведення огляду житла чи іншого володіння особи, слід звернути увагу на один проблемний момент, з яким зіштовхуються на практиці, а саме на значенні добровільної згоди особи як достатньої підстави для проведення огляду у житлі чи іншому володінні особи. В ході вивчення судової практики встановлено чимало судових рішень, які обґрунтовуються доказами, що отримані при проведенні огляду житла за добровільною згодою його власника без подальшого звернення слідчого до слідчого судді. Так, ухвалою Апеляційного суду Львівської області від 25.09.2015 р. по справі № 438/119/15-к встановлено, що проникнення до житла проводилось без ухвали слідчого судді, однак за згоди особи, яка ним володіла і не заперечувала з приводу проведення огляду. З цих міркувань, колегія суддів зробила висновок, що огляд місця події, який частково проводився у житлі особи, є належним та допустимим доказом вини обвинуваченого.

У судовій практиці також наявні і рішення, відповідно до яких докази отримані під час огляду житла за добровільною згодою власника, визнають недопустимими. Наприклад, ухвалою Апеляційного суду Херсонської області від 02.04.2015 р. по справі № 11-кп/791/331/15 встановлено, що в порушення вимог ст. 233, 234, 237 КПК України огляд проведений без дозволу суду, слідчий з таким клопотанням до слідчого судді не звертався. Суд першої інстанції оцінив цей доказ як належний на підставі того, що дільничний увійшов до житла з дозволу власниці будинку – матері обвинуваченого. З таким доводом Апеляційний суд не погодився, оскільки відповідно до вимог ст. 237 КПК України огляд житла чи іншого володіння особи, здійснюється згідно з правилами, передбаченими для обшуку житла чи іншого володіння особи. А ч. 2 ст. 234 КПК України передбачає, що обшук проводиться на підставі ухвали слідчого судді. І наявність згоди на проникнення до житла особи, яка володіє цим житлом, згідно ст. 233 КПК України, не звільняє від обов'язку прокурора, слідчого звернутися з клопотанням про проведення обшуку чи огляду житла до слідчого судді. А тому, доводи заперечень прокурора є неспроможними і не ґрунтуються на положеннях вказаних статей КПК України. Таким чином, Апеляційний суд констатував проведену процесуальну дію –

огляд місця події – недопустимим доказом, так як цей доказ отриманий в порушення вимог КПК України, а саме внаслідок істотного порушення прав та свобод людини відповідно до положень ст. 87 КПК України».

Отже, слід зробити висновок, що нечітка урегульованість в КПК України порядку проведення огляду житла чи іншого володіння особи зумовлює різні підходи практиків до проведення даної слідчої (розшукової) дії. З метою врегулювання цієї проблемної ситуації доцільно було б законодавчо закріпити можливість проведення огляду місця події в житлі чи іншому володінні особи без отримання ухвали слідчого судді, а також внести зміни до КПК України, чітко передбачивши, що, в разі наявності згоди власника, огляд житла чи іншого володіння особи може бути проведений без звернення до суду.

Одержано 21.04.2019

УДК 347.9

Діана Миколаївна АНДРІЄВИЧ,
курсант групи Ф2-303 ХНУВС
Науковий керівник: Салманов О. В.

ПРОЦЕСУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ В ОТРИМАННІ ЗРАЗКІВ ДЛЯ ПОРІВНЯННЯ АНАЛІЗІВ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ЕКСПЕРТИЗ

Судова експертиза постійно розвивається шляхом створення нових, та удосконалення існуючих методик дослідження і знаходить все більше застосування в судово-слідчій практиці. Найбільш розповсюдженими є різні види криміналістичних експертиз (дактилоскопічна, трасологічна, почеркознавча, балістична тощо), судово-медична (експертиза живих осіб, речових доказів та ін.), судово-психіатрична, автотехнічна експертиза. В останній час все більш широке застосування отримують також будівельно-технічна, судово-біологічна, патентна, трудова та деякі інші експертизи.

Будь-яке обвинувачення повинно ґрунтуватися на доказах, одним із процесуальних джерел яких є висновок експерта. Аналіз слідчої, судової та експертної практики показує, що у слідчих і суддів виникають значні проблеми при призначенні експертиз, пов'язані з підготовкою об'єктів, формуванням питань, дослідженням і оцінкою висновку експерта. Особливо яскраво зазначені проблеми виявляються при підготовці порівняльних матеріалів, коли особа, яка перевіряється, протидіє проведенню експертизи. Це призводить до низької результативності досліджень або відмови від проведення експертиз. Відзначені обставини пояснюються відсутністю сучасних комплексних наукових і методичних розробок та рекомендацій з питань тактики призначення судових експертиз взагалі, а також тактики проведення експертиз.

Провадження експертиз в кримінальному судочинстві регулюється: Конституцією України, Законом України «Про судову експертизу», КПК України, відомчими Правилами та інструкціями Міністерства юстиції України та Міністерства охорони здоров'я України з питань проведення експертизи.

Експерт – це особа, що володіє науковими, технічними або іншими спеціальними знаннями, який за постановою слідчих органів доручено провести експертизу і дати за її результатами висновок. Експертом може бути призначена будь-яка особа, яка має необхідні знання для дачі висновку з досліджуваних питань, незалежно від того, чи працює вона в експертній установі та є професійним експертом або не працює в такій установі і проведення експертиз не входить до кола її службових обов'язків. Однак в ст. 9 Закону «Про судову експертизу» сказано, що органи дізнання, досудового слідства і суди зобов'язані доручати проведення судових експертиз переважно фахівцям, внесеним до Реєстру атестованих судових експертів державних і підприємницьких структур та громадян, який веде Міністерство юстиції України.

Підготовка порівняльного матеріалу для експертного дослідження залишається важливою і досить актуальною проблемою. Можливість проведення окремих видів судових експертиз, а також правильність висновків значною мірою залежать від обсягу і якості наданого порівняльного матеріалу для експертного дослідження. Відповідно, важливою є правильна, методично обгрунтована робота слідчого зі збирання порівняльного матеріалу. Правила та порядок відібрання окремих зразків для експертного дослідження відображені у певних нормативно-правових актах та навчально-методичній літературі. Однак на сучасному етапі розвитку експертних технологій, із розширенням можливостей державних експертних закладів різних міністерств, серед інших і МВС, на практиці виникають проблеми в частині застосування широкого обсягу спеціальних знань та нових методів під час відібрання зразків у ході проведення нових видів експертиз.

Одержано 17.04.2019

УДК 343.137.5

Вікторія Андріївна БОЙКО,

курсант групи Ф2-304 ХНУВС

Науковий керівник: Заворіна О. П.

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ДОПИТУ НЕПОВНОЛІТНЬОГО ПОТЕРПІЛОГО ТА СВІДКА ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Особливість порядку кримінального провадження щодо неповнолітніх, обумовлена передусім особливістю суб'єкта кримінального правопорушення. Фізичний, розумовий і психічний розвиток неповнолітніх обумовлює нестійкість їх характеру, незрілість мислення, схильність до наслідування поведінки старших за них і дорослих осіб та інші подібні риси. Слід зазначити, що така слідча (розшукова) дія (далі – С(Р)Д), як допит, досить часто практикується у процесі розслідування більшості кримінальних проваджень, за допомогою якої слідчий отримує від допитуваних словесну інформацію про обставини злочину

й інші факти, що мають значення для встановлення об'єктивної істини та забезпечення правильного застосування закону. Тактика та процес проведення допиту має ряд особливостей. Оскільки проведення допиту вимагає не тільки знань вимог кримінального процесуального закону, а й умінь творчо використовувати різні законні заходи, прийоми та способи впливу на особу з урахуванням індивідуальних, вікових та інших особливостей. Саме врахування вікових особливостей під час допиту неповнолітніх свідків та потерпілих має низку ознак, на які слід звернути увагу. Знання цих особливостей має велике значення для обрання прийомів встановлення психологічного контакту, вибору режиму проведення допиту. Так, діти часто не усвідомлюють, що інформація, відома їм, є важливим доказом у кримінальному провадженні. Тому, у проведенні допиту неповнолітнього зазвичай можна досягти позитивного та ефективного результату, лише врахувавши всі істотні обставини особи неповнолітнього та здійснивши належну підготовку до вказаної С(Р)Д. Така підготовка охоплює детальне вивчення особи неповнолітнього, його відносини з рідними, близькими, також велике значення має який слідчий поставить питання, адже досить часто неповнолітні побоюються надавати правдиві показання щодо обставин вчинення кримінального правопорушення тією чи іншою особою, а також розповідати, у чому саме полягала участь повнолітніх осіб під час вчинення кримінального правопорушення. Це може бути зумовлено страхом неповнолітніх перед дорослим правопорушником, небажання розповідати про участь друзів, родичів чи близьких у вчиненні кримінального правопорушення, бо правдиві показання можуть негативно позначитися на цих відносинах. Саме тому, як слідчому так і прокурору необхідно докласти максимум зусиль, щоб не допустити впливу правопорушників під час досудового розслідування на неповнолітнього, ужити всіх можливих заходів з метою отримання правдивих показань від особи яка допитується. Не менш важливим питанням є вік, починаючи з якого неповнолітній може виступати на допиті як свідок або потерпілий, у чинному кримінальному процесуальному законодавстві України він є не визначеним. Лише зазначено, що не можуть бути допитані як свідки особи, які згідно з висновком судово-психіатричної чи судово-медичної експертизи через свої фізичні або психічні вади не можуть правильно сприймати факти, що мають доказове значення, і давати показання про них. Крім того, в положеннях КПК України визначені особливі вимоги щодо часу, зокрема протягом якого може допитуватися малолітня або неповнолітня особа. Так, допит не може продовжуватися без перерви понад одну годину, а загалом – понад дві години на день. В той же час, не визначена тривалість перерв між окремими частинами допиту. На думку багатьох вчених, які досліджували дане питання, перерва не може бути меншою, ніж період допиту. Водночас, дитячі психологи стверджують, що малолітні можуть бути уважними і зосередженими певний проміжок часу, тому, згідно їх рекомендацій, тривалість допиту не повинна перевищувати 15 хвилин для дітей до 7 років, 1 годину для дітей до 14 років. Тому слідчому, при проведенні допиту малолітніх осіб, варто звертати увагу на таку особливість. Не

менш важливим питанням підготовки до допиту неповнолітнього є вибір місця і обстановки допиту, які повинні імпонувати допитуваному. Враховуючи, що в більшості випадків кабінет слідчого не облаштований для проведення допиту даної категорії осіб, доцільніше проводити його в місці більш придатному для цієї С(Р)Д. Тому, більш доцільно неповнолітніх допитувати у звичній для них обстановці, наприклад, вдома, в школі, або в іншому комфортному місці. Щодо самої процедури проведення допиту, то положення ст. 226 КПК України регламентують необхідність присутності законного представника, педагога або психолога при проведенні допиту малолітньої або неповнолітньої особи. Окрім того, за необхідності, зокрема, якщо наявні дані про певну хворобу неповнолітнього, яка може негативним чином проявитися в процесі проведення допиту, забезпечується участь лікаря. Відповідно до положень ст. 227, 490, 491 КПК України до початку допиту педагогу, лікарю, законним представникам роз'яснюється їх обов'язок бути присутніми при допиті, а також право викладати свої зауваження і з дозволу слідчого задавати свідкові чи потерпілому запитання. Питання, поставлені свідкові чи потерпілому законними представниками, педагогом або лікарем, і їх зауваження заносяться до протоколу. Слідчий має право відвести поставлене запитання, але відведене запитання повинно бути занесене до протоколу. Крім того, свідок та потерпілий, який не досяг шістнадцятирічного віку, про кримінальну відповідальність за відмову від давання показань та за завідомо неправдиві показання не попереджається. Йому лише роз'яснюється обов'язок говорити на допиті тільки правду. Таким чином, проведення допиту неповнолітніх осіб обумовлюється віковими особливостями їх психіки, що впливають на характер сприйняття, запам'ятовування та відтворення допитуваними обставин кримінального правопорушення. Тобто, при проведенні допиту неповнолітніх, можна досягти ефективного результату тільки у разі врахування усіх істотних особливостей та належної підготовки до відповіді С(Р)Д.

Одержано 07.04.2019

УДК 343.131

Вадим Олександрович ГОВОР,

курсант групи Ф2-304 ХНУВС

Науковий керівник: Заворіна О. П.

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

Статистичні дані свідчать, що кожного дня правоохоронними органами фіксується 348 фактів домашнього насильства, в 70–80 % випадків жертвами стають жінки. Однак, за допомогою до правоохоронців звертаються лише 10–15 % постраждалих, крім того, щорічно 1,1 мільйон українок стикаються з фізичною та сексуальною агресією в сім'ї. Щороку 600 представниць слабкої

статі гинуть в Україні від домашнього насильства. Лише 10 % з 1 млн жінок, які піддаються насильству, звертаються за допомогою та викривають кривдника. При цьому, 27 % жінок вважають образи проявом насильства і тільки 32 % подібним чином оцінюють приниження. Для 49 % респонденток насильство – це побої, а 56 % вважають насильством згвалтування. Однак, калічаться не тільки жіночі долі. Діти, які виросли в обстановці регулярних сімейних конфліктів, дорослішаючи, втричі частіше стають жертвами або агресорами, ніж ті, хто не стикався з актами насильства у дитинстві. Водночас, експерти Фонду народонаселення ООН підрахували, що ціна насильства над жінками в Україні – витрати, які несе держава і самі сім'ї (адмін. витрати, втрата майна і працездатності), – досягає 208 млн доларів в рік. При цьому міжнародні дослідження говорять про те, що 1 долар, вкладений в профілактику, економить 15–20 доларів подальших витрат, викликаних агресією.

Станом на теперішній час, відповідно до положень закону України «Про попередження насильства в сім'ї» насильство в сім'ї – це будь-які умисні дії фізичного, сексуального, психологічного чи економічного спрямування одного члена сім'ї по відношенню до іншого члена сім'ї, якщо ці дії порушують конституційні права і свободи члена сім'ї як людини та громадянина і наносять йому моральну шкоду, шкоду його фізичному чи психічному здоров'ю.

Виділяють такі види насильства в сім'ї: фізичне, сексуальне, психологічне, економічне.

Фізичне насильство в сім'ї – це умисне завдання одним членом сім'ї іншому члену сім'ї будь-яких тілесних ушкоджень, що спричинило чи могло спричинити летальні наслідки для потерпілої особи, призвести до порушення її фізичного, психічного здоров'я та завдати шкоди її честі та гідності.

Сексуальне насильство в сім'ї – це незаконне посягання одного члена сім'ї на статеву свободу та недоторканність іншого члена сім'ї, будь-які дії сексуального характеру, що вчиняються над неповнолітнім членом сім'ї.

Психологічне насильство в сім'ї – це вид насильства, що пов'язаний із дією одного члена сім'ї на психіку іншого члена сім'ї шляхом словесних образ чи погроз, переслідування, залякування, якими навмисно спричиняється емоційна невпевненість, нездатність потерпілого захистити себе, та спричиняє чи може спричинити шкоду психічному здоров'ю потерпілого.

Економічне насильство в сім'ї – це умисне позбавлення одним членом сім'ї іншого члена сім'ї житла, їжі, одягу та іншого майна чи коштів, на які постраждалий має передбачене законом право, що може призвести до його смерті, викликати порушення фізичного чи психічного здоров'я.

Відповідно до змін, внесених до Кримінального кодексу України від 11.01.2019 р. новелою ст. 126-1 «Домашнє насильство» є чітке визначення поняття домашнє насильство, а саме: домашнє насильство – умисне систематичне вчинення фізичного, психологічного або економічного насильства щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах, що призводить до фізичних або психологічних страждань, розладів здоров'я, втрати працездатності,

емоційної залежності або погіршення якості життя потерпілої особи. Вочевидь внесення зазначених змін до КК були вкрай необхідними для суспільства та направлені на вирішення проблеми домашнього насильства, формування нетерпимого ставлення до насильницької моделі поведінки, небайдужості до постраждалих осіб тощо.

Для вирішення проблеми домашнього насильства в Україні була створена поліція проти насилля так звана «ПОЛІНА», яка запрацювала 12 червня 2017 року. ПОЛІНА – це поліцейська мережа протидії домашньому насильству, яка в першу чергу покликана показати жертвам насилля, що вони можуть звернутися за допомогою до правоохоронних органів, де їм буде надана кваліфікована допомога. У складі перших пілотних груп поліцейські пройшли додаткову відповідну підготовку та спеціалізоване навчання, яке спеціально для «ПОЛІНИ» розробили міжнародні партнери. Крім того, в межах проекту окремо проводиться навчання з реагування на факти вчинення насильства в сім'ї для операторів спецлінії «102» та оперативних чергових територіальних підрозділів поліції.

Про необхідність роботи вказаного підрозділу свідчать статистичні дані, відповідно до яких за 9 місяців роботи вказаного підрозділу, надійшло понад 84 тисячі дзвінків, що свідчить про довіру з боку населення до поліції.

Отже, за останні роки зроблені серйозні кроки щодо протидії насильству. Зокрема, вдосконалено національне законодавство, був створений новий підрозділ у складі Національної поліції по протидії насильству «Поліна», приймаються програми, проводяться дослідження ситуації щодо насильства, тощо.

Одержано 24.04.2019

УДК 347.9

Артур Русланович КАН,

курсант групи Ф2-305 ХНУВС

Науковий керівник: Салманов О. В.

ПРОБЛЕМИ ПОРУШЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ ПІД ЧАС ДОПИТУ

Під час досудового розслідування допиту належить визначальне місце: з усього бюджету часу, що витрачається слідчим на проведення слідчих (розшукових), інших процесуальних дій, на допит витрачається понад 80 %. Допит розглядають як процес передачі слідчому особою, що допитується, інформації про подію, яка розслідується, або про пов'язані з нею обставини й осіб. Але, як спосіб отримання відомостей від особи, якій відомі дані, що цікавлять слідчого, допит виступає лише в інформаційному плані.

Допит – це слідча (розшукова) дія, змістом якої є одержання показань від особи, яка володіє відомостями, що мають значення для розслідуваного кримінального правопорушення.

Допит можна охарактеризувати як процес передачі інформації про розслідуване кримінальне правопорушення, пов'язані з ним обставини і людей. Для того, щоб успішно провести допит, слідчий повинен чітко уявляти собі, яку інформацію і за допомогою яких прийомів і засобів він має намір отримати. Коло обставин, які слідчий має намір з'ясувати обставини: пов'язані із подією кримінального правопорушення; стосуються з'ясування винуватості підозрюваного у вчиненні кримінального правопорушення, форми вини, мотиву і мети вчинення кримінального правопорушення; спрямовані на встановлення виду і розміру шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, а також розміру процесуальних витрат; пов'язані із встановленням обставин, які впливають на ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, характеризують особу підозрюваного, обтяжують чи пом'якшують покарання, які виключають кримінальну відповідальність; пов'язані із встановленням будь-яких інших даних, що є значимі для встановлення обставин розслідуваного кримінального правопорушення.

Предмет допиту залежить як від процесуального становища допитуваного, так і від того, якою інформацією він може володіти.

Порушення прав людини в досудовому слідстві – явище, що зустрічається часто. Однією з маніпуляцій з законодавством, до якої на практиці вдаються співробітники правоохоронних органів, – допит в якості свідка людини, що спочатку підозрюють в скоєнні злочину.

До недавнього часу в статті 87 КПК України було зазначено, що коли людину допитують як свідка, а потім оголошують підозрюваним або обвинуваченим, суд зобов'язаний був визнати дії правоохоронних органів істотним порушенням прав людини і основних свобод. Суть порушення полягає в тому, що допит підозрюваного і свідка значно відрізняються один від одного. Під час допиту, підозрюваний має право в будь-який момент відмовитися відповідати на питання, в той час як свідка попереджають про кримінальну відповідальність за відмову давати свідчення. Згідно ст. 42 КПК України підозрюваний має право знати, у вчиненні якого злочину його підозрюють, бути чітко і своєчасно повідомлених про свої права, а також отримати їх роз'яснення. До свідка це не застосовується.

Таким чином, допитуючи підозрюваного як свідка, слідчий здійснює відразу кілька правопорушень. Ці дії не співвідносяться з чинним кримінально-процесуальним законодавством України та грубо порушують право людини на захист. До того ж, така підміна понять під час допиту суперечить п. 3 ст. 14 Міжнародного пакту про громадянські й політичні права, де сказано, що кожен має право "не бути примушений до дачі показань проти самого себе або до визнання себе винним".

Попри всю незаконність таких дій, вони продовжують бути популярними серед слідчих. По-перше, тому що так під загрозою кримінальної відповідальності вони отримують інформацію, яка була б недоступна, якби підозрюваний скористався своїм правом мовчати. По-друге, такий підхід допомагає слідчим виграти більше часу на проведення розслідування. Згідно зі статтею 219 КПК,

досудове слідство повинно закінчитися не пізніше, ніж через 2 місяці після того, як людині оголосять про підозру. До того ж, дане правопорушення забезпечує більш закриту роботу слідчого, адже на відміну від підозрюваного, свідок не має права знайомитися з матеріалами справи, брати участь в слідчих діях і звертатися зі скаргами до слідчого судді.

Слідчі посиляються на чисту «формальність» таких правопорушень і вважають, що проблема буде вичерпана тим, що протокол надання свідчень просто визнають недійсним в суді. Однак, насправді, все набагато серйозніше. Наприклад, за порушення права на захист підозрюваного передбачена відповідальність за статтею 374 КК України. Недобросовісних співробітників поліції очікує міра покарання аж до шести місяців арешту, і найголовніше – з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Таким чином, попри те, що в новій редакції КПК України допит підозрюваного в якості свідка не розглядається як істотне порушення прав людини й основних свобод, факт порушення незаперечний і його можна довести. Це неодноразово підтверджувала практика Європейського Суду з прав людини. Такі незаконні дії з боку правоохоронних органів грубо порушують право на захист і є повноцінною підставою для скасування вироку.

Одержано 22.04.2019

УДК 343.13

Оксана Сергіївна КОЛЯДА,

курсант групи Ф2-301 ХНУВС

Науковий керівник: Балац Р. М.

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЩОДО ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДОЗРУ

Завдання кримінального провадження визначені у положенні статті 2 КПК України, зокрема захист особи, суспільства, держави, від кримінальних правопорушень, охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу, і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура. Якщо говорити про забезпечення захисту прав і законних інтересів особи, щодо якої здійснюється кримінальне провадження, то напевно перш за все, необхідно зазначити про повідомлення про підозру та реалізацію прав та інтересів підозрюваної (обвинуваченої) особи. Так, щоб здійснити обвинувачення особи у кримінальному провадженні, необхідні ряд ознак, які б не суперечили чинному кримінальному процесуальному законодавству, а повно і

обґрунтовано доводили обставини та можливість в обвинуваченні особи, тобто повинна бути наявність допустимих, достовірних і достатніх доказів, які вказують на наявність ознак складу кримінального правопорушення в діянні особи, але не завжди наявність, навіть всіх ознак складу кримінального правопорушення та наявність достовірної інформації щодо фактичних обставин дозволяють слідчому органу досудового розслідування, якісно здійснити процедуру повідомлення про підозру. Законодавець не визначає про те, на якому саме етапі кримінального провадження має бути повідомлено про підозру, орієнтуючи слідчого на фактичні обставини, вказує на те, що це можливо тільки тоді, коли буде достатньо доказів для винесення підозри особи у вчиненні кримінального правопорушення, але в свою чергу визначаючи відповідні вимоги законодавства, а саме згідно ч. 1 ст. 278 КПК України письмове повідомлення про підозру, повинно бути вручено особі в день його складення слідчим або прокурором. В той же час при затриманні особи за підозрою у вчиненні злочину письмове повідомлення про підозру затриманому вручається не пізніше двадцяти чотирьох годин з моменту його затримання, відповідно до (ч. 2 ст. 278 КПК України). У разі якщо особі не вручено повідомлення про підозру після двадцяти чотирьох годин з моменту затримання, така особа підлягає негайному звільненню згідно (ч. 3 ст. 278 КПК України). Випадки повідомлення про підозру, зокрема, що зазначені у положеннях п. 1 ч. 1 ст. 276 КПК України, затримання особи на місці вчинення кримінального правопорушення, чи безпосередньо після його вчинення, можна вважати ідеальними, для повідомлення про підозру, і для слідства загалом, але проблема прийняття рішення слідчим, іноді може бути поспішним, щодо особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, або не повним. В той же час, слідчий виконує ці положення, поставлений законом в межі вирішення проблеми без зволікання, але при цьому з безперечним дотриманням законності під час прийняття цього не малозначного рішення – повідомлення особі про підозру. В момент прийняття рішення слідчий покладається на законність своїх дій, досвід, та віру в свої можливості, тобто маючи розуміння тактики, стратегії, а також механізму вчинення кримінального правопорушення. І як правило, всі зазначені характеристики дають можливість повно відтворити картину кримінального правопорушення та знайти докази, але є випадки, коли є всі докази, але існують сумніви в винуватості особи, і такі випадки не одинокі, і не раптові, багато правопорушників ставлять собі за мету у ході розслідування завести слідство в глухий кут, в таких випадках діє принцип презумпції невинуватості, згідно якому всі сумніви, щодо доведення вини особи, якщо вичерпані можливості їх усунення, повинні тлумачитись і вирішуватись на користь підозрюваного (обвинуваченого), відповідно положення ст. 17 КПК України. Зокрема в цих випадках, помилкове повідомлення про підозру, є дуже неприємним моментом як і для слідства, так і для самої особи, адже державою в особі органів правосуддя публічно формулюється та проголошується намір притягти її до кримінальної відповідальності, у випадку не винуватості особи у неї формується душевна травма і не виключення, що відторгнення правомірності

дій, та сумніви в органі розслідування, крім цього це загальна образа. Правоохоронні органи зобов'язані компенсувати моральну шкоду особі, що була завдана безпідставним обвинуваченням, і це не одна з помилок слідства, яка в свою чергу відображається на сприйнятті людьми правоохоронним органам та рівню довіри населення.

Одержано 21.04.2019

УДК 347.9

Катерина Борисівна КРУТЕНОК,

курсант групи Ф2-303 ХНУВС

Науковий керівник: *Салманов О. В.*

ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРОВЕДЕННЯ ОБШУКУ В ЗОНІ ПРОВЕДЕННЯ АТО

Виконання визначених у ст. 2 Кримінального процесуального кодексу України (КПК України) завдань кримінального провадження під час досудового розслідування відбувається здебільшого шляхом збирання та оцінки доказів, що по праву вважається основою кримінального процесу. З квітня 2014 року під час проведення антитерористичної операції (АТО) на сході України питання збирання доказів як на контрольованій, так і на неконтрольованій території України набуло особливої актуальності. Зокрема, потребують вирішення деякі проблемні питання, пов'язані із особливостями проведення слідчих та інших процесуальних дій, а саме проведення обшуку (ст. 234 КПК України) при здійсненні досудового розслідування на вказаних територіях.

Обшук – це регламентована ст. 234 КПК України слідча дія, під час якої правоохоронці ретельно обстежують житло або інше володіння особи (транспортний засіб, господарчі споруди, земельну ділянку) з метою встановлення та вилучення заборонених до обігу речей й предметів, пошук знаряддя вчинення кримінального правопорушення, виявлення відомостей про обставини його скоєння або встановлення розшукуваних осіб.

Верховна Рада прийняла Закон «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо особливого режиму попереднього розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану та в районі проведення антитерористичної операції» (законопроект № 4311а).

Законом Кримінальний процесуальний кодекс доповнено новим розділом IX-І та новою статтею 615. Згідно зі змінами, на місцевості (адміністративній території), на якій діє правовий режим воєнного, надзвичайного стану, проведення антитерористичної операції, у разі неможливості виконання у встановлені Законом строки слідчим суддею повноважень, передбачених статтями 163–164 (розглядати клопотання про тимчасовий доступ до речей і документів), 234–235 (надавати дозвіл на обшук житла або іншого володіння особи), 247–248 (розглядати клопотання про дозвіл на проведення негласної

слідчої (розшукової) дії) КПК, а також повноважень щодо обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою на строк до 30 діб осіб, підозрюваних у скоєнні деяких злочинів, ці повноваження здійснює відповідний прокурор без рішення суду. У цьому випадку підпис прокурора в постанові має бути засвідчений гербовою печаткою прокуратури. За відсутності можливості скористатися печаткою, прокурор має право просто зазначити у постанові номер свого службового посвідчення (ст. 615 КПК; розділ III «Інструкції про порядок превентивного затримання у районі проведення антитерористичної операції осіб, причетних до терористичної діяльності, та особливого режиму досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції», що затверджена спільним наказом МВС, Генеральної прокуратури та СБ України від 26.08.2014 № 872/88/537).

Обшук житла може бути проведений без участі осіб, які в ньому проживають. У цьому випадку правоохоронці зобов'язані залишити на видному місці житла копію ухвали про проведення обшуку, а також забезпечити збереження майна у житлі та неможливість доступу до нього сторонніх осіб.

Під час обшуку правоохоронці мають право: забороняти будь-яким особам залишати місце обшуку до його закінчення та вчиняти дії, що заважають проведенню обшуку; самостійно відкривати закриті приміщення та сховища, якщо власник відмовляється це робити або обшук робиться за його відсутності; проводити фотографування, звуко-відеозапис, виготовляти відбитки та зліпки предметів; оглядати і вилучати документи, тимчасово вилучати речі, які мають значення для кримінального провадження; проводити обшук осіб, які перебувають в житлі під час обшуку. Особистий обшук повинен бути здійснений особами однієї статі з обшукуваним; залучати для участі у проведенні обшуку спеціалістів.

Одержано 05.04.2019

УДК 343.13

Маргарита Миколаївна МИХАЙЛІК,

курсант групи Ф2-301 ХНУВС

Науковий керівник: Балац Р. М.

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЩОДО МАТЕРІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В ПРОЦЕСІ ПОВНОЇ ФІКСАЦІЇ СУДОВОГО ЗАСІДАННЯ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ЗА ДОПОМОГОЮ ЗВУКО- ТА ВІДЕОЗАПИСУВАЛЬНИХ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ

Слід зауважити, що з 1 січня 2019 р. набрали чинності зміни, до положень ч. 5 ст. 27 Кримінального процесуального кодексу України (далі КПК України), в яких ч. 5 закріплено, що під час судового розгляду та у випадках передбачених КПК України, під час досудового розслідування забезпечується повне фіксування судового

засідання та процесуальних дій за допомогою звуко- та відеозаписувальних технічних засобів. Офіційним записом судового засідання є лише технічний запис, здійснений судом у порядку, передбаченому КПК України. Саме ця новела викликає неабияке занепокоєння суддівської спільноти, оскільки, як виявилось, далеко не всі суди мають можливості для повної реалізації вищезазначених вимог КПК України щодо фіксації засідань у кримінальних провадженнях. Окрім цього, в судах скаржаться на низьку якість роботи обладнання, брак дисків, залів тощо, що в свою чергу тісно взаємопов'язано з питанням забезпечення судового засідання за допомогою звуко- та відеофіксувальних засобів. Так на XVI позачерговому з'їзді суддів України заступник голови ДСА України З. В. Холоднюк повідомив, що всі суди забезпечені технічними засобами для фіксації судових засідань за допомогою звуко- та відеозаписувальних технічних засобів. Однак, на жаль, це не так.

Досліджуючи питання щодо матеріального забезпечення в процесі повної фіксації судового засідання у кримінальних провадженнях за допомогою звуко- та відеозаписувальних технічних засобів на прикладах Інгuleцького районного суду м. Кривий Ріг, Личаківського районного суду м. Львів, Лубенського районного суду м. Полтава. Необхідно зазначити, що дійсно існують деякі питання щодо реалізації зазначених новел у ч. 5 ст. 27 КПК України. Так, наразі в Інгuleцькому районному суді здійснюють правосуддя 5 суддів та є 4 зали судових засідань, але лише 2 зали обладнані необхідними технічними засобами для можливості фіксації судового засідання та процесуальних дій за допомогою відеозаписувальних технічних засобів. Кожен з цих суддів, який здійснює правосуддя, розглядає кримінальні провадження, а тому відеофіксація таких засідань є обов'язковою. При цьому у Личаківському районному суді м. Львів в наявності є 3 зали судових засідань, які обладнані камерами і мають комп'ютери необхідних технічних параметрів для встановлення програмного забезпечення "Акорд", за допомогою якого і буде здійснюватися відеофіксація. Але це 3 зали на 8 суддів – розповів про судові реалії суддя Сергій Гирич. У Лубенському районному суді м. Полтава в наявності 5 зал судових засідань. Лише 3 зали обладнані необхідними технічними засобами для можливості фіксації судового засідання та процесуальних дій за допомогою відеозаписувальних технічних засобів.

З наведених прикладів щодо, матеріального забезпечення повного фіксування судового засідання за допомогою звуко- та відеозаписувальних технічних засобів це в подальшому на нашу думку, буде призводити до порушення деяких засад кримінального процесу, зокрема розумність строків – судовий розгляд має бути проведений і завершений протягом розумного строку. Та в цілому завдань кримінального провадження, щодо забезпечення швидкого, повного та неупередженого судового розгляду.

Отже, проаналізувавши питання матеріального забезпечення фіксування судового засідання можемо прийти до висновку, що на сьогоднішній день склалася ситуація, коли суддям доводиться витратити більше часу на технічні моменти та очікування з думками: «Коли ж звільниться зал судових засідань,

щоб можна було розглянути справу в призначений час?!» абсурдним в даній ситуації є рішення ДСА в якому говориться що суди забезпечені в повній мірі. Таким чином, неналежне матеріальне забезпечення в процесі повної фіксації судового засідання у кримінальних провадженнях за допомогою звуко- та відеозаписувальних технічних засобів може призвести до порушення деяких засад кримінального провадження, а також до не виконання завдань кримінального провадження в цілому.

Одержано 12.04.2019

УДК 343.132

Віталій Олегович НАЙДА,

курсант групи Ф1-303 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Мартовицька О. В.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ САМОСТІЙНОСТІ СЛІДЧОГО В УКРАЇНІ

Відповідно до КПК України слідчий є самостійним і вільним у використанні своїх прав у межах та в спосіб, передбачених КПК України, а втручання в його процесуальну діяльність особами, що не мають на те законних повноважень, забороняється.

Слідчий, збираючи, перевіряючи і оцінюючи докази, не повинен бути пов'язаний з попередньою оцінкою доказів, яку здійснили прокурор або керівник органу досудового розслідування, оскільки це суперечить правилу вільної оцінки доказів слідчим, його процесуальній самостійності, за його внутрішнім переконанням. В іншому разі це зможе завдати серйозної шкоди об'єктивному розслідуванню. Слідчий наділений правом на оскарження рішень, дій чи бездіяльності прокурора (ст. 311 КПК України), але ж таке оскарження не зупиняє їх виконання, і лише в подальшому може призвести до суб'єктивізму, тобто до упередженого ставлення зі сторони прокурора до цього слідчого, в тому числі при виконанні ним професійних обов'язків. Усі без винятку вказівки прокурора стають для слідчого обов'язковими для виконання, навіть якщо їх зміст суперечить його внутрішньому переконанню. Не виконати ці вказівки слідчий не зможе, оскільки це може привести навіть до кримінальної відповідальності. Тому на практиці слідчі майже не звертаються зі скаргами на рішення, дії чи бездіяльність прокурора. Причини цього можуть бути найрізноманітнішими, наприклад, авторитет прокурора, небажання погіршення ділових відносин із процесуальним керівником, погроза відповідальності за невиконання вказівок прокурора тощо.

На сьогодні в КПК України передбачено досить великий обсяг слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій, заходів забезпечення кримінального провадження, які потребують отримання попередньої згоди від прокурора на їх проведення та винесення ухвали слідчим суддею. На наш

погляд, не виправданою є позиція законодавця, чому така слідча (розшукова) дія, як освідчення, проводиться лише на підставі постанови прокурора (ст. 241 КПК України) або експертиза призначається за ухвалою слідчого судді, адже слідчий несе відповідальність за законність та своєчасність здійснення процесуальних дій. І хіба слідчий недостатньо компетентний в цьому питанні, щоб зробити якусь помилку при прийнятті такого рішення? З іншої сторони й слідчі судді, маючи свій суддівський стаж, також переобтяжені й основними повноваженнями.

Окрім того, ми вважаємо, що на процесуальній самостійності слідчого негативно відображається перевантаженість слідчих підрозділів, адже нині кількість кримінальних проваджень є такою, що унеможливило повноцінне виконання слідчим покладених на нього обов'язки. Відповідно, така перевантаженість відображається на мисленні й можливостях самостійно приймати рішення в тому чи іншому кримінальному провадженні.

З метою забезпечення слідчого процесуальною самостійністю в кримінальному провадженні вбачається доцільним:

1) передбачити «процесуальний механізм» оскарження постанови про відмову прокурора у задоволенні клопотання слідчого до прокурора вищого рівня через керівника органу досудового розслідування;

2) надати процесуальну самостійність слідчому при прийнятті рішення про призначення та проведення експертиз, про арешт майна вилученого під час огляду місця подія, про проведення огляду місця події в житлі чи іншому володінні особи, якщо останній дає на це згоду, про тимчасовий доступ до речей і документів.

Одержано 14.04.2019

УДК 343.121.5

Тетяна Олександрівна НЕЇЖАЛА,

курсант групи Ф1-304 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Романюк В. В.

МІСЦЕ ЕКСПЕРТА І СПЕЦІАЛІСТА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Розслідування кримінального правопорушення є складним процесом пізнання об'єктивної дійсності, а тому виникає необхідність застосування у кримінальному процесі наукових, технічних та інших знань. Пізнання події злочину та особи, яка його вчинила, вимагає від слідчого та осіб, пов'язаних з цим процесом, застосування різних спеціальних знань та навичок у певних видах діяльності. При цьому постає питання про залучення експерта та/або спеціаліста, а також щодо їх процесуальної ролі у кримінальному провадженні. Кримінальне процесуальне законодавство України розмежовує такі поняття як «спеціаліст» та «експерт».

Так, у відповідності до ст. 69 КПК України експертом у кримінальному провадженні є особа, яка володіє науковими, технічними або іншими спеціальними знаннями, має право відповідно до Закону України «Про судову експертизу» на проведення експертизи і якій доручено провести дослідження об'єктів, явищ і процесів, що містять відомості про обставини вчинення кримінального правопорушення, та дати висновок з питань, які виникають під час кримінального провадження і стосуються сфери її знань.

Також варто звернути увагу на те, що поняття «спеціальні знання» законодавець не визначає. Так, О. О. Бондаренко зазначає, що до спеціальних знань в кримінальному судочинстві слід віднести сукупність знань у будь-якій сфері людської діяльності – науки, техніки, мистецтва, ремесла і т. п. (крім правових знань слідчого, прокурора і судді), – набутих у результаті спеціальної підготовки або професійного досвіду, які використовуються для отримання доказової чи іншої інформації, необхідної для розкриття та розслідування злочинів.

У відповідності до ст. 71 КПК України спеціалістом у кримінальному провадженні є особа, яка володіє спеціальними знаннями та навичками застосування технічних або інших засобів і може надавати консультації під час досудового розслідування і судового розгляду з питань, що потребують відповідних спеціальних знань і навичок.

Проте між експертом і спеціалістом як суб'єктами діяльності, що спрямована на надання допомоги слідчому, існують істотні відмінності. Так, експерт на підставі проведеного дослідження складає висновок, який є самостійним джерелом доказів, а спеціаліст надає слідчому лише консультативну або технічну допомогу в межах проведення слідчої (розшукової) дії. Консультації – це науково обгрунтована порада, що надається фахівцем, тобто спеціалістом. Наприклад, фахівець-криміналіст може проконсультувати оперативних працівників про використання конкретних науково-технічних прийомів і засобів для вирішення певних завдань і можливості криміналістичних досліджень в ситуації, що виникла. Висновки, які містяться в консультації спеціаліста, не можуть мати значення доказів. Відомості щодо фактів, виявлених спеціалістом, фіксуються в протоколі слідчої (розшукової) або судової дії. Консультації спеціаліста можуть бути використані слідчим для висунення версій, виявлення, перевірки і оцінки певних обставин, що мають значення для справи, мотивування рішень у ній, наприклад, про призначення додаткової чи повторної експертизи, а також для правильного використання технічних засобів.

Отже, аналізуючи вищевикладене, можна дійти висновку, що участь експерта та спеціаліста в розслідуванні кримінального правопорушення забезпечує його швидкість, повноту та неупередженість. Головна відмінність між цими учасниками кримінального процесу полягає у доказовому значенні результатів їх залучення у кримінальне провадження.

Одержано 08.04.2019

УДК 343.13

Ігор Ігорович САПЕЙКО,

курсант групи Ф2-304 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Глобенко Г. І.

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЩОДО АРЕШТУ МАЙНА ЯК ЗАХОДУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

З метою запобігання та подолання негативних обставин, що перешкоджають вирішенню завдань кримінального провадження, передбачених положеннями ст. 2 КПК України застосовуються заходи забезпечення кримінального провадження. Одним з них є арешт майна, тобто тимчасове, до скасування у встановленому КПК України порядку, позбавлення за ухвалою слідчого судді або суду права на відчуження, розпорядження та/або користування майном, щодо якого існує сукупність підстав чи розумних підозр вважати, що воно є доказом злочину, підлягає спеціальній конфіскації у підозрюваного, обвинуваченого, засудженого, третіх осіб, конфіскації у юридичної особи, для забезпечення цивільного позову, стягнення з юридичної особи отриманої неправомірної вигоди, можливої конфіскації майна (ч. 1 ст. 170 КПК України). Слід зазначити, що досліджуваний захід забезпечення кримінального провадження носить тимчасовий характер, оскільки остаточне рішення з питання, що саме належить вчинити з майном, яке арештоване, вирішується судом під час ухвалення вироку (п. 12 ч. 1 ст. 368 КПК України).

Поряд з іншими правами людини ст. 41 Конституції України закріплює право володіти, користуватися й розпоряджатися своєю власністю. Ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності, яке є непорушним. Окрім цього на питання щодо наявності підстав для застосування арешту майна як заходу забезпечення кримінального провадження неодноразове зверталась увага у рішеннях Європейського суду з прав людини. Тому не безпідставно вищевказаному питанню законодавець присвячує окрему главу 17 КПК України. Реалізація застосування норм вищевказаної глави під час кримінального провадження може здійснюватися різними шляхами. Так, однією з форм виявлення майна, на яке може бути накладений арешт, є його розшук. Відповідно до чинного кримінального процесуального законодавства завдання щодо розшуку майна підозрюваного, обвинуваченого, накладення на нього арешту та забезпечення його збереження покладаються на підрозділи досудового розслідування та оперативні підрозділи, які здійснюють свої повноваження за дорученням слідчого, ухвалою слідчого судді, суду тощо. Практична складова окресленого питання, як правило, здійснюється слідчим через направлення відповідних запитів до органів державної влади, органів місцевого самоврядування та службових осіб з метою отримання відомостей щодо об'єктів власності, що належать певним особам, у тому числі підозрюваному. Так, наприклад, до банківських установ з питань про наявність рахунків конкретної юридичної особи або фізичної особи; до Бюро технічної інвентаризації з питань встановлення права власності на нерухоме майно; до відділу із

землекористування відповідних виконкомів і сільських рад народних депутатів з питань наявності дачних і садово-городних діляниць і т. д. Водночас, законодавством встановлений вичерпний перелік майна, на яке не може бути накладений арешт. Перелік такого майна наданий у додатку до Закону України «Про виконавче провадження» від 2 червня 2016 р., це предмети, які вкрай необхідні для самого підозрюваного та осіб, які знаходяться на його утриманні, зокрема, меблі – по одному ліжку та стільцю на кожну особу, один стіл, одна шафа на сім'ю; один холодильник на сім'ю; один телевізор, персональний комп'ютер на сім'ю, один мобільний телефон – на кожну особу тощо. У даному контексті зазначимо, що положення КПК України не містять як визначення поняття розшук майна, так і порядку його проведення, що може безпосередньо призводити до випадків порушення прав та законних інтересів осіб задіяних до сфери кримінальної процесуальної діяльності.

На підставі викладеного слід зауважити, що питання накладення арешту на майно як заходу забезпечення кримінального провадження потребують подальшого дослідження та законодавчого закріплення у положеннях КПК України.

Одержано 17.04.2019

УДК 343.13(477)

Олександра Дмитрівна ШЛІПОВА,

курсант групи Ф1-404 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Рось А. В.

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІЗУАЛЬНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ОСОБОЮ, РІЧЧЮ АБО МІСЦЕМ

Відповідно до ст. 269 КПК України для пошуку, фіксації і перевірки під час досудового розслідування тяжкого або особливо тяжкого злочину відомостей про особу та її поведінку або тих, з ким ця особа контактує, або певної речі чи місця у публічно доступних місцях може проводитися візуальне спостереження за зазначеними об'єктами або візуальне спостереження з використанням відеозапису, фотографування, спеціальних технічних засобів для спостереження. Ця негласна слідча (розшукова) дія (далі – НСРД) є одним із основних засобів працівників Національної поліції України у протидії злочинності. Проте на сьогодні нормативне регулювання даної НСРД є неповним та суперечливим, що може призводити до порушень та зловживань з боку правоохоронних органів. У зв'язку з цим виникає необхідність чіткого юридичного врегулювання змісту і підстав візуального спостереження, а також підвищення компетентності слідчого та розширення його практичних навичок у застосуванні цієї НСРД.

Варто зауважити, що спостереження за особою, річчю або місцем є досить складною за тактикою проведення НСРД, яка потребує ретельної підготовки, а

також наявності спеціальних знань, умінь та навичок у особи, яка її проводить. У ч. 6 ст. 246 КПК України визначено, що право проводити НСРД має слідчий, який здійснює досудове розслідування злочину, або за його дорученням – уповноважені оперативні підрозділи, зокрема Національної поліції. Таким чином оперативні працівники можуть виконувати відповідні процесуальні дії лише за конкретизованим дорученням слідчого. Це, а також велике навантаження на слідчого при розслідуванні кримінальних проваджень, ускладнює проведення візуального спостереження. Тому законодавче вдосконалення взаємодії між слідчим та оперативними працівниками є вкрай необхідним для покращення ефективності їх роботи.

Найбільш необхідними навичками для успішного проведення візуального спостереження є: уміння психологічно діагностувати нестандартну поведінку об'єкта спостереження; готовність до незвичайних випадків під час спостереження, наприклад до зникнення об'єкта з поля зору або до відкритої вимоги останнього припинити його переслідування тощо. При цьому, працівник, який проводить цю НСРД має не лише володіти знаннями про візуально-комунікативні знаки тіла людини, але й володіти навичками контролю за своїми діями, рухами, мімікою та мовою. Адже дуже часто для виконання своїх службових обов'язків він стикається з необхідністю перевтілювання, вмінням грати різні соціальні ролі. Такі навички є надзвичайно цінними, адже більшість інформації у ході проведення візуального спостереження за особою сприймається саме через невербальні знаки спілкування, які дозволяють аналізувати психологічний стан і мотиви поведінки об'єкта спостереження. Водночас, проблематичним є залучення осіб, які володіють спеціальними лінгвістичними та психологічними знаннями у випадку необхідності для проведення цієї НСРД. Адже єдиних законодавчо визначених носіїв таких знань не передбачено. Перешкодою для цього є також чіткий перелік випадків, зазначений у ч. 1 ст. 68 КПК України, в яких можна залучати перекладача, а саме «у разі необхідності у кримінальному провадженні перекладу пояснень, показань або документів». Але при проведенні візуального спостереження пояснення і показання не отримуються, натомість може відбуватися спілкування об'єкта спостереження. Тому варіантом вирішення даної проблеми є пропозиція науковців внести доповнення до зазначеної норми КПК України, передбачивши в ній можливість залучення перекладача і для перекладу спілкування. А поки що єдиним можливим виходом з цієї ситуації залишається використання особою, яка проводить спостереження, особистих знань в тій чи іншій галузі.

Отже, візуальне спостереження за особою, річчю або місцем є ефективним засобом правоохоронних органів у процесі боротьби зі злочинністю. А вдосконалення законодавчого регулювання проведення даної НСРД сприятиме вирішенню завдань кримінального судочинства.

Одержано 19.04.2019

УДК 343.121.5

Каріна Романівна ЮРЧЕНКО,

курсант групи Ф1-304 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Романюк В. В.

УЧАСТЬ ЗАКОННОГО ПРЕДСТАВНИКА НЕПОВНОЛІТНЬОГО ПІДОЗРЮВАНОГО У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Кримінальний процесуальний кодекс України у ч. 1 ст. 44 містить положення, яким передбачено, що у разі вчинення неповнолітнім підозрюваним кримінального правопорушення, до участі в процесуальних діях разом з ним необхідно залучати його законного представника. Цей припис слугує відображенням гарантії прав і законних інтересів неповнолітнього. Так, в преамбулі до Декларації прав дитини, яка була прийнята резолюцією 1386 (XIV) Генеральної Асамблеї ООН від 20 листопада 1959 року, вказано на те, що дитина потребує спеціальної охорони та піклування, включаючи належний правовий захист, внаслідок її фізичної і розумової незрілості. Вченими неодноразово наголошувалось, що під час кримінального провадження необхідність у забезпеченні особливих гарантій прав неповнолітніх учасників, в тому числі підозрюваних, обумовлена не лише турботою про їх особисті інтереси, а й міркуваннями суспільної користі. Зацікавленість суспільства в тому, щоб дитина, яка вчинила кримінальне правопорушення, мала можливість повернутися до нормального життя і згодом стала законослухняним громадянином, не викликає жодних сумнівів.

Як законні представники можуть бути залучені батьки (усиновлювачі), а в разі їх відсутності – опікуни чи піклувальники особи, інші повнолітні близькі родичі чи члени сім'ї, а також представники органів опіки і піклування, установ і організацій, під опікою чи піклуванням яких перебуває неповнолітній, недієздатний чи обмежено дієздатний (ч. 2 ст. 44 КПК України). Такий перелік є більш розширеним у порівнянні з колом осіб, вказаних у інших законодавчих актах (Цивільний процесуальний кодекс України, Закон України «Про безоплатну правову допомогу», Закон України «Про громадянство України», Закон України «Про психіатричну допомогу»). Романюк В. В. вітає зміни, закріплені у КПК України 2012 року, які гарантують захист прав неповнолітніх, адже вони у більшому ступені спрямовані на посилення захисту і гарантування прав і свобод неповнолітнього підозрюваного, обвинуваченого.

На практиці виникає питання як діяти у разі, коли у неповнолітнього немає батьків, опікунів і піклувальників або представництво неможливе через виникнення конфлікту інтересів між ними? Відповідь на це питання дає постанова Пленуму Верховного Суду України від 16 квітня 2004 року № 5 «Про практику застосування судами України законодавства у справах про злочини неповнолітніх» у п. 4 якої зазначено, що якщо у підсудного немає батьків, опікунів і піклувальників, суд повинен викликати як законного представника

неповнолітнього представника органу опіки і піклування. Ці особи можуть залучатись як законні представники неповнолітнього й у випадках, коли участь у справі батьків неповнолітнього може завдати шкоди його інтересам. Також у ч. 3 ст. 488 КПК України зазначено, що у виняткових випадках, коли участь законного представника може завдати шкоди інтересам неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого, суд за його клопотанням, клопотанням прокурора чи за власною ініціативою своєю ухвалою має право обмежити участь законного представника у виконанні окремих процесуальних чи судових дій або усунути його від участі у кримінальному провадженні і залучити замість нього іншого законного представника.

Отже, інститут законного представництва забезпечує право неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого на захист. Можливість замінити законного представника у разі його невідповідності виступає додатковою гарантією дотримання прав і законних інтересів неповнолітнього підозрюваного у кримінальному провадженні.

Одержано 19.04.2019

**НАУКОВИЙ ГУРТОК
КАФЕДРИ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН
ФАКУЛЬТЕТУ № 6**

УДК 343.97–053(477)

Владислава Анатоліївна НАКОНЕЧНА,

студентка групи Ф6-ПЗдср-18-1 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук Филітська В. І.

**ПРИЧИНИ ТА ШЛЯХИ ЗАПОБІГАННЯ МОЛОДІЖНІЙ
ЗЛОЧИННОСТІ**

Проблеми молодіжної злочинності є надзвичайно об'ємними, складними та невичерпними. Уявляється, що кожне суспільство повинно ставити перед собою завдання продовження свого існування, а для цього необхідно приділяти максимальну увагу різного роду внутрішнім та зовнішнім процесам розвитку країни.

Для України одним з найважливіших завдань є забезпечення соціального становлення і розвитку молоді, її самореалізації, залучення молодих громадян до соціально-політичних та економічних перетворень та вирішення їхніх нагальних проблем. І якщо у найближчі декілька років у цьому напрямку нічого не зміниться на краще, наша держава ризикує назавжди залишитись без майбутнього.

Серед причин формування злочинної поведінки молоді в українському суспільстві є:

- байдужість батьків, насильство в сім'ї, педагогічне насильство, інформаційне насильство;
- недостатній рівень правової свідомості та культури у молодіжному середовищі;
- урбанізоване середовище, яке надає можливість ухилитися від контролю з боку батьків, інституту освіти;
- низький соціальний статус, в основному нав'язаний соціальним оточенням, завищені вимоги до суспільства;
- домінування мікрогрупового контролю з боку однолітків (особливо у підлітковому середовищі), бажання бути таким як всі, страх стати ізгоєм.

Основним напрямком профілактики правопорушень та запобігання злочинності ресурсами ВНЗ вважається право-освітня і право-виховна робота, яка може здійснюватись у різних формах і методах: надання правової інформації і знань, пропаганда здорового способу життя за участю лікарів та психологів, формування патріотизму і системи загальнолюдських цінностей, а також негативного ставлення до злочинності та злочинної поведінки, залучення до акцій, благодійних і патріотичних заходів, сприяння розвитку індивідуальних нахилів, підтримка студентського самоврядування, залучення студентської молоді до процесу правового виховання у своєму середовищі та ін.

Крім того, є низка заходів, що спрямовані як на профілактику правопорушень, так і відповідають напрямкам молодіжної політики: створення спільних з громадськими організаціями проектів із запобігання злочинності серед молоді, залучення студентів до міжнародних проектів регіональних та всеукраїнських правозахисних організацій; залучення студентства до контролю за дотриманням прав молоді, зокрема на освіту; залучення можливостей Управління юстиції, Управління освіти, УМВС, Державної пенітенціарної служби, Управління соціального захисту населення.

Слід зазначити, що молодіжна злочинність – це складна і багатоаспектна проблема, вирішення якої вимагає відповідного рівня методичного забезпечення, наявності методичного інструментарію для одержання необхідної інформації. Недосконалість існуючих статистичних форм збору й обробки інформації, наявність надлишку часом не потрібної інформації і відсутність відомостей, гостро необхідних для прийняття ефективних управлінських рішень.

Одержано 14.04.2019

**ПРЕДСТАВНИКИ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
ІМЕНІ О. М. БЕКЕТОВА**

УДК 328.185.(477)

Олександра Сергіївна БАРАНОВА,

студентка групи ГРС2018-3

Харківського національного університету

міського господарства імені О. М. Бекетова

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Довбій С. П.

КОРУПЦІЯ В УКРАЇНІ ТА ПРИЧИНИ ЇЇ ВИНИКНЕННЯ

За даними міжнародної організації Transparency International, Україна посіла у 2018 році 120 місце зі 180 країн, що досліджувалися (прогрес 10 місць за рік) в рейтингу сприйняття корупції, і рух нашої країни у бік створення суспільства, вільного від корупції, є досить повільним.

Що таке корупція? Корупція (від лат. corrumpere – псувати) – негативне суспільне явище, яке проявляється в злочинному використанні службовими особами, громадськими і політичними діячами їх прав і посадових можливостей з метою особистого збагачення. Причому воно підживлюється з двох боків: з боку тих, хто збагачується і з боку тих, хто реалізовує свої наміри задоволення власних потреб подібними методами. Ефективними критеріями, що допомагають виявити, чи становлять ті чи інші дії корупцію, є ступінь відкритості, прозорості і підзвітності даних дій. Корупція не є надбанням сучасності. Це протиправне явище виникло в суспільстві ще у стародавні часи, одночасно зі створенням управлінського апарату.

Корупція є широко поширеною в Україні. У 2012 році міжнародна аудиторська компанія Ernst&Young ставила Україну в трійку найбільш корумпованих країн світу разом з Колумбією та Бразилією.

Хабарі даються для того, щоб отримувати найчастіше публічні послуги в конкретний момент чи на постійній основі. Українці кажуть, що вони дають хабарі, бо думають, що це нормально й очікувано, а також громадяни нашої країни у більшості випадків упевнені, що не нестимуть за це ніякої відповідальності. Найбільші одержувачі хабарів – поліція, охорона здоров'я та система освіти. Саме через корупцію рівень довіри до закладів цих галузей є досить низьким. Сьогодні багато хто просто не уявляє будь-яку діяльність без підкупу когось і, отже, не чинить опору здирицтву. Більшість підприємців схильні платити додаткові гроші, якщо від них цього вимагають. За даними аналітиків, нині не існує жодної підприємницької структури, яка б для пом'якшення такого тиску систематично не сплачувала чиновникам значні грошові суми.

На думку С. Коненка, причинами корупції в Україні є переоцінка цінностей у суспільстві та недостатньо ефективна діяльність керівництва, що може

стати негативним прикладом для підлеглих, фінансові проблеми, недостатній відомчий контроль, легковажність.

Слід додати, що там, де ігноруються принципи верховенства права, законності, справедливості, гуманізму, де забувають про соціальний закон співвідношення інтересів та потреб, як правило, виникають причини та умови, які безпосередньо не тільки сприяють, а навіть підштовхують до корупційної ймовірності.

На сьогодні в Україні питання попередження, виникнення і протидії корупції залишаються одним із найактуальніших, оскільки дане явище чинить реальну загрозу національній безпеці країни.

Підсумовуючи викладене, я можу визначити такі причини корупції: злиття державного апарату з підприємницькими і комерційними структурами, формування їхніх ділових відносин поза межами правового поля; ставлення громадськості до існування корупції та сприяння її розвитку; складність урядової структури бюрократичних процедур; лобіювання прийняття та зміни нормативно-правових актів; відсутність належного механізму здійснення ротатії кадрів; невеликий рівень оплати праці та надання соціальних послуг.

Одержано 23.04.2019

ПРЕДСТАВНИКИ ЧОРНОМОРСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

УДК 343.121.4:343.137(043.2)

Вікторія Миколаївна БАТУЗОВА,

студентка 351 групи юридичного факультету

Чорноморського національного університету імені Петра Могили

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Коваль А. А.

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ УЧАСТІ ЗАХИСНИКА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

В контексті дослідження означених тут проблемних питань слід зауважити, що серйозною прогалиною чинного КПК України в питаннях проведення НСРД (а так само і будь-яких слідчих дій) є відсутність імперативної норми, яка б зобов'язувала суб'єктів проведення НСРД з моменту фактичного затримання особи, відносно якої здійснюється НСРД, вести аудіо-, відеофіксацію процесуальних дій, а також забороняючої норми, яка б унеможливила вчинення будь-яких дій до прибуття захисника.

Слід зазначити, що порівняно недавно, стаття 236 КПК України, була доповнена частиною 10, відповідно до якої обшук житла чи іншого володіння

особи на підставі ухвали слідчого судді в обов'язковому порядку фіксується за допомогою аудіо- та відеозапису.

Крім того, частина 3 зазначеної статті доповнена положенням про те, що слідчий, прокурор не має права заборонити учасникам обшуку користуватися правовою допомогою адвоката або представника. Слідчий, прокурор зобов'язаний допустити такого адвоката або представника до обшуку на будь-якому етапі його проведення.

Введення у відповідні статті норми прямої заборони або норми-зобов'язання:

1) позбавить суб'єктів проведення НСРД можливості фальсифікувати докази, психологічно впливати на учасників слідчої дії, застосовувати насили;

2) позбавить суб'єктів проведення НСРД можливості порушувати права та законні інтереси осіб, відносно яких проводяться НСРД;

3) сприятиме забезпеченню права осіб на захист, яке полягає не лише у роз'ясненні прав осіб, але й у створенні умов для їх реалізації.

Зазначені зміни у кримінальному процесуальному законодавстві сприятимуть чесній, добросовісній праці суб'єктів кримінального провадження у відповідності до чинного КПК України, як того вимагає ст. 9 Кодексу, відповідно до якої, під час кримінального провадження суд, слідчий суддя, прокурор, керівник органу досудового розслідування, слідчий, інші службові особи органів державної влади зобов'язані неухильно додержуватися вимог Конституції України, цього Кодексу, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, вимог інших актів законодавства.

Так, як показує практика, вивчення матеріалів кримінальних проваджень та опитування адвокатів, з моменту затримання особи, відносно яких проводилися НСРД, слідчі повідомивши про це, відповідно до ч. 4 ст. 213 КПК України, орган (установу), уповноважений законом на надання безоплатної правової допомоги, до прибуття адвоката, встигали провести освідування цієї особи, обшук її житла чи іншого володіння, скласти відповідні протоколи про ці процесуальні (слідчі) дії.

При цьому, у протоколі про затримання, в більшості випадків, зазначалося, що особі роз'яснено право мати захисника, проте вона відмовилася від його послуг. Чи не дивним це здається? Навряд чи особа, опинившись в такій ситуації, відмовиться від захисника, а тим паче від захисника, який надає безоплатну вторинну правову допомогу.

Відповідно до п. 5 ч. 1 ст. 14 Закону України «Про безоплатну правову допомогу» від 2 червня 2011 року № 3460-VI суб'єктом права на безоплатну вторинну правову допомогу є особи, які відповідно до положень кримінального процесуального законодавства вважаються затриманими.

Вони мають право на правові послуги, передбачені пунктами 1 і 3 частини другої статті 13 вказаного Закону, тобто на захист та складення документів процесуального характеру. А отже, вже після затримання особа має право на те, щоб протокол затримання складався у присутності захисника.

Згідно з ч. 5 ст. 19 вказаного Закону у разі звернення осіб, зазначених у пунктах 3–6 частини першої статті 14 цього Закону, про надання безоплатної вторинної правової допомоги або надходження інформації про затриманих осіб від близьких родичів та членів їхніх сімей, перелік яких зазначено Кримінальним процесуальним кодексом України, орган (установа), уповноважений законом на надання безоплатної вторинної правової допомоги, яким є Центр надання безоплатної вторинної правової допомоги (далі Центр) зобов'язаний прийняти рішення про надання безоплатної вторинної правової допомоги з моменту затримання особи.

Проте, оскільки прибуття адвоката з Центру потребує певного часу, протягом якого визначається певний адвокат, видається йому доручення, суб'єкти проведення НСРД діють без зволікання та будь-яким шляхом отримують підпис особи про роз'яснення йому усіх його прав, в тому числі і про небажання мати захисника. А якщо підозрюваний навіть знає, що йому Центром надано захисника на безоплатній основі і він не заперечує проти проведення процесуальної дії за відсутності захисника, дана процесуальна дія не матиме підстав для визнання її незаконною, крім випадків, коли участь захисника є обов'язковою.

Таким чином, ми вважаємо, що проводити будь-які процесуальні, в тому числі, і слідчі дії після проведення НСРД, з моменту затримання особи, без участі захисника, суб'єкти проведення НСРД не мають права, адже цим грубо порушується конституційне право особи на захист.

З метою усунення прогалин чинного КПК України та захисту прав особи, відносно якої проводиться НСРД, пропонуємо внести відповідні зміни до КПК України, зокрема:

1) щодо випадків обов'язкової участі захисника у кримінальному провадженні. На нашу думку, частину 2 статті 52 КПК України слід доповнити пунктом 10 наступного змісту: «У разі затримання особи, відносно якої проводилися негласні слідчі (розшукові) дії, участь захисника є обов'язковою з моменту фактичного затримання такої особи»;

2) щодо фіксації ходу процесуальних дій. Так, статтю 208 КПК України пропонуємо доповнити частиною 10 наступного змісту: «З моменту фактичного затримання особи, відносно якої проводяться НСРД, будь-які процесуальні дії, пов'язані з оформленням та закріпленням результатів НСРД або нерозривно пов'язані з НСРД та є логічним завершенням останніх, в обов'язковому порядку фіксується за допомогою аудіо- та відеозапису».

Одержано 22.04.2019

**ПРЕДСТАВНИКИ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА**

УДК 341.462

Марина Костянтинівна ЧАЙКІНА,

студентка групи ЮМП-51

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Тітов Є. Б.

**ДЕЯКІ ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ
КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ФІЗИЧНИХ ОСІБ
ЗА ВЧИНЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ЗЛОЧИНІВ**

Військові злочинці переслідувалися принаймні з часів стародавніх греків та й, ймовірно, ще задовго до цього. Відомості про ранні приклади законів і звичаїв війни можна знайти в працях класичних авторів з права та історії. Історично склалося так, що переслідування військових злочинців зазвичай обмежувалося переможеними або окремими випадками ізгоїв-комбатантів в армії переможця. В силу специфіки законів і звичаїв війни національні системи правосуддя часто виявлялися нездатними справедливо та неупереджено розглядати порушення таких норм, що зумовило виникнення тенденції до розгляду таких порушень на міжнародному рівні.

Гаазькі конвенції 1899 і 1907 рр. стали першою масштабною кодифікацією законів війни в міжнародному праві. Вони включають важливий звід положень, що стосуються захисту цивільного населення. У той же час слід визнати, що Гаазькі конвенції, накладаючи зобов'язання на держави, тим не менш не були призначені для притягнення до кримінальної відповідальності окремих осіб. Подібний підхід став однією з причин того, що до Першої світової війни фактично не робилося спроб притягнення до міжнародної відповідальності за порушення законів і звичаїв війни.

Питання про утворення постійно діючого міжнародного кримінального органу, який мав би міжнародну юрисдикцію, було вперше серйозно поставлене в контексті Балканських воєн 1912–1913 рр. Проте перша спроба практичної реалізації цієї концепції була зроблена лише після Першої світової війни.

Одним із перших постійно діючих міжнародних судових органів стала Постійна палата міжнародного правосуддя Ліги Націй. Сорок п'ять держав визнали обов'язковість юрисдикції цього судового органу. Її діяльність була перервана Другою світовою війною.

Надзвичайна жорстокість Другої світової війни стала новим поштовхом до створення міжнародного органу кримінального правосуддя. Ще під час Другої світової війни різні держави неодноразово виступали з численними заявами про необхідність покарання воєнних злочинців. 8 серпня 1945 р. у Лондоні представниками Великобританії, СРСР, США і Франції було підписано Угоду про створення Міжнародного Воєнного Трибуналу для суду над головними

воєнними злочинцями європейських країн і прийнято Статут, яким було визначено порядок організації трибуналу і принципи його роботи. 20 листопада 1945 р. у Нюрнберзі відбулось перше засідання Міжнародного воєнного трибуналу, а вже 1 жовтня 1946 р. Трибунал виніс вмотивований вирок, яким були засуджені 19 головних воєнних злочинців. Нюрнберзький трибунал вперше в історії піддав суду та виніс вирок про покарання осіб винних у вчиненні злочинів проти міжнародного права. Нюрнберзький вирок означав встановлення прецеденту кримінальної відповідальності державних діячів за міжнародні злочини. Перелік міжнародних злочинів був вперше передбачений Статутом Міжнародного військового трибуналу для суду і покарання головних військових злочинців європейських країн 1945 р. Пізніше за аналогією було визначено юрисдикцію Токійського міжнародного військового трибуналу для Далекого Сходу 1946 р.

У післявоєнний час серйозні порушення міжнародного гуманітарного права в рамках конкретного збройного конфлікту вперше стали предметом судового розгляду лише у 1993 р. у зв'язку із конфліктом на території Югославії. На основі резолюцій 808 та 827 Ради Безпеки ООН від 22 лютого та 25 травня 1993 р. було створено Міжнародний трибунал для покарання осіб, відповідальних за серйозні порушення міжнародного гуманітарного права, вчинені на території Югославської федерації. Правову основу міжнародного трибуналу складали Резолюції Ради Безпеки 771 та 780, якими порушення міжнародного гуманітарного права розглядалися як акти, що посягають на міжнародний мир та безпеку.

Приблизно у той же період у зв'язку з гуманітарною катастрофою в Руанді (жорстокий конфлікт між народностями тутсі і хуту) був заснований Міжнародний кримінальний трибунал *ad hoc*, аналогічний Трибуналу по колишній Югославії. У резолюціях 918 і 925 (1994 р.) Рада Безпеки засудила триваючі масові вбивства на території Руанди. 1 липня 1994 р. у резолюції 935 РБ ООН встановила, що геноцид й інші систематичні та широкомасштабні порушення міжнародного гуманітарного права складають загрозу міжнародному миру і безпеці, у зв'язку з чим виникло питання про заснування кримінального трибуналу з метою стримування конфлікту і покарання винних осіб.

Згадані судові органи, створені як засіб реагування на міжнародні злочинні діяння були за своєю правовою природою тимчасовими органами міжнародного кримінального правосуддя, а тому вони не могли запобігти жодному іншому міжнародному злочині, скоєному після їх створення. Розуміння цього факту з рештою призвело до реалізації ідеї про створення постійного міжнародного кримінального суду з потенційно універсальною юрисдикцією. Прийняття у 1998 р. у Римі Статуту Міжнародного кримінального суду стало однією з найважливіших подій міжнародного кримінального права, адже цей договір заклав фундамент функціонування постійно діючої міжнародної судової установи компетентної переслідувати осіб, що вчинили міжнародні злочини.

Одержано 19.04.2019

СЕКЦІЯ 6
ПРАВОВІ Й ТАКТИЧНІ ОСНОВИ ОРД.
СПЕЦТЕХНІКА. ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНА ПІДГОТОВКА.
ВОГНЕВА ТА СПЕЦІАЛЬНА ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА.
ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ
ПОЛІЦІЇ. СТВОРЕННЯ ЗАСОБІВ ТА КОМПЛЕКСІВ
ТЕХНІЧНОГО ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ

НАУКОВИЙ ГУРТОК
КАФЕДРИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
ФАКУЛЬТЕТУ № 4

УДК 342.922

Анна Олександрівна ОСТРОВЕРХОВА,
курсант групи Ф4-302 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат технічних наук, доцент Клімушин П. С.

ШПИГУНСЬКІ ПРИСТРОЇ БЕЗДРОТОВИХ МЕРЕЖ ЯК
НЕБЕЗПЕКА ВТРАТИ ІНФОРМАЦІЇ

Незвичайні види пристроїв і гаджетів є не тільки у співробітників спецслужб, але і у осіб, які мають на меті заволодіти конфіденційною інформацією. Чимало девайсів та гаджетів було спеціально розроблено для потреб хакерів і дослідників безпеки. Проведемо дослідження таких пристроїв.

1. Інструмент WiFiPineappleMark може діяти під виглядом відкритого хот-спота (гаряча пляма) спеціально налаштованого роутера, який перехоплює весь відкритий трафік і використовує різні види MITM-атак, щоб перехопити ті дані, які передаються по захищеному з'єднанню. Для більшого успіху зловмисник може використовувати звучне ім'я мережі на кшталт «Wi-FiGuest» або взагалі маскуватися під популярних провайдерів.

2. Інструмент Ubertooth One розроблений для можливого перехоплювання даних з Bluetooth-ефіру, що передаються іншими девайсами. Він може використовуватися в якості аналізатора спектра Bluetooth в режимі реального часу, а також в якості аналізатора пакетів Bluetooth. Це дозволяє отримати доступ до мікрофонів в гарнітурі або зламати клавіатуру або мишу, що забезпечує віддалений доступ до систем.

3. ReaverPro призначений для добірки піна WPS (WifiProtectedSetup) методом перебору. Кінцевою метою є розшифровка пароля WPA/WPA2. Reaver створений для надійної і практичної атаки на WPS, він пройшов тестування на великій кількості точок доступу з різними реалізаціями WPS.

4. Наступний девайс ThrowingStarLANTar який передбачає, що у атакуючого є доступ не до конкретного комп'ютера, а до кабелів локальної мережі.

І потрібен він для пасивного і максимально непомітного моніторингу сегмента мережі. Його неможливо виявити програмними засобами. Throwing Star LANTap виглядає як невелика мікросхема хрестоподібної форми, на кінцях якої розташовані чотири Ethernet-порты. ThrowingStarLANTap спроектована для моніторингу мереж 10BaseT і 100BaseTX і для своєї роботи не вимагає підключення джерел живлення. Завдяки тому що пристрій не використовує ніякого електроживлення, він не може моніторити мережі 1000 Base T. У такому випадку йому доводиться знижувати якість зв'язку, змушуючи машини спілкуватися на більш низькій швидкості яку вже можна пасивно моніторити.

5. Всі бездротові пристрої володіють серйозним недоліком – обмеженим радіусом дії. Надійний прийом часто є ключовим параметром для успішної реалізації атаки. Існують все спрямовані, а також цілеспрямовані антени. Для прикладу представником другого типу є антена 16dBi YagiAntenna. Ця антена дозволяє перебувати на достатній відстані від бездротової мережі і зберігати необхідний рівень сигналу. Завдяки конвектор RP-SMA її можна підключити до розглянутих інструментів WiFiPineapple та UbertoothOne, а також до багатьох інших WiFi-пристроїв. Важливо розуміти, що це лише одна з тисяч найрізноманітніших антен. У Мережі не тільки продається величезна кількість самих різних антен з різноманітними характеристиками, але і лежить чимало інструкцій про те, як швидко створити антену з підручних матеріалів.

Перед фахівцем в області інформаційної безпеки стоять завдання ефективного вирішення головоломок з пошуку вразливостей досліджуваних систем. Важливим елементом будь-якої роботи з тестування захищеності інфраструктури замовника є перевірка бездротових мереж. Значно підвищити ефективність такої перевірки допоможуть розглянути спеціалізовані інструменти.

Одержано 11.04.2019

УДК 332.012

Владислав Романович ПЛЕХАНОВ,

курсант групи Ф4-202 ХНУВС

Науковий керівник: Проф. В. Є.

ВАЖЛИВІСТЬ НАДІЙНОГО ПАРОЛЯ ПІД ЧАС ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ

«Обов'язково використовуйте надійний пароль» – це порада, яку ми всі постійно бачимо в Інтернеті, хтось ставиться до неї з великою відповідальністю, а хтось не приділяє власним паролем жодного значення, про що потім шкодує.

Як створити надійний пароль і, що більш важливо, як його запам'ятати.

Важливість надійного пароля зростає з кожним днем, адже завдяки науково-технічному прогресу зростають обчислювальні можливості комп'ютерів. Від обчислювальної потужності комп'ютера залежить швидкість перебору паролів, під час атаки «Brute-force» (Атака грубої сили) Brute-force – це атака

коли зловмисник використовує набір попередньо визначених значень, щоб атакувати ціль. Успіх залежить від набору визначених значень. Якщо він більший, це займе більше часу, але є більша ймовірність успіху. Найбільш поширеним і простим для розуміння прикладом атаки з грубою силою є атака за словником. У цьому випадку, зловмисник використовує словник паролів, який містить мільйони слів, які можна використовувати як пароль. Тоді зловмисник спробує ці паролі один за одним. Якщо цей словник містить правильний пароль, зловмисник матиме успіх.

Атака з використанням грубої сили як і раніше є однією з найпопулярніших методів злому паролів, адже використовуючи звичайний сучасний комп'ютер є можливість спробувати близько 150 мільйонів паролів лише за годину.

Надійний пароль достатнього рівня, складається з 12 символів. Немає мінімальної довжини пароля, з якою завжди варто погоджуватись, але, як правило, ви повинні використовувати паролі довжиною від 12 до 14 символів. Пароль який містить ще більше символів буде надійним та кращим.

Можна подумати що довгий пароль вже є надійним, але це не зовсім так. Дійсно надійний пароль включає цифри, символи, великі літери та літери нижнього регістру: використовуйте суміш різних типів символів, щоб зробити його більш міцним, такий пароль важче зламати.

Не використовуйте слово зі словника чи комбінацій слів. Будь-яке слово погано відображується на вашому паролі. Будь-яка комбінація декількох слів, особливо якщо вони очевидні, також погана. Наприклад, «House 123456» – це жахливий пароль. «Red_house 54321» теж дуже поганий.

Не використовуйте звичайні, або передбачувані заміни – наприклад: «H0use 769842» не є сильним, бо ви замінили о на 0. Це просто та дуже передбачувано, створюючи базу паролів для перебору завжди враховують цей метод.

Намагайтеся змішувати всі поради, а не використовувати кожен окремо, наприклад: «AlfaHouse@123» відповідає багатьом вимогам. Він містить аж 14 символів і включає літери верхнього регістру, малі літери, спеціальні символи і деякі цифри. Але це досить передбачувано, кожне слово правильно вживається з великої літери. Є тільки один символ, всі цифри знаходяться в кінці, і їх легко вгадати.

З наведеними вище порадами досить легко створити дійсно надійний пароль. Наприклад: «M1_kP6G5Vh@hoL\$b» – це міцний пароль на 16 символів, він поєднує безліч різних типів символів і важко здогадатися, яких саме, тому що це просто серія випадкових символів. Але як запам'ятати такий важкий пароль для кожного веб-сайту: його важко асоціювати з чимось та аналізувати. Впоратися з цією задачею вам допоможе менеджер паролів. Менеджер паролів – програмне забезпечення з не типовим шифруванням високого рівня, яке зберігає усі ваші паролі, надає можливість отримувати до них доступ знаючи лише один (головний) пароль, який потрібно вивчити.

Варто пам'ятати про надійність пароля. Але, наприклад, якщо ви повторно використовуєте пароль у кількох місцях, він може бути зламаний, і зловмисники можуть використовувати цей пароль для доступу до інших ваших

облікових записів. Також важливим є уникнення підозрілих сайтів і збереження вашого комп'ютера від шкідливого програмного забезпечення. Використання більш потужних паролів не допоможе вам захиститися від усіх загроз, але це перший й дуже важливий крок.

Одержано 12.04.2019

УДК 332.012

Владислав Романович ПЛЕХАНОВ,

курсант групи Ф4-202 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат технічних наук, доцент Клімушин П. С.

ВИКОРИСТАННЯ ЗМАГАНЬ МІЖ ФАХІВЦЯМИ З БЕЗПЕКИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ КІБЕРПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Кібербезпека є високим пріоритетом для держави та компаній, малих і великих, тому що останнім часом в країні спостерігається зростання числа кібератак. У відповідь на це майбутні фахівці повинні пройти ретельну підготовку та зрозуміти як саме працюють хакери та як від них захищатись. Один із новітніх способів навчання в галузі кібербезпеки – це змагання між фахівцями з безпеки під назвою захоплення флага (capture the flag – CTF). Цей конкурс використовується як навчальний посібник для всіх, хто цікавиться кібербезпекою, і може допомогти покращити навички та інструменти, які вони використовували під час навчання.

CTF для кібербезпеки була вперше розроблена та розміщена ще в 1996 році в Лас-Вегасі, штат Невада, але лише зараз вона має можливість проявити себе, коли обчислювальна техніка на достатньому рівні підтримує функції віртуалізації операційної системи. Турніри CTF глобальні, оскільки вони не мають кордонів і можуть бути зроблені через Інтернет. Міжнародні команди змагаються за різні призи, чемпіонами CTF з України є команда DCUA. Існує два формати CTF для кібербезпеки «атака-захист» та гра Jeopardy з різними категоріями та точковими значеннями.

CTF «атака-захист» – є атакуюча команда, а також та яка захищає свою власну систему. Зазвичай існує два раунди гри, в якій однією командою є атакуюча команда, а інша команда є захисною командою в першому раунді, а потім переходять на другий тур. У оборонних машинах є прапори (текстові файли, папки, зображення тощо), які команда атакуючих намагається знайти, оскільки вони компрометують машини. Команда, що належить, може використовувати різні інструменти зловмисника для того, щоб поставити під загрозу захисні машини, але існують правила, які гарантують, що команди не мають переваг перед іншим. Команда-захисник може зробити що-небудь в рамках правил, щоб захистити свої машини від атакуючої команди. Їм заборонено вимикати будь-які мережні з'єднання або вимикати пристрої. Якщо є якесь порушення правил, команда понесе штраф або дискваліфікується.

Змагання CTF у стилі Jeopardy схожий на справжню гру Jeopardy, так як табло виглядає як дошка цієї гри з різними категоріями та точковими значеннями. Там може бути більше двох команд, оскільки команди не намагаються атакувати один одного. Деякі категорії можуть включати криптографію, стенографію, фізичну безпеку та сканування. Існує кілька інших категорій, які можна використовувати, наприклад деякі виклики можуть бути зроблені проти основного сервера, який був розроблений для CTF, а прапор вводиться до табло CTF. Таймер використовується для запуску та зупинки CTF, і після завершення таймера гра закінчується. Команда з найбільшою кількістю очок на кінець виграє.

Як згадувалось раніше, CTF тепер є глобальним рухом в Інтернеті. Зараз з'явилася велика кількість CTF завдань для підготовки спеціалістів з кібербезпеки. Завдання типу «атака – захист» є симуляцією атак на веб сервери і дозволить кіберполіції навчитися протистояти кібератакам і підтримувати життєдіяльність серверів поліції та державних органів. А завдання Jeopardy являється симуляцією комп'ютерів зі слідами атак зловмисників та прихованої ними інформації, вони краще всього покажуть як на практиці працювати з комп'ютерами справжніх кіберзлочинців та зрозуміти їх тактику.

Одержано 15.04.2019

УДК 004.939

Поліна Іванівна ПОПОВСЬКА,

курсант групи Ф4-302 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат технічних наук, доцент Клімушин П. С.

ЦИФРОВА КРИМІНАЛІСТИКА (ФОРЕНЗИКА) ЯК ПРИКЛАДНА НАУКА АНАЛІЗУ ТА РОЗСЛІДУВАННЯ КІБЕРЗЛОЧИНІВ

Форензика – прикладна наука про розкриття злочинів, пов'язаних з комп'ютерною інформацією про дослідження цифрових доказів, методи пошуку, отримання і закріплення таких доказів. Вона вивчає методи отримання та дослідження доказів, ґрунтує збір і аналіз даних у інформаційних системах (ІС), комунікаційних потоках, системах управління базами даних та зберігання інформації в порядку, допустимого в суді.

Комп'ютерна криміналістика є новим науковим напрямом, де лише починає накопичуватися практичний досвід та технології і розв'язуються такі основні завдання: розроблення криміналістичних характеристик злочинів, пов'язаних з інформаційними відносинами; розроблення тактики оперативно-розшукових заходів (ОРЗ), агентурної роботи і слідчих дій, пов'язаних з інформаційними відносинами; розроблення методів, програмно-апаратних засобів для збору й дослідження доказів скоєння кіберзлочинів.

У комп'ютерній криміналістиці застосовуються і спеціальні методи досліджень, які притаманні тільки цій галузі: створення спеціалізованих криміналістичних ІС; створення віртуального користувача для проведення ОРЗ; збір хеш-функцій відомих файлів для розмежування їх від файлів, які містять оригінальну користувацьку або модифіковану інформацію; архівування повного вмісту фізичних носіїв з метою подальшого розслідування імовірних інцидентів; емулювання мережевих сервісів корпоративних комп'ютерних мереж і VPN-мереж із віддаленим доступом для експертного дослідження вилученого програмно-технічного забезпечення у лабораторних умовах.

До основних завдань комп'ютерно-технічної експертизи (КТЕ) належать: установлення робочого стану комп'ютерно-технічних засобів; установлення обставин, пов'язаних із використанням комп'ютерно-технічних засобів, інформації та програмного забезпечення; виявлення інформації та програмного забезпечення, що містяться на комп'ютерних носіях; установлення відповідності програмних продуктів певним версіям чи вимогам на його розробку.

Одним із найважливіших завдань цифрової судової експертизи є накопичення та збереження доказів так, щоб забезпечити їх цілісність. Як і у випадку звичайних фізичних даних, важливо зберегти ланцюг контролю над усіма цифровими доказами, гарантуючи, що вони збираються та захищаються через структуровані процеси, прийнятні для судів. Це вимагає, щоб був досягнутий визначений базовий рівень контролю безпеки інформації.

Результати наукових досліджень у галузі розслідування злочинів, скоєних із використанням інформаційних технологій, дослідження цифрових доказів, методів пошуку, отримання та фіксування таких доказів дають підстави виокремити такі криміналістичні проблеми: відсутність науково обґрунтованої методики збирання доказів, які фіксуються під час проведення огляду місця події; встановлення автентичності інформації на матеріальних носіях під час проведення КТЕ матеріалів, які отримано шляхом ОРЗ; коректність теоретичних засад і методик, які були застосовані експертом під час проведення досліджень; нехтування у процесі КТЕ вимогами державних та міжнародних стандартів у галузі ІТ.

В Україні розроблені власні національні рекомендації та процедури для накопичення та захисту електронних доказів. Однак це створює проблеми під час розслідування транскордонних кіберзлочинів.

Одержано 16.04.2019

УДК 004.451.9

Ярослав Андрійович ЧЕРКАШЕНКО,

курсант групи Ф4-202ХНУВС

Науковий керівник: кандидат технічних наук, доцент Клімушин П. С.

ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТНО-ОРІЄНТОВАНОЇ МОВИ JAVA В РОЗРОБЦІ ЗАХИЩЕНИХ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ

Протягом останнього десятиріччя спостерігалася тенденція до розширення спектру мов програмування, що застосовуються в розробці мобільних додатків. Спостерігався також поступовий перехід до більш «безпечних» мов програмування, або до так званого керованого коду (managed code), наприклад, перехід від C до Java. Використання «безпечних» мов програмування дає хороші результати при розробці захищених мобільних додатків.

При розробці додатків для ОС Android використовується Java – одна з найбільш поширених кросплатформних мов програмування. Використання Java стало логічним вибором для платформи Android, тому що це вільний і відкритий інструментальний засіб, відомий мільйонам розробників. Завдяки компіляції програм Java в незалежний код байта забезпечується переносимість цих програм не тільки на рівні початкового коду, але і на рівні скомпільованих додатків.

Для роботи програм на Java на комп'ютері повинна бути встановлена програма віртуальної Java-машини (JavaVirtualMachine – JVM), скомпільована у коді відповідного процесора.

Процес розробки програмного забезпечення для мобільних пристроїв вимагає підтримувати певні обмеження щодо специфіки роботи додатків у мобільних операційних системах. Особливості роботи мобільних додатків стосуються перш за все: на витрати живлення акумуляторної батареї мобільного пристрою; обмеження на кількість даних, що передаються через мережу Інтернет; зменшену швидкість передачі пакетів в мобільному Інтернет-з'єднанні; можливість втрати пакетів при передачі в мобільному Інтернет-з'єднанні; кількість обмінів даними з зовнішніми пристроями через Bluetooth; безпеку даних користувача; значну фрагментацію версій операційних систем та фреймворків; велику різноманітність розмірів екранів мобільних пристроїв; обмеження запитів до системи визначення місцезнаходження абонента; обмеження на розмір файлу додатку; порівняно невеликий ліміт оперативної пам'яті мобільного пристрою; порівняно обмежену швидкість передачі даних в мобільному Інтернет з'єднанні.

Для створення програм на мові Java необхідне спеціальне програмне забезпечення. До цього програмного комплексу відносяться такі інструменти як JRE (JavaRuntimeEnvironment) і JDK (JavaDevelopmentKit). Перший інструмент являє собою середовище виконання – мінімальну реалізацію віртуальної машини, в якій запускається і виконується програмний код на Java. Другий інструмент – це в свою чергу цілий набір інструментів, комплект розробника

додатків на мові Java. Існують численні IDE для Java-розробки, наприклад, NetBeans, IntelliJIDEA, BorlandJBuilder і інші. Таким чином, перш ніж приступити до розробки програми на базі ОС Android, необхідно підготувати інструментарій.

Переваги мови Java: незалежність від платформи, висока надійність, виключена можливість явного виділення і звільнення пам'яті, пам'ять звільняється автоматично за допомогою механізму збірки сміття, введення істинні масиви і заборонена арифметика покажчиків, виключена можливість переплутати оператор присвоювання з оператором порівняння на рівність, виключено множинне спадкування.

Безліч затримок додатків на мові Java менше пов'язано з накладними витратами віртуальної машини, а більш з факторами забезпечення безпеки, наприклад, перевіркою доступу до пам'яті.

Одержано 17.04.2019

**НАУКОВИЙ ГУРТОК
КАФЕДРИ КІБЕРБЕЗПЕКИ
ФАКУЛЬТЕТУ № 4**

УДК 342.922

Єлизавета Георгіївна БЄЛЯЄВА,
курсант групи Ф4-302 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат технічних наук, доцент Світличний В. А.

**АНАЛІЗ СТАНУ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОТИДІЇ НЕЗАКОННОМУ
ПРИДБАННЮ, ЗБУТУ ТА ВИКОРИСТАННЮ СПЕЦІАЛЬНИХ
ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НЕГЛАСНОГО ОТРИМАННЯ
ІНФОРМАЦІЇ В УКРАЇНІ**

Разом зі створенням новітніх технічних засобів, а саме спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації (далі – СТЗНОІ), збільшується ризик їх неправомірного використання. Злочини, вчинені за допомогою таких пристроїв, можуть порушувати не лише окремі майнові права громадян, а і фундаментальні права людини, такі як право на свободу пересування і право на недоторканність особистого життя. Відповідно, одним з головних завдань органів Національної поліції є забезпечення прав людини, підтримання режиму законності та правопорядку.

Стрімке зростання кількості таких технічних засобів, їх якісне вдосконалення та постійне розширення сфер потенціального використання потребують на встановлення цілісної системи норм правового забезпечення вказаних

процесів, зокрема їх кримінально-правового аспекту. Це обумовило наявність у чинному Кримінальному кодексі (далі – КК) ст. 359, що встановлює кримінальну відповідальність за незаконне поводження із СТЗНОІ. Попри той факт, що перші згадки про кримінальну відповідальність за злочини у сфері незаконного використання СТЗНОІ з'явилися у вітчизняній кримінально-правовій доктрині, а потім й у кримінальному законодавстві ще до ухвалення КК 2001 р., в Україні досі існує значна кількість проблем, пов'язаних з кримінальними посяганнями, в яких використовуються СТЗНОІ.

З урахуванням сучасного стану розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, протягом трьох років з моменту набрання чинності 07.07.2010 р. Законом України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за незаконне поводження зі спеціальними технічними засобами негласного отримання інформації» від 15.06.2010 року № 2338-VI, в Україні спостерігається тенденція до збільшення випадків притягнення осіб до кримінальної відповідальності за вчинення злочину, передбаченого статтею 359 КК України.

Відповідно до цього закону, поряд з відповідальністю за незаконне використання спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації (далі – СТЗ) було встановлено відповідальність за незаконне придбання та збут таких засобів (зміни у статті 359 КК України). Так, згідно інформації Служби безпеки України – порушено кримінальних справ (проваджень) за статтею 359 КК України: у 2010 році – 20, у 2011 році – 114, у 2012 році – 148, за період з січня – квітня 2013 року – 185.

Крім того, за даними Єдиного державного реєстру судових справ за цією ж статтею у 2018 році було порушено 108 справ, у 2017 році – 137, у 2016 році – 153, у 2015 році – 99.

Отже, належний захист прав людини від злочинних посягань в рамках використання, придбання та збуту СТЗНОІ потребує більшої уваги з боку законодавця, так як захист фундаментальних прав, на рівні з іншими, є одним з основних завдань держав ЄС і має стати пріоритетним завданням для України.

Одержано 17.04.2019

УДК 004.58/316.776

Роман Олексійович БОДНАР,

курсант групи Ф4-102 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат технічних наук, доцент Світличний В. А.

СОЦІАЛЬНА ІНЖЕНЕРІЯ, ЩО ВИКОРИСТОВУЄТЬСЯ ШАХРАЯМИ

Соціальна інженерія – це метод отримання необхідного допуску до інформації, заснований на особливостях психології людей. Основною метою соціальної інженерії є отримання доступу до конфіденційної інформації, паролів, банківських даних і інших захищених систем. Відомо, що найбільш

слабка ланка в системі забезпечення інформаційної безпеки – це людина. Чому люди вразливі для атак?

- 1) Ну перш за все, через банальну втрату пильності.
- 2) Дуже легко вірять отриманій інформації, не залежно від її джерела розповсюдження.
- 3) Вважають політику інформаційної безпеки лише марною тратою сил та часу.
- 4) Щиро хочуть допомогти кожному, хто попросить по допомогу.
- 5) Не усвідомлюють шкідливих наслідків своїй дій.
- 6) Недооцінюють важливість інформації якою володіють.

Засоби, які використовуються шахраями, найбільш часто і успішно використовуються в спробах маніпулювати людьми:

Авторитетність. Злодій отримає потрібну відповідь, якщо людина впевнена, що людина яка запитує має право і владу задавати це питання.

Взаємність. Роз'яснювати тут багато не має сенсу, коли хтось робить щось для нас, ми відчуваємо бажання віддячити взаємністю.

Відповідальність. Люди мають звичку виконувати обіцянки, пообіцяв, ми зробимо все щоб не показатися не заслуговуючими довіри, а також багато інших.

Методи соціальної інженерії:

Претекстінг (Pretexting) – це набір дій, проведених по характерному, спланованому сценарію, в результаті якого людина може видати будь-яку інформацію або здійснити якусь характерну дію.

Фішинг (password harvesting fishing) – отримання необхідних злочинцю даних за допомогою сервісів миттєвих та смс повідомлень.

«Троянський конь» – шкідлива програма, яка використовується для збирання, винищення або модифікації інформації, порушення роботи комп'ютера або використання ресурсів користувача в своїх цілях.

«Кви про кво» – метод соціальної інженерії, який використовується шахраями з метою заповучення інформації в обмін на допомогу користувачеві.

Найбільш банальний, але й найбільш небезпечніших метод «Подсматривание через плечо» – метод включає в себе спостереження за особистою інформацією користувача через його плече.

Звичайно були приведені лише найбільш поширені методи соціальної інженерії, яка може використовуватися шахраями, та більш за того, ці методи з'являються все більше і більше з кожним днем.

У якості висновку слід зазначити, що основним недоліком у сфері запобігання негативним проявам соціальної інженерії є відсутність системної роботи щодо її виявлення та подолання, наявність лише декларативних положень у стратегіях та відсутність прийнятих законодавчих та підзаконних актів на їх конкретизацію та розвиток, низький рівень інформованості населення щодо можливих загроз соціальної інженерії, а також високу латентність злочинів у цій сфері, що унеможлиблює виявлення та притягнення до відповідальності усіх винних осіб.

Одержано 22.04.2019

УДК 343.9

Ілля Сергійович КАЗМІРЧУК,

курсант групи Ф4-102 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат технічних наук, доцент Світличний В. А.

БІОМЕТРИЧНІ ЗАСОБИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ОСОБИ

Сьогодні в діяльності поліції використовується велика кількість засобів, за допомогою яких можна ідентифікувати особу людини, у тому числі й правопорушника. Проте саме в останні роки почали активно застосовуватися методи біометричних методи ідентифікації особи. «Біометрична ідентифікація» – спосіб підтвердження особи, шляхом розпізнавання і зіставлення, зафіксованих носіями біометричної інформації біометричних даних (кольору очей, малюнка сітківки ока, відбитків пальців, геометрії руки, а також зображення особи). Біометричні технології активно застосовуються в багатьох областях пов'язаних із забезпеченням безпеки доступу до інформації та матеріальним об'єктам. З метою цифрової ідентифікації особистості багато держав ввели, та ще більше планує ввести, в обіг паспорта з біометричними даними.

Останнім часом однією з найефективніших та перспективних біометричних технологій є розпізнавання обличчя. Уже сьогодні ця технологія активно застосовується для комерційних цілей (наприклад компанія Apple вже кілька років використовує цю технологію, так звана Face ID, у своїх пристроях не лише для його розблокування, а й для здійснення платежів). За даними компанії Apple, розблокування за допомогою розпізнавання обличчя є майже у 7 разів безпечніше, ніж розпізнавання відбитків пальців. Тобто, ця технологія є досить точною, і на мою думку може використовуватися не лише для комерційних цілей, а й для забезпечення безпеки правопорядку, в тому числі і в Україні. Так, уже зараз китайська поліція почала використовувати смарт-окуляри GLXSS, головною особливістю яких є вбудована камера для виявлення злочинців. З окулярів інформація передається на спеціальний пристрій, що нагадує смартфон, де звіряє скановані обличчя із уже внесеними в офлайн-базу даних. Лише під час патрулювання на одному із вокзалів міста Чженчжоу за декілька днів вдалося затримати 26 осіб із підробленими посвідченнями особи, та 7 осіб що перебували у розшуку.

Проте у такого методу ідентифікації є деякі недоліки. А саме, відносна вартість апаратного та програмного забезпечення, а також його обслуговування. Варто також зазначити, що дешеве обладнання є неякісним і не довговічним, тож постає необхідність вибору – дорого і якісно, чи дешево і ненадійно.

Використання біометричних засобів ідентифікації особи є одними із найефективніших та надійних сучасних засобів ідентифікації. Останніми роками цей спосіб активно використовується як у діяльності правоохоронних органів різних країн, так і у комерційній діяльності багатьох ІТ-компаній.

Незважаючи на недоліки технології, вона має бути застосована у діяльності Національної поліції України.

Одержано 17.04.2019

УДК 343.9;681.5

Вікторія Олександрівна КОВТУН,

курсант групи Ф4-102 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат технічних наук, доцент Світличний В. А.

ВИКОРИСТАННЯ БЕЗПІЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТІВ У ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Активне застосування Національною поліцією України в правоохоронній діяльності безпілотних літальних апаратів (БпЛА) потребує проведення наукових досліджень щодо нормативного врегулювання цього процесу. Використання БпЛА в зазначеній сфері може мати процесуальний, організаційний, оперативний чи профілактичний характер. Правове регулювання застосування пов'язано з питанням нормативно-правового регулювання в оперативно-розшуковій діяльності та під час досудового розслідування. Вказаний напрям досліджувало чимало науковців, серед яких О. М. Бандурка, В. І. Василичук, Л. І. Громовенко, О. Ф. Долженков, Ю. Ф. Жаріков, І. П. Козаченко, Я. Ю. Кондратьєв, Д. Й. Никифорчук, Ю. Ю. Орлов, В. Л. Ортинський, О. П. Снігерьев, І. Ф. Хараберюш та ін.

Застосування в правоохоронній діяльності БпЛА має бути узгоджено з Міністерством оборони України. Варто зауважити, що на БпЛА поширюються всі вимоги, які висувають до використання повітряних суден, якщо в законодавстві не сказано інакше.

До напрямків використання БпЛА у діяльності Національної поліції України можна віднести:

1) протидія злочинності:

– для проведення візуальної розвідки з метою виявлення можливих загроз для людей та правоохоронців, наприклад, виявлення місця перебування зловмисників на певній території чи в будівлі, встановлення чи озброєні вони та чим саме;

– виявлення місць відстою вантажівок з товаром, що був незаконно завезений на територію України, або обіг якого заборонений в Україні;

– виявлення місць незаконних посівів нарковмісних рослин;

– передача відеосигналу та фотографій для подальшого розпізнавання осіб і номерних знаків автомобілів, які перебувають у розшуку;

– дистанційне обстеження підозрілих предметів (наприклад, пакетів або сумок) з метою проведення первинної оцінки щодо належності цих предметів до вибухових пристроїв;

2) в пошуково-рятувальних операціях, у тому числі в нічний час, наприклад, для пошуку осіб:

- які загубились;
- постраждали в наслідок аварій техногенного чи природного характеру;

3) під час забезпечення публічної безпеки та порядку:

- у місцях масового скупчення людей, наприклад, для виявлення та своєчасного припинення протиправних дій шляхом звернення через гучномовець до осіб, які вчиняють протиправні дії з вимогою припинити правопорушення;
- на автошляхах та автомагістралях для виявлення та аналізу дорожньо-транспортних пригод, шляхів проїзду до місця події.

Наведений перелік не є вичерпним.

Одержано 13.04.2019

УДК 004.047

Максим Володимирович КОРЖОВ,

курсант групи Ф4-102 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат технічних наук, доцент Світличний В. А.

ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

У сучасному світі надзвичайно важливою є проблема захисту інформації. На даний момент можна придбати інформацію із соціальних мереж будь-якого користувача. Будь-що викладене в Інтернет залишиться там назавжди. Блокувати інформацію не має сенсу, адже блокування дуже легко обійти використовуючи Proxy-сервери. Існує величезна кількість кібератак, крадіжок грошей із карток з технологією безконтактної оплати. Це значно відображується на суспільстві та загрожує кожному. Технології та методи, які використовують зловмисники модернізуються, а сучасна ієрархічна структура не дозволяє поліцейським ефективно та своєчасно відповідати на виклики сьогодення. Те, що працювало місяць тому, сьогодні може виявитися застарілим та малопридатним для застосування у практичній діяльності.

Злочини у кіберпросторі не тільки важко зафіксувати, їх треба довести юридично. Реформувати систему інформаційної безпеки до того рівня, щоб можна було вирішити усі питання майже неможливо, тому треба не допускати можливості скоєння злочинів заздалегідь:

- важливими є освітні проекти з медіа-грамотності;
- треба привертати увагу громадськості до захисту особистої інформації;
- рекомендувати власникам карток з технологією безконтактної оплати класти до гаманця фольгу, щоб та закривала RFID мітку;
- створити окремі додатки з актуальною інформацією в галузі інформаційних технологій та кібербезпеки, переймати міжнародний досвід;
- вдосконалення нормативно-правової бази щодо забезпечення інформаційної безпеки, зокрема захисту інформаційних ресурсів, протидії

комп'ютерній злочинності, захисту персональних даних, а також правоохоронної діяльності в інформаційній сфері;

– підвищення рівня координації діяльності державних органів щодо виявлення, оцінки і прогнозування загроз інформаційній безпеці, запобігання таким загрозам та забезпечення ліквідації їхніх наслідків, здійснення міжнародного співробітництва з цих питань.

Особливу увагу треба привертати підготовці особового складу НПУ до змін у загальній системі інформаційного забезпечення, а також навчання співробітників нових підрозділів грамотному використанню інформаційних систем для вирішення оперативно-службових завдань;

Також, система інформаційної безпеки має бути більш гнучкою. Треба розробляти нові методи, більш зручні у використанні, які охоплюють всі напрямки практичної діяльності НПУ. А саме збір, обробку та узагальнення оперативно-довідкової, аналітичної, статистичної та контрольної інформації для оцінки ситуації та прийняття обґрунтованих рішень на всіх рівнях управління НПУ.

Надзвичайно важливим є облік запитів поліцейських для запобігання корупції, продажу інформації з обмеженим доступом, тому він має відповідати певним критеріям захисту, таким як: двосторонній ключ або індивідуальний пароль, що має різні символи, цифри і букви, та закріплюється на певний строк.

Вирішення цих та інших завдань сприятиме створенню сучасної інформаційної системи НПУ, що сприятиме реалізації державної політики у сфері реформування системи правоохоронних органів, боротьби зі злочинністю та зменшенню кількості кібератак.

Одержано 19.04.2019

УДК 332.012+004.056

Ксенія Олександрівна КРАТАСЮК,

курсант групи Ф4-302 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат технічних наук, доцент Світличний В. А.

ВИКОРИСТАННЯ ДИСТРИБУТИВУ KALI LINUX У КІБЕРБЕЗПЕЦІ

На сьогоднішній день дистрибутив KaliLinux набирає велику популярність. Можливості KaliLinux зосереджені на тестуванні безпеки, це є великою перевагою над іншими операційними системами, але в той же час KaliLinux може бути використано хакерами з метою пошуку вразливостей у вашій системі – це являється недоліком дистрибутива.

Відмінності Linux від системи Windows полягає в тому, що Linux – відкритий та безкоштовний продукт, не потрібно платити за антивірусне програмне забезпечення, яке споживає багато системних ресурсів і робить ваш ПК повсякденним і потребує регулярного оновлення. Більшість LinuxDistribution має власний центр програмного забезпечення, з якого можна легко його встановити.

В Linux можна оновлювати всі системні програми з однією командою в терміналах.

Windows – дуже простий в установці та використанні, але його неможливо змінити. Необхідно встановлювати антивірусне програмне забезпечення, потрібно регулярно його оновлювати. Навіть хороший антивірус менш надійний, ніж Linux. Windows потребує великої кількості апаратних ресурсів, а також використовує пропускну здатність в антивірусному оновленні тощо.

Переваги KaliLinux. Наявні близько 600 інструментів: KaliLinux має велику колекцію інструментів тестування на проникнення; багатомовна підтримка; за допомогою KaliLinux кіберполіцейські можуть оцінити обчислювальну інфраструктуру хакерів, виявляти уразливості та цифрові сліди.

За допомогою KaliLinux можуть бути використані деякі кроки для тестування, проникнення та фіксації дії хакерів. Наприклад – розвідка, у цьому процесі кіберполіцейський збирає попередню інформацію про протиправні дії, це дає змогу краще планувати атаку. Потім – сканування, на цьому кроці використовуються технічні засоби для збору додаткової інформації про ціль, за допомогою сканера вразливостей для виявлення лазівки в безпеці цільової мережі. Деякі інструменти сканування та види атак у KaliLinux включають в себе ARP-сканування, ін'єкції JSQ, інструмент Cisco-аудит. Після чого – отримання доступу, на цьому етапі можливо проводити дії на цільовій мережі з метою вилучення деяких корисних даних для запуску додаткових атак. Деякі інструменти KaliLinux дозволяють здійснювати підтримку доступу. Крім того існують інструменти, що усувають будь-які ознаки минулої шкідливої активності в цільовій мережі. Наприклад, будь-які внесені зміни або збільшення доступу до прав, повертаються в їх вихідний статус.

Підбиваючи підсумки сказаному можна резюмувати KaliLinux є потужним інструментом для тестування на проникнення для спеціалістів з інформаційної безпеки. Користуючись KaliLinux, можна належним чином захистити критичну ІТ-інфраструктуру від зловмисників. KaliLinux дозволяє виконувати додаткові тестування на проникнення, щоб виявляти уразливості у вашій мережі.

Одержано 22.04.2019

УДК 343.98(477)

Данило Олександрович КУЛІКОВ,

курсант групи Ф4-302 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат технічних наук, доцент Світличний В. А.

ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

Згідно з главою 21 «Негласні слідчі (розшукові) дії» Кримінального процесуального кодексу України до негласних слідчих (розшукових) дій (далі – НСРД) належать, зокрема, НСРД, пов'язані із втручанням у приватне

спілкування. До таких дій кримінальним процесуальним законодавством України віднесено:

1. аудіо-, відеоконтроль особи (ст. 260 КПК України);
2. накладення арешту на кореспонденцію (ст. 261 КПК України);
3. огляд і виймка кореспонденції (ст. 262 КПК України);
4. зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж (ст. 263 КПК України);
5. зняття інформації з електронних інформаційних систем (ст. 264 КПК України);
6. обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи (ст. 267 КПК України);
7. установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу (ст. 268 КПК України);
8. спостереження за особою, річчю або місцем (ст. 269 КПК України);
9. аудіо-, відеоконтроль місця (ст. 270 КПК України);
10. контроль за вчиненням злочину (ст. 271 КПК України);
11. виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації (ст. 272 КПК України);
12. негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження (ст. 274 КПК України).

Відомо, що під час проведення будь-яких негласних слідчих (розшукових) дій на практиці фактично використовуються технічні пристрої та засоби, або інформаційні технології у вигляді обчислювальної техніки та відповідного програмного забезпечення, що найчастіше викликають ускладнення під час використання. Якщо проведення таких НСРД, як аудіо-, відеоконтроль особи чи місця, обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи або спостереження за особою, річчю чи місцем не викликає складнощів, то зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж, зняття інформації з електронних інформаційних систем може суттєво ускладнити або унеможливити проведення досудового розслідування. Тому виникає необхідність підвищення якості знань працівників поліції у вказаних галузях та інформаційних технологіях.

Використання сучасних технічних засобів і пристроїв під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій, може значно покращити ефективність та якісні показники проведення НСРД. Зокрема, це: цифрові дзеркальні наддовгофокусні фотоапарати або відеокамери; фотоапарати або відеокамери з режимом нічний зйомки; пристрої нічного бачення; портативні рентгенівські сканери; пристрої прихованої аудіо- та відеофіксації; сучасні радіосканери.

Які конкретно технічні засоби необхідно використовувати у вказаних негласних слідчих (розшукових) діях – слід вирішувати слідчому, якщо він проводить їх особисто, чи узгоджувати з працівниками технічних й інших оперативних підрозділів, яким доручено виконувати проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Такі знання слід мати для орієнтування щодо можливостей

вказаних сучасних технічних досягнень і для запровадження у практичну діяльність Національної поліції.

Одержано 18.04.2019

УДК 343.9

Роман Русланович ОРЛОВ,

курсант групи Ф4-102 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат технічних наук, доцент Світличний В. А.

ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІГРАФА В ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ

Достовірність досліджень з використанням поліграфа безпосередньо залежить від умінь поліграфолога та його наукового і практичного базису. Сертифікованих поліграфологів готують виключно в навчальних закладах. Експерт-поліграфолог це професія, яка офіційно була затверджена ще в 2010 році у Національному класифікаторі професій України (код професії – 2144.2), але зараз існує велика кількість приватних шкіл і поліграфологів, які, не маючи ліцензії на освітні послуги, пропонують сумнівні курси з навчання навикам роботи з поліграфом.

У сфері правоохоронної діяльності поліграф використовують, згідно з Інструкцією про порядок використання поліграфів у Національній поліції України яка затверджена наказом МВС України від 13.11.2017 № 920, у наступних випадках: під час вступу кандидатів на службу до поліції; у разі проведення атестування поліцейських; перевірка з власної ініціативи особи, яка виявила бажання бути опитаною з використанням поліграфа, у тому числі під час проведення службових розслідувань; здійснення оперативно-розшукової діяльності і багатьох інших випадках.

При створенні Національної поліції України можливість використання поліграфів була закріплена на рівні законодавства, а саме згідно з ч. 2 ст. 50 (перевірка кандидата на службу в поліції) Закону України «Про Національну поліцію» «громадяни України, які виявили бажання вступити на службу в поліції, за їхньою згодою проходять тестування на поліграфі».

Також поліграф можуть використовувати не тільки для розслідування злочинів та відбору персоналу, але й у напрямі організації моніторингу за принципом зворотного зв'язку при навчанні персоналу поліції навичкам психологічної саморегуляції, клінічної експертизи наявності у співробітника поліції посттравматичного стресового розладу, психолого-фізіологічної діагностики агресивності і тривожності особистості та інше.

Поліграф сприяє більш глибокому і ретельному вивченню людини, ніж всі інші методи, які можуть використовувати в роботі фахівці, тому поліція України повинна бути оснащена поліграфами. Причому ці пристрої повинні мати більш високими технічними характеристиками, що дозволить мати

переваги в боротьбі зі злочинцями. Для цього у вищих навчальних закладах системи МВС України повинні створюватися центри підготовки поліграфологів з урахуванням специфіки роботи поліції. Навчання у таких центрах дозволить поліцейським:

- отримати спеціальні знання в області природничо-наукових основ проведення досліджень на поліграфі;
- отримати знання в області спеціальної термінології;
- отримати знання в області правових основ та організаційних особливостей проведення тестів з використанням поліграфа;
- освоїти технічні пристрої, що використовуються при проведенні досліджень;
- освоїти ефективні методики і тести;
- освоїти специфіку аналізу результатів тестів на поліграфі і складання висновку експерта.

Одержано 16.04.2019

УДК 004.056.53

Ярослав Віталійович ОСІПОВ,

курсант групи Ф4-302 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат технічних наук, доцент Світличний В. А.

DDOS-АТАКИ ЯК ОСНОВНИЙ ВИД ЗЛОЧИНУ В КІБЕРСФЕРІ

Розподілена атака типу «відмова в обслуговуванні» (Distributed Denial of Service attack) – це зловмисна спроба порушити нормальний трафік цільового сервера, служби або мережі, перевантажуючи мета або навколишнє інфраструктуру потоком інтернет-трафіку. DDoS-атаки досягають ефективності, використовуючи кілька скомпрометованих комп'ютерних систем в якості джерел трафіку атаки.

У більшості випадків зловмисник використовує мережу з комп'ютерів, заражених вірусом. Вірус дозволяє отримувати необхідний і достатній віддалений доступ до зараженого комп'ютера. Мережа з таких комп'ютерів називається ботнет. Як правило, в ботнетах присутній координуючий сервер. Вирішивши реалізувати атаку, зловмисник відправляє команду сервера, який в свою чергу дає сигнал кожному боту розпочати виконання шкідливих мережових запитів.

Різні вектори DDoS-атак націлені на різні компоненти мережевого підключення. Щоб зрозуміти, як працюють різні DDoS-атаки, необхідно знати, як здійснюється з'єднання з мережею. Майже всі DDoS-атаки включають в себе перевантаження цільового пристрою або мережі трафіком. Атаки можна розділити на три категорії: атаки прикладного рівня, протокольні атаки, та об'ємні атаки. Зловмисник може використовувати один або кілька різних

векторів атаки або циклічні вектори атаки, потенційно засновані на контрзаходи, зроблених метою.

Атаки прикладного рівня. Мета цих атак полягає в тому, щоб вичерпати ресурси цілі. Таки атаки важко захистити, так як трафік може бути важко помітити як шкідливий.

Протокольні атаки викликають збої в роботі служби, оскільки використовують всю доступну ємність таблиці станів серверів веб-додатків або проміжних ресурсів, таких як брандмауери і балансувальник навантаження. Протокольні атаки використовують слабкості на рівні 3 і рівні 4 стека протоколів, щоб зробити ціль недоступною. SYN Flood атака використовує рукописання TCP, відправляючи цільового об'єкту велика кількість пакетів SYN «Початковий запит з'єднання» TCP з підробленими IP-адресами джерела. Цільова машина відповідає на кожен запит на підключення, а потім чекає останнього кроку рукописання, який ніколи не відбувається, виснажуючи ресурси мети в процесі.

Об'ємні атаки. Ця категорія атак намагається створити перевантаження, споживаючи всю доступну пропускну здатність між ціллю та Інтернетом. Великі обсяги даних відправляються на ціль з використанням форми посилення або іншого засобу створення великого трафіку, такого як запити з ботнету.

Посилення DNS. Відправляючи запит на відкритий DNS-сервер з підробленим IP-адресом (реальний IP-адресу цілі), цільової IP-адреса потім отримує відповідь від сервера. Зловмисник структурує запит так, щоб DNS-сервер відповідав на ціль великою кількістю даних. В результаті ціль отримує посилення початкового запиту атакуючого.

У висновку необхідно відзначити, що атаки DDOS відбуваються щодня. Тому, якщо у вас є ресурси в мережі, то необхідно звернутися до фахівців з безпеки в Інтернеті. Але послуги фахівців можуть бути дорогими, і програмне забезпечення, яке вам потрібно, може бути ще дорожче, але ви ніколи не знаєте, коли вам може знадобитися захист.

Одержано 11.04.2019

УДК 681.3.06

Олексій В'ячеславович ПЕРЕЦЬ,
курсант групи Ф4-102 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат технічних наук, доцент Світличний В. А.

ЗАХИСТ ІНФОРМАЦІЇ ВІД ВИТОКУ ЧЕРЕЗ СМАРТФОН

Мобільний телефон просто незамінним для кожної сучасної людини. Але, хоча такий зв'язок і має безліч позитивних якостей, її безпека все ж викликає чималі сумніви. Річ у тому, що сигнали, передавані смартфонами, цілком можна перехопити та розшифрувати. Смартфон також схильний до вірусних атак. В цьому випадку, навіть якщо смартфон просто лежить на столі,

то це не означає, що він пасивний – цілком можливо, що саме у цей момент він передає отримані відомості, або приймає деякі команди керування. Що ж робити, якщо ваша інформація коштовна і значима, і може вплинути на долю компанії або долю конкретної людини? Відповідь є – для цього існує захист від прослуховування. Наприклад, захист переговорів сповна може бути забезпечений за допомогою такого пристрою, як глушник мобільних телефонів, який спотворює сигнали – завади і робить неможливим роботу телефонів. При цьому мобільний глушник телефонів спотворює не лише сигнал, що йде з телефону, але і запис, вироблений на цифрові носії. Виходячи з цього, можна зрозуміти, що глушник стільникового зв'язку просто необхідний аналітикам, професіоналам, що заробляють на наданні секретної інформації конкурентам чи злочинцям. Такі пристрої, що блокують стільниковий зв'язок, просто незамінні в офісах керівництва, на переговорах, де необхідне дотримання повної тиші, або циркулює конфіденційна інформація.

У таких випадках, коли Ви не бажаєте, щоб озвучена інформація не виходила за межі її обговорення, бажаний також глушник диктофонів. Хто знає – раптом саме зараз вся секретна розмова записується, і щоб цього не сталося, придушення диктофонів вельми бажано. Схема глушника GSM така – глушник стільникових телефонів уловлює і реєструє потік, гасячи його. GSM глушник має в своїй основі генератор шуму, схема якого схожа в різних пристроях. Захист від прослуховування може працювати на різних відстанях від об'єкту за рахунок варіювання потужності силового сигналу.

Існує декілька принципів роботи пристроїв, що блокують телефони. Найпростіший – це глушник мобільних телефонів, схема яких не вимагає особливих витрат. При цьому на стіни встановлюються спеціальні панелі, пасивно блокуючи сигнали. Існує і інший прилад – глушник мобільних телефонів, схема якого визначає наявність працюючого телефону в певному радіусі. Виявивши спробу дзвінка, глушник блокує сигнал управління. Глушник мобільних працює з радіосигналом, і якщо шукачі просто реєструють сигнал, то пригнічувачі його глушать. По цих причинах глушник мобільних апаратів є найкращим захистом від шпигунських штучок, на сьогоднішній день захист від прослуховування і від посягання на ділове і приватне життя.

Незамінний глушник стільникових апаратів, схема яких дозволяє протидіяти радіокерованим бомбам. Такі апарати корисно використовувати в місцях масового скупчення людей, які часто стають об'єктами терактів.

Також корисно використовувати глушники працівникам Національної поліції та Національної Гвардії наприклад, для перешкоджання втраті секретної інформації.

Одержано 14.04.2019

УДК 343.9

Владислав Сергійович ШЕСТОПАЛЮК,

курсант групи Ф4-201 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат технічних наук, доцент Світличний В. А.

ЗАСТОСУВАННЯ ПРИКЛАДНОЇ КРИПТОГРАФІЇ, ЇЇ ВИДИ ТА МЕТОДИ

На сьогодні в інформаційному просторі, швидкими темпами впроваджуються новітні досягнення комп'ютерних і телекомунікаційних технологій. Внаслідок цього різко зріс інтерес широкого кола користувачів до проблем захисту інформації. В останні роки з розвитком комерційної і підприємницької діяльності збільшилося число спроб несанкціонованого доступу (НСД) до конфіденційної інформації. Серед всього спектру методів захисту даних від небажаного доступу особливе місце займають криптографічні методи.

Криптографічний захист інформації – вид захисту інформації, що реалізується шляхом перетворення інформації з використанням спеціальних (ключових) даних з метою приховування/відновлення змісту інформації, підтвердження її справжності, цілісності, авторства тощо.

Види дій над інформацією:

1. Блокування інформації (користувач не може дістати доступ до інформації; за відсутності доступу сама інформація не втрачається).

2. Порушення цілісності (втрата, вихід з ладу носія; порушення смислової значущості; порушення логічної зв'язаності; втрата достовірності).

3. Порушення конфіденційності (з інформацією ознайомлюються суб'єкти, на яких це не покладено). Рівень допуску до інформації визначає її власник. Порушення конфіденційності може відбутися із-за неправильної роботи системи обмеження доступу або наявності побічного каналу доступу.

Симетричне шифрування є запобігання перехоплення даних третіми особами і базування на тому, що відправник і одержувач даних не має однакові ключі для розгадки шифру.

Асиметричне шифрування – це задіяння відкритих і секретних ключів. Ці ключі взаємопов'язані інформацією, зашифровані відкритим ключем, які можуть бути розкриті тільки зв'язаним з ним секретним ключем. Застосувати для розгадки ключі різних пар не можливо, оскільки вони пов'язані між собою математичною залежністю.

Якщо розглянути хешування, то всі хеш-коди мають унікальну послідовність символів. Електронний підпис в своєму роді поєднаний з асиметричним шифруванням в тому плані, що він перетворює інформацію з використанням закритого ключа, що дозволяє підтвердити справжність документа і відсутність спотворення даних.

Серед всього спектру методів захисту даних від небажаного доступу особливе місце займають криптографічні методи, також хотів би відмітити, що на мою думку криптографічні методи застосовуються для:

- безпечного зберігання інформації комерційними і приватними особами;
- реалізації систем цифрового електронного підпису;
- підтвердження достовірності сертифікатів;
- захисту передачі даних онлайн по відкритих каналах зв'язку.

Криптографія є важливою складовою сучасного світу і необхідна в першу чергу для збереження персональних даних та іншої важливої інформації. Сучасні методи криптографії застосовуються практично у всіх галузях, в яких присутня необхідність безпечної передачі або зберігання даних.

Одержано 13.04.2019

**НАУКОВИЙ ГУРТОК
КАФЕДРИ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ТА РОЗКРИТТЯ ЗЛОЧИНІВ ФАКУЛЬТЕТУ № 2**

УДК 343.13

Віталій Олегович НАЙДА,
курсант групи Ф1-303 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Грабазій І. А.

**ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВЗАЄМОДІЇ ОПЕРАТИВНИХ
ПІДРОЗДІЛІВ І НАСЕЛЕННЯ**

Реформи у правоохоронній сфері України покликані збільшити рівень довіри громадян до державних органів загалом та до Національної поліції зокрема, а також перевести довіру населення в практичну площину, тобто сформувати на її основі взаємодію.

У світлі зазначених реформ оперативні підрозділи Національної поліції переживають період якісних трансформацій, який полягає у докорінному переосмисленні питання взаємодії з населенням, формуванні у цьому аспекті нового бачення взаємодії поліції з громадою, за яким остання виступає повноцінним партнером поліції у протидії криміналітету.

Відповідно до Академічного тлумачного словника української мови під взаємодією в широкому значенні цього слова розуміють взаємний зв'язок між предметами у дії, а також погоджена дія між ким-, чим-небудь.

В свою чергу у ч. 1 ст. 11 Закону України «Про Національну поліцію» закріплене положення, що діяльність поліції здійснюється в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства і спрямована на задоволення їхніх потреб.

Взаємодія оперативних підрозділів поліції і населення сьогодні повинна бути добровільною, неформальною і служити, насамперед, інтересам громадян.

Як ми вважаємо, саме взаємодія з населенням, довіра і партнерство має бути центральною у діяльності оперативних підрозділів поліції.

На нашу думку, це має передбачати не тільки налагодження взаємодії з конфедентами, з органами публічної влади, проведення опитувань громадян, але і наступні «гласні» напрямки:

- постійне підвищення оперативними співробітниками свого професійного рівня, етичної та естетичної культури, що відповідають потребам громади;
- висвітлення високого авторитету працівника оперативно-розшукових органів у засобах масової інформації;

- встановлення конкретних механізмів взаємодії з громадянами та громадськими організаціями в ході протидії криміналітету (регулярні зустрічі на підприємствах, установах, організаціях, з учнями шкіл, студентами закладів вищої освіти);

- покращення стимулювання осіб, які надають інформацію про вчинені злочини та злочини, що готуються;

- активне залучення громадян, громадських об'єднань до допомоги у проведенні роботи з «групами ризику», безпритульними, особами з алкогольною чи наркотичною залежністю щодо отримання відомостей про безвісно зниклих, осіб, що перебувають у розшуку, про злочини, що готуються;

- забезпечення безпеки потерпілих, свідків, працівників суду, правоохоронних органів, членів їх сімей з урахуванням можливостей громадських організацій;

- співпраця з міжнародними організаціями, громадськими об'єднаннями у ході спільної розробки і реалізації суспільних проєктів, спрямованих на вирішення завдань ОРД;

- використання сучасних технологій в організації взаємодії з громадою (розробка відповідних мобільних додатків, електронних сервісів на сайтах щодо розшуку осіб тощо);

- способи і форми взаємодії мають постійно оновлюватися, відповідно до потреб громади, міжнародного досвіду, громадських ініціатив.

Одержано 16.04.2019

УДК 351.745.7

Ігор Ігорович САПЕЙКО,

курсант групи Ф2-304 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Шинкаренко І. І.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНОЇ СЛІДЧОЇ (РОЗШУКОВОЇ) ДІЇ НАКЛАДАННЯ АРЕШТУ НА КОРЕСПОНДЕНЦІЮ

Сучасне українське законодавство постійно вдосконалюється з урахуванням вимог запроваджених європейськими стандартами. У зв'язку з означеним у 2012 році був прийнятий новий Кримінальний процесуальний Кодекс в якому

були запроваджені негласні слідчі (розшукові) дії та безпосередньо накладення арешту на кореспонденцію як один з її видів. Нами буде розглянуто у порівнянні законодавство України та законодавство країн Європейського Союзу – Італії та Естонії в частині проведення окремих НСРД. У даній статті проводиться порівняння НСРД щодо контролю кореспонденції в Італії, Естонії та в Україні.

Відповідно ч. 1 ст. 261 КПК України накладення арешту на кореспонденцію, в межах проведення НСРД щодо контролю кореспонденції, проводиться на підставі ухвали слідчого судді. Арешт на кореспонденцію накладається якщо є достатні підстави вважати, що кореспонденція певної особи іншим особам або інших осіб їй може містити відомості, про обставини які мають значення для досудового розслідування. Законодавство Італії та Естонії також передбачає, для арешту кореспонденції, отримання ухвали судді.

Накладення арешту на кореспонденцію надає право здійснювати огляд і виїмку цієї кореспонденції. Суб'єкти проведення даної НСРД в Україні, Естонії та Італії відрізняються. В Україні, на основі ухвали слідчого судді, саме слідчому надається право здійснювати огляд і виїмку кореспонденції. КПК Естонії передбачає направлення копії постанови про арешт поштового або телеграфного відправлення для виконання керівництву підприємства, яке надає поштові або телекомунікаційні послуги. Відповідно до КПК Італії повноваження на вилучення кореспонденції надається судовому виконавцю.

Спосіб проведення даної негласної слідчої (розшукової) дії в Україні, Естонії та Італії дещо відрізняється. В Естонії, обов'язок на передання арештованої кореспонденції для її огляду покладається на керівника підприємства, що надає поштові або телекомунікаційні послуги. Відповідно до ч. 1 ст. 262 КПК України, огляд затриманої кореспонденції проводиться в установі зв'язку, якій доручено здійснювати контроль і затримувати цю кореспонденцію, за участю представника цієї установи, а за необхідності – за участю спеціаліста. У присутності зазначених осіб слідчий вирішує питання про відкриття і оглядає затриману кореспонденцію. В Італії після вилучення кореспонденції судовий виконавець передає вилучену кореспонденцію судовим органам, не розкриваючи її. У разі, якщо у судового пристава є достатні підстави вважати, що посилки містять відомості, що сприяють виявленню або збереженню доказів, які можуть бути загублені внаслідок затримки, він у можливо короткі строки інформує про це прокурора, який вправі дозволити негайно розкрити посилку.

Відповідно до КПК України, Естонії та Італії, у разі відсутності речей чи документів, які мають значення для досудового розслідування, кореспонденція відправляється до адресату. А також, про кожен випадок проведення огляду, виїмки або затримання кореспонденції складається протокол, відповідно до вимог КПК кожної з розглянутої країни.

Таким чином, на підставі аналізу законоположень, зарубіжних країн, які входять до складу Європейського союзу, Італії та Естонії щодо проведення та використання результатів окремих ОРЗ щодо контролю кореспонденції у

процесі доказування в кримінальних провадженнях можна дійти висновку, що при розробленні нового КПК значна частина засад європейського законодавства була інтегрована в законодавство України.

Одержано 22.04.2019

**НАУКОВИЙ ГУРТОК
КАФЕДРИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ФАКУЛЬТЕТУ № 6**

УДК 351.746.3

Лілія Миколаївна БІРУКОВА,

студентка групи Ф6-ПДдср-18-2 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук *Ананьєва Є. А.*

**ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ
ПІДГОТОВКИ**

Як свідчить практика, поліцейські не завжди бувають достатньо кваліфікованими та підготовленими до надзвичайних або так званих «екстремальних» ситуацій через відсутність у їх діях неупередженості, чіткості, згуртованості та оперативності. Цьому передують низка обставин до яких можна віднести похибки у розстановці сил і засобів; помилки в організації управління нарядами і підтримання з ними зв'язку; недостатність у матеріально-технічному забезпеченні.

«Тактико-спеціальна підготовка» – це складова частина загальної професійної підготовки співробітника ОВС. При більш детальному розгляді «тактико-спеціальної підготовки» (ТСП) в першу чергу необхідно з'ясувати в чому саме вона полягає. Так, основним призначенням ТСП є набуття і вдосконалення поліцейськими навичок практичного застосування теоретичних знань щодо правильного оцінювання конкретних подій з подальшим прийняттям правомірних рішень й психологічної готовності до застосування (використання) заходів фізичного впливу, спеціальних засобів та зброї дій у ситуаціях різних ступенів ризику.

ТСП охоплює дві складові частини, а саме: «спеціальну тактику» і «тактику професійної діяльності». Спеціальна тактика розробляє і застосовує на практиці превентивні та примусові поліцейські засоби, методи і прийоми дій особового складу органів та підрозділів в екстремальних ситуаціях, а тактика професійної діяльності в свою чергу охоплює основні задачі, порядок і організацію несення служби поліцейськими з охорони публічного порядку.

Основою ТСП працівника поліції є: вивчення і розробка тактичних засобів та прийомів дій в екстремальних ситуаціях; порядок застосування спеціальних

засобів; правові підстави та порядок застосування зброї, бойової і спеціальної техніки; вивчення бойових порядків, що використовуються при охороні громадського порядку та масових заворушеннях; використання маневру силами і засобами при проведенні спеціальних операцій.

Основними завданнями ТСП є: виховання високих моральних та вольових якостей у працівників поліції; вироблення у співробітників системного підходу до прийняття рішень на виконання поставлених завдань; сприяння розвитку у співробітників теоретичних знань і практичних навичок в організації та управлінні діями елементів бойового порядку в спеціальних операціях; формування у поліцейських навичок штабної культури при оформленні графічних документів та роботи з ними; навчання тактиці несення патрульної служби; дотримання заходів особистої безпеки працівників поліції.

Отже, на підставі зазначеного вище, можна дійти висновку про величезну роль “тактико – спеціальної підготовки”, яка полягає у професійній підготовці співробітників ОВС та включає в себе комплекс навчальних дисциплін, метою яких є навчання особового складу ОВС поведінки в екстремальних ситуаціях; підготовку керівного складу до виконання службово-бойових завдань; тактику несення патрульної служби.

Одержано 19.04.2019

СЕКЦІЯ 7 СУСПІЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ

НАУКОВИЙ ГУРТОК КАФЕДРИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ ФАКУЛЬТЕТУ № 3

УДК 351.74(410)

Валерія Бесланівна МІЩЕНКО,

курсант групи Ф3-205 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Макаренко В. С.

ПОБУДОВА СИСТЕМИ ПОЛІЦІЇ НА ПРИКЛАДІ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

Зарубіжними країнами сьогодні накопичено значний досвід щодо підготовки кадрів для поліцейських служб. Організація діяльності по забезпеченню правопорядку, громадської безпеки, боротьби зі злочинністю у всіх її проявах у кожній країні має свою специфіку й особливості.

Майже у всіх зарубіжних поліцейських системах статус поліцейської служби цивільний; службовці можуть виконувати обов'язки в форменому одязі або в цивільному. На працівників поліції поширюються основні політичні та профспілкові права, за винятком права страйкувати та займатись політичною діяльністю. В усіх демократичних країнах поліція позапартійна. Характерною ознакою діяльності правоохоронних органів багатьох країн світу є висока соціальна, правова захищеність і матеріальна забезпеченість їх працівників, що спонукає до відповідального виконання обов'язків, професійного зростання

Вважаємо за доцільне розглянути діяльність поліції Великобританії. Правоохоронні органи Великобританії організовані окремо на території кожної окремої правової системи Сполученого королівства: Англії, Уельсу, Північної Ірландії та Шотландії. Основний обов'язок з підтримання правопорядку лежить на співробітниках поліції регіональних поліцейських служб (так званих «територіальних силах поліції»), що відносяться до однієї зі згаданих юрисдикцій. На додаток до цих регіональних службам існують і загальнодержавні агентства, такі як Національне кримінальне агентство, а також спеціалізовані підрозділи, які є частиною деяких територіальних поліцейських сил, наприклад Управління спеціальних операцій Служби столичної поліції.

Усі поліцейські формування країни поділяються на дві категорії: загальні та спеціалізовані поліцейські сили. Загальні поліцейські сили є органами місцевої влади, до них належать: поліцейські формування графств, міських

поселень, столична лондонська поліція, об'єднані поліцейські формування. На регіональному рівні поліцейські сили підрозділяються на ряд територіальних операційних одиниць. Залежно від кількості персоналу та характеристик району обслуговування їх очолює головний інспектор або суперінтендант. Звичайно зона обслуговування такої поліцейської одиниці складається із кількох районів обходу або декількох селищ у сільській місцевості. Спеціалізованими поліцейськими формуваннями є поліція національного управління атомної енергетики, міністерства оборони, транспортна поліція, паркова поліція, поліція цивільної авіації, лондонського та інших портів. Ці поліцейські формування обслуговують окремі державні органи і знаходяться в їх безпосередньому підпорядкуванні.

Англійська кримінальна поліція відома всьому світу під назвою Скотленд-Ярд, яка походить від назви будинків, де в першій половині XIX ст. розміщалися поліція і зупинялися шотландські королі під час візитів до лондонського двору (Шотландський двір). Що стосується сучасної системи поліцейських органів Великобританії, то вона включає поліцейські департаменти графств, транспортну поліцію, поліцію Північної Ірландії. Офіційні назви поліцейських органів: повноважна поліція в 51 місцевому відділенні на території Англії, Уельсу, Шотландії; королівська поліція Ольстера в Північній Ірландії; Лондонська поліція в столиці Великобританії. Статус поліцейської служби цивільний, службовці несуть службу у форменому або у цивільному одязі, але практично без зброї, окрім Ольстера. Усі поліцейські органи входять до системи МВС, проте для поліції Великобританії характерна і значна децентралізація.

Характерною особливістю британської поліцейської системи є також те, що всі працівники британської поліції (від констебля і вище) наділені відповідними правами в частині досудового розслідування кримінальних справ. Окремого органу чи посадової особи, спеціально призначених для виконання цієї функції, у британській поліції немає. Поряд із поліцією досудове розслідування мають право також вести по окремих категоріях справ співробітники королівської митної служби Великобританії. В Англії митний департамент наділений найбільшими повноваженнями для розслідування діяльності організацій і окремих осіб, втягнених у міжнародну контрабанду, наркобізнес, фінансові міжнародні злочини.

Окремо слід сказати про поліцейські функції коронерів – чиновників, які поєднують суддівські та слідчі функції. Коронери проводять дізнання з обмеженого кола справ: у випадках виявлення трупа зі слідами фізичних ушкоджень чи за фактом смерті при загадкових обставинах, підозрах у підпалі, внаслідок аварії тощо. Засідання суду коронера, який розглядає такі справи, відбуваються на місці злочину. Коронери мають право застосовувати заходи процесуального примусу без санкції суду. Коронерське розслідування ще називають місцевим розслідуванням, масштаби його застосування останнім часом звужуються, а функції коронерів передаються поліції.

Отже, можна зробити висновок, що вивчення досвіду розвитку поліцейських підрозділів країн Європи може бути корисним для України як держави,

яка тяжіє до європейського зразка органів поліції. Але кожна з поліцейських систем має свою індивідуальну історію розвитку та свою специфіку, тому вдосконалення системи органів внутрішніх справ та поліції зокрема має відбуватися з урахуванням позитивного досвіду поліцейської діяльності провідних країн Європи, зокрема Сполученого Королівства Великобританії.

Одержано 23.04.2019

**НАУКОВИЙ ГУРТOK
КАФЕДРИ ЕКОНОМІКИ ТА ФІНАНСІВ
ФАКУЛЬТЕТУ № 6**

УДК 339.9

Карина Віталіївна БЕЗСМЕРТНА,

студентка І курсу факультету №6 ХНУВС

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор Садиков М. А.

РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОГО ФІНАНСОВОГО РИНКУ

Міжнародний фінансовий ринок – це ринок вільних, придатних для інвестування за межами свого утворення та походження грошових ресурсів, міграція яких знаходиться під дією попиту та пропозиції, існуючих в окремих країнах та регіонах, а також під контролем держав та міжнародних валютно-фінансових центрів.

Міжнародний фінансовий ринок є механізмом купівлі-продажу фінансових активів і належного задоволення попиту та пропозиції суб'єктів міжнародних економічних відносин на грошові кошти і капітал. Основним призначенням цього ринку є забезпечення перерозподілу між країнами тимчасово вільних фінансових ресурсів і отримання від цих операцій певного доходу, а також забезпечення міжнародної ліквідності.

Вкладниками на міжнародному ринку є підприємства, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, інституційні інвестори, приватні особи, державні фінансові установи. Всі вони при цьому ставлять різні цілі і мають різні можливості залежно від регулювання відповідних національних ринків.

Центральні банки та державні фінансові установи розміщують на міжнародному ринку свої валютні резерви. Підприємства використовують тимчасово вільні грошові кошти для отримання доходу. Позичальниками на міжнародному ринку виступають великі багатонаціональні корпорації, державні та приватні підприємства, центральні й комерційні банки, уряди та державні фінансові установи. При цьому більша частина всіх кредитно-депозитних операцій сконцентрована на міжбанківському ринку, тобто учасниками таких

операцій є винятково банки, а більшу частину позичальників останніми роками становлять резиденти промислово розвинених країн.

Це стало наслідком неплатоспроможності країн «третього світу», які становили значну частину позичальників на міжнародному ринку в 80-х рр. Банки промислово розвинених країн досить давно здійснюють діяльність на міжнародному ринку. Основними операціями міжнародних банків є оптові операції на міжбанківському ринку, операції з фінансування міжнародної торгівлі, фінансування окремих держав.

Отже розвитку міжнародного фінансового ринку може сприяти:

- зростаючий взаємозв'язок між національним та іноземним секторами економіки як наслідок посилення значення зовнішньої торгівлі;
- перегулювання грошових, капітальних потоків, валютних курсів та міграції трудових ресурсів;
- посилення ролі та значення міжнародних фондових бірж та фінансових інститутів в результаті впровадження новачій в торгівлю фінансовими інструментами та удосконалення платіжних розрахунків;
- розвиток електронних міжбанківських телекомунікацій, електронний переказ фінансових активів;
- концентрація міжнародних фінансових ринків;
- зростання міжнародного обміну і активізації потоків капіталу між країнами;
- посилення інтенсивності міжбанківської конкуренції за ринки збуту позичкових капіталів та надання фінансових послуг.

Головне призначення міжнародного фінансового ринку полягає в забезпеченні перерозподілу між країнами акумульованих вільних фінансових ресурсів для сталого економічного розвитку світового господарства й одержання від цих операцій певного доходу.

Головною функцією міжнародного фінансового ринку є забезпечення міжнародної ліквідності, тобто можливості швидко залучати достатню кількість фінансових засобів у різних формах на вигідних умовах на наднаціональному рівні.

Д. М. Михайлов виділяє «грошовий ринок», «ринок деривативів» і «ринок капіталів». Усі ці три ринки об'єднують певні частини «кредитного ринку» і «ринку цінних паперів», залежно від строків реалізації майнових прав і типу зобов'язання.

В економічній літературі вказується на існування об'єднання ринку банківських кредитів і ринку боргових цінних паперів під назвою «кредитний ринок». Відомий український фінансист О. Д. Василик (його погляди підтримує С. Я. Боринець) зазначає, що ці ринки не можна поєднувати під однією назвою, їх треба розглядати окремо, бо вони суттєво різняться, хоча такі цінні папери, як облігації, векселі, ноти, депозитні сертифікати, і мають боргову природу. По-перше, при одержанні коштів на кредитній основі їх власник не змінюється. При купівлі боргових цінних паперів власник коштів змінюється. Існують облігації конвертовані в акції. По-друге, є певні відмінності й в одержанні

доходу на вкладені кошти на ринку боргових цінних паперів і на ринку банківських кредитів.

Національні ринки істотно впливають на міжнародний ринок цінних паперів; ступінь впливу залежить від обсягу та розвиненості кожного з національних ринків. Одним із найважливіших показників ринку є його капіталізація, яка відображає ринкову вартість усіх компаній, що беруть участь в операціях на фондовому ринку. Ринкова вартість компаній визначається як добуток курсової вартості їх акцій на кількість акцій, які перебувають в обігу. Найвищий показник капіталізації має ринок акцій США, друге місце займає ринок Японії, а три найбільших ринки світу (США, Японії і Великої Британії) мають загальний показник капіталізації, що становить близько 77 % світового ринку акцій.

Одержано 17.04.2019

УДК 336.14

Андрій Миколайович ВАЩЕНКО,

студент групи Ф6-ФБСзср-17-1 ХНУВС

Науковий керівник: доктор економічних наук, доцент Маковоз О. С.

РОЛЬ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ДЛЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Важливою умовою побудови демократичної держави є самостійність і фінансова незалежність регіонів у здійсненні покладених на них функцій. Водночас з особливою гостротою постає проблема удосконалення механізму формування ресурсів місцевих бюджетів, якому властиве чітке розмежування повноважень між усіма рівнями влади та розподілу доходів між ланками бюджетної системи країни.

Нині показники соціально-економічного розвитку України свідчать, що існуюча система централізованого управління країною та її економікою не змогла комплексно забезпечити оптимальних взаємозв'язків територіальних інтересів із загальнодержавними. З огляду на це особливої значущості набуває впровадження реформ децентралізації в цілому та у регіонах зокрема. Необхідною передумовою здійснення процесу розширеного відтворення та соціального забезпечення регіонів є наявність фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування. Обґрунтування сутності, природи виникнення, особливостей формування, розподілу та використання фінансових ресурсів нерозривно пов'язано з розумінням змісту місцевого самоврядування та місцевих бюджетів.

Досвід усіх розвинених держав світу переконливо свідчить про те, що саме місцеве самоврядування зміцнює основи народовладдя, створюючи необхідні умови для життєдіяльності місцевих співтовариств, стабілізує політичну систему в цілому, виступаючи важливим механізмом забезпечення єдності країни та цілісності держави.

Вирішальне значення в забезпеченні функціонування регіонів відводиться місцевим фінансам, що являють собою самостійний структурний рівень фінансової системи держави.

На думку О. Кириленко, саме місцеві бюджети є провідною ланкою не лише бюджетної, а й економічної системи держави, зокрема, місцеві бюджети в державних фінансах: складова бюджетної системи; інструмент реалізації загальнодержавних програм; джерело фінансування державних видатків; інструмент фінансового вирівнювання. Місцеві бюджети з позицій головного інструменту місцевих фінансів – фінансова база місцевого самоврядування; фінансові плани територіальних формувань; джерело утримання і розвитку місцевого господарства; джерело фінансування локальних послуг. В економічній системі держави впливають на соціально-економічний розвиток; фінансову безпеку; фінансову стабільність; розвиток демократії; добробут населення та використовуються як інструмент перерозподілу ВВП; державного регулювання на мікрорівні; регіональної політики; фінансової політики; економічної політики.

На думку багатьох економістів, з метою децентралізації бюджетних ресурсів, підвищення зацікавленості органів місцевої влади у збільшенні дохідної бази місцевих бюджетів необхідно конкретизувати у збільшенні частки зарахувань до місцевих бюджетів частини податку на прибуток підприємств, які здійснюють фінансово-господарську діяльність і отримують прибуток на території регіону.

Таким чином, для стимулювання місцевих органів влади стосовно поновлення частин своїх бюджетів та проведення активної інвестиційної діяльності на місцях вже сьогодні повинні бути переглянуті відповідні статті законів, що регламентують правила формування та виконання місцевих бюджетів, деякі з них не відповідають принципам самостійності та фінансової незалежності органів місцевого самоврядування.

Одержано 08.04.2019

УДК 336.741.1-029:9(477)

Анна Сергіївна ВОДОЛАГА,

студент групи Ф6-ФБСдср-17-1 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат економічних наук Андрющенко І. С.

НАЦІОНАЛЬНА ГРОШОВА ОДИНИЦЯ УКРАЇНИ: ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ

Корені грошової системи ведуть у сиву давнину, коли примітивні цивілізації, в найвіддаленіших кутках Землі, створили свої види грошей. Роль грошей відігравали найрізноманітніші товари: сіль, бавовняні тканини, мідні браслети, коні, золотий пісок, шкури звірів, навіть сушена риба. Точно сказати, коли з'явилися гроші складно. Адже навіть поняття грошей в усі часи

було різним. До X ст. в Київській Русі не було «своїх» грошей: користувалися переважно арабськими срібними дирхемами, що з'явилися на давньоруській території внаслідок торгівлі з Арабським Халіфатом. Руські купці, які торгували на Сході хутрами, воском і челяддю (рабами), привозили додому дирхеми, які у великій кількості археологи знаходять у похованнях та скарбах. Однак уже в кінці X ст. ситуація змінюється. Зміцнюються міжнародні зв'язки, розширюється торгівля, Київ стає столицею великої централізованої держави. Саме в цей час починається перше в історії Київської Русі карбування своїх монет. Перші давньоруські монети (златники і срібляники) з'явилися за часів Володимира Великого та Ярослава Мудрого, і карбувалися всього близько 25–35 років.

Перші гривні мали незвичний для сучасної людини вигляд. У Київській Русі перші гривні були такі: гривня срібна, тобто злиток срібла певної ваги, і «гривня кун» – рахункова, що складається з конкретного числа монет. Пізніше з'являються ті самі гривні, які можна побачити і в експозиції Національного музею історії України. Це гривні «київська», «новгородська», «чернігівська» та інші.

Поширення гривень, так само як і їхнє зникнення, прямо пов'язане з історичними подіями. У XI ст. криза країн Середньої Азії призвела до зменшення надходжень срібних монет зі східного ринку та розвиток торгівлі з країнами заходу послужив поштовхом до започаткування карбування у Київській Русі власних монет. Економічна криза в Київській Русі, що почалася із другої половини XIII ст. у зв'язку з монголо-татарською навалою, зачепила і гривню. Гривні поступово виходять з обігу. «Київська» гривня зникла з ужитку ще раніше, на початку XIII ст.; «новгородська» – в XV ст. Повернулася гривня у значенні грошових знаків лише за часів Української Народної Республіки (листопад 1917 р. – квітень 1918 р.).

Після проголошення у 1991 році державної незалежності України гривня стає національною грошовою одиницею. Перші гривні розробляються у Канаді, Франції та Італії і у 1992 – 1993 роках спецпідрозділом «Альфа» проводиться дуже складна операція з охорони і транспортування їх до України. І вже з 2 вересня 1996 року Указом Президента України гривня запроваджується в обіг. Курс обміну становив: 100 000 карбованців за одну гривню. Повна заміна відбулася до 1998 року. У 1997 році почала свою роботу українська фабрика з виробництва банкнотного паперу в Житомирській області. На Луганському патронному заводі стали випускати металеві монети. Карбування монет почалося з 1992 року, але в руки громадян вони потрапили лише з 1996 р.

Офіційний символ гривня отримала в 2004 році, в ході конкурсу, який проводився Національним банком України. З 1996 в обігу були купюри вартістю: 1, 2, 5, 10, 20, 50 і 100. На одному боці банкноти зображувалися відомі українські історичні особистості, на зворотному – архітектурні надбання України. З 2002 року була введена купюра із зображенням Лесі Українки і вежею Луцького замку, номіналом в 200 грн. У 2006 році з'явилася перша купюра в 500 грн з відомим письменником і філософом Г. Сковородою.

Отже, виходячи з історичних фактів гривня по праву є національною валютою України.

Одержано 19.04.2019

УДК 331.5:311.219.1

Олександра Олександрівна ГОРІЛОВА,

студентка групи Ф6-ФБСдер-18-1 ХНУВС

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор Садиков М. А.

РИНОК ПРАЦІ ТА СТРАТЕГІЇ ПІДВИЩЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО Й ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Рівень безробіття є одним з характерних показників економічного розвитку держави та соціальної захищеності громадян. Наявність робочих місць так само важлива для побудови стійкої економіки, як і наявність трудових ресурсів.

Наслідки геополітичного конфлікту, ускладнень з виробничою діяльністю, погіршення стану фінансової, банківської сфери, транспортної інфраструктур, систем зв'язку, комунікацій, а також низький рівень життя населення в Україні спричинили зростання безробіття та спонукали українців до пошуку роботи за межами країни. В Україні відбулось посилення трудової міграції як зовнішньої, так і внутрішньої, що, в свою чергу, чинить тиск на ринок праці.

За результатами модульного вибіркового обстеження населення із питань трудової міграції, опублікованого Державною службою статистики у статистичному бюлетені «Зовнішня трудова міграція населення України», було визначено, що у структурі трудових мігрантів 91,7 % складають короткострокові мігранти, та ті, які повернулися до України, і 8,3 % – працівники-емігранти.

Іншим викликом, з яким зіштовхнулася Україна в останні роки, - є внутрішня трудова міграція. За даними Мінсоцполітики було взято багато переселенців з Донбасу і Криму, на зараз, ця цифра становить понад 2 млн. На тлі скорочення зайнятості у регіоні, де відбуваються військові дії, активізувались процеси зростання безробіття. Згідно із статистичними даними Держстату, найвищий рівень безробіття (за методологією МОП) у віці 15–70 років у відсотках зафіксовано саме в Донецькій та Луганській областях.

З метою усунення причин, які спонукають населення до міграції, Уряд схвалив Стратегію державної міграційної політики України на період до 2025 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.07.2017 № 482-р), реалізація якої у середньостроковій перспективі дозволить зменшити негативні наслідки еміграції шляхом поступового усунення економічних, соціальних та інших негативних факторів суспільного життя, поліпшуючи фінансові та інші умови праці, стимулюючи громадян залишатися в країні. Враховуючи це, у прогнозі припускається, що з покращення економічної ситуації в Україні потік трудових мігрантів за кордон зменшиться.

Також, відбуватиметься продовження реалізація основних напрямів Стратегії подолання бідності (розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.03.2016 № 161-р), результати якої вже простежуються завдяки підвищенню рівня оплати праці в країні та покращенню матеріального становища працюючого населення. У подальшому посилюватимуться завдяки розширенню доступу до продуктивних сил, сприянню зростання доходів населення від зайнятості та виплат у системі державного соціального страхування.

Крім того, передбачається, що, особлива увага влади приділятиметься працевлаштуванню молоді та сприянню створення для неї нових робочих місць, на що також спрямована Державна цільова програма «Молодь України» (постанова Кабінету Міністрів України від 18.02.2016 № 148).

Одночасно сприятиме розвиток малого та середнього підприємництва, відповідно до реалізації заходів, окреслених Стратегією розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року забезпечить створення нових робочих місць, зменшення рівня безробіття та підвищення оплати праці. Як результат, створюватимуться умови для досягнення однієї з пріоритетних цілей «Гідна праця та економічне зростання».

Разом з цим, в середньостроковій перспективі реалізація завдань оновлених стратегій розвитку Луганської та Донецької областей та послідовне життя комплексу заходів, спрямованих на відновлення соціально-економічної інфраструктури східних областей країни та розбудову миру, забезпечить відновлення економічного розвитку даних регіонів. Відбудова регіонів інфраструктури регіонів сприятиме залученню робочої сили, що позитивно впливатиме на динаміку безробіття.

Прогнозування кращої ситуації на ринку праці порівняно з попереднім прогнозом (за період 2018–2020 рр.) обумовлене більш активним впливом соціальної політики та розширенням виробництва окремих видів діяльності. Відповідно у періоді 2019 року відбуватиметься збільшення чисельності зайнятих економічною діяльністю у віці 15–10 років до 16,52 млн.

Рівень безробіття Донецькій та Луганських областях також матиме тенденцію до зниження, хоча і залишатиметься досить високим та перевищуватиме середній показник по Україні. Проблема низької зайнятості, зокрема, буде пов'язана зі структурними змінами у виробництві регіонів, започаткованими під впливом збройного конфлікту. Крім того, залишаються значними ризики для інвесторів щодо фінансування відновлення або забезпечення стабільної роботи великих підприємств даних регіонів.

В цілому, передбачається підвищення рівня мінімальної заробітної плати та зростання номінальної середньомісячної заробітної плати (брутто), яка у 2019 році складатиме -10 129 гривень при зростанні споживчих цін з урахуванням індексу.

У структурі ВВП за категоріями доходу частка оплати праці найманих працівників у 2019 році -41,4 %, при цьому частка податків за виключенням субсидій на виробництво та імпорту матиме поступову тенденцію до зниження до 15,3 %. Таким чином питома вага валового прибутку змішаного доходу у

структурі ВВП у 2019 році складатиме – 43,3 %, що дає можливість сформулювати сприятливі умови для інвестування та збільшення темпів економічного росту країни.

В умовах сталого економічного розвитку, зростання інвестиційного потенціалу, створення сприятливих умов для гідної праці в Україні, як результат успішної реалізації Урядом низки стратегічних програм, формуватимуться основи для стимулювання економічної активності населення, розвитку й реалізації трудового потенціалу, підвищення продуктивності праці та добробуту населення.

Одержано 23.04.2019

УДК 347.73:351.863

Анастасія Юрївна ДУДЧЕНКО,

студентка групи Ф6-ФБСзср-17-1 ХНУВС

Науковий керівник: доктор економічних наук, доцент Маковоз О. С.

ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ТІНЬОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

В умовах мінливого бізнес-середовища набувають широких масштабів процеси легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом. За розрахунками Мінекономрозвитку, у січні-вересні 2018 року рівень тіньової економіки склав 32 % від офіційного ВВП, що на 1 відсотковий пункт менше порівняно з аналогічним періодом 2017 року. Про це йдеться звіті «Загальні тенденції тіньової економіки в Україні», який щокварталу оприлюднює Мінекономрозвитку.

Європейська Комісія з економічних та соціальних питань, усвідомлюючи, що використання фінансово-кредитних установ для відмивання прибутків, одержаних від злочинної діяльності, може мати серйозну небезпеку для міцності та стабільності таких установ та втрату довіри до фінансової системи у цілому, підкреслює необхідність дотримання міжнародних стандартів у протидії використанню фінансової системи для відмивання доходів, одержаних злочинним шляхом.

Особи, які відмивають гроші, можуть використовувати перевагу вільного руху капіталу і свободу надання фінансових послуг лише на єдиній фінансовій території. Порівнюючи аналогічні показники попередніх років слід зазначити, що 32 % – найнижчий рівень за останні 10 років у розрахунку за період 9 місяців кожного року. Такий рівень детінізації економіки можна розглядати як один із критеріїв оцінки ефективності впроваджуваних реформ і сприйняття їх суспільством. Основою законодавчої бази у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення є:

ЗУ «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення»; ЗУ «Про банки і банківську діяльність», КК України, КУпАП. Та попри все, за показниками того річчя ми спостерігаємо, що Україна вже зрушила з місця, помітна детінізація, що стало завдяки впровадженню позитивних економічних тенденцій та збереження ознак загальної економічної стабілізації в умовах реалізації.

Особливу роль у процесах детінізації економіки відіграє фінансовий моніторинг як сукупність заходів, які здійснюються суб'єктами фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму, що включають проведення державного фінансового моніторингу та первинного фінансового моніторингу. Якщо Державною службою фінансового моніторингу України та іншим суб'єктами державного і первинного контролю здійснюватиметься спільна праця та тісна взаємодія у контролюванні, то разом вони зможуть подолати продуктивність тіньової економіки, корупцію, знизити рівень злочинності та покращити стабільність економічної ситуації України. Крім того, не виключено, що на практиці під фінансовий моніторинг можуть підпадати також і інші операції суб'єктів підприємницької діяльності, наприклад, отримання фізичною особою – підприємцем значної суми грошових коштів за надання відповідних послуг протягом першого місяця діяльності чи через певний проміжок часу протягом якого грошові кошти взагалі не надходили або надходили у мінімальному розмірі. Отже, перелік фінансових операцій, який може підпадати під фінансовий моніторинг є доволі об'ємним.

Таким чином, динаміка детінізації української економіки стримується нерозв'язаними проблемами застосування інструментарію фінансового моніторингу, які негативно позначаються на розвитку економіки країни в цілому.

Одержано 23.04.2019

УДК 330.1.339.9

Влада Володимирівна ЄЛІЗАРОВА,

студентка групи Ф6-ПДср-18-5 ХНУВС

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор Садиков М. А.

ГЛОБАЛЬНА ПОЛІТИЧНА ЕКОНОМІЯ: ПРЕДМЕТ, ЗАВДАННЯ, МЕТОДОЛОГІЯ

Проблема нерівномірного, стрибкоподібного, асиметричного економічного розвитку набула останнім часом особливої актуальності. Якщо країни, що розвиваються, демонструють бурхливий розвиток, то у слаборозвинутих країнах, навпаки, спостерігається від'ємна динаміка виробництва та споживання, поступова вичерпаність транснаціональними корпораціями природних, людських та інших ресурсів цих країн. Природно, що класична політична

економія розглядала історичні перспективи ринкової економіки на основі закономірностей та тенденцій індустріальної епохи. Реальна господарська практика, трансформація та потрясіння світової економіки сприяли своєрідному ренесансу політичної економії, що підтверджується багаточисельними працями як вітчизняних, так і зарубіжних вчених (А. Гальчинский, Г. Гловелі, А. Гриценко, Ю. Зайцева, А. Пороховський). З іншого боку, і проблемі формування та розвитку національних економік в умовах глобальних змін сьогодні присвячується багато наукових робіт та публікацій (В. Інозцев, Д. Лук'яненко, А. Поручник, Тоффлер, Ф. Фукуяма, А. Чухно). Теоретичне відтворення реального господарського життя залишається місією політичної економії, що дозволить, "озброїти людей не готовими відповідями, а способами мислення, розуміння економіки і теоретичними засобами вирішення практичних завдань". Поява нових явищ та тенденцій, відмирання окремих рис минулого не заперечує існування, хоча і в модифікованій формі, процесів, що характеризують основи ринкової економіки: власності, конкуренції, ринку, приватних та суспільних інтересів, держави. Відповідно, розширення, кількісна та якісна зміна об'єкту дослідження політичної економії не означає зміни предмету – адаптація механізму функціонування економіки до нових умов, вивчення оновленої субординації інтересів робітників, підприємців, нації, держави, визначення ролі останньої як виразника суспільних інтересів тощо. Розвиток та ускладнення суспільного поділу праці, координації та механізму взаємодії різних сфер економіки, зростання кількості галузей національного господарства, підвищення значимості сфери послуг, набуття інформацією нового значення, визнання освіти, науки, рівня кваліфікації робітників визначальним фактором суспільного прогресу, формують завдання політичної економії – виявити принципи забезпечення стабільності національної економіки, її здатності відповідати на виклики сучасного розвитку, спроможності захистити своїх громадян та забезпечити добробут та процвітання. Політична економія є теорією суспільного розвитку, і в класичному вигляді є теорією суспільного відтворення як багатомірного процесу, що теоретично відображає господарські результати практичної діяльності. Методологія глобальної політичної економії побудована на принципах системного аналізу, який інтегрує різні аналітичні методи, в тому числі інституціональні та не обмежується лише формаційними методами, включаючи метод геополітичного аналізу; історико-філософський метод; цивілізаційний метод. "Не варто протиставляти цивілізаційний підхід формаційному, а розглядати їх в діалектичній єдності. Цивілізаційний підхід знаходиться у відношенні доповнення до формаційного (назвемо це принципом цивілізаційно-формаційної доповнюваності)". ТНК, які сьогодні у впливі на світову економіку вийшли на перший план, власні інтереси ставлять вище за державні, тому роль національних держав слабшає і частина функцій переходить до різних наддержавних організацій та об'єднань.

Отже, глобальна політична економія – наука, що вивчає теоретичні проблеми суспільного виробництва в умовах глобалізації, досліджує тенденції та

закономірності розвитку світового господарства за умов посилення процесів інтеграції та інтернаціоналізації, аналізує з політико-економічної точки зору глобальне економічне середовище. Основною задачею глобальної політичної економії на сучасному етапі є, на наш погляд, вивчення особливостей національного відтворення, але принциповим є оновлення методології дослідження, оскільки механістичне використання інструментарію класичної політекономії в умовах глобального розвитку, формальний “перенос” об’єктивних для національної індустріальної економіки закономірностей та тенденцій функціонування економічної системи на глобальне світове господарство, є крайм неефективним. Можемо констатувати, що система економічних інтересів в наш час суттєво ускладнюється: приватні економічні інтереси проявляються однаково на всіх рівнях, але національні інтереси, державні інтереси, інтереси транснаціональних суб’єктів та міжнародних організацій мають різні прояви. Хоча на глобальний розвиток впливають, звичайно, як історично стійкі елементи, що існують в основі кожної моделі господарювання, так соціокультурні фактори – переконання, ціннісні орієнтації, національні стилі управління та підприємництва. Тому предметом глобальної політичної економії залишається вивчення відносин між людьми в процесі соціально-економічної взаємодії, проте з обов’язковим врахуванням усіх змін, притаманних глобальній економіці.

Одержано 27.04.2019

УДК 331.567

Володимир Анатолійович КОСТЕНКО,

студент групи Ф6-ПДср-18-6 ХНУВС

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор Сади́ков М. А.

АНАЛІЗ РІВНЯ БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ

Рівень безробіття – кількісний показник, який визначається як відношення кількості безробітних до загальної чисельності економічно активного працездатного населення країни (регіону, соціальної групи), та вимірюється у відсотках.

Рівень безробіття в 2017 р. (кількість. населення в тис.), див. табл. 1.

Таблиця 1

Рівень безробіття в 2018 р. по кварталах*

2017 рік	Економічно активне населення	Безробітне населення	Рівень безробіття
I кв.	17012,5	1786,4	10,5 %
II кв.	17151,5	1709,4	10,0 %
III кв.	17219,9	1676,7	9,7 %
IV кв.	17193,2	1697,3	9,9 %

*без урахування окупованих територій (Криму, Севастополя, частини Донбасу).

Чисельність "економічно активного", "зайнятого" і "безробітного" населення, а також кількість офіційно зареєстрованих безробітних даються в середньому за період (з початку року по кінець кварталу або року). Загальна кількість населення України дається на кінець звітної періоду.

Чисельність безробітного населення розраховується за методологією МОП (Міжнародної організації праці). Відповідно до цієї методології людина визнається безробітною, якщо вона протягом чотирьох тижнів: не мала роботи, шукала роботу, була готова стати до роботи. Зауважимо, що цей показник істотно відрізняється від кількості офіційно зареєстрованих безробітних.

Для розрахунку рівня безробіття береться відношення чисельності безробітного населення, розрахованого за методологією МОП, та економічно активного працездатного населення.

Минулого року в Україні (2017) було зареєстровано 354,4 тисячі безробітних громадян. Можна сказати, що в цьому питанні намітилася позитивна динаміка, адже на кінець 2016 року ця цифра становила 390,8 тисячі (майже на 9,5 % більше).

Із загальної кількості безробітних близько 284 тисяч отримують матеріальну допомогу, в середньому це 2 тисячі 331 гривня. Цікаво, що безробітних жінок в Україні більше, ніж безробітних чоловіків: 189,5 тисяч проти 164,9 тисячі. При цьому кількість безробітних чоловіків за рік скоротилася більш ніж на 15 %, а жінок – лише на 3,6 %. Майже 190 тисяч непрацевлаштованих українців проживають у містах, 165 тисяч – у селах. Разом із тим рівень безробіття в містах скорочується швидше – майже на 10 % за рік. Якщо дивитися за регіонами України, то порівняно з 2016 роком ситуація найстрімкіше покращилася в Хмельницькій області: за рік кількість безробітних знизилася на 23,9 %. На другому місці – Київ, де безробіття впало на 20,5 %, на третьому – Житомирська область (показник знизився на 18,6 %). Негативна динаміка зафіксована в шести областях України: в Миколаївській області рівень безробіття зріс на 5,9 %, в Луганській – на 2,5 %, в Сумській – на 1,3 %, в Кіровоградській – на 1,2 %, в Полтавській – на 0,5 %, в Херсонській – на 0,2 %.

При цьому найбільше безробітних українців, як і раніше, зареєстровано в Дніпропетровській області – 27,4 тисячі за підсумками минулого року. Найменше безробітних у Закарпатській області – 5,2 тисячі.

Відзначимо, що на території окупованого Криму зафіксовано майже 50,5 тисяч вакантних посад.

Безробіття в Україні у 2018 р. характеризується наступними даними: Згідно із щойно оприлюдненими статистичними даними, у I кварталі 2018 року в Україні рівень безробіття серед економічно активного населення (розрахований за методологією МОП) становив 9,7 %, або знизився на 0,4 відсоткових пункти порівняно з I кварталом минулого року.

Серед осіб працездатного віку рівень безробіття дещо вищий і складає 10,0 %. Загальна чисельність безробітних серед працездатного населення – 1713 тис. осіб, серед яких 55 % (938 тис. осіб) – чоловіки. Понад 65 % (1116 тис. осіб) безробітних проживають у міських поселеннях. Найвищий рівень

безробіття серед осіб працездатного віку, із зрозумілих причин, зафіксований у Луганській (17,8 %) та Донецькій (15,0 %) областях. Ще у 15 регіонах рівень безробіття перевищував середній показник по Україні. Найменше від безробіття потерпало працездатне населення Харківської та Київської областей, де його рівень не підійнявся вище 7 %.

Отже, можна зробити висновок, що рівень безробіття в Україні поступово стає нижче, ніж у минулі роки.

Одержано 13.04.2019

УДК 331.5:31

Альона Сергіївна ЛЯХОВА,

студентка групи Ф6-ПДдср-18-7 ХНУВС

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор Садиков М. А.

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ БЕЗРОБІТТЯ: ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ

Проблема безробіття сьогодні досить важлива. Статистика свідчить, що на початок 2006 р. Безробітними були 1008,1 тис. чол. Кожному з них необхідно виплачувати допомогу по безробіттю, на що витрачаються кошти, які могли б бути використаними для інших цілей (на освіту, охорону здоров'я, допомогу хворим дітям, інвалідам і. ін.), і яких так не вистачає у державному бюджеті. На сьогоднішній день в Україні діє «Державна програма зайнятості населення». З метою вирішення проблеми безробіття створені центри зайнятості, розроблені державні програми щодо зменшення безробіття.

Повністю ліквідувати безробіття неможливо, тому існує категорія громадян, які просто не хочуть працювати. Ця категорія громадян відноситься до категорії працездатного населення. Проблему зменшення безробіття треба вирішувати таким чином, щоб це було вигідно і робітникам, і роботодавцям, і державі.

Згідно із щойно оприлюдненими статистичними даними, у I кварталі 2018 року в Україні рівень безробіття серед економічно активного населення (розрахований за методологією МОП) становив 9,7 %, або знизився на 0,4 порівняно з I кварталом минулого року.

Серед осіб працездатного віку рівень безробіття дещо вищий і складає 10,0 %. Загальна чисельність безробітних серед працездатного населення – 1713 тис. осіб, серед яких 55 % (938 тис. осіб) – чоловіки. Понад 65 % (1116 тис. осіб) безробітних проживають у містах.

Отже можемо сказати що безробіття в країні порівняно з 2017 роком зменшилось, а працевлаштування безпосередньо збільшилось.

Найвищий рівень безробіття серед осіб працездатного віку, із зрозумілих причин, зафіксований у Луганській (17,8 %) та Донецькій (15,0 %) областях. Ще у 15 регіонах рівень безробіття перевищував середній показник по Україні.

Найменше від безробіття потерпало працездатне населення Харківської та Київської областей, де його рівень не підійнявся вище 7 %.

Безробітними визначаються працездатні громадяни працездатного віку (15–70), які через відсутність роботи не мають заробітку або інших передбачених законодавством доходів і зареєстровані у державній службі зайнятості як такі, що шукають роботу, готові та здатні приступити до підходящої роботи.

Загалом існує два способи визначення кількості безробітних. Дані, визначені за першим (офіційним) способом, наведені вище. Це відомості державних центрів зайнятості про громадян працездатного віку, які зареєстровані як такі, що шукають роботу. За даними МОП, кількість безробітних становить близько 15 %. Проте чи дійсно ці громадяни мають засобів для існування, як це передбачено законодавством? Звичайно, мають, інакше вони зареєструвалися б у центрі зайнятості, щоб одержувати допомогу по безробіттю.

Як би центри зайнятості послабили вимоги, згідно з якими надається статус безробітного та виплачується допомога (зокрема, обов'язкове відвідування центру зайнятості не 1 раз на тиждень, а 1 раз на рік), то дані центрів зайнятості збіглися б з розрахунками МОП.

Перелік так званих неофіційних безробітних формується за рахунок:

- громадян, зайнятих у тіньовому секторі економіки;
- громадян, зайнятих на присадибних сільськогосподарських ділянках;
- повнолітніх працездатних громадян, які перебувають на утриманні (батьків, чоловіка, дружини тощо);
- алкоголіки, наркомани, особи без певного місця проживання;
- особи, які нелегально чи напівлегально виїхали на заробітки до інших країн;
- кримінальні елементи: торговці наркотиками, рекетири тощо.

Рівень безробіття (за методологією МОП) – відношення (у відсотках) кількості безробітних віком 15–70 років до економічно активного населення (робочої сили) зазначеного віку або відповідної соціально-демографічної групи.

Зареєстровані безробітні згідно з чинним законодавством – це особи працездатного віку, які зареєстровані у територіальних органах центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції як безробітні і готові та здатні приступити до роботи. Рівень зареєстрованого безробіття визначають як відношення кількості зареєстрованих безробітних до середньорічної кількості населення працездатного віку. Найбільше можливостей для працевлаштування є на малих приватних підприємствах.

Першим фактором, який заважає влаштуватись на роботу до приватного підприємства, є психологічний.

Другий фактор – податковий. Фізичним особам, платникам єдиного податку, не вигідно наймати робітника на законних підставах. Для вирішення цієї проблеми необхідно надати податкові пільги приватним підприємцям – платникам єдиного податку.

Третій фактор – обмеженість ринку збуту, зумовлена ПДВ, яка особливо впливає на виробників товарів народного споживання. Найдоцільніше було б змінити схему оподаткування, проте цей фактор потребує ґрунтовніших наукових досліджень. В основному він впливає на підприємців, які займаються виготовленням товарів народного споживання.

Четвертий фактор – правова незахищеність робітника і роботодавця одне від одного, як наслідок неправильної побудови трудового контракту за формою чинного законодавства. Ця проблема усувається внесенням змін у трудовий договір.

Вирішити проблему безробіття можна залученням безробітних до підприємницької діяльності.

Офіційно безробітні громадяни, які не мають офіційної роботи, але мають інші джерела заробітку, не сплачують податки, а іноді й стоять на обліку в центрі зайнятості.

Особливої уваги з боку держави потребують інваліди, жінки, які мають дітей віком до 6 років, батьки багатодітних сімей. Тому приватним підприємцям, які мають таких працівників, необхідно надати пільги з оподаткування цих громадян.

Молоді спеціалісти становлять особливу категорію. Це особи, які:

- 1) закінчили навчання у ВНЗ;
- 2) закінчили навчання у середніх спеціальних навчальних закладах;
- 3) перебувають на обліку в центрі зайнятості і пройшли перепідготовку за іншою спеціальністю.

Вирішенням проблем молодих спеціалістів повинні разом займатися ВНЗ і держава: надавати певні пільги підприємствам, де працюють ці спеціалісти, кожен ВНЗ повинен рекламувати своїх випускників. Для підвищення конкурентоспроможності майбутніх спеціалістів на економічних, фінансових та лінгвістичних спеціальностях як обов'язкову дисципліну необхідно запровадити оволодіння навичками керування легковим автомобілем.

Отже, впроваджуючи запропоновані заходи, ми можемо досягнути зменшення рівня безробіття, збільшення кількості працевлаштованого населення і, як наслідок, загального покращення економічної і соціальної ситуації у країні.

Необхідно також сприяти самозайнятості населення, залучати населення до підприємницької діяльності, видавати патенти, які б давали громадянам надавати різні послуги. Найголовнішою рушійною силою у здійсненні запропонованих заходів буде проведення пенсійної реформи.

Одержано 16.04.2019

УДК 330.341:343.23”312”(477)

Олександр Олегович НАДЄЄВ,

студент групи Ф6-ПДср-18-8 ХНУВС

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор Садиков М. А.

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ СТАН В ЕКОНОМІЦІ ТА КРИМІНОГЕННА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ

Досвід багатьох країн світу, у т. ч. України свідчить про те що криміногенна ситуація у державі залежить від рівня розвитку економіки, тобто низька заробітна плата, пенсії, стипендії, зріст тарифів на комунальні платежі, оплата освітніх медичних послуг тощо, призводить до крадіжки, шахрайству, вбивству з метою заволодіння коштовністю, рухомим і нерухомим майном. Слід зазначити характер правопорушень відрізняється від рівня розвитку продуктивних сил і розвитку науково-технічного прогресу відповідно національної економіки. В більш-менш розвинутих країнах криміналізація ситуації відбувається у сфері торгівлі зброєю, незаконним обігом наркотичних засобів, фінансів у зв'язку з глобалізації і інтернаціоналізації світової економіки та вільним просуванням громадян у світовому просторі.

Останні роки в Україні криміногенна ситуація висловлюється різким зростанням крадіжок, вбивство особливо тяжких.

За даними Генеральної прокуратури України протягом січня–березня 2018 р. обліковано 147,8 тис. кримінальних правопорушень (злочини, виявлені органами Національної поліції, органами прокуратури, органами, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства, органами безпеки, органами Національного антикорупційного бюро та органами Державного бюро розслідувань). Із загального числа зафіксованих правоохоронними органами кримінальних проявів 35,3 % – тяжкі та особливо тяжкі. Протягом січня–березня 2018 р. обліковано очевидних умисних вбивств і замахів на вбивство – 408, умисних тяжких тілесних ушкоджень – 516, зґвалтувань і замахів на зґвалтування – 56.

Кількість випадків крадіжок становила 71,6 тис., шахрайств – 10,9 тис., грабежів – 3,1 тис., хабарництва – 1 тис., розбоїв – 0,6 тис.

У загальній кількості злочинів 62,1 % становили злочини проти власності, 8,7 % – злочини проти життя та здоров'я особи, 5,8 % – злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення, 4,9 % – злочини проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та злочини проти журналістів, 4,7 % – злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, 2,7 % – злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту, 2 % – злочини проти правосуддя, 1,8 % – злочини проти громадської безпеки, 1,7 % – злочини проти громадського порядку та моральності, 1,6 % – злочини у сфері господарської діяльності, 1,5 % – злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина.

Правоохоронними органами за цей період виявлено 501 особу, яка скоїла злочин у складі 115 організованих груп і злочинних організацій. Кількість потерпілих від злочинів у січні–березні 2018 р. становила 98,9 тис. осіб, із числа яких 34,2 тис. – жінки, 5,2 тис. – особи похилого віку та з інвалідністю 1 і 2 груп, 1 тис. – неповнолітні та 0,5 тис. – діти до 14 років. Найбільша кількість потерпілих (66,9 %) – від крадіжок та грабежів, серед яких 35,1 % – жінки. У дорожньо-транспортних пригодах, пов’язаних зі злочинами, на території країни постраждало 2,2 тис. осіб.

Усього внаслідок злочинних діянь загинуло 1,8 тис. осіб, із числа яких 18,1 % було умисно вбито; 23 % загинуло внаслідок дорожньо-транспортних пригод, пов’язаних зі злочинами; 7,3 % – у результаті нанесення умисних тяжких тілесних ушкоджень. Кількість виявлених осіб, які вчинили злочини, становила 22,7 тис., з них жінки – 2,8 тис., неповнолітні – 0,7 тис. У загальній кількості виявлених осіб, які вчинили злочини, 34,3 % раніше вже ставали на злочинний шлях, із яких дві третини мали незняту або непогашену судимість, 9,2 % знаходились у стані алкогольного сп’яніння, 7,7 % вчинили злочин у групі. Питома вага працездатних осіб, підозрюваних у скоєнні злочинів, які на момент учинення злочину не працювали і не навчалися, становила 72,9 %, безробітних – 9 %.

Висновки: На підставі вищенаведеного можна зробити висновок про те що, останні роки з погіршенням соціально економічного стану в суспільстві погіршується криміногенна ситуація і різко зростає, особливо тяжкі у зв’язку з вільним обігом зброї зі зони АТО на Східці країни. Тому для поліпшення соціально-економічної ситуації у суспільстві і подолання правопорушень необхідно підвищити темпи зростання національної економіки з метою покращення рівня життя.

Одержано 11.04.2019

УДК 330.322

Віталіна Володимирівна ПОЛІВАННА,

студентка групи Ф6-ФБСдср-18-1 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент Лісна І. Ф.

ШЛЯХИ АКТИВІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

У сучасних умовах розвитку економіки України активізація інвестиційної діяльності стає одним із головних завдань, що вимагає термінового вирішення на всіх рівнях господарювання. Без розв’язання цього питання стають неможливими перспективи оновлення виробництва на новому рівні, підвищення ефективності господарської діяльності, створення конкурентоздатної економіки світового рівня. У 2017 році в економіку України іноземними інвесторами з 76 країн світу вкладено 1630,4 млн дол. США прямих інвестицій (акціонерного капіталу). Обсяг залучених з початку інвестування прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) в економіку України на кінець

2017 року становив 39144,0 млн дол. США. Інвестиції спрямовувалися у вже розвинені сфери економічної діяльності. Станом на кінець 2017 року найвагоміші обсяги надходжень прямих інвестицій були спрямовані до установ та організацій, що здійснюють фінансову та страхову діяльність – 26,1 % та підприємств промисловості – 27,3 %. До основних країн-інвесторів належать Кіпр – 25,6 %, Нідерланди – 16,1 %, Російська Федерація – 11,7 %, Велика Британія – 5,5 %, Німеччина – 4,6 %, Віргінські Острови (Брит.) – 4,1 %, і Швейцарія – 3,9 %. Обсяги освоєння капітальних інвестицій підприємствами України у 2017 році склали 412,8 млрд грн, що на 22,1 % більше від обсягу капітальних інвестицій за відповідний період 2016 року. Провідними сферами економічної діяльності за обсягами освоєння капітальних інвестицій у 2017 році залишилися: – промисловість – 33,1 %; – будівництво – 12,3 %; – сільське, лісове та рибне господарство – 14,0 %; – інформація та телекомунікації – 4,1 %; – оптова та роздрібна торгівля, ремонт автотранспортних засобів – 7,0 %; – транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність – 8,7 %; – державне управління й оборона, обов'язкове соціальне страхування – 7,4 %. Головним джерелом фінансування капітальних інвестицій, як і раніше, залишаються власні кошти підприємств та організацій, за рахунок яких у 2017 році освоєно 69,9 % капіталовкладень. Частка кредитів банків та інших позик у загальних обсягах капіталовкладень становила 5,3 %. За рахунок державного та місцевих бюджетів освоєно 12,7 % капітальних інвестицій. Частка коштів іноземних інвесторів становила 1,4 % усіх капіталовкладень, частка коштів населення на будівництво житла – 7,8 %. Інші джерела фінансування становлять 2,9 %. Щодо можливих шляхів поліпшення інвестиційного клімату в Україні та активнішого залучення прямих іноземних інвестицій в пріоритетні сектори національної економіки, доцільною видається реалізація наступних основних заходів: розбудова національної фінансової системи в напрямку створення механізмів довгострокового інвестиційного кредитування, конкурсного розподілу державних інвестиційних ресурсів, ефективної концентрації заощаджень населення для фінансування цілей економічного розвитку; прискорення реформування амортизаційної системи шляхом її лібералізації та посилення інвестиційної спрямованості; впровадження механізмів участі індивідуальних інвесторів в операціях на фінансовому ринку; створення надійної правової основи для стимулювання і залучення приватних інвестицій в інститути розвитку; розробка плану дій щодо формування сприятливого інвестиційного клімату у межах проголошених пріоритетів соціально-економічного розвитку, розробка регіональних планів підвищення інвестиційної привабливості областей з урахуванням особливостей їхнього ресурсного потенціалу; розвиток державно-приватного партнерства в підтримці інвестиційної та інноваційної діяльності; забезпечення постійної взаємодії органів виконавчої влади і підприємців, покращення інформаційного супроводження реалізації інвестиційних проектів.

Одержано 17.04.2019

УДК 343.51:343.8

Вікторія Володимирівна РИНЗА,

студентка групи Ф6-ФБСдмс-18-1 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат економічних наук Андрющенко І. С.

ФАЛЬШИВОМОНЕТНИЦТВО: ШЛЯХИ ЗАПОБІГАННЯ

Підробка грошей виникла одночасно з людською цивілізацією разом із товарно-грошовими відносинами. Фальшивомонетництво – це карний(кримінальний) злочин, який полягає у виготовленні з метою збуту, а також збут підроблених банкнот Національного банку України, металеві монети, державних цінних паперів(акції, облігації, ощадні сертифікати, векселі, приватизаційні папери, казначейські зобов’язання) або іноземної валюти.

Суспільна небезпека цього злочину завжди усвідомлювалась суспільством, а тому покарання за фальшивомонетництво було надзвичайно суворим; це виправдовувалося тим, що фальшивомонетник, переслідуючи свої меркантильні інтереси, одночасно посягав на безпеку держави, підриваючи її економіку. На жаль, навіть сьогодні в Україні потрапляє в обіг все більше і більше підроблених грошей, причому їх якість зростає з року в рік. Географія українських міст, в яких виявляють підроблені банкноти різна, як різна складність та спосіб їх підробки.

Нормативно-правові заходи спеціально-кримінологічного запобігання фальшивомонетництву пов’язуються з усуненням певних недоліків і пробілів чинного законодавства, а також прийняттям нових законодавчих актів. Загалом на сьогодні існує потреба внесення низки змін і доповнень до постанови Пленуму Верховного Суду України «Про практику розгляду судами кримінальних справ про виготовлення або збут підроблених грошей чи цінних паперів» від 12 квітня 1996 р. № 6. Крім цього, прийняття відповідного закону сприятиме упровадженню у фінансовому секторі України стратегії «Cashless economy» (безготівкова економіка).

З метою фіксування органами поліції усіх випадків збуту підробок грошей існує потреба внесення змін до п. 4.2 Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні, затвердженої постановою Правління НБУ від 1 червня 2011 р. № 174. Зокрема, пропонується, щоб банк (філія, відділення) у разі виявлення в однієї фізичної або юридичної особи не «двох або більше» банкнот з ознаками підроблення, а навіть однієї такої банкноти, терміново повідомляв про такі випадки органи внутрішніх справ.

Необхідно, найближчим часом, прийняти Закони України «Про кримінологічну експертизу проєктів нормативно-правових актів», «Про запобігання і протидію злочинності». Назріла необхідність у розробленні й прийнятті Комплексної державної програми запобігання злочинності в Україні на період 2017–2020 років. Разом із тим заслуговують на увагу ідеї про необхідність розробки державної комплексної програми протидії злочинності у сфері економіки. Видаються обґрунтованими рекомендації дослідників щодо необхідності доповнення Кримінального процесуального кодексу України нормою

про обов'язковість установлення слідчим причин й умов учинення конкретного злочину, складання відповідних процесуальних документів. Вважаємо, що це посилить роль слідчої профілактики усіх злочинів, включаючи кримінальні правопорушення, передбачені ст. 199 КК України.

Технічні заходи спеціально-кримінологічного запобігання фальшивомонетицтву стосуються передусім удосконалення якості захисту гривні від підробки. Ураховуючи, що найчастіше підробляються банкноти номіналом 50 грн і 200 грн, НБУ пропонує, по-перше, розробити новий зразок цих банкнот, а, по-друге, урахувати низку технічних новацій, що застосовані при виготовленні банкнот гривні нового зразка номіналом 100 і 500 грн: оптично-змінні ефекти, «віконна» (частково уведена у товщу паперу) захисна стрічка з яскраво вираженим кінематичним ефектом, елемент SPARK – зображення, на окремих ділянках якого спостерігаються поступові переходи від одного кольору до іншого.

Одержано 26.04.2019

УДК 330.341

Катерина Юріївна САСНКО,

студентка групи Ф6-ФБСзср-18-1 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент Лісна І. Ф.

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ

Загально відомо, що основною метою розвитку економіки будь якої держави є зростання ефективності її функціонування. В сучасних умовах існування важливим джерелом підвищення як економічної так і соціальної ефективності функціонування економіки є науково-технічний прогрес. Основною формою реалізації, використання досягнень науково-технічного прогресу, що безпосередньо сприяє економічному і соціальному розвитку суспільства, є інноваційна діяльність.

Історичний огляд природи інноваційного процесу показує, що розвиток ішов від простих лінійних моделей до більш складних діалогових.

Економічною основою інноваційної діяльності є фінансування. Фінансування інноваційної діяльності базується на наступних засадах:

1. швидка цільова орієнтація на швидке й ефективне впровадження сучасних науково-технічних інновацій;
2. різноманітність джерел фінансування;
3. обґрунтованість та юридична захищеність методів акумуляції коштів;
4. гнучкість системи;
5. фінансування всіх етапів життєвого циклу інновацій.

Дослідження світового досвіду показали, що основними джерелами фінансування інноваційної діяльності є наступні: державні асигнування; власні

кошти суб'єктів господарювання; кредитні ресурси; приватні кошти; іноземні кошти; венчурний капітал.

Аналіз сучасної світової практики довів, що взагалі фундаментальні дослідження здебільшого проводяться за рахунок державного бюджету на безповоротній основі. На другому етапі здійснюють дослідження прикладного характеру, що фінансуються як за рахунок бюджету(державні наукові програми або на конкурсній основі), так і за рахунок замовників. Оскільки на цьому етапі виникає можливість високих втрат вкладених коштів, то інвестиції носять ризиковий характер, до фінансування долучається венчурний капітал, який активно вкладає свої кошти на всіх етапах комерціалізації інновацій, але найбільше – на етапі створення і впровадження інновацій.

На сучасному етапі в умовах глобалізації економіки великого значення набуло корпоративне фінансування, адже фундаментальні дослідження здійснюються і в лабораторіях транснаціональних корпорацій. Корпорації відкривають дослідницькі наукові підрозділи, щоб удосконалити продукцію компанії відповідно до місцевих особливостей, розробити товари та технології для потреб місцевого ринку; підтримати і модернізувати технологічну базу компанії за кордоном, використати глобальний науково-дослідницький потенціал.

Так, американські компанії мають близько 200 закордонних дослідницьких організацій, перш за все в Японії, Великобританії, Канаді, Франції, Німеччині. А серед нових індустріальних країн найбільша кількість цих організацій розміщена в Сінгапурі, на Тайвані, у Китаї та Індії. У свою чергу багато таких організацій відкривається і в США та інших високорозвинених країнах світу.

На сьогодні, інноваційний тип економічного розвитку стає тим підґрунтям, що визначає економічну могутність країни та її місце у міжнародному поділі праці. Отже, впровадження в Україні інвестиційно-інноваційної моделі економічного зростання є об'єктивною необхідністю, альтернативою якій може стати занепад національної економіки. Саме тому активізація інвестиційного процесу є вирішальною умовою продовження соціально-економічних перетворень.

Одержано 15.04.2019

УДК 330.341

Тимур Олександрович ФАЙЗУЛАЄВ,

студент групи Ф6-ФБСмс-18-1 ХНУВС

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор Садилов М. А.

МЕТОДОЛОГІЯ ПІЗНАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Пізнання конкретних умов розвитку економічних явищ і процесів, самої економічної системи в їхній історичній послідовності від простих і абстрактних категорій до складніших і конкретних потребує удосконалення методів

пізнання економіки. Способи пізнання економічної системи, окремих її елементів визначається методологією дослідження. Взаємозв'язок історичного та логічного полягає в тому, що логічне – це разом із тим й історичне, але очищене (звільнене) від випадковостей, що заважають, стримують безперервний розвиток по висхідній. Основою логічного завжди є історичне, надаючи першому (логічному) визначеність абстрактної категорії.

Систему економічних відносин у взаємодії з розвитком продуктивних сил можна вивчити за допомогою всієї сукупності елементів діалектичного дослідження. Завершальним елементом діалектичного методу дослідження в економічній теорії є єдність наукової теорії та суспільної практики. Остання є основою та критерієм правильності економічної теорії. Важливою ланкою суспільної практики є економічний експеримент, перевірка ефективності запровадження нових форм управління спочатку на окремих підприємствах, у групі підприємств, або у декількох галузях.

Економічні процеси мають кількісну і якісну сторони. Тому вони мають вивчатися з обох боків. Якісна сторона виражає суть явища, а кількісна – величину даної якості.

Для економіста наприклад, важливо розкрити не лише суть заробітної плати, а й визначити її величину та частку у формуванні життєвих. Крім того, політекономія враховує, що кількісні зміни неминуче ведуть і до якісних змін. Так, нарощування здійснюваних нині в Україні трансформаційних перетворень сприяє поступовому становленню соціально орієнтованої ринкової економіки.

Для економічного аналізу характерне широке використання математичних моделей, побудова різноманітних графіків, діаграм, що відображають поведінку господарюючим суб'єктів в залежності від постійно змінюваних ринкових умов. Побудова моделей базується на узагальненні статистичних даних. Використовуються ці моделі для кількісних прогнозів.

Під час оцінки теорії важливо пам'ятати, що вона не може бути справедливою абсолютно для всіх випадків.

Кожна наука має свою мету, яка відображає її головний зміст. Такою метою для політекономії є з'ясування законів розвитку суспільства та вироблення на основі цього рекомендацій для формування економічної політики, яку повинна проводити держава, маючи за мету підвищення ефективності суспільного виробництва.

Головна мета, при цьому полягає в тому, щоб дати відповідь на кардинальні економічні питання, які цікавлять усіх членів суспільства.

В нинішніх умовах мешканці насамперед хочуть знати: чим обумовлюються притаманні їй піднесення й спади національного виробництва, інфляція і безробіття, які заходи впливають на рівні споживання та інвестицій, на курси гривні і торговельні баланси, заробітну плату і ціни, в чому полягає суть монетарної і фінансової політик, яким має бути обсяг грошової маси в обігу, як формується бюджет, процентна ставка, що таке державний борг та ін.

Не байдужим людям пізнання проблеми міжнародного характеру; їх, зокрема, цікавить: який рівень життя в інших країнах світу, чим пояснюється існуюча тут різниця; яка господарська система краща, тобто забезпечує більший ефект і краще слугує людині; що являє собою, наприклад, «шведська модель суспільного розвитку»; для чого здійснюється економічна інтеграція в західноєвропейських країнах тощо.

Сьогодні в Україні також постає чимало питань, що стосуються економічних відносин між суверенними державами, структурної перебудови економіки, інтеграції України в світове господарство й багато інших.

Таким чином, удосконалення методів пізнання економічних законів сприяє правильному їх використанню в господарській діяльності. Адже економічний розвиток відбувається відповідно до вимог економічних законів. Вони фактично означають економічну необхідність. Суспільство одержить найбільший економічний ефект тоді, коли свою діяльність будуватиме таким чином, щоб створити широкий простір для дії об'єктивних економічних законів. У цьому саме й полягає зміст використання останніх. І навпаки, коли свідомо організована господарська діяльність суперечить вимогам об'єктивних законів, то це призводить до великих збитків.

У використанні економічних законів не можна допускати ні фетишизму, ні волюнтаризму. Необхідно здійснювати науково виважену економічну політику, що ґрунтується на глибокому пізнанні економічних законів.

Одержано 18.04.2019

**НАУКОВИЙ ГУРТОК
КАФЕДРИ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН
ФАКУЛЬТЕТУ № 6**

УДК 159.9:351.74(477)

Анна Вячеславівна ОСОБЛИВЕЦЬ,

студентка групи Ф6-ПЗдср-18-5 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук Филітська В. І.

КОНФЛІКТИ В ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКА ПОЛІЦІЇ

Поліцейський у процесі виконання службових завдань час від часу стає учасником конфлікту. Саме успіхи або невдачі у вирішенні конфліктів у цій сфері певним чином позначаються і на стані справ у колективах підрозділів, і на соціально-психологічному кліматі в них. Водночас профілактика і вирішення конфліктів у процесі керівництва колективом є порівняно самостійною психолого-управлінською проблемою. Тому вдосконалення управлінської діяльності, підвищення рівня розвитку колективів органів внутрішніх справ

нерозривно пов'язані з оволодінням керівниками методами соціально-психологічного аналізу конфліктів, їх профілактики та вирішення.

Аналізуючи наукові праці саме цієї теми, можна визначити, що конфлікт – це зіткнення протилежних інтересів і поглядів, напруження і крайнє загострення суперечностей, що призводить до активних дій, ускладнень і боротьби. Факторами, що мають значення для його виникнення й протікання, можуть бути уявлення людей, їх установки, психічні стани, позиції у відносинах, індивідуальні властивості особистості.

Усі причини виникнення конфліктів у колективах органів та підрозділів Національної поліції України можна розподілити на три основні групи.

1. *Причини, пов'язані з відносинами між особистістю і групою:* неправильна реакція людини на вплив оточення або навпаки; негативна система домагань до оточення, середовища або завищена оцінка своїх можливостей і прав; неповне та неточне сприйняття і нерозуміння обставин.

2. *Причини, що впливають із властивостей колективу:* відсутність свідомої дисципліни в деяких членів групи, колективу; особливості характеру членів колективу, групи (заздрість, грубість, схильність до пліток, скандалів тощо); моральна невихованість окремих осіб, що виявляється в негативності, черствості, владності, різкості, відсутності гнучкості у поведінці тощо;

3. *Причини, що впливають від особи поліціанта:* низький інтелектуальний рівень працівників, слабка професійна підготовка; труднощі несення служби, важкі умови праці, слабка матеріально-технічна база, тощо; обмеженості у працівника зовнішніх (інтерактивних) відносин, взаємних контактів; вільної тематики в розмові з колегами; підтримки, звичайного емоційного тону при спілкуванні.

Причини конфліктів у колективах зазвичай зводять у дві основні групи: об'єктивні та суб'єктивні. До об'єктивних належать низький рівень організації праці, несприятливі матеріально-технічні умови діяльності, екстремальні умови несення служби і пов'язані з ними психологічні перевантаження, низька престижність деяких служб. Суб'єктивні причини конфліктів пов'язані з індивідуальними особливостями особистості працівників і соціально-психологічними явищами в колективі правоохоронців: егоїзмом, хворобливою самолюбністю, пихатістю, інтелектуальною та загальноосвітньою відсталістю, консерватизмом, недисциплінованістю, лінню, нетактовністю, слабкою професійною підготовленістю, недостатньо високим культурним рівнем

Отже, ми з'ясували, що конфлікти в діяльності працівника поліції зумовлені: постійним впливом конфліктогенів на їх професійну діяльність; працею в середовищі, насиченому протиборством; агресією та жорстокістю; психоемоційним опором з боку правопорушників.

Одержано 13.04.2019

УДК 351.74(477)

Катерина Олександрівна САВИЧ,

студентка групи Ф6-ПЗдср-18-1 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук Филипська В. І.

COMMUNITY POLICING – ВЗАЄМОДІЯ ПОЛІЦІЇ ТА ГРОМАДИ

Безпека – одна з найважливіших цінностей для людини, а співпраця поліції та громади – найкращий спосіб її гарантувати. Таку взаємодію ще називають англійським терміном Community Policing (CoP). Засновником філософії Community Policing прийнято вважати Тома Поттера, колишнього начальника Бюро поліції Портленда.

Вона полягає у тому, що поліція працює, зважаючи на думку мешканців щодо питань громадського порядку у кожному конкретному районі, селі, місті тощо.

Community Policing – це постійна співпраця поліції з населенням та місцевою владою. А головна мета такої взаємодії – створення спільного безпечного простору.

Community Policing – це насправді не нове явище для цивілізованого світу, але нове для України. Принцип CoP впроваджений та ефективно працює у таких країнах, як Бельгія, Болгарія, Кіпр, Чехія, Данія, Німеччина, Естонія, Іспанія, Ірландія, Італія, Латвія, Литва, Нідерланди, Польща, Велика Британія та США. Це означає розбудову партнерських відносин між поліцією та представниками громадськості України.

Дослідження практики співробітництва представників органів правопорядку України та населення свідчить, що сьогодні процес взаємодії поліції та громадських об'єднань позитивно впливає на діяльність органів внутрішніх справ, з одного боку, й на формування позитивного іміджу в очах населення – з другого.

Слід зазначити, що основна задача класичного поліцейського – реагувати на вже скоєні злочини та карати винних, а мета ж офіцерів community policing – разом із громадою створити та підтримувати безпечне та впорядковане соціальне середовище. Тобто не наглядати за громадою, а бути її невід'ємною частиною.

Community Policing – це підхід у щоденній роботі поліції, побудований на принципах постійної комунікації, де:

- поліція та місцева громада відчують спільну відповідальність за безпеку;
- поліція реагує на місцеві потреби й вимоги, які визначає громада;
- взаємодія і комунікація між населенням і поліцією є ефективною і приносить результати;
- застосовується індивідуальний підхід до вирішення місцевих проблем у взаємодії з населенням та відповідальними органами влади;
- співпраця спрямована на попередження правопорушень і наявний спільний план превентивної діяльності.

Завдяки залученню людей (наприклад, спільне патрулювання, нагляд за територією і вчасне інформування патрульних) поліція зможе ефективніше запобігати новим правопорушенням. Співпраця з активними мешканцями дозволить заручитись підтримкою громади і будувати довіру між поліцейськими та мешканцями. Співпрацюючи з громадою, поліція має можливість підвищувати обізнаність мешканців про свою роботу. А це дозволить в подальшому зменшити навантаження на патрульну поліцію.

Отже, в роботі поліції потрібно більше акцентувати увагу на тих аспектах, які важливі саме в повсякденному житті людей, і посилюють почуття безпеки безпосередньо за місцем їх проживання. Разом з тим, впровадження превентивних (попереджувальних) методів роботи поліції, які є можливими лише за співпраці різних груп суспільства з поліцією, якісно впливає як на рівень безпеки, так і на ставлення громадян до поліції.

Одержано 25.04.2019

**НАУКОВИЙ ГУРТОК
КАФЕДРИ КРИМІНАЛІСТИКИ ТА СУДОВОЇ ЕКСПЕРТОЛОГІЇ
ФАКУЛЬТЕТУ № 1**

УДК 364.4

Віталій Олегович НАЙДА,
курсант групи Ф1-303 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Заболотна Ю. В.

**ПЕРСПЕКТИВИ СТВОРЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОГО ПІДРОЗДІЛУ
З ПИТАНЬ СОЦІАЛЬНОГО ПРОЕКТУВАННЯ СТРУКТУРИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ЧИ МВС УКРАЇНИ**

Використання проектного підходу дозволяє не тільки підвищити ефективність роботи органів публічної влади та діяльність громадських організацій, а й залучити додаткові кошти (в першу чергу – ресурси європейських донорів) для вирішення актуальних питань місцевого і регіонального розвитку.

Досліджуючи тему соціальних проектів, слід зауважити, що така діяльність може стати дієвим механізмом взаємодії українських правоохоронних органів, в першу чергу Національної поліції, з неурядовими організаціями та міжнародними донорами у ході створення і реалізації спільних соціальних проектів. Це є доволі важливим питанням, оскільки станом на сьогодні соціальні ініціативи від громади у правоохоронній сфері представлені у дуже незначній кількості.

Ми маємо на увазі і одноденні акції, і тривалі масштабні проекти по роботі зі школярами, співпраця з громадськими організаціями у ході забезпечення

громадської безпеки та публічного порядку, залучення поліцейських до різноманітних заходів, що проводять такі організації.

Ми вважаємо, що створення спеціального підрозділу(департаменту, управління, відділу) з питань взаємодії з громадою та соціального проектування в структурі Національної поліції чи МВС України сприяло би належному організаційному оформленню діяльності поліції з взаємодії з громадою та створення спільних проектів.

До завдань такого підрозділу можна було б віднести наступні:

1) брати участь у розробці спільних з громадою проектів, а також залучати поліцейських відповідних підрозділів до проектів громадських організацій, громадських обговорень, круглих столів, міжнародних і всеукраїнських програм тощо;

2) співпрацювати з органами місцевого самоврядування щодо оптимізації взаємодії з ними, брати участь у спільних засіданнях та нарадах, спільно організовувати заходи із життя громади (не тільки щодо забезпечення охорони порядку, але й визначення тематики заходів, пропонування творчих номерів поліцейських, виставок тощо);

3) проводити опитування громадян з питань довіри до Національної поліції, шляхів превентивної роботи, готувати статистичні дані;

4) проводити анонімні опитування поліцейських щодо умов їх соціального та матеріального забезпечення, наявних скарг і пропозицій, розробляти спільні з громадою шляхи вирішення цих проблем;

5) надавати консультації громадянам, проводити ознайомчі бесіди, зустрічі;

6) залучати представників громади(письменників, акторів, ветеранів війни та праці тощо) до спільних з поліцією зустрічей, заходів;

7) сприяти творчій, соціальній активності поліцейських, розвитку їх здорової ініціативи шляхом організації спільно з громадою відповідних регіональних та всеукраїнських заходів, конкурсів тощо;

З огляду на кількість та важливість вищезазначених завдань доходимо висновку про необхідність створення спеціального підрозділу(департаменту, управління, відділу) з питань взаємодії з громадою та соціального проектування в структурі Національної поліції чи МВС України.

Одержано 07.04.2019

**НАУКОВИЙ ГУРТОК
КАФЕДРИ СОЦІАЛЬНИХ ТА ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН
ФАКУЛЬТЕТУ № 2**

УДК 334.0

Ян Артурович БЛОМБЕРУС,

курсант групи Ф2-104 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат економічних наук Дядін А. С.

ПОЗИЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА НА РИНКУ ПОСЛУГ

Позиціонування являє собою процес відбору особливих конкурентних переваг і донесення інформації про них до цільового споживача.

Позиція – це місце учасника соціального процесу в системі соціальних відносин. Дане поняття є одним з фундаментальних в соціології, так як місце тягне за собою певне коло прав і обов'язків. Позиціонування передбачає задоволення учасником тих соціальних очікувань, яке соціум пов'язує з цією позицією.

Поняття «позиція підприємства» принципово не відрізняється від поняття «соціальна позиція», це також місце «актора» (підприємства) в системі соціальних відносин. Тільки місце це визначається через систему уявлень споживчої аудиторії. Інакше кажучи, позиція підприємства – це місце певного підприємства в системі соціальних уявлень аудиторії. Позиціонування – визначення тієї ніші в свідомості споживача, яка повинна асоціюватися з даним підприємством, виділяючи його конкурентні переваги.

Збільшення кількості роздрібних торгових підприємств сучасних форматів загострює конкуренцію на ринку і змушує їх власників, а також і менеджерів застосовувати інструменти маркетингового впливу на споживачів. Комплекс маркетингових стратегій які направлені на споживача передбачає багатоваріантність рішень – наявність власних товарних марок, асортименту товарів, ціни, реклами, мерчандайзингу, персональних продажів, прямого маркетингу, PR-дії та ін.

Для зміцнення позиції на ринку товарів і послуг необхідно звернути увагу на наступне:

- постійні клієнти підприємства складають найбільшу частину фінансових операцій тому вони потребують особливої уваги;
- асортимент товарів і послуг, а також супутні дії для надання більш високої якості обслуговування;
- поділ ринку на групи споживачів на основі демографічної складової, а також гендерного принципу;
- професійне обслуговування його оцінка, компетентність, умови роботи;
- більшість споживачів стежать за промо-акційною діяльністю підприємства її потрібно проводити регулярно;

– часто споживачі пропонують врахувати їх побажання в якості послуг, що надаються, тому необхідно шукати індивідуальний підхід до кожного.

Одержано 14.04.2019

УДК 330.1

Вікторія Петрівна БРИНЧАК,

курсант групи Ф2-202 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат економічних наук Гончарова В. О.

РОЗВИТОК ЛЮДИНИ – ОСНОВА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ

Уже сьогодні на Заході «структурно ускладняється поле економічної діяльності. Воно роздвоюється: поряд з економікою товару формуються функціональні механізми соціоцентристської економіки – економіки людини. Властива епосі індустріалізму логіка економічного детермінізму (економіка – основа, все інше в суспільстві – надбудовні реалії) відходить у минуле. У нових умовах економіка все глибше інтегрується не тільки на макро, але і мікрорівнях в систему соціальних відносин, підпорядковується її прерогативам. Змінюються її оціночні критерії. Домінуючим в цьому стає не просто економічна, а соціально-економічна ефективність, не отриманий прибуток, а нарощування потенціалу креативності людського капіталу» (А. Гальчинський).

Тому цілком логічно, що напрямом соціально-економічних перетворень є «зростаюча самодостатність людини, його позиціонування як реального центру – початку і не опосередкованої, а безпосередньої мети економічного процесу, його суб'єкта і одночасно об'єкта. Не всього лише один із факторів виробництва, його функціональний «цеглинка», а креативний центр перспективи» (А. Гальчинський). При цьому поняття «економічний розвиток» позиціонується як розвиток сутнісних сил людини, накопичення багатства людської особистості, її творчо-креативного потенціалу. Вже сьогодні, за словами А. Гальчинського, «вибудовуючи свої євроінтеграційні домінанти, ми, за великим рахунком, зобов'язані враховувати» дані положення.

Але економічні реалії в Україні значно відрізняються від західних. Навіть коли у нас мова йде про економіку знань, то перш за все мова йде про вигреш того, хто зуміє найефективніше швидко впровадити нові передові технології, бути конкурентним по відношенню до спільних викликів, а якщо і згадують про людину, то лише як про засіб отримання прибутку, тому що він «в економічних, перш за все – політекономічних дослідженнях розглядався як ЗАСІБ отримання прибутку, що власне властиво і новомодним нині ТЕОРИЯМ людського, інтелектуального, соціального, символічного і інших подібних, пов'язаних з людиною, КАПІТАЛУ» (Г. В. Задорожний). А все тому, що для характеристики людини, пізнання її сутнісних якостей використовується поняття «економічна людина». Взагалі економізація життя людини відбулася

ще 300 років тому. Вважається, що сама «економічна детермінація (економізація усього життя) є ознакою недосконалої самої людини, його невисокого інтелектуально-культурного розвитку» (Г. Малашихія).

Сьогодні виявляється, що ринкова сфера для людини є згубною. Економічна людина стала несвідомим і бездушним руйнівником матеріальних і духовних основ свого життя, знецінила і знеособила власну особистість. Несвідомо і бездумно використовуючи сучасні технології, вона поставила під загрозу зникнення взагалі всього людства. Економічна людина не здатна тверезо оцінити результати своїх дій, думати про майбутнє. Також під впливом ринкової економіки людина стала рабом доходу і прибутку, вона «змушена поводитися навіть із собою як з товаром, який намагається продати вигідніше, керуючись вищим принципом ринку – найвищою ефективністю» (Г. Малашихія). «Протягом двох або трьох поколінь досить багато індивідів живуть тільки як робоча сила, а не як люди» (А. Швейцер).

За словами А. Гальчинського, «ми на цілу вічність, мінімум на 25–30 років, відстали у своєму економічному розвитку від Заходу, і нам дуже складно зрозуміти сенс того, що відбувається». Але все ж таки у нас є час зрозуміти, що основою економічного розвитку нашої держави є розвиток людини.

Одержано 21.04.2019

УДК [343.9.024:336.7](477)

Яніслав Сергійович ВАЛЕНКОВ,

курсант групи Ф2-101 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент Павленко Н. В.

ДЕТІНІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Однією з основних перешкод до процвітання, конкурентоздатності та сталого розвитку країни була та залишається тіньова економіка. Тіньову складову має будь-яка економічна система, але обсяги тіньового сектору в економічно розвинених країнах світу тримаються на рівні, що не має істотного впливу на соціально-економічні процеси в суспільстві (5–12 % ВВП). При розмірах тіньового сектору у 30 % ВВП настає критична межа, перевищення якої свідчить про функціонування в країні відтворювальної системи тіньових економічних відносин.

За 2018 рік, за даними Міністерства економічного розвитку та торгівлі (МЕРТ), уряду вдалося суттєво знизити процес тінізації економіки України. Найбільший рівень тіньової економіки традиційно виявив метод «витрати населення – роздрібний товарооборот» – 54 % ВВП, що на 2 в. п. менше, ніж у попередньому році. Електричний метод показав скорочення рівня тіньової економіки на 1 в. п. – до 27 % ВВП, монетарний – на 2 в. п., до 23 %, а збитковості підприємств – на 3 в. п., до 21 % ВВП. Водночас МЕРТ зафіксувало збільшення рівня тіньової економіки за методом збитковості у двох секторах: на транспорті, складському господарстві, поштовій та кур'єрській діяльності –

на 9 в. п. і фінансовій та страховій діяльності – на 8 в. п. Однак, на думку експертів, питома вага тіньового сектору економіки в Україні є набагато більшою за офіційні оцінки – 65 % ВВП.

Тіньова економіка в Україні прогресує на основі таких факторів, як:

- 1) корупція в органах державної влади та місцевого самоврядування;
- 2) слабкість правоохоронної системи;
- 3) недосконала система оподаткування;
- 4) недостатній захист прав власності;
- 5) неякісна система управління державним майном;
- 6) низький контроль за використанням бюджетних коштів.

Таким чином, більшість із зазначених факторів лежать у інституційній площині функціонування економічної системи, тому без зміни норм і правил економічної діяльності скоротити обсяги тіньової економіки неможливо. Механізмами детінізації вітчизняної економіки на сучасному етапі можуть стати:

- реформування національної системи фінансового контролю за здійсненням протизаконної діяльності та вдосконалення системи державних закупок;
- лібералізація дозвільної системи;
- реформування системи управління державним майном та підвищення відповідальності керівництва державних підприємств за результати їх діяльності;
- створення інституту представників митної та податкової служби в зарубіжних країнах для обміну інформацією про оподаткування зовнішньоекономічної діяльності українських суб'єктів підприємництва;
- застосування мінімальних цін на високоліквідні імпортні товари (передусім підакцизні) для розрахунків і сплати податків;
- проведення амністії капіталів.

Зазначені заходи мають поєднуватися з укріпленням правоохоронної системи, перш за все органів слідства та судів, а також з активізацією роботи створених антикорупційних органів. Зважаючи на те, що тіньова економіка та корупція, на якій вона ґрунтується, набули системного характеру, одним з найважливіших факторів, без якого неможливо забезпечити успіх зазначених інституційних змін, є наявність політичної волі до справжніх реформ у керівництва країни.

Одержано 17.04.2019

УДК 355.018(477)

Максим Михайлович ГРИМАЛЯК,

курсант групи Ф2-103 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент Павленко Н. В.

ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ ВІЙСЬКОВОГО КОНФЛІКТУ НА СХОДІ УКРАЇНИ

Військові дії, що відбуваються на території держави, завжди знищують частину її економічного потенціалу. Внаслідок конфлікту на сході України, наше суспільство стикнулася з чотирма основними видами витрат: людськими,

матеріальними, економічними й екологічними. Вони вимагають постійного моніторингу, оскільки можуть бути взяті за основу при підрахунку розмірів компенсацій після завершення бойових дій.

У 2014 році Україна втратила контроль над частиною своєї економічної території (13,5 %), на якій вироблялось 18 % ВВП України, було зосереджено 25 % промислового виробництва, 25 % вітчизняного експорту. Крім того, економіка тих регіонів, що втягнуті до збройного конфлікту, зазнає постійних прямих втрат:

- 1) Руїнування промислових об'єктів, частина з яких або фізично знищена, або не підлягає відновленню через особливості технологічних процесів, або націоналізована. До того ж, на Донбасі багато екологічно небезпечних виробництв. Припинення енергопостачання будь-якого коксохімічного заводу бодай на дві години, загрожує викидом коксового газу, заводу «Стирол» – викидом аміаку. Усе це щоденні ризики, ймовірність яких в умовах бойових дій набагато вища і які можуть призвести до вкрай негативних екологічних наслідків.

За попередніми розрахунками Міністерства економічного розвитку та торгівлі, на території Донецької та Луганської областей втрачено близько 80 % економічного потенціалу. Втрата робочих місць сягнула від 50 % для великих підприємств і до 80–90 % для малих і середніх підприємств, що свідчить про майже повну зупинку їх діяльності в зоні конфлікту.

- 2) Руїнація вугільних шахт: із 95 державних шахт на Донбасі на сьогодні працюють 24.

- 3) Зниження якості земельних ресурсів через пошкодження їх вибухами бомб, крупнокаліберних снарядів, які утворили воронки.

- 4) Пошкодження транспортної інфраструктури (дороги, залізничні колії, аеропорти, лінії електропередач).

- 5) Руїнуванням житлового та комунального фонду, знищення особистого майна громадян.

Окрім того, військовий конфлікт негативно впливає і на загальний розвиток економіки України, яка зазнає втрат через:

- 1) Зростання військових витрат: за даними офіційних джерел, кожен день війни в Донбасі обходиться в Україні 5 мільйонів доларів США.

- 2) Зростання обсягів соціальної допомоги внутрішньо переміщеним особам: лише за 2017 р. та I півріччя 2018 р. на це було витрачено 4,1 млрд грн.

- 3) Погіршення інвестиційного клімату і відповідне зменшення обсягів інвестицій у національну економіку.

В той же час, суб'єкти кримінальної економіки перетворили війну на важливе джерело своїх доходів. З'явилися численні схеми, які дозволяють привласнювати кошти державного бюджету за рахунок фіктивного надання послуг з ремонту та модернізації військової техніки, завищення цін на воєнну продукцію при державних закупівлях. Зріс обсяг контрабанди, як звичайних товарів, так і зброї, з тимчасово окупованих територій.

Таким чином, військовий конфлікт справляє суттєвий негативний вплив на сучасний стан економічного розвитку в Україні. Наслідки цього конфлікту,

відчуваються у всіх сферах життєдіяльності людей, функціонування підприємств, суспільства і держави в цілому.

Одержано 09.04.2019

УДК 17:602.7

Ілля Сергійович КАЗМІРЧУК,

курсант групи Ф4-102 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат філософських наук, доцент Грищенко Н. В.

ПРОБЛЕМА КЛОНУВАННЯ ЛЮДИНИ: ФІЛОСОФСЬКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

З розвитком науки люди почали все більше замислюватися над моральною межею наукових досліджень. Так, більше 20 років назад, був підписаний «Додатковий протокол про заборону клонування людини до Конвенції Ради Європи "Про права людини та біомедицину", поштовхом для підписання якого стало перше успішне клонування теплокровної тварини – вівці Доллі.

На даний момент науці відомо два типи клонування: *терапевтичне*, яке передбачає отримання стовбурових клітин з ембріону, розвиток якого завершується через 14 днів; та *репродуктивне*, яке передбачає, що істота, яка народилася у результаті клонування повинна стати повноправним членом суспільства та отримати усі права людини, народженої природним способом.

Сьогодні репродуктивне клонування заборонене законом у більшості країн світу, так само як і терапевтичне (крім декількох країн, зокрема Велика Британія та США), оскільки вважається, що легалізація терапевтичного клонування може призвести до пришвидшення переходу його у репродуктивне. Проти легалізації клонування активно виступають велика кількість консервативно налаштованих громад, насамперед релігійних (християнство, іслам). Вони вважають це порушенням звичайного порядку речей, коли людина ставить себе на місце Бога та схиляються до того, що народжену істоту не можна називати «людиною» у повній мірі. З іншого боку буддисти, в особі Далай-лами XIV, висловлюють думку, що клонування «як науковий експеримент має сенс, якщо принесе користь конкретній людині, але його не слід застосовувати там, де у цьому немає необхідності».

На думку противників клонування людини, наука ще нібито не досягла достатнього рівня для успішного клонування людини і внаслідок невдалих спроб можуть з'являтися недорозвинені особи, а також існує вірогідність мутацій таких людей та захворювання різноманітними онкохворобами.

Проте з іншої сторони, ідея клонування має і велику кількість прихильників. На свою користь вони найчастіше приводять такі аргументи:

– клонування органів і тканин буде вершиною можливостей в області трансплантології й травматології; при пересадці таких органів непотрібно буде перейматися за можливе відторгнення органу, або можливі ускладнення

після такої операції; такі органи будуть порятунком для людей, які потрапили у аварію чи катастрофу, або людей, яким необхідна пересадка органів;

– клонування може допомогти людям, що страждають тяжкими генетичними захворюваннями; гени, що визначають певну хворобу при клонуванні можна «видаляти», і таким чином народиться точна, абсолютно здорова копія людини;

– клонування дає можливість бездітним або нетрадиційним парам мати своїх власних дітей; також це буде можливістю для родичів повернути своїх померлих дітей або чоловіка/дружину, які, наприклад, зможуть замінити їм трагічно померлих родичів.

На сьогодні клонування залишається досить привабливою та багатообіцяючою перспективою, проте вона є і надто загрозливою. Причиною для цього є недостатня кількість досвіду виконання таких операцій та ситуація, що склалася у законодавстві більшості країн, яке забороняє проведення подібних дослідів.

Одержано 14.04.2019

УДК 141.7

Максим Володимирович КОРЖОВ,

курсант групи Ф4-102 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат філософських наук, доцент Грищенко Н. В.

ТЕОРІЯ СОЦІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ В УТОПІЯХ ТА АНТИУТОПІЯХ

На протязі тривалої історії люди намагались побудувати «рай» на землі. У 1156 році Томас Мор написав твір під назвою «Утопія» (грец. – «місце, якого немає»), в якому змалював наближений до ідеалу суспільний устрій. Сама назва твору є алегоричною, а описаний в ньому устрій так і залишився невітленою мрією. Такі історичні особистості як Платон, Герберт Уеллс, Карл Маркс намагались спроектувати нову цивілізацію, але суспільство відкинуло їх як фантазерів з утопічними поглядами. Піонерам соціальних перетворень протистояв існуючий стан речей, який влаштовував привілейовані шари суспільства. Основна ж маса населення, привчена до існуючої рутини, машинально продовжувала вести звичний спосіб життя. Привілейовані кола були негласними охоронцями сформованого порядку речей. Світогляд можновладців відповідав перевагам їх положення.

Глибоко вкорінені культурні норми, згідно з якими хтось повинен програти заради виграшу іншого, до цих пір впливають на прийняття наших рішень. Наприклад, ми все ще чіпляємося за поняття конкуренції та приймаємо неадекватну винагороду за працю (мова йде про мінімальний розмір заробітної плати), хоча все це вже не відповідає нашим можливостям і відбивається на почутті власної гідності.

У соціальному середовищі важливу роль відіграє людський фактор. Управління само по собі не створює ніяких духовних і матеріальних цінностей, але воно сприяє оптимізації відповідних зусиль окремих виконавців. Чи потрібне воно в утопіях?

Сутність управління виявляється у діяльності, яка за своїм змістом є впливом на волю і поведінку людей, їх взаємовідносини і спільні дії. Такий вплив не виникає сам по собі. Рушійною силою управління виступають інтелект і воля людини. Завдяки цьому управлінський вплив є цілеспрямованим, тобто визначає напрямки спільної діяльності, її проміжні і кінцеві результати. Не завжди такі результати є позитивними (війни, соціальні вибухи і протести), кожний хоче на чомусь «нажитися».

Управління необхідне там і тоді, де і коли виникає потреба в об'єднанні дій певної кількості людей заради досягнення спільної мети, або особистої. Кожна людина сама керує своїми вчинками, але для того, щоб група людей здійснила певні узгоджені дії, необхідно визначити спільні цілі, шляхи їх реалізації і спрямувати на їх досягнення поведінку кожного члена спільноти. В цьому полягає організуюча спрямованість управління.

Зазвичай управління в антиутопіях перетворюється на монархію і тиранію. Уся влада зосереджується навколо особи або групи осіб. В утопії рішення будуть прийматися на основі досліджень та аналізу, завдяки технологіям. Це призведе до соціальної стабільності.

Я вважаю, що людство не може досягти Утопії саме через розбіжності в думках різних груп населення, в розбіжності їх цілей. Завдяки технологіям, людство може створити сприятливі умови для забезпечення високого рівня життя з усіма зручностями. Але ідеальне суспільство в сучасних реаліях можливе лише на папері. Навряд чи може бути «утопія», коли люди знаходяться в конфліктних відносинах, ведуть гонку озброєння і креслять кордони країн. Якщо не боротися з цими проблемами, вірогіднішою картиною подальшого існування людства стане «антиутопія», яку найчастіше зображують як можливу картину майбутнього.

Одержано 17.04.2019

УДК [330:343.74](477)

Маргарита Андріївна КРИВОРОДЬКО,

курсант групи Ф1-103 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент Павленко Н. В.

ПРОБЛЕМА РЕЙДЕРСТВА В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Поглинання одними компаніями інших є звичайною господарською практикою країн з ринковою економікою. Однак в економіці України такі поглинання часом набувають форми рейдерства.

У світі під терміном «рейдерство» розуміють недружнє поглинення підприємства проти волі його власників або керівника. В Україні суть цього

явища складають юридичні, а іноді і фізичні, дії з вилучення майна підприємств або перехоплення управління ним на незаконних підставах. В основі рейдерства лежать прогалини в законодавстві або системні недоліки функціонування інститутів судової і правоохоронної діяльності та системи реєстрації майнових прав.

Основними об'єктами рейдерів є товариства з обмеженою відповідальністю, які є фінансово нестабільними та в яких існують конфлікти між власниками, а також публічні та приватні акціонерні товариства. Але дії, іменовані рейдерством, далеко не завжди пов'язані з нерухомістю, вони можуть стосуватися практично всіх видів майна.

Найчастіше процес рейдерського захоплення здійснюється таким чином:

1. До державного реєстру вносяться відомості про належність майна підставній особі, а відомості про справжнього власника видаляються.

2. Відбувається фізичне насильницьке захоплення об'єкта під виглядом реалізації власником своїх законних повноважень.

3. Захоплений об'єкт формально перепродається з метою унеможливити його повернення законним власникам.

За статистикою Генеральної прокуратури України, з 2014 року кількість рейдерських захоплень зростає, хоча в 2018 році відбувся певний спад порівняно з попередніми роками. Лідерами по областях за 2018 рік стали м. Київ, Київська, Дніпропетровська та Львівська області. Харківська область займає 9 місце за кількістю рейдерських атак.

Основні передумови виникнення рейдерства в Україні лежать у інституційній площині. З одного боку, це недосконалість системи реєстрації майнових прав та механізму владнання корпоративних конфліктів. З іншого боку, це втрата державними органами своєї дієздатності та деморалізація правоохоронних органів через високий рівень корупції, що уможливорює рейдерські захоплення та перешкоджає ефективному захисту прав власності.

В Україні для боротьби з рейдерством створена Міжвідомча комісія з питань протидії протиправному поглиненню та захопленню підприємств, що діє при Кабінеті Міністрів України, але її робота є не завжди прозорою, ефективною й своєчасною. В таких умовах особливого значення набуває ефективність роботи служби безпеки підприємства та його юридичної служби.

Для того, щоб успішно протистояти рейдерським атакам, потрібно, перше, викрити їх справжню мету. По-друге, необхідно будь-яким способом затримати процедуру захоплення власності. По-третє, важливим кроком є удосконалення системи юридичного переслідування: потрібно врегулювати питання про надання повного доступу до відомостей державних реєстрів слідчим та адвокатам, а також питання, щодо повноважень Мініюсту щодо внесення ним змін до реєстраційних записів у позасудовому порядку. Крім того, необхідно позбавити шахраїв та рейдерів можливості зловживати статусом добросовісного набувача.

Боротьба з рейдерством має надзвичайно важливе значення для створення позитивного інвестиційного клімату в Україні, без якого неможливо

підвищити рівень інвестицій в національній економіці, а отже і забезпечити економічне зростання.

Одержано 22.04.2019

УДК 330.101(477)

Карина Олександрівна ПАТОЧКА,

курсант групи Ф2-202 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат економічних наук Гончарова В. О.

ПРО ЗМЕНШЕННЯ НЕГАТИВНИХ АСПЕКТІВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

Процес глобалізації є однією з найактуальніших проблем на сьогодні, оскільки характеризує стан і розвиток сучасної економічної системи, тому про це варто говорити. Все більш гострим стає питання розвитку країн з перехідною економікою та тих, що розвиваються, бо негативні наслідки глобалізації відбиваються на них найбільше. Вивчення процесу глобалізації має важливе теоретичне і практичне значення, оскільки ставить економіку в нові умови, змінює вектор її розвитку.

Процес глобалізації є складним, багатовимірним і неоднозначним, тому з приводу його суті існують багаточисельні розбіжності. Деякі вчені сходяться на думці, що глобалізація означає не лише новий кількісний вимір міри інтенсивності взаємозв'язків окремих країн і їх економік, а головним чином – фактично новий, глобальний рівень економічної глобалізації. Глобалізація сприяє поглибленню спеціалізації і міжнародного розподілу праці. У її умовах ефективніше розподіляються засоби і ресурси, що сприяє підвищенню середнього рівня життя і розширенню життєвих перспектив населення.

На сьогоднішній день в Україні до негативних аспектів глобалізації можна віднести:

- розвиток глобального ринку капіталів і стрімке зростання фінансових потоків. Це призводить у глибокі і затяжні кризи із всіма соціальними і гуманітарними наслідками;
- нерівномірність розподілу переваг від глобалізації в окремих галузях національної економіки;
- можлива дестабілізація фінансової сфери, потенційна регіональна або глобальна нестабільність через взаємозалежності національних економік на світовому рівні.

Таким чином, процес розвитку сучасної світової економіки буде неминуче супроводжуватись безперервною боротьбою проти негативних наслідків глобалізації, постійним пошуком такої рівноваги плюсів і мінусів цього процесу, який стійко забезпечував би позитивний ефект.

Але, всупереч цьому можна наголосити, що в Україні зокрема, стрімко розвиваються процеси світової економічної глобалізації та інтеграції. Для цих

процесів є характерним вільна торгівля, вільний рух капіталу, зниження податків на прибуток підприємств, простота переміщення галузей промисловості між різними державами на користь зменшення витрат на працю і природні ресурси та інше.

Глобалізаційні процеси мають свої позитивні та негативні наслідки, які віддзеркалюються по різному на країнах світу в залежності від стану їх економічного розвитку. Тому необхідним є створення стратегій розвитку національних економік, що відповідали б умовам глобалізації.

Україна сьогодні постала перед необхідністю розробки оптимальної стратегії розвитку національної економіки, моделі участі в світовому глобалізаційному процесі. Вирішення цих проблем повинно вивести Україну на новий рівень економічного розвитку, зміцнити зв'язки з країнами світу та розкрити перспективи до участі в основних світових організаціях.

Одержано 23.04.2019

УДК 330.1(477)

Вадим Петрович ПОЛІЩУК,

курсант групи Ф2-202 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат економічних наук Гончарова В. О.

ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ В УКРАЇНІ – РЕАЛЬНИЙ ШАНС ГІДНОГО ЖИТТЯ

Сучасний етап еволюції національної економіки обумовлює необхідність трансформації економічної системи суспільства в нову, засновану на знаннях. Ефективний розвиток у цьому напрямі вимагає впровадження нових технологій у виробництво, розширення інформаційного простору, розуміння стратегічної ролі інтелектуального капіталу, творчих здібностей та креативної праці як основних чинників економіки знань.

Економіка знань розкриває нову роль і місце інтелекту людини в сучасному суспільстві, вплив інформації як головної продуктивної сили і суб'єкта виробництва на розвиток економічної системи. Сьогодні йдеться про особливе значення знань у розвитку суспільства, адже дослідження показують, що в даний час подвоєння знань відбувається кожного десятиліття. До початку ХХ ст. людство почало нагромаджувати знання у такій кількості, що вони перейшли у новий якісний стан – знання стали не лише самостійним фактором виробництва (як земля, капітал і робоча сила), але й провідним у всій системі факторів. Це пов'язано з тим, що саме знання у вигляді інформації, як систематизованих даних, змінюють соціально-економічну картину сучасного світу прискореними темпами. Формування економіки знань є для й України, реальним шансом «обійти історію на повороті», можливістю зайняти гідне місце в глобальній економічній системі. Проклавши міст до економіки знання, вона може вирватися з так званого «зачарованого кола», де в багатих країнах – технології, ноу-хау, гроші, а в бідних – ресурси й дешева робоча сила.

Сьогодні до економіки знань у найширшому сенсі відносять три основні сфери: науково-дослідні та дослідно-конструкторські розробки (НДДКР) та інновації, освіту і навчання, що сприяють формуванню людського капіталу, а також інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ). Саме виробництво знань на сьогодні служить основним джерелом зростання економіки в розвинених країнах. Підтвердженням цього може слугувати той факт, що 90 % вчених та інженерів, які працювали за всю історію розвитку людства, – наші сучасники, а серед усього обсягу знань 90 % створені за останні три десятиліття. За часткою високотехнологічних секторів у ВВП список найбільш передових країн світу очолює Республіка Корея, потім ідуть Швеція, Швейцарія, Німеччина, Японія, США. При цьому, за обсягом виробництва високотехнологічної продукції країни ЄС помітно випереджають США. У сучасному світі рушійна сила економіки – конкуренція – все більше зводиться до конкуренції знань. Політика розвитку людського інтелектуального капіталу на сьогодні стає одним з головних складових стратегії конкурентоспроможності тієї чи іншої країни при формуванні економіки, що базується на знаннях.

Одна із найзначніших конкурентних переваг України на шляху до розбудови економіки знань – високий рівень освіченості її громадян. Так, 45 % української робочої сили мають вищу освіту, і за цим показником Україна посідає п'яте місце серед 37-ми країн.

Україна володіє високорозвиненим науковим потенціалом, який спроможний ефективно розв'язувати актуальні проблеми суспільного розвитку та вирішувати сучасні інноваційні завдання. Інтелектуальний потенціал України, незважаючи на негативні наслідки соціально-економічних трансформацій, які мали місце до середини 90-х років минулого сторіччя, й дотепер лишається досить потужним.

Сьогодні існує багато проблем, які потребують суттєвих зрушень, ефективного впровадження фінансових ресурсів у розвиток системи освіти і науки в Україні. Державна політика має переорієнтуватися на людські ресурси, ключовою характеристикою яких є їх інтелектуальний потенціал. Українське суспільство повинне масово інвестувати в освіту всіх громадян, тому що спільне використання знань не зменшує їх, а спричинює їхнє зростання і примноження.

Одержано 16.04.2019

УДК 314.15(477)

Анастасія Павлівна ПУСТОВІТ,

курсант групи Ф2-103 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент Павлинко Н. В.

ПРОБЛЕМА ТРУДОВОЇ ЕМІГРАЦІЇ ТА ЇЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ В УКРАЇНІ

Трудова міграція є глобальним явищем, що справляє значний вплив на економічний розвиток країн світу. Для сучасної України особливо актуальним є питання трудової еміграції, оскільки її масштаби набули таких значних розмірів, що загрожують підірвати потенціал вітчизняної економіки.

За даними статистики, у 2015–2017 рр. трудова міграція охопила 1,3 млн українських громадян, що складає 4,5 % населення. Проте, за експертними оцінками, їх кількість може сягати 4 млн осіб, або 16 % населення працездатного віку. Трудовими мігрантами стало 2,5 % жінок та 6,7 % чоловіків працездатного віку, 3,4 % міських та 6,9 % сільських жителів. На заробітки до країн СНД виїждять переважно представники робітничих професій: шахтарі, будівельники, водії; до країн далекого зарубіжжя – висококваліфіковані фахівці (науковці, програмісти), молодь, яка має вищу освіту і розраховує на роботу у сфері послуг. Найбільше емігрантів з України працює в Італії, Чехії, Польщі, на Кіпрі, у Німеччині, в Канаді.

Найпоширенішими мотивами трудової еміграції виступають низький рівень оплати праці в Україні, відсутність умов для самореалізації, недостатня кількість робочих місць, низька якість життя, складні умови ведення бізнесу, тривала політична криза, збройний конфлікт на сході країни.

До позитивних наслідків трудової еміграції можна віднести значне надходження валюти в Україну. За даними НБУ, четвертий рік поспіль зростає обсяг грошових переказів з Польщі (з 1,4 до 3,6 млрд доларів США), з США (з 0,5 до 0,8 млрд дол.), Чеської республіки (з 0,3 до 0,8 млрд доларів), з Італії, Сполученого Королівства, Німеччини, Кіпру, Ізраїлю та інших країн. З Росії за останні роки відбулося певне зменшення переказів (з 1,7 млрд дол. до 1,1 млрд). Таке надходження валюти є також і засобом боротьби з бідністю та сприяє підвищенню рівня життя заробітчан та їх родин. Сучасні дослідження, у яких аналізувалися дані 74 країн, показують, що збільшення кількості трудових мігрантів на 10 % зменшує чисельність людей, що знаходяться на межі бідності на 1,6 %, тоді як збільшення ВВП на 10 % призводить до зменшення такої частки людей лише на 1,2 %.

Окрім того, трудова еміграція дозволяє знизити напруження на ринку праці. Це пояснює, чому в Україні рівень навантаження зареєстрованих безробітних на десять вакансій, який досягнув максимуму у 2015 р. (189 осіб), у 2017 р. скоротилося майже у тричі (до 70 осіб).

Разом з тими, трудова еміграція підживляє трудовий та демографічний потенціал країни-донора, оскільки виїждять, як правило, економічно активні

працездатні люди дітородного віку (більше половини трудових емігрантів – особи віком до 40 років). Навіть якщо їх діти виховуються в рідній країні, вони часто наслідують своїх батьків і також у майбутньому стають трудовими мігрантами. Це підтверджують опитування старшокласників, які показують, що 65 % випускників мають бажання у майбутньому працювати за межами своєї країни.

Важливим негативним наслідком трудової міграції є і те, що частина заробітчан є нелегально працюючими, що несе у собі загрозу непоодиноким випадків порушення їхніх людських та трудових прав, аж до підневільної праці, сексуальної експлуатації.

В сучасному глобалізованому світі активізація міжнародної міграції є закономірним явищем, але його негативні наслідки для країни-донора можуть переважати позитивні. Ось чому так важливо стимулювати зайнятість всередині країни, створювати нові робочі місця, підвищувати рівень та якість життя, щоб громадянам країни не було потреби шукати кращої долі за кордоном.

Одержано 24.04.2019

УДК 340.12

Дмитро Іванович СЕРХОВЕЦЬ,

курсант групи Ф2-102 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат філософських наук, доцент Мошенський О. С.

ФІЛОСОФСЬКО-ПРАВОВІ ІДЕЇ ТА РОЗУМІННЯ ЗАКОНУ В АНТИЧНІЙ ФІЛОСОФСЬКІЙ ДУМЦІ

Людина у всі періоди свого історичного буття з особливим інтересом підходила до процесу осмислення самої себе, світу навколо себе, себе у світі і світу у собі. Не є винятком і світ права. Правова думка у Стародавній Греції розвивалася у комплексі філософських та політико-правових вчень, що дає нам змогу прослідкувати процес осмислення та розуміння права і закону давніми греками в творах античних філософів.

Особистості стародавнього елліна (грека) були властиві два протилежні начала, названі у філософській науці «аполонівським» і «діонісійським». Аполонівське змушує його прагнути гармонії з Логосом (космосом) і суспільством. Шлях до гармонії у розумінні грека лежить у дотриманні у всьому мірі і золотій середині. На противагу постає діонісійське начало, зміст якого полягає у прагненні до агресії, порушенні міри, традиції, давніх заборон. Однак з того, про що свідчать пам'ятки ми можемо говорити про те, що своє людське призначення давній еллін бачив не в порушенні норм і гармонії, а в її пошуку, створенні і захисті. Аполонівське і діонісійське начало з'являються в античній культурній свідомості як прототипи (архетипи) номоса (закону) і дісномії (беззаконня). Дані явища не можуть існувати одне без одного, вони взаємостримують та контролюють одне одного. Греки перші помічають цей

універсальний спосіб регулювання суспільних відносин. Завдяки енергійному засвоєнню світу, спразі пізнання, відмовленню від консервативних традицій, греки створили велику філософсько-правову культуру, що стала фундаментом сучасної юридичної науки та суттєво вплинула як на європейську так і на світову цивілізацію в цілому.

Для змістовного розгляду нашого питання, доречним було б розглянути філософсько-правові ідеї Геракліта, Сократа, Платона та Аристотеля. Саме вони починають виокремлювати їх в античному суспільстві як самостійну науку, яка займається вивченням змісту права, його сутності, поняття, форм існування і цінності, ролі у житті людини, держави та суспільства.

Геракліт вважав, що увесь світ підкоряється божому космічному Логосу. Логос – це голос космічної справедливості. Державні закони, усі морально-правові розпорядження повинні бути вироблені на основі законів Логосу. Знання про справедливість і закон – це частина знань про космос (як «упорядкований всесвіт», «світовий порядок»). У дотриманні номосів (законів) – зміст людського буття. Саме від Геракліта ведуть свій початок природно-правові доктрини Античності та Нового часу, що розуміють під природним правом деякий розумний початок (норму загального розуму), що повинна виражатися в позитивному праві.

На противагу філософам-софістам, а до них належав і Геракліт, виступають Сократ, Платон та Аристотель.

За Сократом справедливість – не просто критерій законності, вона, власно кажучи, тотожна з нею. Що законно, – стверджував філософ, – те і справедливо.

Ним були висунуті два типи основ моралі і права – об'єктивні і суб'єктивні. Пояснюючи об'єктивні підстави моралі і права, Сократ підкреслював, що в основі людського буття, соціального життя і соціального порядку лежать вищі божі закони – неписані розпорядження і заборони, що мають космічне походження. Тому об'єктивні і загальні морально-правові норми, що існують у суспільстві, як похідні від божих законів носять не відносний, а абсолютний характер. Найважливіша суб'єктивна основа моральної і законотворчої поведінки, за Сократом, – це знання. Існування об'єктивно-загальних моральних і правових норм вимагає від людини їх знання. Тільки людина знаюча, що таке справедливість – може бути справедливою, а знаюча суть чесноти – добродісною. Знання, вважав Сократ, – це шлях до моральної поведінки, а незнання – шлях до пороків і злочинів.

Платон жив в умовах занепаду давньогрецької державності, тому прагнув якимось чином зберегти той лад, який гинув, як форму організації суспільного і політичного життя. Його намагання чітко проявились у проєктах ідеального полісного ладу, детально розроблених у працях «Держава» і «Закони».

Філософсько-правові погляди Аристотеля (384–322 р. до н.е.) помітно відрізняються від поглядів його попередників. Це був апологет порядку, тверезий філософ-раціоналіст, що обґрунтував свої ідеї за допомогою теоретичних аргументів, а не міфів. Реаліст, а не утопіст, він, у першу чергу, цікавиться природними і соціальними підставами моралі і права.

Такою підставою для Аристотеля виступає сама людина, наділена особливою «політичною» природою і розглянута як «політична тварина» – унікальний суб'єкт, схильний і до аполонівської, і до діонісійської моделей соціальної поведінки. Мета і зміст людського буття не в пошуках насолоди, а в добродіючому і законослухняному існуванні.

Отож виходячи з вище викладеного матеріалу, можна зробити висновки про те, що вивчення розвитку філософсько-правових поглядів в Античності є цікавим і корисним для нас, як для майбутніх правоохоронців та правознавців. Адже виокремлення права як науки і самостійної галузі бере початок з праць античних філософів через створення своєї системи термінів та понять. Важлива роль у розвитку права, як одного із чинників становлення та розвитку громадянського суспільства, належить просвітницькій та освітній діяльності філософів, яка проявлялась у написанні праць та створенні перших наукових шкіл.

Одержано 11.04.2019

УДК 331.5(477)

Аліса Геннадіївна СІЛІНА,
курсант групи Ф1-104 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент Павленко Н. В.

ПРОБЛЕМА НЕФОРМАЛЬНОЇ ЗАЙНЯТОСТІ В УКРАЇНІ

В сучасній світовій економіці неформальна зайнятість є дуже поширеним явищем і є результатом добровільного виходу за межі формально інституціоналізованої економічної діяльності, що надає кращі умови для автономної самореалізації людини. Але в Україні вона найчастіше пов'язана з соціальною ексклюзією певних соціально незахищених груп населення, що готові, незалежно від рівня зарплатні та важких умов праці, братися за будь-яку роботу, щоб забезпечити своє виживання в умовах обмеженого доступу до легального ринку праці. Зважаючи на те, що неформально зайняті позбавлені соціального і правового захисту, їх права дуже часто порушуються, тому держава має проводити економічну політику, спрямовану на скорочення масштабів цього явища.

Згідно до Методологічних положень щодо визначення неформальної зайнятості населення, затверджених наказом Державної служби статистики України від 23.01.2013 № 16, до неформально зайнятих належать такі категорії населення: зайняті на підприємствах неформального сектора (незареєстровані самозайняті, роботодавці та їх наймані працівники); наймані працівники, які працюють на неформальних робочих місцях офіційного сектору (особи, які працюють за усною домовленістю та не мають будь-яких соціальних гарантій, зокрема: за них не сплачується єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, вони не мають права на щорічну відпустку та оплачуваний лікарняний); наймані домашні працівники у домогосподарствах; члени

неформальних виробничих кооперативів; безоплатно працюючі члени сім'ї, незалежно від того, працюють вони на підприємствах офіційного чи неформального секторів; самозайняті працівники, що виробляють товари виключно для власного кінцевого споживання домогосподарства.

За даними офіційної статистики, кількість неформально зайнятого населення віком 15–70 років у 2018 році становила 3541,3 тис. осіб, що на 4,2 % менше, ніж у 2017 році (3695,6 тис. осіб). Але, незважаючи на скорочення абсолютної величини неформальної зайнятості, її частка у загальній кількості зайнятого населення залишається достатньо значною – 21,6 %. В структурі неформальної зайнятості 41,5 % складають жінки та 58,5 % – чоловіки, 45,2 % неформально зайняти мешкають у містах, а 54,8 % – у сільській місцевості, за наймом працюють 12,2 %, а 71,9 % – самозайняті. Найбільшого розповсюдження неформальна зайнятість набула у Рівненській області (53 %), найнижчого – у Київській (9,7 %). У галузевому аспекті неформальна зайнятість найсильніше вразила сільське господарство, сферу торгівлі та ремонту автотранспортних засобів, а також промисловість.

Оскільки найважливішими факторами поширення неформальної зайнятості є безробіття та низький рівень оплати праці у офіційному секторі економіки, основними шляхами її подолання має стати створення сприятливих умов для прискорення економічного зростання:

- розширення доступу до кредитних ресурсів;
- стимулювання іноземних інвестицій;
- розробка та реалізація масштабної програми стимулювання створення робочих місць;
- реформування системи оплати праці;
- розробка програми легалізації тіньових капіталів.

Таким чином, методи боротьби з неформальною зайнятістю мусять мати переважно економічний характер. В той же час, не потрібно забувати і про заходи контролю повноти декларування зайнятості з боку Державної служби з питань праці, оскільки неформальна зайнятість має місце і на підприємствах офіційного сектору економіки.

Одержано 25.04.2019

УДК 178.7

Роман Русланович ОРЛОВ,
курсант групи Ф4-102 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат філософських наук, доцент Грищенко Н. В.

СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ ТЮТЮНОПАЛІННЯ

На початку 15 століття двоє чоловіків із команди Колумба повернулися з ризикованої подорожі вглиб Куби. Мореплавці повідомили про зустріч з аборигенами, в ході якої вони вперше спробували тютюн, який пізніше було

піднесено Колумбу як подарунок. Вони стали першими європейцями, які поклали початок «культури тютюнопаління».

В сучасному суспільстві все більшої популярності набуває думка, що куріння є абсолютно марною тратою грошей і часу. Набагато більшу повагу викликає людина, що не має шкідливих звичок, регулярно займається спортом – таких людей зараз прийнято вважати «ідолами» свого часу. Люди, що палять не замислюються над тим, як нерозривно пов'язаний образ тютюну з нашою культурою.

Куріння несе дуже небезпечні наслідки для людського організму. Основна шкода від куріння припадає на систему дихання, оскільки тютюновий дим проникає туди в першу чергу. Люди не замислюються про наслідки та іноді починають палити, коли в їхньому житті з'являються небажані зміни, стрес або переживають тяжку життєву ситуацію, в якій їм ніхто не може зарадити. При цьому знаходять в палінні розраду, вбачають в ньому якийсь позитивний сенс. Наприклад, на початку 20 століття тютюнопаління не було дуже популярним серед жінок, тому влада Нью-Йорку впровадила широко-масштабну програму, щоб переконати жінок палити тютюн. Пізніше майже кожна жінка почала палити, оскільки побачила в цьому дійстві «свободу»; паління стало візитною карткою сильної, незалежної жінки. Тютюн став своєрідним «помічником» соціальної справедливості, гендерної рівності. Одночасно з цим люди почали вважати тютюнопаління засобом комунікабельності. Багато хто починає палити, щоб «влитися» в компанію, придбати авторитет, затягуючись цигаркою. Якщо за часів Першої та Другої світових воєн куріння і виступало засобом єднання людей, то зараз люди частіше об'єднуються «проти курців», відстоюючи право на чисте довкілля і здоровий спосіб життя. Образ курця з «норми» перетворюється в «відхилення» що, на мій погляд, лише робить його більш привабливим для підлітків, оскільки часто асоціюється з протестом, потребою самовираження, дорослістю.

Для зниження рівня паління можна застосовувати багато різних заходів, однак найбільш дієвим вважаю пропаганду здорового способу життя і створення всіх належних умов для того, щоб люди могли і бажали бути здоровими.

Одержано 17.04.2019

УДК 321.1

Сергій Дмитрович ХАРА,

курсант групи Ф2-102 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат філософських наук, доцент Мошенський О. С.

ФІЛОСОФІЯ ПОЛІТИКИ НІККОЛО МАКІАВЕЛЛІ

В історії людства політика відігравала дуже важливу роль, без неї також неможливо уявити і сучасне суспільство. Багато науковців, філософів, знавців намагалися дати політиці своє визначення та трактували її на свій лад,

тому буде доцільним розглянути думки про політику широко відомого італійського державного діяча, історика та філософа Нікколо Ді Бернардо Макіавеллі. Саме його погляди на державу і політику є актуальними до цього часу і дозволяють краще зрозуміти сутність політичних процесів сьогодення.

Розглянувши багатовіковий досвід існування держав, філософ робить висновок, що події в політиці, державні зміни відбуваються не з Божої волі, не з волі людей, а мають об'єктивний характер. Політика, на його думку, ніяк не пов'язана з релігією. Також Макіавеллі вважав, що політика жодним чином не пов'язана і з мораллю. Неправильно вирішувати політичні проблеми, керуючись моральними правилами та міркуваннями, бо політика, влада априорі є вищими позаморальними. Обґрунтовуючи свій висновок про те, що політика це явище, котре виходить за рамки моралі, він стверджував, що заради досягнення політичної мети правитель може використовувати будь-які засоби незважаючи на моральні норми. Зазначена позиція Н. Макіавеллі пояснюється також однією з основних аксіом його політичної філософії – думкою про те, що люди за своєю природою є порочними, егоїстичними і злими істотами. Їх турбують не благо держави, а передусім власні матеріальні інтереси. Н. Макіавеллі наголошував, що люди можуть змиритися з втратою свободи, влади, навіть зі смертю батька, але ніколи й нікому не простять втрати власного майна. Макіавеллі також не заперечував важливої ролі релігії в державі як чинника, що робить людей добрими й покірними. Однак, ставлячи політиків перед вибором між публічним успіхом та особистим благополуччям, Макіавеллі створює загрозу традиційній моралі. Оскільки чесність хоч і гідна схвалення, людська природа є такою, що мудрий правитель не може і не повинен дотриматися свого слова, якщо йому це не вигідно. Дуже цікавими є думки мислителя про форми держави. Абсолютна влада, вважає Макіавеллі, швидко розбещує як правителів, так і підданих. Як наслідок монархія перетворюється на тиранію, яка не має права на існування і мусить бути знищена разом з тираном. Після знищення тиранії настає аристократичне правління, з часом воно вироджується в олігархію, яка зазнає участі тиранії. Далі народ вводить народне правління, після чого кругообіг форм держави повторюється.

Отже, Макіавеллі справедливо називають засновником політичної науки Нового часу. Він закликав розглядати явища політики поза їх зв'язком з релігією та етикою. Саме він ввів у науковий обіг поняття «держави», як таке. Знайомство з вченням мислителя дає можливість провести певну аналогію між його ідеями та політикою сучасності, котрі мають дуже багато спільних рис. Дослідників також не можуть не вражати його розум та вміння передбачити та заглянути у майбутнє.

Одержано 14.04.2019

УДК 32.019.5

Кирило Олегович ЧУЙКОВ,

курсант групи Ф1-201 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат філософських наук, доцент Мошенський О. С.

ПРОБЛЕМА НИЗЬКОЇ ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНЦІВ

Серед багатьох визначень поняття «політична культура» можна знайти спільний знаменник, яким є знання, оцінки та поведінка більшості громадян стосовно таких політичних об'єктів, як нація, держава, її політичні інститути.

Американські політологи Г. Алмонд і С. Верба виділили три базових типи політичної культури:

- Патріархальна політична культура характеризується повною відсутністю у простих людей інтересу до політичного життя. Найближчими еквівалентами патріархальної політичної культури можна вважати політичні культури африканських племен.
- Підданська політична культура відрізняється сильною орієнтацією на політичну систему та результати її діяльності, але слабкою орієнтацією на активну участь у функціонуванні політичної системи.
- Активістська політична культура характеризується активною зацікавленістю громадян не тільки тим, що їм дасть політична система, політичне життя, але також і тим, що вони можуть відіграти активну роль у політичному житті.

Україна на сьогодні стикнулася з проблемою, коли половина населення країни має патріархальну політичну культуру. Ця проблема набуває великої актуальності коли в державі функціонує демократія. Я вважаю, що право голосу не повинно бути у кожного. Система демократії яка працює в Україні вона з самого початку невірна. Я глибоко переконаний, що раса, стать або орієнтація значення не має, в цьому контексті всі люди рівні, але ментально абсолютно різні. Я не сильний прихильник класового суспільства, хоча в якійсь мірі я йому симпатизую, але знаючи історію я не можу знайти проміжку коли при класовому суспільстві народу жилося б добре. Найчастіше це було домінування буржуазії та відсутність соціальних ліфтів, що найстрашніше. Весь цей час були просто неправильні його форми. Класове розшарування необхідно, тому що при будь яких обставинах в суспільстві є інтелігенція, люди які просувають науку, мистецтво та інше і є соціально пасивні елементи які тягнуть суспільство на низ. І проблема української демократії в рамках нашого суспільства в тому, що голоси цих людей повністю рівні. Проблема в тому що соціально активної інтелігенції в країні завжди менше, а в системі демократії вирішує більшість. І саме більшість обирає некомпетентних людей до органів влади.

Головний атрибут демократії – це загальне право голосу, що є великою помилкою. Люди до цього не готові. В українців дуже низька політична культура, і дуже висока політична пасивність. У більшості українців дуже слабе уявлення про органи влади, їх повноваження і банально- про свої права.

Це обумовлено історією нашого народу. Наш народ жив за царя і він нічого не вирішував, далі люди жили при вожді і вони теж нічого не вирішували. Після цього людям різко дали демократію і право вибору, а людина не знає що вибирати, вона не звикла робити вибір і проявляти активну громадянську і політичну активність.

На мою думку не повинна голосувати людина яка мінімально не розбирається в основах політології, історії, економічної теорії та інших дисциплін. На вибори повинні ходити обізнані, розумні й освічені люди.

Особливо важливим є завдання формування політичної культури молоді, яке, на наш погляд, можливе лише за умови здійснення загальногромадського виховання. Адже саме молоді властива особлива критичність, загострене відчуття нового, прогресивного передового. Саме з неї сьогодні формується нова еліта української нації, яка покликана вивести нашу країну на передові позиції сучасної цивілізації

Одержано 23.04.2019

ПРЕДСТАВНИКИ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

УДК 336.717

Принц Самба БАССАФУЛА,

студент 4 курсу фінансового факультету

Харківського національного економічного

університету імені Семена Кузнеця

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент Андрійченко Ж. О.

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ АВТОСТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Міжнародною практикою створено універсальний засіб з відшкодування особистого і майнового збитку фізичним і юридичним особам, які постраждали на автомобільних дорогах, – автострахування, що покриває ризики збитків не тільки учасників транспортного процесу від несприятливих для них обставин, а й третіх осіб, які випадково стали жертвами ДТП. Автотранспортне страхування інтегрує в собі різні види страхування, тому є узагальненим поняттям при страхуванні всіх видів транспортних ризиків. Може охоплювати як самі транспортні засоби – КАСКО, страхування вантажів, а також страхування відповідальності – автоцивілка. В Росії зараз навіть розглядається питання щодо поєднання в рамках одного поліса цих двох видів страхування.

Однак на сьогодні при наявності значної кількості різноманітних проблем правового, соціального, економічного та організаційного характеру в Україні автострахування не отримало належного рівня розвитку.

Перш за все, це пов'язано із незначною кількістю авто в Україні. Статистична служба Європейського союзу оприлюднила дані щодо кількості автомобілів на кожну 1000 жителів по країнах ЄС на 2016 рік. Найбільшу кількість автомобілів має Ліхтенштейн – 773 авто, далі йде Люксембург з 662 авто, Італія (625 машин), Польща (571 машин). Найменшу кількість авто має Румунія (261 машина). При цьому в Україні усього 212 авто на тисячу жителів.

З іншого боку, за структурою чистих страхових премій за видами страхування і по структурі чистих страхових виплат за 9 місяців 2018 р. видно, що чисті страхові премії по автострахуванню займають 34,3 % від усіх видів страхування, а страхові виплати – 49 %, що є досить високим показником.

Також слід зазначити, що загальна кількість страхових компаній станом на 30.09.18 р становила 285 компаній, з яких «non-life» – 254 компаній. При цьому членами МТСБУ є 166 страховиків, тобто саме така кількість страховиків надає страхові послуги з «автоцивілки». Як видно, понад дві третини страхових компаній України займаються страхуванням наземного транспорту, отже, страхова послуга зі страхування транспортних засобів може розглядатися як найбільш поширена.

У сегменті страхування майна продукти роздрібного страхування наземного транспорту займають основну частку страхових платежів. Аналізуючи український страховий ринок, видно, що страховий портфель практично кожної української страхової компанії, як правило, сьогодні на третину формується за рахунок автотранспортного страхування, зокрема, страхування КАСКО та «автоцивілки». Невисока частка, страхових платежів, спостерігається в страхуванні засобів водного, повітряного, залізничного транспорту. Так само в багатьох розвинених країнах світу автотранспортне страхування займає значну частку в структурі ризикових видів страхування.

У 2017–2018 рр. відбулися позитивні зміни у розвитку автотранспортного страхування: зростали страхові премії, водночас зростали і страхові виплати. Існуючий рівень автотранспортного страхування підтверджує, що страхування автомобілів і супутніх ризиків – головна характеристика українського страхового ринку. Такий самий зростаючий тренд можна прогнозувати і на майбутнє, бо як зазначалося, в Україні досить незначна кількість автомобілів, а за її зростання, ризик настання страхового випадку стає більш вірогідним, а отже, і потреба у якісному і доступному страхуванні зростатиме. Безперечно, це виступає важливим стимулюючим чинником щодо розвитку ринку автострахування.

Таким чином, автотранспортне страхування залишається основною ланкою у структурі страхування в Україні, значну частку займає КАСКО. Збільшилася концентрація ринку автострахування, яка сприяє розвитку конкуренції серед страховиків. Подальший розвиток цього виду страхування пов'язаний із впровадженням нових підходів для залучення і утримування клієнтів, наприклад, запровадження «розумного страхування» на основі телематики.

Одержано 09.04.2019

СЕКЦІЯ 8
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ

НАУКОВИЙ ГУРТОК
КАФЕДРИ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН
ФАКУЛЬТЕТУ № 6

УДК 159.9:[351.74;796.093](477)

Владислав Ігорович ГОГОЛЬ,

студент групи Ф6-ПЗ дср-18-5 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук Филипська В. І.

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВЛЕНІСТЬ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО
ПІД ЧАС СПОРТИВНИХ ЗАХОДІВ

Недостатній рівень правової самосвідомості й законослухняності молоді, а також соціально економічна та психогенна обстановка в Україні в загальній сукупності обумовлюють актуальність психологічного супроводження заходів з охорони громадського порядку, зокрема, під час проведення спортивних змагань.

Враховуючи це, підготовка працівників поліції до охорони громадського порядку під час проведення спортивних заходів повинна здійснюватися з урахуванням не тільки специфіки виконання службових завдань, але й психологічних аспектів цього напрямку діяльності, що суттєво підвищить готовність особового складу до впливу негативних психогенних факторів.

У зв'язку з цим постає нагальна необхідність підтримання на високому рівні саме показників екстремальної підготовленості. Морально психологічна підготовленість забезпечує високоморальну поведінку поліцейського при зіткненні з будь-якими труднощами службової діяльності. Основою морально психологічної підготовленості є морально психологічна стійкість – моральні якості працівника, його моральні погляди, переконання, самосвідомість, ціннісні орієнтації, внутрішні моральні норми поведінки (почуття обов'язку, честь, гідність, відповідальність, порядність, солідарність, взаємовиручка і т. п.) та інші особистісно психологічні якості, які обумовлюють поведінкову стійкість працівника в екстремальних умовах, дозволяють долати шкідливі прояви тривоги, побоювання, страху та проявляти професійну майстерність.

Іншим, не менш важливим показником екстремальної підготовленості працівника є психофізіологічна стійкість – якість психофізіологічної сфери психіки, обумовлена особливостями нервової системи і вищою нервовою діяльністю, здатністю зберігати оптимальні параметри функціонування в екстремальних ситуаціях і умовах.

До основних рис психофізіологічної стійкості належать: сила: інтенсивність, енергійність, вираженість психофізіологічних процесів; рухливість: швидкість виникнення і зупинення процесів; швидкість протікання процесів; урівноваженість: збалансованість активних спонукань і стриманості; ригідність/пластичність; трудність/легкість утворення і зміни психофізіологічних зв'язків; активність; сенситивність: чутливість; емоційність; працездатність.

Іншим ключовим показником екстремальної підготовленості поліцейського під час проведення спортивних заходів є професійно- психологічна підготовленість, яка ґрунтується на основі професійно- психологічної стійкості працівника.

Професійно-психологічна стійкість – це спеціально розвинена здатність працівника зберігати оптимальні параметри психічної діяльності, що забезпечує успішне вирішення професійних завдань в екстремальних ситуаціях. Вона виражається в професійних здібностях працівника, його придатності до служби та стійкості всіх складових його психічної діяльності. Основною умовою психологічної стійкості особистості є власна пошукова активність, зокрема, активність працівників поліції, залучених до навчально-професійної діяльності. Потреба працівників у пошуку нових здібностей і можливостей протидії негативним факторам, творче ставлення до себе та навколишньої дійсності, готовність до засвоєння прийомів психологічних технік (групова психокорекція, соціально-психологічних тренінг тощо).

Одержано 12.04.2019

**НАУКОВИЙ ГУРТОК
КАФЕДРИ КРИМІНАЛІСТИКИ ТА СУДОВОЇ ЕКСПЕРТОЛОГІЇ
ФАКУЛЬТЕТУ № 1**

УДК 316.3:305(477.54-25)

Яна Володимирівна МІРКЕВИЧ,

курсант групи Ф1-205 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент Гусєва В. О.

**ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ГЕНДЕРНИЙ ПАСПОРТ
ХАРКОВА», ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ**

Статус жінки і чоловіка на всіх етапах суспільного розвитку зумовлюється характером самого суспільства, рівнем досконалості його матеріальної і духовної культури. У зв'язку із цим виникає проблема дослідження усіх складових гендерної політики, яку слід розглядати із позиції багатфакторного аналізу.

Більшість науковців схилиються до думки, що «гендер» являє собою соціальну статтю, яка формує поведінкові, культурні, психологічні та інші соціально – культурні відмінності між чоловіками та жінками. Ці відмінності застосовуються в процесі соціалізації, де особа може самостійно визначати те, що вважається належним для конкретної статі.

В свою чергу, гендерна рівність є складовою концепції прав людини, що означає забезпечення досягнення фактичної рівності, де будь-яка особа на рівні із іншими має право брати участь в усіх сферах суспільного життя.

Згідно з офіційною статистикою України, яка надана головним управлінням статистики в Харківській області, представниками виконавчого комітету Харківської міської ради та аналізу постачальників та користувачів послуг, 21 лютого 2019 року було офіційно представлено «Гендерний паспорт Харкова» за 2018 рік. Цей паспорт дає можливість кожному жителю Харкова дізнатися в яких аспектах жінки мають перевагу над чоловіками, а чоловіки над жінками, та чи існує ефективна система забезпечення розбудови міста як для жінок, так і для чоловіків.

Отже, статистика свідчить, що у статеві-віковій структурі населення Харкова на початку 2018 року у віці до 39 років переважну кількість складають чоловіки. В інших вікових групах жінки. Середня очікувана тривалість життя при народженні чоловіків – 67,1 років, жінок 78 років. Рівень економічної активності населення в будь-якій соціальній країні виражається у заробітній платі. Середньомісячна заробітна плата в Харкові на одній і тій же посаді менша у жінок. Розрив у відсотках у 2018 році складає 20,3 %.

Освіта є показником успіху кожного індивіда в майбутньому. Тому цю тенденцію прагнуть зберегти обоє статей у сучасному суспільстві. Кількість студентів, які навчалися у закладах вищої освіти на початку 2017/18 навчального року становила: 171,3 тис. осіб, з них чоловіки – 88,0 тис., жінки – 83,3 тис.

Зокрема, динаміка показників злочинності в місті Харкові на 2017 рік свідчить про наступне: всього скоєно 3928 злочинів, з них 3455 чоловіками та 473 жінками. Наступні види злочинів відтворювалися найчастіше: умисне вбивство – 51, грабіж – 357, крадіжка – 1842, хуліганство – 88.

В умовах соціального модернізування країни, важливим є показник лідерства. У виконавчих органах Харківської міської ради серед начальників департаментів, відділів, організацій 254 чоловіка та 849 жінок. Кількість жінок-начальників перевищує над кількістю чоловіків в 3,7 рази.

Підбиваючи підсумки, зазначимо, що «Гендерний паспорт Харкова», представляє собою портрет українського суспільства, де кожний громадянин, що проживає у місті, має свою характеристику в залежності від статі, віку та соціального статусу. Внесення таких даних в «Гендерний паспорт Харкова» забезпечить вирішення більш глобальних проблем, як конкретної особи, так і держави в цілому.

Одержано 17.04.2019

**НАУКОВИЙ ГУРТОК
КАФЕДРИ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
ФАКУЛЬТЕТУ № 3**

УДК 159.9

Олександра Андріївна БІЛОБОРОДОВА,

курсант групи Ф3-209 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат психологічних наук Макарова О. П.

**РОЛЬ ПСИХОЛОГА В ОПИТУВАННІ ДИТИНИ
ВІКОМ 6–8 РОКІВ**

Нормативно правове забезпечення опитування дитини є багатограним та комплексним, включає в себе Кримінальний та Кримінально-процесуальний кодекси, Кодекс України про адміністративні правопорушення в яких зазначаються особливі підходи, процедури, норми які застосовуються при опитуванні дітей. При роботі з дітьми також застосовуються закон України «Про охорону дитинства», закон України «Про органи та служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» та ін.

Підготовка та проведення опитування неповнолітніх зумовлені віковими особливостями опитуваної дитини. Кожному віковому періоду розвитку дитини притаманні різні види провідних потреб, відносин з оточуючими його людьми, ігрової діяльності, захоплень, ціннісні орієнтації, мінливі рівні соціального функціонування, інтелекту та розвитку, спрямованості особистості. Визначені фактори впливають на її свідомість, поведінку, ставлення до подій.

Згідно чинного законодавства участь психолога в опитуванні дитини молодшого шкільного віку є обов'язковою. Психолог має бути фахівцем у галузі дитячої психології. Завданням психолога є допомогти слідчому встановити психологічний контакт, правильно сформулювати запитання (з урахуванням дитячої психіки або індивідуальних особливостей дитини). Психолог може бути ознайомлений з даними про особу неповнолітнього та обставини подій, до яких проводиться опитування.

Опитування дитини визначається часом, необхідним і достатнім для отримання відомостей, що мають значення. Згідно вікових особливостей діти у віці 6–7–8 років можуть зосереджено займатися однією справою протягом 10–20–25 хвилин. Проведення опитування пов'язано із певним психологічним напруженням, діти швидко втомлюються, тому законодавством передбачено проведення опитування не більше однієї години. Перерва при опитуванні неповнолітнього є обов'язковою, її тривалість законодавством не передбачена.

Важливим питанням підготовки до опитування є вибір місця, яке має сприяти встановленню психологічного контакту і одержанню необхідної інформації. Заздалегідь готуються запитання, які необхідно з'ясувати під час опитування неповнолітнього, вони мають бути простими та зрозумілими для дитини.

Опитування неповнолітнього може проводитися стосовно будь-яких злочинів. При цьому вважається, що дитина здатна правильно розуміти хід подій з певного віку. У деяких країнах він чітко визначений у законі (як правило, це 5 років), в інших здатність давати свідчення малолітніх (до 12 років) визначає експерт. Це положення особливо важливе стосовно дітей з особливими потребами – інвалідів, дітей з певними особливостями розвитку.

Невід’ємною частиною нормативно-правового забезпечення опитування дітей є функціонування «зелених кімнат». Існують підзаконні акти розпорядчі документи Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади, спільні накази й інструкції міністерств та відомств.

Розглядаючи нормативно-правову основу забезпечення прав дитини, яка стала жертвою або свідком злочину, під час опитування важливо звертати увагу на міжнародні та європейські стандарти, що існують у цій сфері.

Одержано 09.04.2019

УДК 159.9

Аліна Андріївна ВАРЯНИЦЯ,

курсант групи ФЗ-209 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат психологічних наук Макарова О. П.

ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАТИВНОЇ СКЛАДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Спілкування працівника поліції протікає у межах виконання службових обов’язків. У зв’язку зі специфікою виконання поставлених завдань поліцейські зобов’язані з максимальною ефективністю і в рамках законності впливати на правопорушника, громадян, попереджати та припиняти злочини, знаходити союзників серед соціально – пасивної частини населення.

Спілкування це складний процес взаємодії між людьми, що полягає в обміні інформацією пізнавального або афективно-оцінного характеру, а також у сприйнятті й розумінні партнерами один одного.

Учасники процесу спілкування передбачають активну участь один одного. Спрямовуючи інформацію іншій людині, обов’язково враховуються мотиви, цілі та установки. Інформація повинна бути не просто прийнята партнером по спілкуванню, а й зрозуміла.

Спілкування це не просто розмова між людьми, це процес спілкування між представником закону та громадянином, під час якого відбувається вирішення поліцейським певних професійних завдань. Професійні особливості спілкування визначаються: результатом, який повинен бути досягнутим; протікання спілкування в режимі права і правовідносин; контакт з людьми які стали жертвою або свідком правопорушення, а також спілкування з правопорушником або підозрюваним.

У професійній діяльності працівника поліції спілкування передбачає психологічний вплив та протистояння впливу, відстоювання своїх інтересів.

Успіх спілкування забезпечується умінням поліцейського взяти отриману інформацію до уваги та використати її для вирішення професійних завдань.

Професійне спілкування працівника поліції – це різновид взаємодії людей, змістом якого є пізнання, обмін інформацією та вплив учасників комунікативного процесу один на одного з метою вирішення певних завдань.

Професійне спілкування поліцейського з об'єктом службової діяльності відбувається у вигляді діалогу. Дуже важливим для правоохоронця є вміння правильно задавати питання: Питання бувають: відкриті (спонукають на висловлення інформації); закриті (розраховані на відповідь «так» або «ні»); нейтральні (не стосуються справи і наслідків); дзеркальні (дозволяють виходити за межі смислового поля, що окреслено співбесідником, звертатися до першооснови думки); естафетні (випереджують висловлювання партнера, допомагаючи йому сказати більше); фокусуючі (примушують співбесідника замислитися щодо наслідків певних дій або рішень); питання, що заповнює мовчання (заповнення паузи або спрямування розмови в іншому напрямку); уточнюючі (спрямовані на уточнення раніше висловленої інформації); маніпулюючи (в завуальованій формі йде маніпулятивний вплив на людину) риторичні (не потребують відповіді)

Професійно важливими комунікативними якостями правоохоронця є товариськість, інформаційна та інтерактивна взаємодія з певними особами. Комунікативна діяльність працівника поліції потребує поваги до людей, тактовності, певної етики в поведінці, вміння адаптуватися до особливих умов спілкування, попереджати і вирішувати виникаючі стресові ситуації.

Отже, професійна діяльність працівника поліції потребує широкої комунікативності, яка полягає в отриманні інформації за допомогою спілкування, а саме, мовного контакту з оточуючими для вирішення оперативно службових завдань.

Одержано 17.04.2019

УДК 159.92

Марина Олександрівна МАЛЬКОВА,

курсант групи ФЗ-209 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат психологічних наук, доцент Доценко В. В.

СІМЕЙНІ ЦІННОСТІ КУРСАНТІВ ХНУВС: ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ

Проблематика сім'ї і шлюбу розкривається в дослідженнях багатьох науковців (І. Головнева, А. Лидерс, Т. Титаренко, Н. Хлопоніна, Э. Эйдемиллер, В. Юстицкий), вивчено широке коло питань, пов'язаних з типологіями сімей, шлюбно-сімейними відносинами, як подружніми, так і дитячо-бадьківськими тощо. Однак, у науковій літературі недостатньо робіт, присвячених аналізу змін уявлень сучасної молоді щодо сімейного життя, особливо

про відмінностей в уявленнях про сімейне життя юнаків і дівчат які не мають досвіду подружнього життя.

Вибірку дослідження склали 74 курсанта другого курсу навчання факультету № 3 ХНУВС, які не мають досвіду подружнього життя (1 група дослідження – 30 курсантів дівчат; 2 група дослідження – 44 курсанти юнаки).

За допомогою опитувальника «Рольові очікування та домагання у шлюбі» ми визначили ієрархію сімейних цінностей курсантів. У дівчат визначено установку на емоційно-психотерапевтичну функцію шлюбу, на значимість зовнішнього вигляду майбутнього чоловіка і значимість його зовнішньої соціальної активності (професійної, громадської) для стабільності шлюбно-сімейних відносин. У юнаків діагностовано значущість батьківської функції сім'ї. Далі сімейні цінності дівчат і юнаків співпадають. Так, для хлопців також значима емоційно-психотерапевтична функція шлюбу та зовнішня соціальна активність заради стабільності сім'ї.

Загалом, дівчата цінують взаємну моральну і емоційну підтримку членів родини, орієнтуються на шлюб як середовище де можна відпочити і відновити втрачені ресурси. Також для дівчат важливо, щоб їх чоловік був зовнішньо привабливий, відкритий для нових контактів, комунікативний, а сім'я підтримувала зовнішню соціальну активність. Для юнаків найбільш важливо, щоб в сім'ї виконувались батьківські функції і члени родини підтримували один одного. Для юнаків сім'я – це фортеця де можна сховатися від стресів, розчарувань і відновити втрачені сили. Цінують юнаки та можливість реалізувати власні професійні інтереси.

Ієрархія сімейних цінностей у майбутніх правоохоронців має наступну структуру:

<i>Ранг</i>	<i>Дівчата</i>	<i>Юнаки</i>
1	емоційно-психотерапевтична	батьківсько-виховна
2	зовнішня привабливість	емоційно-психотерапевтична
3	соціальна активність	соціальна активність
4	батьківсько-виховна	зовнішня привабливість
5	господарчо-побутова	господарчо-побутова

Діагностовано певну узгодженість сімейних цінностей дівчат і юнаків за цінностями соціальної активності та господарчо-побутової функції сім'ї. Проте, у дівчат і юнаків існують розбіжності в уявленнях про батьківсько-виховну і емоційно-психотерапевтичну сфери життєдіяльності сім'ї.

Зауважимо, що узгодженість шлюбно-сімейних очікувань і домагань партнерів, відповідність одне одному двох планів сімейної самореалізації, збіг сімейних цінностей часом дуже різних людей становить суттєвий чинник

успішності шлюбу. Тому, ми продовжимо наше дослідження і більш детально розкриємо сформований у курсантів образ майбутньої дружини/чоловіка.

Одержано 25.04.2019

УДК 159.922.7

Дарина Олександрівна ШУТКО,

курсант групи Ф3-209 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат психологічних наук, доцент Харченко С. В.

ВІКОВІ ОСОБЛИВОСТІ ДОПИТУ НЕПОВНОЛІТНІХ

Процес розслідування за участю неповнолітнього підозрюваного, обвинуваченого, потерпілого або свідка особливо складний і вимагає спеціальних знань в галузі педагогіки, дитячої психології. Допит неповнолітніх має певну специфіку, обумовлену особливостями формування дитячої психіки. Загальні правила допиту неповнолітнього свідка (потерпілого) викладені в ст. 191, 280 КПК, ст. 176, 179 ЦПК; неповнолітнього підозрюваного, обвинуваченого – у ст. 425 КПК.

Вік, починаючи з якого неповнолітній може виступати на допиті як свідок або потерпілий, у кримінально-процесуальному законодавстві не визначено. Відомі приклади, коли діти віком 3–5 років повідомляли на допиті дані, які сприяли встановленню об'єктивної істини у справі. Разом з тим, дітей рекомендується допитувати тільки у крайніх випадках, щоб уникнути негативного впливу на їх психіку.

Зазначимо, що уміння будувати самостійний розповідь з'являється у дітей близько п'яти років. У цьому віці дитині легше що-небудь впізнати, ніж відтворити це самостійно. Діти цього віку погано розуміють причини подій, сприймають їх фрагментарно, доповнюють розповідь вигадками.

Діти дошкільного віку кмітливі, їх сприйняттю притаманна деталізація, при відтворенні події, що спостерігали, вони можуть зазначити факти, які дорослі не помітили. Але в цьому віці діти не мають достатньої здатності до послідовного логічного мислення й можуть давати лише нескладні відповіді на зрозумілі їм запитання.

Для дітей дошкільного і молодшого шкільного віку характерними є наявність підвищеного навіювання та схильність фантазувати. Ці особливості необхідно враховувати у процесі допиту та при оцінці показань.

Підліткам притаманні імпульсивність, швидка зміна настрою, негативізм, тому вони можуть відмовитися від повідомлення необхідної слідчому інформації. Вважається, що по досягненню 14-річного віку особі стає очевидно суспільна небезпека таких злочинів, як вбивство, навмисне заподіяння тяжкого або середньої тяжкості шкоди здоров'ю, насильницькі дії сексуального характеру, розбій тощо. З цього віку неповнолітній, який скоїв злочин, підлягає притягненню до кримінальної відповідальності.

Перед допитом свідки, які не досягли 16 років, не попереджаються про відповідальність за відмову від дачі показань і за дачу завідомо неправдивих показань. Їм просто роз'яснюється обов'язок правдиво розповісти все відоме по справі. Допити осіб, які досягли 16–17-річного віку, можливо та доцільно проводити в основному із застосуванням тих же самих тактичних прийомів, які рекомендуються при допиті дорослих.

Незалежно від процесуальної ролі неповнолітнього – свідок, потерпілий, підозрюваний або обвинувачений (підсудний) – необхідно пам'ятати, що поведінка дитини під час допиту багато в чому буде визначатися, в першу чергу, віковими, інтелектуальними, психічними особливостями розвитку. Важливо створити доброзичливу обстановку, передбачити обов'язкову активну участь педагога або психолога в ході попереднього та судового слідства.

Одержано 22.04.2019

**НАУКОВИЙ ГУРТОК
КАФЕДРИ СОЦІОЛОГІЇ ТА ПСИХОЛОГІЇ
ФАКУЛЬТЕТУ № 6**

УДК 159.9:351.74

Анна Олександрівна АГУРЕЄВА,

студентка групи Ф6-ПСдср-15-2 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат психологічних наук Пономаренко Я. С.

**ЗАПОБІГАННЯ ВИНИКНЕННЮ ПРОФЕСІЙНОЇ ДЕФОРМАЦІЇ
ОСОБОВОГО СКЛАДУ ПОЛІЦІЇ**

Діяльність сучасного поліцейського безпосередньо спрямована на захист громадян, їх прав і свобод, охорону громадського порядку і громадської безпеки, профілактику злочинів і боротьбу з правопорушеннями. Специфіка службової діяльності має суттєвий вплив на психіку і особистісні властивості поліцейських, підвищуючи ймовірність розвитку у них ознак професійної деформації. Важливим фактором профілактики розвитку несприятливих особистісних якостей поліцейських, їх професійного та емоційного вигорання, формального ставлення до виконання службової діяльності стає психологічна робота з особовим складом поліції.

Так, Т. Г. Татідінова та Н. Ю. Галкіна вважають, що професійна деформація є неминуючою складовою професійної діяльності поліцейських, її розвиток включає три рівня. Авторки говорять, що на початковому рівні професійна деформація ще не виражена яскраво; на середньому відбуваються певні кількісно-якісні зміни індивідуально-особистісних особливостей; на глибинному рівні спостерігається загострення і розвиток соціально-негативних рис особистості

професіонала. Дослідниці наголошують на тому, що однією з форм професійної деформації поліцейських може стати девіантна поведінка, що виражається в протиправних діях, зловживанні алкоголем або наркотиками, ігрової залежності, суїцидальна поведінка, а крайньою формою професійної деформації є професійна деградація, що робить неможливою подальшу службу в поліції.

Можемо сказати, що повністю уникнути професійної деформації неможливо, проте є ефективні психологічні засоби, що дозволяють знизити її негативний вплив на особистість професіонала.

На думку Т.Л. Яхьяев та З.Х. Кочесокової, одними з найчастіших причин професійної деформації – є специфіка найближчого оточення, діяльності та більш вузька спеціалізація професіоналів. Вчені підкреслюють, що практика підтверджує наявність, як мінімум, трьох груп факторів, що перешкоджають або виключають можливість професійної деформації. Перша група безпосередньо пов'язана зі спрямованістю особистості. Чим вище рівень культури співробітника, тим ширше набір альтернативних моделей поведінки, що дозволяють залишитися в загальних рамках при будь-якому загостренні обстановки. Друга група пов'язана з міцністю особистісних структур, рівнем розвитку професійно значущих особистісних якостей. Третя група – рівні оволодіння відповідними професійними «психотехніками». Не кожен може витримати тривалі інтенсивні емоційні навантаження, але кожен може навчитися регулювати свій емоційний стан.

Питаннями професійної психологічної підготовки займалися Ю. В. Варданян та О. М. Воробйова. Дослідниці наголошують на тому, що діяльність поліцейського характеризується різними загрозами, як фізичними, так і психологічними. Авторки підкреслюють, що регулярне спілкування з громадянами, які перебувають в афективних станах, участь в заходах по відновленню громадського порядку, застосування зброї і прийняття відповідальності за життя і здоров'я інших людей – все це обумовлює постійну присутність у службовій діяльності поліцейського таких стресових факторів, як небезпека, ризик, раптовість, невизначеність, новизна, негативне емоційне реагування, тиск оточуючих і багато іншого.

Ми вважаємо, що в таких умовах одним з основних завдань запобігання професійної деформації працівників поліції є впровадження психологічного супроводу службової діяльності, який буде здатний забезпечити психологічну безпеку особового складу поліції та сприятиме збереженню стабільності особистості самого поліцейського і психологічного благополуччя суб'єктів його професійної діяльності.

Одержано 17.04.2019

УДК 159.9:351.74

Ольга Миколаївна КОВАЛЬ,

студентка групи Ф6-ПСдср-15-2 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат психологічних наук Пономаренко Я. С.

ПРОБЛЕМА ВИВЧЕННЯ АДАПТИВНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ДО УМОВ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Процес пристосування поліцейського до нових умов освіти, і зокрема професійного навчання називається адаптацією. Без належного рівня адаптації поліцейські зазнають труднощів в освоєнні нових навчальних програм, а саме знань, умінь і навичок. В умовах професійної діяльності поліцейському нерідко необхідні особливо чіткий самоконтроль, високе самовладання, здатність приймати оперативні рішення, здатність керувати своєю поведінкою і емоціями. Невміння управляти своєю поведінкою знижує здатність соціально-психологічної адаптації поліцейського до умов професійного середовища і є серйозною перешкодою в реалізації його професійного потенціалу. Нездатність в тій чи іншій мірі сприймати новий досвід і включати його в власну систему особистості, може свідчити про наявність такої стійкої риси особистості як ригідність. Адаптивність, в свою чергу, ми розуміємо, як здатність працівника поліції адекватно і оперативно реагувати на мінливу ситуацію в професійній діяльності.

В психології ригідність служить для позначення неможливості особистості адаптуватися до нових умов, продиктованими об'єктивними змінами ззовні. Ступінь прояву ригідності залежить як від психологічних характеристик конкретної особистості, так і від особливостей ситуації, яка вимагає адаптації. Люди, схильні до ригідності, як правило, виявляють упертість, надмірну емоційну вразливість і нездатні до саморегуляції. Виділяють когнітивну, афективну і мотиваційну ригідність. Перший тип виникає при нездатності індивіда видозмінити сформовану ним раніше картину світу відповідно до актуальної інформації. Мотиваційна ригідність зустрічається у людей, які відмовляються від трансформації своїх звичних потреб і способів їх задоволення. Афективна ригідність характеризується створенням зверх-цінних ідей.

Для успішної діяльності кожна професія вимагає від працівника наявності певних професійних якостей. В сучасних умовах працівнику поліції необхідні не тільки висока професійна підготовленість, але і стійкі професійні морально-психологічні якості.

Е. В. Мальченко та В. В. Мальченкова розуміють професійну адаптацію як невід'ємний етап у формуванні молодого фахівця поліції, оскільки саме на цьому етапі відбувається процес становлення основного напрямку його подальшої професійної діяльності. Авторки підкреслюють, що адаптація є складним, багатовимірним і багатобачним процесом, де істотна роль відводиться педагогічному забезпеченню.

І. А. Філіпповою було відзначено, що у більшості досліджень професійно важливих якостей працівників поліції наводиться перелік тільки «позитивних»

якостей, ніби у поліцейського ідеальне психічне здоров'я і, незважаючи на екстремальність умов роботи, немає ознак професійного «вигорання». Однак саме такі ознаки вказують на адаптацію, оскільки це, по суті, стадія резистентності в загальному адаптаційному синдромі. Авторка говорить, що «реадаптація» (знову + адаптація) пов'язана з переглядом і частковою відмовою від норм, цінностей, способів поведінки, соціальних ролей, а також комплексів і стратегій деяких адаптивних механізмів. Дослідниця, підкреслює що цей різновид адаптації більш точно підходить до поняття професійної адаптації.

Отже, висока соціальна значимість діяльності поліцейських визначає необхідність вдосконалення основних форм, методів, підходів і технологій організації морально-психологічного забезпечення службової діяльності працівників поліції для успішного входження поліцейського у професію.

Одержано 19.04.2019

УДК 159.9:351.74

Сабріна Ельшад кизи МУСТАФАЄВА,

студентка групи Ф6-ПСдср-15-2 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат психологічних наук Пономаренко Я. С.

ТОЛЕРАНТНІСТЬ ДО НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ

Звернення до поняття «невизначеність» в сучасній психологічній науці багато в чому пов'язано з високим темпом змін, що відбуваються в сучасних соціальних системах; трансформацією комунікації, коли людина виявляється залученою у безліч ситуацій спілкування; з появою нових соціальних ситуацій, відсутніх раніше в досвіді суб'єкта.

І. Н. Леонов розглядає толерантність до невизначеності, як науковий конструкт, який має безліч трактувань. Автор виділив ряд підходів, що склалися при вивченні даного феномена: толерантність до невизначеності як риса особистості; толерантність до невизначеності як ситуаційно-специфічна установка; толерантність до невизначеності як метакогнітивний процес і навик.

У більшості психологічних наукових робіт цей науковий конструкт розглядається як риса особистості. Ряд дослідників доповнюють поняття, акцентуючи увагу на необхідності розгляду толерантності до невизначеності (ТН) в контексті факторів середовища, при цьому ТН виступає як конструкт, специфічний для тієї чи іншої області, тобто він розглядається як ситуаційно-специфічна установка.

Р. М. Шаміонов говорить, що невизначеність стає нормою часу в умовах постійних змін у всіх сферах людського життя, тому її можна уявити як якусь постійну зміну життя людини, по відношенню до якої у неї повинна сформуватися позиція, що виражається в толерантності або інтолерантності. У вченого є припущення, що високий рівень толерантності до невизначеності є

передумовою адаптації в будь-якій ситуації, оскільки прийняття новизни і невизначеності є її найважливішою умовою.

О. О. Євдокімова та І. В. Ламаш наголошують, що працівникам поліції в мінливих умовах професійної діяльності, поряд з високим рівнем розвитку професійних компетенцій, необхідні і певні психологічні якості, серед яких одним з найбільш важливих є толерантність до невизначеності.

Так О. Г. Кравченко вважає, що найважливішою цінністю сьогодні (особливо для працівників поліції) є вміння орієнтуватися в ситуації вибору, робити правильний вибір в умовах невизначеності і неоднозначності.

А. П. Альгін говорить, що до специфіки професійної діяльності поліції відносять – ризик як діяльність, пов'язану з подоланням невизначеності в ситуації неминучого вибору, в процесі якої є можливість кількісно і якісно оцінити ймовірність досягнення передбачуваного результату, невдачі і відхилення від мети. До основних факторів, що породжують невизначеність і, отже, ризик, відносяться: внутрішні чинники; фактори, пов'язані з неповнотою інформації, відомостей про об'єкт; фактори, обумовлені впливом суб'єкта на суспільне життя з метою реалізації своїх потреб; фактори, пов'язані з впливом науково-технічного прогресу на соціальне, економічне, політичне і духовне життя.

Ефективність виконання професійних завдань в поліції залежить від рівня професійної підготовки поліцейських. В сучасних невизначених умовах діяльності поліцейських успіх виконуваної ними роботи, ефективність спільної праці співробітників, психологічний клімат в колективі в значній мірі залежать від уміння регулювати свою поведінку, стримувати почуття, контролювати настрій, попри вимоги ситуації і оточуючих.

Одержано 25.04.2019

УДК 159.9:351.74

Ольга Петрівна СЛІСАРЕНКО,

студентка групи Ф6-ПСдср-15-2 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат психологічних наук Пономаренко Я. С.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ СПЕЦИФІКИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ПОЛІЦЕЙСКИМИ

Прийняття рішень є невід'ємною частиною в професійній діяльності поліцейського, оскільки їх діяльність характеризується надзвичайною складністю та напруженістю. Продуктом професійної діяльності екстремальних професій є рішення, що регулюють успішну організацію праці, першочергове вирішення проблем, упорядкування справ по їх важливості та ефективність праці.

Т. А. Індіна у дослідженні регуляторно-особистісних механізмів прийняття рішень в надзвичайних ситуаціях на прикладі діяльності фахівців екстремальних професій зазначає, що провідну роль на всіх етапах підготовки, організації та реалізації рішення грає система усвідомленої саморегуляції

людини, яка забезпечує включеність особистісних і когнітивних ресурсів в процес прийняття рішення, забезпечуючи управління і контроль за ефективністю прийнятого рішення з боку свідомості. Авторка вважає, що розвиток індивідуальної усвідомленої саморегуляції є основою ефективності професійної діяльності та, зокрема, ефективності прийняття рішень.

Ефективність прийняття рішень, згідно запропонованого підходу, проявляється в пошуку суб'єктом необхідної інформації для аналізу значущих зовнішніх і внутрішніх умов прийняття рішення, в усвідомленому порівнянні альтернатив рішення з урахуванням поставлених цілей, в продуманості способів і засобів реалізації рішення, адекватних ситуації, в усвідомленій оцінці результатів і наслідків прийнятого рішення.

Вивченням особливостей прийняття тактичних рішень поліцейськими займався П. Н. Войнов, який наголошував на тому, що виконання працівниками поліції службово-бойових завдань часто пов'язано з діями в складних, екстремальних ситуаціях, що вимагають негайного прийняття правильного тактичного рішення.

Проведений нами теоретичний аналіз наукової літератури свідчить про систематизацію деяких суб'єктивно-емоційних чинників, які негативно позначаються на оцінці ситуації, і, відповідно, на прийнятому рішенні. Серед таких факторів можна виділити наступні:

1. «Фактор упередженості» найбільш часто виникає під час оцінки можливостей злочинців. Це проявляється в завищенні або заниженні своїх можливостей або можливостей противника. Часто співробітник поліції в більшій мірі спирається на ті факти, якими підтверджується його колишня оцінка, і не довіряє фактам, які їй суперечать.

2. «Фактор підміни дійсного бажаним» проявляє свою дію в тому випадку, якщо поставлена мета суперечить можливостям співробітника. Він не знаходить аргументів, що становлять основу необхідних тактичних дій, і тому в умовах дефіциту часу передбачає, що виконає поставлене завдання. У такій ситуації відбувається виникнення невиправданого оптимізму і самообману.

3. «Фактор ризику» передбачає наявність обставин, що посилюють можливість настання негативних наслідків. Якщо така можливість буде врахована на достатньому рівні, то це буде сприяти правильному вибору тактичних дій. Якщо настання несприятливих наслідків перебільшується, то співробітники мобілізують сили і засоби в більшому обсязі, ніж це потрібно.

4. «Фактор егоцентризму» полягає в надмірно завищеній оцінці своїх здібностей і можливостей. Прагнення домогтися виконання поставленого завдання мобілізує всі внутрішні резерви і способи його досягнення, без урахування безлічі об'єктивних обставин. Даний фактор також може проявитися в порушенні морально-етичних норм поведінки і навіть в протиправні дії з боку співробітника поліції.

Одержано 16.04.2019

УДК 159.9:351.74

Катерина Андріївна ТУРЧЕНКО,

студентка групи Ф6-ПСдср-15-1 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат психологічних наук Пономаренко Я. С.

ДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТІСНИХ І ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ В ПЕРІОД ПІДГОТОВКИ

Від сприйняття громадянами поліцейського напряму залежить довіра до правоохоронної системи в цілому. Тому важливо актуалізувати питання особистісних та професійних якостей, якими повинен володіти сучасний працівник поліції. Імідж є однією з головних складових професіоналізму поліцейського і являє собою узагальнений образ, що відображає його параметри психологічних і професійних характеристик. Тому формування позитивного іміджу суттєво сприятиме розробка психологічних і професійних характеристик належного сприйняття, створення узагальненого образу ідеального поліцейського – професіонала високого рівня підготовки, що володіє розвиненими морально-етичними якостями, високими комунікативними навичками. Одну з ключових ролей у формуванні іміджу співробітника поліції грає його самовизначення, то, як він бачить себе.

Є. О. Візулін вважає, що особистісні якості професіонала-правоохоронця формуються одночасно з виробленням початкових знань, умінь, навичок, поведінки та професійної діяльності поліцейського. Вчений говорить, що в ході процесу підготовки виявляється вплив на розвиток особистості майбутнього поліцейського, така особливність підготовки породжує ідею про інтегративний характер формування особистісних якостей. Є. О. Візулін підкреслює, що інтегративність в даному випадку означає об'єднання, поєднання в процесі професійної підготовки властивостей і рис, які в сукупності утворюють конкретну особистісну якість. Щодо професійних якостей, то автор виділяє такі значущі якості особистості поліцейського, як професійна спрямованість, професійне цілепокладання, професійне мислення, які складають центральний рівень структурно-ієрархічної моделі професійного навчання.

Так, С. Ф. Ідрісова та В. Г. Попов говорять, що з'являється потреба в інтегративному осмисленні оцінки професіоналізму працівника поліції. Автори зазначають, що сприйняття населенням інституту поліції і його оцінка стають невід'ємним компонентом розвитку професійних якостей сучасних поліцейських. Вчені доводять, що в даному випадку має велике значення аналіз предметної, особистої, соціальної компетентностей, що відбиваються в професійному середовищі особистості. Предметна компетентність – це не тільки готовність на базі сформованих знань, а й здатність до реалізації професійних знань і умінь, а також можливість цілеспрямовано оцінювати отримані результати; особиста компетентність – готовність, здатність індивіда до реалізації потреби індивіда і можливість їх оцінки та визначення перспектив розвитку;

соціальної компетентності – готовність і здатність суб'єкта, спираючись на певний рівень соціальної відповідальності, вступати в соціальні відносини з іншими суб'єктами.

Поліцейський повинен підпорядковувати свою діяльність чомусь більш високому і значимому, ніж матеріальна забезпеченість і життєвий комфорт. Акцентує свою увагу на загальнолюдських духовно-моральних цінностях поліцейських Н. В. Блажевич. Він вважає, що поліцейський повинен бути носієм загальнолюдських моральних якостей, повинен часто жертвувати і своїм спокоєм, і своїм благополуччям, а часом і життям, виконуючи службовий обов'язок.

На наш погляд підготовка поліцейського до професійної діяльності в поліції передбачає поетапне формування фахівця, що володіє професійною самосвідомістю і професійною самостійністю, морально-психологічною стійкістю, професійно-орієнтованою спрямованістю діяльності. Даний процес підготовки фахівця повинен здійснюватися з урахуванням психологічних особливостей, професійно-моральних якостей, мотиваційно-ціннісної орієнтації, комунікативної компетентності працівника.

Одержано 09.04.2019

Наукове видання

СУЧАСНА НАУКА І ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
XXVI науково-практичної конференції
курсантів та студентів
з нагоди святкування Дня науки, відзначення Дня Європи
та 70-річчя заснування Ради Європи

(16 травня 2019 року, м. Харків)

Відповідальні за випуск: *Ю. В. Заболотна, Т. А. Шевчук,
П. О. Білоус, Н. О. Волошина*
Редагування списків бібліографічних посилань: *С. С. Тарасова, П. О. Білоус*
Комп'ютерне верстання: *А. О. Зозуля*
Дизайн обкладинки: *І. Є. Єсіна*

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 17,73. Обл.-вид. арк. 18,63.
Тираж 40 пр. Зам. № 2019-15.

Видавець і виготовлювач –
Харківський національний університет внутрішніх справ,
просп. Льва Ландау, 27, м. Харків, 61080.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3087 від 22.01.2008.